

**SPOJENÁ ŠKOLA,
OPATOVSKÁ CESTA 101, 040 01 KOŠICE**

Organizačná zložka

Základná škola

pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

Stupeň vzdelania:	<i>ISCED 1, ISCED 2</i>
Dĺžka štúdia:	<i>primárne, nižšie stredné</i>
Študijná forma:	<i>denná</i>
Vyučovací jazyk:	<i>slovenský</i>
Druh školy:	<i>štátna</i>
Dátum vydania:	<i>14.február 2014</i>

PREDKLADATEĽ:

Názov školy:	<i>Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou</i>	
Adresa:	<i>Opatovská cesta 101, 040 01 Košice</i>	
IČO	<i>00088714</i>	
Riaditeľka školy:	<i>PaedDr. Mária Čabalová</i>	
Koordinátor pre tvorbu ŠKVP :	<i>Mgr. Erika Gurská</i>	
Kontakty:	Telefón:	<i>055/6785469, 0905550596</i>
	Fax:	<i>055/6746101</i>
	Email:	<i>cabalova.m@gmail.com</i>
	Web.:	<i>www.stpke.sk</i>

ZRIAĐOVATEĽ:

Názov:	<i>Regionálny úrad školskej správy</i>
Adresa:	<i>Zádielska 1, 040 33 Košice</i>
Kontakty:	<i>055/3226601</i>

Platnosť dokumentu: *od 01.09.2014*

Podpis riaditeľky školy:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

PLATNOSŤ A REVIDOVANIE ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Platnosť ŠkVP Dátum	Revidovanie ŠkVP Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
01.09.2014		Školský vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou
	02.09.2016	Úprava učebného plánu pre žiakov s narušenou kominikačnou schopnosťou
	02.09.2017	Úprava učebného plánu pre žiakov s narušenou kominikačnou schopnosťou
	02.09.2018	Úprava učebného plánu pre žiakov s narušenou kominikačnou schopnosťou
	02.09.2020	Úprava učebného plánu pre žiakov s narušenou kominikačnou schopnosťou
	01.01.2022	Zmena v názve zriaďovateľa školy – Regionálny úrad školkej správy

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

OBSAH

1	Všeobecná charakteristika školy.....	7
1.1	História školy	7
1.2	Veľkosť školy	7
1.3	Charakteristika žiakov	7
1.4	Charakteristika pedagogického zboru.....	8
1.5	Ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov (ĎVPZ).....	8
1.6	Organizácia prijímacieho konania žiakov	9
1.7	Dlhodobé projekty	11
1.8	Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	12
1.9	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	12
2	Charakteristika školského vzdelávacieho programu	14
2.1	Hodnotenie žiakov	14
2.2	Vnútrošný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov	15
2.3	Hodnotenie školy	16
3	Charakteristika školského vzdelávacieho programu	17
3.1	Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)	17
3.2	Zameranie školy a stupeň vzdelania	17
3.3	Profil absolventa	17
3.4	Pedagogické stratégie	18
3.5	Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami.....	18
3.6	Začlenenie prierezových tém	19
4	Učebný plán ISCED 1, ISCED 2	27
5	Obsah vzdelávania	28
5.1	PRÍPRAVNÝ ROČNÍK.....	28
	Slovenský jazyk a literatúra.....	28
	Individuálna logopedická intervencia	31
	Matematika.....	37
	Výtvarná výchova.....	39
	Hudobná výchova	40
	Telesná a športová výchova.....	41
5.2	PRVÝ ROČNÍK.....	42
	Slovenský jazyk a literatúra.....	42
	Individuálna logopedická intervencia (ILI).....	44
	Prírodoveda.....	49
	Matematika.....	52
	Výtvarná výchova	53
	Hudobná výchova.....	54
	Telesná a športová výchova	55
5.3	DRUHÝ ROČNÍK	57
	Slovenský jazyk a literatúra.....	57
	Individuálna logopedická intervencia (ILI).....	61

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

	Prírodoveda.....	66
	Vlastiveda.....	69
	Matematika.....	71
	Informatická výchova	74
	Výtvarná výchova.....	78
	Hudobná výchova.....	80
	Telesná a športová výchova	82
5.4	TRETÍ ROČNÍK.....	86
	Slovenský jazyk a literatúra.....	86
	Anglický jazyk	92
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	96
	Prírodoveda.....	102
	Vlastiveda.....	105
	Matematika.....	108
	Informatická výchova.....	110
	Výtvarná výchova.....	112
	Hudobná výchova.....	115
	Telesná a športová výchova	117
5.5	ŠTVRTÝ ROČNÍK.....	119
	Slovenský jazyk a literatúra.....	119
	Anglický jazyk	123
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	127
	Prírodoveda.....	132
	Vlastiveda.....	135
	Matematika.....	137
	Informatická výchova.....	140
	Pracovné vyučovanie	143
	Výtvarná výchova.....	145
	Hudobná výchova.....	147
	Telesná a športová výchova	149
5.6	PIATY ROČNÍK.....	153
	Slovenský jazyk a literatúra.....	153
	Anglický jazyk	155
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	158
	Biológia.....	163
	Dejepis.....	165
	Geografia.....	167
	Občianska náuka	169
	Matematika.....	170
	Informatika.....	172
	Výtvarná výchova.....	174
	Hudobná výchova.....	176

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

	Telesná a športová výchova	179
5.7	ŠIESTY ROČNÍK.....	182
	Slovenský jazyk a literatúra	182
	Anglický jazyk	185
	Nemecký jazyk.....	188
	Individuálna logopedická intervencia (ILI).....	191
	Fyzika	196
	Chémia	200
	Biológia.....	203
	Dejepis.....	207
	Geografia.....	210
	Občianska náuka	213
	Matematika	215
	Výtvarná výchova	217
	Hudobná výchova.....	219
	Telesná a športová výchova	222
5.8	SIEDMY ROČNÍK.....	225
	Slovenský jazyk a literatúra.....	225
	Anglický jazyk	229
	Nemecký jazyk.....	235
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	238
	Fyzika	243
	Chémia	246
	Biológia.....	249
	Dejepis.....	253
	Geografia.....	256
	Občianska náuka	259
	Matematika	261
	Svet práce.....	263
	Výtvarná výchova	265
	Hudobná výchova.....	267
	Telesná a športová výchova	270
5.9	ÔSMY ROČNÍK	271
	Slovenský jazyk a literatúra	271
	Anglický jazyk	276
	Nemecký jazyk.....	282
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	285
	Fyzika	290
	Chémia	293
	Biológia.....	295
	Dejepis.....	298
	Geografia.....	300

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

	Občianska náuka	302
	Matematika.....	303
	Informatika.....	306
	Telesná a športová výchova	311
5.10	DEVIATY ROČNÍK	314
	Slovenský jazyk a literatúra	314
	Anglický jazyk	319
	Nemecký jazyk.....	325
	Individuálna logopedická intervencia (ILI)	328
	Fyzika.....	333
	Chémia	336
	Biológia.....	338
	Dejepis.....	341
	Geografia.....	344
	Občianska náuka	346
	Matematika.....	347
	Informatika.....	350
	Technika	355
	Výchova umením.....	357
	Telesná a športová výchov	360

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

1 Všeobecná charakteristika školy

1.1 História školy

Škola bola zriadená rozhodnutím MŠ SR s účinnosťou od 1.8.1970. Svoju činnosť začala ako ZDŠ pre telesne chybných. Vyučovať na nej sa začalo 23. 11. 1970 s počtom žiakov 38. V januári 1971 počet žiakov sa zvýšil na 78.

Prvým riaditeľom školy bol p. Štefan Lazorišák. Učiteľov na škole bolo 9. S pribúdajúcim počtom žiakov sa zvyšoval aj počet učiteľov. V nasledujúcom školskom roku ich počet sa zvýšil na 17. Súčasne so vznikom ZDŠ vznikali aj alokované triedy SEŠ pre telesne chybných, ktoré patrili pod riaditeľstvo SEŠ na Opatovskej ceste v Košiciach. Postupne k ZDŠ pribúdali nové typy škôl a to : materská škola, obchodná akadémia, stredné odborné učilište so zameraním na opravu obuvi a ručnú neskoršie umeleckú vyššiu školu a osobitná škola. SEŠ pre telesne chybných bola zriadená 1.1.1980. MŠ a ZDŠ pre telesne chybných sa pričlenili k novozriadenej škole.

Dňa 1.1.1993 získala škola právnu subjektivitu. V súčasnosti je názov školy SPOJENÁ ŠKOLA s organizačnými zložkami: základná škola s materskou školou pre žiakov s telesným postihnutím, základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, praktická škola, stredná odborná škola pre žiakov s telesným postihnutím a obchodná akadémia pre žiakov s telesným postihnutím. Súčasťou školy sú tieto subjekty: školský klub detí, centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, školská jedáleň.

Škola počas svojej existencie mala 6 riaditeľov. Terajšou riaditeľkou školy je PaedDr. Mária Čabalová.

1.2 Veľkosť školy

Škola patrí do siete špeciálnych škôl a poskytuje žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou vo veku od 6 do 16 (18) rokov primárne (ISCED1) a nižšie stredné (ISCED 2) vzdelanie.

Vyučovanie prebieha auditívno-verbálnou metódou s podporou individuálnej logopedickej intervencie, ktorej cieľom je odstrániť alebo zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. So žiakmi sa komunikuje predovšetkým orálnou rečou.

Žiaci sú v rámci svojich možností vedení k tomu, aby mysleli a komunikovali verbálne, to im umožňuje ľahšiu adaptáciu, prispôbenie sa a začlenenie do spoločnosti.

Škola nemá vlastné priestory, sídli v budove DSS – Lux, n.o., ktorý sa podieľa na výchove žiakov, poskytuje im rehabilitačné služby, výchovu žiakov mimo vyučovania pre ubytovaných a sociálnu starostlivosť.

1.3 Charakteristika žiakov

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou sú takí žiaci:

- ktorí z rôznych príčin zaostávajú za prirodzeným vývinom reči, a to nielen v oblasti výslovnosti, ale aj v rozvoji vetnej skladby, slovnej zásoby, zrakového a sluchového vnímania, oromotoriky
- ktorí sa vo svojom prirodzenom fyziologickom vývine potrebujú len správne nasmerovať v snahe zabrániť vzniku neskorších možných porúch výslovnosti
- ktorí majú problémy s artikuláciou hlások a tieto problémy môžu byť príčinou ich školskej neúspešnosti
- s hlasovými ťažkosťami, spôsobenými jednak organickými zmenami na hlasivkách alebo nesprávnym a nešetrným využívaním hlasových techník

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- s narušenou plynulosťou reči – zajakavosťou – ktorá ak nie je včas podchytená, môže prerásť do ťažkej formy a spôsobiť dlhodobé problémy.

Ak chceme definovať žiaka s NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezpečnosť – narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezpečnosť – afázia;
- získaná psychogénna bezpečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fufnavosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach,
- narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia,
- dyskalkúlia.

(Lechta In: Kerekretiová a kol.,2009)

1.4 Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogickí zamestnanci, majú pedagogickú a odbornú spôsobilosť, ktorá je základom kvalitného vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Počet učiteľov sa pohybuje v reálnom počte, vhodnom pre zabezpečenie výučby žiakov školy v danom školskom roku.

V škole pracujú psychológ, rehabilitačná sestra, sociálny pedagóg, o logopedickú stránku reči sa starajú kvalifikovaní logopédi, dvaja asistenti učiteľa, ktorí sú platení z rozpočtu školy. Zaradenie asistentov učiteľa do výchovno-vyučovacej činnosti prináša možnosti efektívnejšieho využívania individuálnych špeciálno-pedagogických prístupov, metód a foriem práce.

V štruktúre pedagogického zboru fungujú 2 metodické orgány – metodické združenie I. stupňa ZŠ a predmetová komisia II. stupňa ZŠ.

1.5 Ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov (ĎVPZ)

- Ďalšie vzdelávanie je právom a povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca.
- Každý pedagogický a odborný zamestnanec školy má možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Ďalšie vzdelávanie a zdokonaľovanie profesionality každého pedagogického a odborného zamestnanca školy má obraz v jeho finančnom ohodnotení a profesijnej kariére v súlade so systémom *Kariérneho rastu MŠ SR*.
- Základnou hodnotou ďalšieho vzdelávania každého pedagogického a odborného zamestnanca školy má byť kvalita vzdelávania a nie formálne získavanie certifikátov a čiarok za účasť na školeniach.
- Škola spolupracuje s inštitúciami vytvárajúcimi systém ďalšieho vzdelávania v školstve (najmä s metodicko-pedagogickými centrami a svoju činnosť s nimi koordinuje).

Cieľom školského manažmentu v oblasti DVPZ je podľa aktuálnych potrieb výučby a kvality pedagogického zboru zabezpečiť, hodnotiť a na základe toho optimalizovať:

- uvádzanie začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe;
- zvyšovanie odborných kompetencií všetkých zamestnancov a pedagogických kompetencií učiteľov;
- zvyšovanie jazykových spôsobilostí pedagogických i nepedagogických odborných zamestnancov;
- zvyšovanie kompetencií všetkých zamestnancov v oblasti práce s IKT;
- prípravu pedagogických zamestnancov na získanie 1. a 2. kvalifikačnej skúšky;
- rozvíjanie tvorivosti pedagogických zamestnancov;
- motiváciu pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie a zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti;
- zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, ich spôsobilosti pre vytváranie efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.;
- prípravu pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií (triedny učiteľ, výchovný poradca, koordinátor prevencie vzniku drogových závislostí, koordinátor činnosti Školskej žiackej rady, predseda predmetovej a školskej maturitnej komisie, školský knihovník, tvorca www.stránky, koordinátor školského časopisu);
- prípravu pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému (tvorba ŠkVP, tvorba štandardov a iné);
- prípravu pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi prostriedkami (videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a iné).

V každom školskom roku obsahuje plán práce školy aj plán ďalšieho vzdelávania sa pedagógov, ktorý vedie k zdokonaľovaniu a modernizovaniu metód a foriem práce. Nedostatkom je časté presúvanie stanovených termínov vzdelávania zo strany organizátorov, ako aj organizovanie týchto vzdelávacích podujatí v čase školského vyučovania, čím dochádza k neúmernému zastupovaniu vyučovacieho procesu.

1.6 Organizácia prijímacieho konania žiakov

Žiak sa do školy prijíma na základe jeho zdokumentovaného zdravotného znevýhodnenia. Postup pri prijímaní žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou do školy prebieha podľa § 95 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a v súlade s § 7 vyhlášky MŠ SR č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách. O prijatí žiaka do školy rozhodne písomne po prerokovaní v pedagogickej rade školy riaditeľka školy.

Podmienkou pre prijatie dieťaťa/žiaka do školy je správa zo špeciálnopedagogického a psychologického vyšetrenia, v ktorej je skonštatovaný príslušný druh a stupeň postihnutia (narušená komunikačná schopnosť, sluchové postihnutie).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Zákonný zástupca dieťaťa je **povinný prihlásiť dieťa** na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole. **Zápis sa koná od 15. januára do 15. februára**, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku.

Prijímanie a zaradenie žiakov do prípravného ročníka

Cieľom prípravy dieťaťa na školu či už v prostredí materskej školy alebo rodiny je primerane rozvíjať a podnecovať tie špecifické schopnosti, ktoré sú vývinovo neopakovateľné a aktuálne len v predškolskom veku. Deti s narušenou komunikačnou schopnosťou prichádzajúce do prvého ročníka základnej školy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou často nedosahujú úroveň školskej zrelosti v oblasti sociálnej alebo v oblasti rozvoja poznávacích procesov. V tejto situácii je vhodným riešením odklad školskej dochádzky. Efektívnym využitím času odkladu školskej dochádzky je zaradenie dieťaťa do prípravného ročníka. V rámci plnenia školskej dochádzky plní prípravný ročník diagnostickú a stimulačnú funkciu. Na základe výsledkov psychologickéj a logopedickej diagnostiky sú cielene stimulované nielen komunikačné schopnosti, ale dôraz je kladený na komplexný rozvoj všetkých schopností a osobnosti dieťaťa.

Informácie pre rodičov k plneniu povinnej školskej dochádzky

Povinná školská dochádzka, aká je dlhá, pre koho platí?

Všetky deti, ktoré dosiahnu stanovený vek a školskú spôsobilosť, musia plniť povinnú školskú dochádzku až do jej skončenia. Povinná školská dochádzka je desaťročná a trvá najviac do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 16. rok veku, ak nie je ustanovené inak. Od plnenia povinnej školskej dochádzky nemožno nikoho oslobodiť.

Kedy sa pre dieťa začína povinná školská dochádzka?

Povinná školská dochádzka začína začiatkom školského roka, ktorý nasleduje po dni, keď dieťa dovŕši 6. rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť, ak nie je ustanovené inak,

Kedy sa uskutočňuje do 1. ročníka?

V termíne od 15.1. – 15.2. kalendárneho roku. Presný termín zápisu určuje zriaďovateľ školy. Na zápis je potrebné prísť aj v prípade, že bude rodič žiadať o odklad povinnej školskej dochádzky alebo ak školská dochádzka už bola odložená v predchádzajúcom roku.

Kedy možno povinnú školskú dochádzku odložiť?

Ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahlo školskú spôsobilosť a pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia, riaditeľ školy rozhodne o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa o jeden školský rok alebo o zaradení dieťaťa do nultého ročníka základnej školy, a to vždy na žiadosť zákonného zástupcu.

Ako postupovať pri odklade povinnej školskej dochádzky?

O odklad povinnej školskej dochádzky žiada zákonný zástupca dieťaťa písomne riaditeľa školy. Súčasťou žiadosti zákonného zástupcu je odporúčenie všeobecného lekára pre deti a dorast a odporúčenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Riaditeľ školy môže rozhodnúť o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa alebo o jeho zaradení do nultého ročníka aj na návrh materskej školy, ktorú dieťa navštevuje, a na základe predchádzajúceho odporúčenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, a to vždy s informovaným súhlasom zákonného zástupcu. Zákonný zástupca má právo rozhodnúť o tom, či dieťa s odloženou školskou dochádzkou bude navštevovať materskú školu alebo nultý ročník.

Môže rodič požiadať o odklad aj vtedy ak zariadenie výchovného poradenstva a prevencie odporúča odklad?

Áno, o prijatí žiaka rozhoduje riaditeľ školy.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

Čo je to dodatočný odklad?

Ak sa u žiaka prvého ročníka základnej školy, ktorý nemal odložený začiatok povinnej školskej dochádzky a neabsolvoval nultý ročník základnej školy, v prvom polroku prvého ročníka dodatočne zistí, že nedosiahol školskú spôsobilosť, môže riaditeľ školy za rozhodnúť o dodatočnom odložení plnenia povinnej školskej dochádzky alebo o jeho zaradení do nultého ročníka. Zákonný zástupca má právo rozhodnúť o tom, či dieťa s dodatočne odloženou školskou dochádzkou bude navštevovať materskú školu alebo nultý ročník,

Čo je to vlastne nultý ročník?

Nultý ročník základnej školy je určený pre deti, ktoré k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, nedosiahli školskú spôsobilosť, pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia a vzhľadom na sociálne prostredie nie je u nich predpoklad zvládnutia vzdelávacieho programu prvého ročníka základnej školy. Najčastejšie sa nultý ročník odporúča deťom, ktoré spĺňajú väčšinu kritérií školskej zrelosti, ale v jednom výrazne zaostávajú. Postupne sa tu učia základným zručnostiam, ktoré vyžaduje a predpisuje škola, zvykajú si na režim školy, trénujú pozornosť, rozvíjajú sociálne zručnosti.

Existuje možnosť predčasného nástupu do školy?

Ak zákonný zástupca dieťaťa požiada o to, aby bolo na plnenie povinnej školskej dochádzky výnimčne prijaté dieťa, ktoré nedovršilo šiesty rok veku, je povinný k žiadosti predložiť súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a súhlasné vyjadrenie všeobecného lekára pre deti a dorast.

Chcete prihlásiť dieťa do základnej školy v zahraničí?

Dieťa musí byť riadne prihlásené do kmeňovej školy v SR (teda tam, kam patrí podľa školského obvodu). Pri zápise zákonný zástupca oznámi, že dieťa bude študovať v zahraničí a zároveň písomne požiada riaditeľa školy o povolenie.

Skončenie plnenia povinnej školskej dochádzky

Žiak skončí plnenie povinnej školskej dochádzky absolvovaním 10 rokov vzdelávania v školách podľa školského zákona alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku. Žiakovi ôsmeho ročníka vzdelávacieho programu základnej školy, ktorý dovŕšil 16 rokov veku, riaditeľ školy umožní ukončiť deviaty ročník a získať nižšie stredné vzdelanie, ak je predpoklad úspešného ukončenia najneskôr do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 17. rok jeho veku.

Podrobnejšie informácie nájdete na Ústrednom portáli verejnej správy
<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=1852>

1.7 Dlhodobé projekty

Sú charakteristickými črtami našej školy. Ich realizáciou určujeme smer výchovno-vzdelávacieho procesu, jeho zameranie, ako i otvorenosť školy voči vonkajšiemu prostrediu:

- **Kultúrno-športový projekt – „ Rallye, Opatovská žiť na plný plyn“** – ktorý organizujeme už 12. rok v spolupráci s US Steel, s.r.o. Košice.
- **Škola podporujúca zdravie** – celkové zameranie školy na zdravý životný štýl, charakteristickou črtou našej práce vo všetkých oblastiach výchovno-vzdelávacích aktivít.
- Účasť na treťom ročníku v projekte **„Tag Der Begegnung“** – v spolupráci s LVR v Kolíne v Nemecku.
- **Nadácia SPP – „Hry dobrej vôle“** kultúrno - športový projekt, ktorý poukazuje na rovnosť príležitosti medzi zdravými a hendikepovanými žiakmi.
- **VSE – Run City** – druhý ročník podujatia beh pre zdravie. Zapojenie zdravých športovcov do sociálnej inklúzie a práce s ťažko zdravotne postihnutým občanom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- **Projekt KidSmart**- práca s počítačom. Projekt umožní deťom postupné zvykanie na počítače ako súčasť prostredia, prevencia eventuálnej závislosti v neskoršom veku. Využívanie počítača ako jedna z nových metód, ktorá môže spestriť vzdelávanie v predškolskom zariadení.
- **Projekt Comenius, bilaterálne školské partnerstvá**, v spolupráci s Nemeckou školou pre žiakov s telesným postihnutím v Rosrath.
- **Veľtrh cvičných firiem** – účasť na každom z ročníkov pravidelne

1.8 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Základná škola aktívne a cieľavedome rozvíja všetky prístupné formy spolupráce so sociálnymi partnermi a širokou verejnosťou. Spolupráca je významná tak pre školu a šírenie jej dobrého mena a rovnako pre verejnosť, ktorej môže škola poskytnúť služby v jej aktivitách vzdelávacích, kultúrnych, charitatívnych, odborných a iných.

Prioritnou je spolupráca s najdôležitejšími klientmi školy – s rodičmi a zamestnávateľmi.

Spolupráca školy s rodičmi je v rovine inštitucionálnej na veľmi dobrej úrovni. Rodičia majú svojich zástupcov v samosprávnom školskom orgáne – v Rade školy. Rodičovská rada participuje na riešení výchovno-vzdelávacích problémov žiakov a finančne podporuje školské aktivity, ktoré sa realizujú v záujme žiakov – nákup učebných pomôcok a odmiern pre žiakov, sponzorovanie školských kultúrnych akcií. Rezervy sú v komunikácii s časťou rodičov, ktorá prejavuje veľmi slabý, resp. žiadny záujem o výsledky svojich detí. Cieľom školy je v budúcnosti túto apatiu zo strany rodičov odstrániť a komunikáciu s nimi zintenzívniť a zefektívniť. Rodičia sú informovaní o priebehu vzdelávania žiakov na triednych aktívoch, konzultačných dňoch a v prípade záujmu aj na konzultáciách s vyučujúcimi. Rodičia majú možnosť získať aktuálne informácie o živote v škole prostredníctvom školskej internetovej stránky. Sme maximálne otvorení všetkým pripomienkam a podnetom zo strany rodičovskej verejnosti. Jednou z hlavných úloh školy v budúcich dvoch rokoch bude zlepšenie spolupráce a komunikácie s rodičmi.

Spolupráca školy s verejnými inštitúciami je na veľmi dobrej úrovni. Škola úzko spolupracuje s neinvestičným fondom ŠANCA, Miestnym úradom v Mestskej časti Vyšné Opátske, s Miestnym úradom Košice IV - Juh, s vysokými školami v Košiciach, Trnave, Ružomberku, Levoči, Bratislave a Prešove pri zabezpečovaní súvislej pedagogickej praxe, praxe sociálnych pracovníkov ich študentov a pri oponentúrach diplomových prác, s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva v Košiciach, Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, ktoré je pri škole, Krajským školským úradom a Úradom Košického samosprávneho kraja, samozrejme s MŠ SR, Štátnym pedagogickým ústavom a Štátnym inštitútom odborného vzdelávania.

Dobrá spolupráca je aj s **kultúrnymi inštitúciami mesta** – bezbariérová knižnica Nezábudka, Košická filharmónia, Štátne divadlo, Veritas, Nadácia Pro Cassovia, Východoslovenská galéria - Múzeum, Technické múzeum, Botanická záhrada a ZOO.

Veľmi dobrá spolupráca je už tradične s **charitatívnymi a humanitárnymi inštitúciami a občianskymi združeniami** – s Úniou slabozrakých a nevidiacich, Slovenským Červeným krížom pri získavaní dobrovoľných darcov krvi, nadáciou Úsmev ako dar, detskými domovmi, domovmi sociálnych služieb, Úniou vozičkárov Slovenska a mestskou organizáciou UNICEFu.

1.9 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Bezpečnosť sa stala pevnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

- Poučenie o BOZP – pre žiakov sa uskutočňuje každoročne na začiatku školského roka na triednických hodinách, na úvodných hodinách predmetov vyžadujúcich zvýšenú pozornosť na bezpečnosť, pred exkurziami, výletmi, kurzami, výchovno-ozdravovacími pobytmi a opätovne na triednických hodinách v prípade úrazu v triede.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Pre pedagogických i nepedagogických pracovníkov sa uskutočňuje v mesiaci september (2.9.) pravidelné preškolenie z oblasti BOZP, PO s dvojročným cyklom preverenia vedomostí.
- Pre začínajúcich pracovníkov sa uskutočňujú vstupné školenia.
- Aktualizácia vnútorného školského poriadku sa každoročne uskutočňuje na začiatku školského roka i priebežne po zistení jeho nedostatkov.
- Akcie mimo budovy školy sa so žiakmi uskutočňujú len po písomnom súhlase zákonných zástupcov žiaka.
- V mesiaci marec sa uskutočňujú previerky BOZP vo všetkých objektoch školy
- Podľa plánu revízií sa pravidelne uskutočňujú všetky revízie a po revízne opravy.
- Škola má svojho BOZP technika a požiarneho technika, ktorí vykonávajú svoju činnosť podľa celoročného plánu činnosti

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Vnútrotný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

2.1 Hodnotenie žiakov

Hodnotenie žiakov prebieha v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (Školský zákon) a s príslušnými ustanoveniami vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov sa vychádza z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy a vnútrotného metodického usmernenia na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základnej školy.

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov

- a) slovným hodnotením,
- b) klasifikáciou,
- c) kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia.

Predmety, ktoré sa neklasifikujú, sú určené v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Prospech žiaka prípravného a prvého ročníka základnej školy sa hodnotí slovne týmito stupňami:

- a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
- b) dosiahol dobré výsledky,
- c) dosiahol uspokojivé výsledky,
- d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

Pri hodnotení a klasifikácia začleneného žiaka sa zohľadňuje jeho porucha alebo postihnutie. Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

- a) 1 - výborný,
- b) 2 - chváľitebný,
- c) 3 - dobrý,
- d) 4 - dostatočný,
- e) 5 - nedostatočný.

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- a) 1 - veľmi dobré,
- b) 2 - uspokojivé,
- c) 3 - menej uspokojivé,
- d) 4 - neuspokojivé.

Celkové hodnotenie žiaka prípravného a prvého ročníka základnej školy sa na konci školského roka vyjadruje takto:

- a) prospel,
- b) neprospel.

Celkové hodnotenie žiaka druhého až deviateho ročníka základnej školy sa na konci prvého a druhého polroka vyjadruje na vysvedčení takto:

- a) prospel s vyznamenaním,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- b) prospel veľmi dobre,
c) prospel,
d) neprospel.

Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroka vyjadruje výsledky jeho klasifikácie v povinných vyučovacích predmetoch, ktoré sa klasifikujú a klasifikáciu jeho správania.

Žiak prospel s vyznamenaním, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako chváľitebný, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 1,5 a jeho správanie je hodnotené ako veľmi dobré.

Žiak prospel veľmi dobre, ak ani v jednom povinnom vyučovacom predmete nemá stupeň prospechu horší ako dobrý, priemerný stupeň prospechu z povinných vyučovacích predmetov nemá horší ako 2,0 a jeho správanie je hodnotené ako veľmi dobré.

Žiak prospel, ak nemá stupeň prospechu nedostatočný ani v jednom povinnom vyučovacom predmete.

Žiak neprospel, ak má z niektorého povinného vyučovacieho predmetu aj po opravnej skúške stupeň prospechu nedostatočný.

Žiak, ktorý bol na konci druhého polroka hodnotený stupňom prospechu nedostatočný z viac ako dvoch povinných vyučovacích predmetov, opakuje ročník počas plnenia povinnej školskej dochádzky. Ročník opakuje aj žiak, ktorého nebolo možné klasifikovať ani v náhradnom termíne zo závažných objektívnych dôvodov, najmä zdravotných, dlhodobého pobytu v zahraničí.

Žiak, ktorý má na konci druhého polroka prospech nedostatočný najviac z dvoch povinných vyučovacích predmetov, môže na základe rozhodnutia riaditeľky školy vykonať z týchto predmetov opravnú skúšku. Žiak, ktorý bez závažných dôvodov nepríde na opravnú skúšku, sa klasifikuje stupňom prospechu nedostatočný.

Za vzorné správanie, za vzorné plnenie povinností alebo za statočný čin možno žiakovi udeliť pochvalu alebo iné ocenenie.

Ak sa žiak previní proti školskému poriadku, možno mu uložiť napomenutie alebo pokarhanie od triedneho učiteľa a pokarhanie od riaditeľky školy.

2.2 Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Je dôležité rozmyšľať nad systémom kritérií na hodnotenie zamestnancov. Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- pozorovania (hospitácie); rozhovoru;
- výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod);
- sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa;
- hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy;
- vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“);
- krúžková činnosť;
- reprezentácia školy na verejnosti;
- príprava a výsledky na olympiádach a súťažiach organizované MŠ SR, zriaďovateľom; práca so žiakmi s IVT potrebami;
- pomoc pri materiálno technickom vybavení školy - získavanie sponzorov; hodnotenie práce učiteľov žiakmi (prostredníctvom žiackeho parlamentu), rodičmi účasti na príprave a realizácii projektov v prospech školy;
- zveľačovania areálu školy a tried

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

2.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené. A preto, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Dôraz je kladený na dve veci:

- konštatovanie úrovne stavu;
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich reálnosť a stupeň dôležitosti.
- Posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe.
- Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

Monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi Prostredie – klíma školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky pre žiakov a rodičov
- Dotazníky pre absolventov školy
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach
- SWOT analýza

Každoročné zhodnotenie kvality a úrovne školy je obsiahnuté vo vyhodnocovacej správe o výchovno-vzdelávacej činnosti a výsledkoch školy za daný školský rok.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

3 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

3.1 Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou si ako hlavný cieľ kladie úlohu vychovať všeobecne vzdelaných ľudí, ktorí sú schopní aj napriek svojmu handicapu integrovať sa do plnohodnotného života v spoločnosti. Špecifickým cieľom je prostredníctvom ILI odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenú komunikačnú schopnosť. Výchovno-vzdelávaciu činnosť smerovať k príprave žiakov s NKS na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy. Pripraviť človeka rozhladeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu. Chceme, aby každý žiak na vlastnej koži pocítil, čo je úspech. Želáme si, aby tomu tak bolo pri všetkých žiakoch našej školy.

Na zlepšenie kvality vyučovacieho procesu je potrebné držať krok so súčasnými koncepciami a formami vyučovacieho procesu hospodársky vyspelých krajín a aktívne ich zapájať do nášho prostredia, pričom treba zohľadňovať špecifické podmienky. V praxi to znamená, že ak škola disponuje kvalifikovanými učiteľmi, je možné prostredníctvom IKT vyučovať akýkoľvek predmet, čím sa stávajú aj náročné predmety atraktívnymi. V súčasnosti je na trhu mnoho edukačného softvéru už na požadovanej úrovni. Formovať u žiakov s NKS tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Vychovávať žiakov v katolíckom duchu a v spolupráci s rodičmi žiakov vychovávať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

3.2 Zameranie školy a stupeň vzdelania

Škola predstavuje komplexné zariadenie na základné vzdelanie detí s NKS vrátane vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Okrem tradičného vzdelávania poskytuje i mimoškolské aktivity založené na princípoch, že vzdelávanie je celoživotný proces, že každý jednotlivec nesie zodpovednosť za kvalitu svojho života.

Vzhľadom na to, že chceme vychovávať a vzdelávať žiakov s NKS, je potrebné mať na zreteli elimináciu edukačných nedostatkov, ktoré vyplývajú z narušenej schopnosti žiakov. Pre budúci život v EU je potrebné propagovať vyučovanie cudzích jazykov efektívnym spôsobom, napríklad prostredníctvom projektového vyučovania na hodinách. Každý absolvent primárneho vzdelávania by mal zvládnuť základy jedného cudzieho jazyka, absolvent nižšieho stredného vzdelávania ovládať jeden jazyk aktívne a druhý pasívne.

3.3 Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelania ISCED 1

- Absolvent 1.stupňa ZŠ s NKS by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa i o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít.
- Absolvent programu primárneho vzdelania má osvojené (aj vlastným podielom) základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovedeckej a kultúrnej gramotnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Nadobudol základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí.
- Získal predpoklady pre to, aby si vážil sám seba, i druhých ľudí, aby dokázal aj napriek narušenej komunikačnej schopnosti ústretovo komunikovať a spolupracovať.
- Má osvojené základy používania materinského, štátneho a cudzieho jazyka.

Profil absolventa nižšieho stredného vzdelania ISCED 2

- Absolvent našej školy by mal svojím vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziludské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy.
- Je schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií.
- Ovláda slovenský jazyk, vyjadruje sa písomne, ústne vyjadrovanie zodpovedá druhu a stupňu narušenej komunikačnej schopnosti.
- Pozná metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutuje o prírodovedných otázkach, uplatňuje ekologické prístupy pri riešení problémov.
- Vníma dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín.
- Ovláda základy dvoch svetových jazykov.
- Je schopný vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy.
- Je pripravený na štúdium na strednej škole, je si vedomý svojich kvalít, aby sa mohol neskôr uplatniť v zamestnaní a byť zodpovedný za svoj život.

3.4 Pedagogické stratégie

Základnou myšlienkou stratégie ZŠ pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je snaha o vytvorenie motivačného prostredia, zohľadňujúceho individuálne možnosti, schopnosti a potreby na osvojenie základného učiva na požadovanej úrovni, rozvíjať u žiakov kritické myslenie, samostatnosť na primeranej úrovni, počítačovú gramotnosť, komunikačné schopnosti, a celkový osobnostný a sociálny rozvoj a tiež zvyšovať odborné kompetencie špeciálnych pedagógov.

Ďalšie strategické ciele :

- v maximálnej miere uplatňovať humanistické prvky vo výchovno-vzdelávacom procese
- zapájať žiakov, pedagógov a zamestnancov školy do rôznych projektov a aktivít a rozvíjať existujúcu spoluprácu s partnermi
- rozvíjať spoluprácu so spoločenskými a kultúrnymi organizáciami
- zviditeľňovať školu v regióne, udržiavať komunikáciu a informovanosť
- zabezpečovať finančné a materiálne zdroje na dopĺňanie a opravu učebných pomôcok, interiérového vybavenia a zariadenia školy prostredníctvom projektov a sponzoringu.

3.5 Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami

V škole sú všetci žiaci žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V odôvodnených prípadoch môže žiak školy postupovať vo vzdelávaní podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP) v súlade s aktuálnou legislatívou.

IVVP v základnej škole pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou obsahuje:

- základné informácie o žiakovi, jeho diagnóza
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov
- aplikácia špeciálnych vzdelávacích postupov
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopaedagóga

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

péda a iných

Na spracovaní IVVP spolupracuje triedny učiteľ, prípadne učiteľ vyučujúci konkrétny predmet (alebo iný odborný zamestnanec). Za vypracovanie IVVP je zodpovedný triedny učiteľ. Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

3.6 Začlenenie prierezových tém

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez obsahové vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky je možné uplatňovať viacerými formami - ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci voliteľných hodín (pri profilácii školy). Vhodná je forma projektu (v rozsahu počtu hodín, ktoré sú pridelené téme) alebo veľmi efektívnou formou kurzu. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času realizácie prierezovej tematiky je v kompetencii každej školy.

Prierezové témy:

Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Osobnostný a sociálny rozvoj Environmentálna výchova Mediálna výchova Multikultúrna výchova Ochrana života a zdravia

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Finančná gramotnosť

Dopravná výchova

Žiaci sú účastníci cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej a osobnej dopravy. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníci sú deti. Aj preto poskytujeme žiakom základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách. Úlohou je pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte a bezpečných priestoroch v okolí školy, v prípade nižšieho sekundárneho vzdelávania môže byť špecializovaným kurzom Dopravnej výchovy.

Ciele dopravnej výchovy:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie v zmysle zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci,
- spôsobilosť pozorovať okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli a takticky ich taktické prvky,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel a prakticky zvládnuť základnú údržbu bicykla,
- uvedomiť si význam zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Environmentálna výchova

Je to prierezová téma, ktorá sa prelína všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, geografiou, biológiou a etickou výchovou. Organizačne ju začleňujeme do predmetov jednotlivými témami.

Ciele environmentálnej výchovy:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozvíjať si spôsobilosť, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- ochrana a tvorba životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- posilniť individuálnu zodpovednosť za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia,
- využívať informačné a komunikačné technológie pri získavaní a spracovaní informácií,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehlbovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť Osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov a poskytuje im základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Realizuje sa prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. Realizuje sa najmä na hodinách občianskej náuky, etickej výchovy a náboženskej výchovy.

Ciele oblasti:

- rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebazpoznávanie, sebaúctu, sebadôveru,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných,
- pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu,
- pestovať kvalitné medziľudské vzťahy,
- rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu,
- podporovať prevenciu sociálno-patologických javov v škole.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode môžu vzniknúť nepredvídané skutočnosti ohrozujúce človeka a jeho zdravie. V škole sa Ochrana života a zdravia realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania - v primárnom vzdelávaní sú to Didaktické hry, v nižšom sekundárnom vzdelávaní Účelové cvičenia.

Ciele oblasti:

- zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami,
- zvládnutie nevhodných podmienok v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu,
- formovanie vzťahu k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí,
- poskytnúť potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a vedomosti,
- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov,
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

Táto téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme u žiakov rozvíjať - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. Obsah témy je zameraný na metodológiu tvorby projektu. Prierezová téma Tvorba projektov a prezentačné zručnosti je súčasťou viacerých predmetov.

Ciele témy:

- naučiť sa prostredníctvom vlastnej organizácie riadiť seba aj tím,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- vypracovať si harmonogram svojich prác,
- získavať potrebné informácie, spracovať ich,
- vedieť nájsť problém, ktorý treba riešiť,
- vedieť správne problém pomenovať,
- utvoriť hypotézu a overiť ju,
- naučiť sa prezentovať svoju prácu písomne i verbálne.

Mediálna výchova

Žiaci sú vystavení vplyvom médií - elektronických i tlačených. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto treba rozvíjať u nich mediálnu kompetenciu, ktorá umožní žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty. Uplatňuje sa vo všetkých predmetoch, najmä informatika a informatická výchova.

Ciele oblasti:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií,
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá a objavovať v nich to hodnotné a pozitívne,
- schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť.

Multikultúrna výchova

Multikultúrnou výchovu zaraďujeme vzhľadom na to, že v súvislosti s globalizáciou sveta a migráciou sa v škole stretávajú žiaci rôznych kultúr. Dotýka sa však aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou. Multikultúrnou výchovu začleňujeme najmä do predmetov: dejepis, občianska náuka, geografia, výtvarná výchova, hudobná výchova a etická výchova.

Ciele oblasti:

- rozvoj chápania iných kultúr,
- rozvoj akceptácie iných kultúr,
- rozvoj medziľudskej tolerancie,
- spoznávanie iných kultúr,
- emocionálne pochopenie inej kultúry v mene mierovej spolupráce príslušníkov rôznych kultúr,
- chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných.

Regionálna výchova a tradičná kultúra

Regionálna výchova je dôležitý prostriedok rozvoja a kultivácie pozitívnych postojov žiakov na základnej škole. Výchova k vzťahu a úcte k človeku, obci, mestu, vlasti, výchova k národnému povedomiu a občianskej súdržnosti tvorí neoddeliteľnú súčasť výchovného pôsobenia, každodenného kontaktu žiakov s okolitou realitou, rodičmi, učiteľmi atď.. Regionálnu výchovu a tradičnú kultúru chápeme v škole ako zámerné rozvíjanie vlastnej identity, národného povedomia, pozitívneho vzťahu k vlasti. Rozvíja pozitívne postoje k sebe samému i k svetu okolo nás.

Ľudové tradície a ľudové remeslá na Slovensku, zámery smerujú k oboznámeniu žiakov s tradíciami spracovania textilných vlákien na priadzu a tkaninu, s tradíciami odievania, bytovej kultúry, spracovania dreva, kovov, košíkarstvo, drotárstvo, výroba habánskej keramiky.

Cieľom je:

- integrovaná výchova vo väzbe na vlastnú lokalitu a širší región,
- smerovanie k dedovizni, k rodnej hrude,
- zachovanie hodnôt kultúry a remeselnej výroby,
- poznanie histórie a súčasnosti,
- vychovať mládež hrdú na svoj národ, na tvorbu našich predkov a tým aj na svoju vlasť,
- úcta k životu, k ľuďom, k ľudskej práci,
- rešpektovanie pravdy, spravodlivosti a solidarity,
- rozvíjať aktívny vzťah k ochrane prírody (lužné lesy) a celého životného prostredia,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- pestovať lásku ku všetkým národnostiam štátu,
- prehlbovanie morálnych vlastností - družnosť, pracovitosť, skromnosť, čestnosť, vytrvalosť, znášanlivosť, kritickosť a sebakritickosť,
- ochrana zdravia,
- viesť žiakov k utváraníu postojov k zdravému životnému štýlu,
- poznávanie ľudových piesní, tancov, hier, ľudových nástrojov.

Prierezová téma sa uplatňuje najmä na predmetoch slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie a hudobná výchova.

Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále sa meniace ekonomické prostredie.

Vzhľadom na nedostatočné skúsenosti a ešte neosvojený požadovaný stupeň zodpovednosti u žiakov, bol vypracovaný Národný štandard finančnej gramotnosti. Tento je rozdelený do 7 tém, ktoré obsahujú čiastkové kompetencie. U absolventov primárneho vzdelávania sa očakáva zvládnutie úrovne 1 a u absolventov nižšieho sekundárneho vzdelávania sa očakáva zvládnutie úrovne 2 jednotlivých čiastkových kompetencií.

I. téma: Človek vo svete peňazí

1. Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečovania

úroveň 1: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby.

úroveň 2: Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb. Chápať funkciu peňazí ako prostriedku na ich zabezpečovanie.

2. Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia

úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny. Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

úroveň 2: Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady.

3. Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby

úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

úroveň 2: Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny

4. Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti

úroveň 1: Vedieť stručne popísať ekonomickú sféru človeka a rodiny.

úroveň 2: Uviesť príklady činnosti jednotlivcov a rodín v ekonomickej oblasti.

5. Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

úroveň 1: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s osobnými vecami, hospodárneho správania sa v domácnosti. Osvojiť si potrebu hospodárneho zaobchádzania s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej.

úroveň 2: Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce. Vedieť samostatne určiť približnú výšku finančného vyjadrenia hodnoty vecí a na základe toho prijímať nákupné rozhodnutia. Vedieť vyhodnotiť vplyv reklamy na spotrebu.

II. téma: Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

1. Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- úroveň 1: Uviest príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. Uviest príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.
- úroveň 2: Popísať spôsoby, ako byť finančne zodpovedným dospelým človekom. Uviest príklady prínosov finančnej zodpovednosti a strát spôsobených finančnou nezodpovednosťou. Inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností. Uviest príklady úspešných jednotlivcov na svojej plánovanej profesijnej ceste.
2. Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov
- úroveň 1: Uviest príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.
- úroveň 2: Analyzovať a vyhodnotiť reklamné tvrdenia. Uviest internetové a tlačové informácie o produktoch a vymenovať silné a slabé stránky každého z nich.
3. Kontrolovať osobné údaje a informácie
- úroveň 1: Opísať, ktoré druhy osobných informácií by nemali byť odhalené tretím osobám. Opísať možné dôsledky takéhoto odhalenia.
- úroveň 2: Vymenovať kroky, ktoré môže jednotlivec podniknúť na ochranu svojich osobných údajov. Opísať problémy, ktoré sa môžu objaviť v prípade, že sa človek stane obeťou krádeže osobných údajov. Uviest spôsoby, ktorými zlodeji môžu získať osobné údaje a informácie.
4. Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov
- úroveň 1: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Vymedziť jednotlivé kroky pomocou zhodnotenia alternatív. Používať rozhodovanie pri krátkodobých cieľoch.
- úroveň 2: Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority. Stanoviť si merateľné krátkodobé a strednodobé finančné ciele. Použiť finančnú alebo internetovú kalkulačku na stanovenie nákladov na dosiahnutie strednodobého cieľa. Zhodnotiť výsledky finančného rozhodnutia. Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých cieľoch.
5. Vypracovať komunikačné stratégie na diskusiu o finančných záležitostiach
- úroveň 1: Uviest príklady mienania peňazí u detí predchádzajúcich generácií. Porozprávať o hodnotách a postojoch predchádzajúcich generácií na základe ich osobných príbehov o peniazoch.
- úroveň 2: Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom. Identifikovať rozdiely medzi hodnotami a postojmi k peniazom u rovesníkov.
6. Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov
- úroveň 1: Vysvetliť podmienky na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.
- úroveň 2: Vyhľadať si príslušný orgán na ochranu spotrebiteľov v mieste pobytu. Uviest príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľa. Vysvetliť kroky pri riešení reklamácie podanej zákazníkom.

III. téma: Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

1. Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby
- úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
- úroveň 2: Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.
2. Porozumieť a orientovať sa v problematike zabezpečovania životných (ekonomických) potrieb jednotlivca a rodiny
- úroveň 1: Opísať príklady základných životných potrieb.
- úroveň 2: Vysvetliť základné súvislosti zabezpečovania životných potrieb jednotlivca a rodiny.
3. Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb
- úroveň 1: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.
- úroveň 2: Uviest príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. Uviest príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rozličnými kariérnymi možnosťami.
4. Identifikovať zdroje osobných príjmov
- úroveň 1: Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- úroveň 2: Vysvetliť pojem mzda. Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (dar, provízia a zisk).
5. Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi
- úroveň 1: Vysvetliť na jednoduchom príklade vzťah človeka a rodiny k peniazom.
- úroveň 2: Vedieť popísať spôsob zabezpečenia peňazí vo vlastnej rodine a porovnať ho so zabezpečením v inej rodine.
6. Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy
- úroveň 1: ---
- úroveň 2: Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. Uviesť príklad spôsobov, akými štát využíva príjmy z daní.
7. Poznať základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti, inšpirované úspešnými osobnosťami a uplatňovanie ich postupov
- úroveň 1: Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote.
- úroveň 2: Opísať úspešnosť v ekonomickej oblasti. Vedieť diskutovať o vzťahu morálky a peňazí. Uviesť príklad finančne úspešného človeka vo svojom okolí.
- IV. téma: Plánovanie a hospodárenie s peniazmi
1. Vypracovať osobný finančný plán
- úroveň 1: Porozprávať, aké môžu byť výdavky na domácnosť a aké môžu byť zdroje príjmov v domácnosti.
- úroveň 2: Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov. Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - míňanie, sporenie, spoluúčasť. Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu (príjmy, výdavky a úspory). Vypočítať percentá pripadajúce na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu.
2. Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov
- úroveň 1: Vysvetliť svoju predstavu o tom, čo je majetok.
- úroveň 2: Založiť si kartotéku informácií o produktoch v domácnosti, vrátane informácií o zárukách a ďalších finančných dokumentoch, ako sú účtovné doklady a výpisy z bankových účtov.
3. Popísať spôsob používania rôznych metód platenia
- úroveň 1: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.
- úroveň 2: Opísať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií. Vysvetliť, čím sa od seba líšia. Vysvetliť, ako fungujú šeky, debetné a kreditné karty. Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.
4. Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
- úroveň 1: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.
- úroveň 2: Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. Vysvetliť vzťah medzi spôsobmi míňania peňazí a dosahovaním finančných cieľov. Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze. Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov. Prekontrolovať daň z pridanej hodnoty na doklade o zaplatení nákupu.
5. Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu
- úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná.
- úroveň 2: Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
6. Uvedomiť si účel a dôležitosť závetu
- úroveň 1: Uviesť predmet, ktorý zdedil niektorý člen v domácnosti.
- úroveň 2: Zistiť vek, v ktorom môže jednotliviec písať platný závet v danom štáte pobytu. Opísať hlavné prvky jednoduchého závetu a zistiť obvyklé náklady v prípade, že si závet dá vypracovať.

V. téma: Úver a dlh

1. Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov

- úroveň 1: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- úroveň 2: Vysvetliť, prečo finančné inštitúcie požičiavajú peniaze. Vymenovať nákupy na úver, ktoré dospelí bežne robia. Opísať výhody a nevýhody využívania úveru. Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky. Vysvetliť, ako sa líšia debetné karty od kreditných kariet.
2. Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať práva žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti
- úroveň 1: Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec iného človeka. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú osobnú vec.
- úroveň 2: Vysvetliť hodnotu informácií o úverovej histórii pre žiadateľov a poskytovateľov úveru. Vysvetliť, prečo je dôležité vybudovať si pozitívnu úverovú históriu. Opísať informácie nachádzajúce sa v správe o úverovej histórii a ako dlho sa tieto uchovávajú. Uviesť príklady dovoleného použitia správ o úverovej histórii na účely iné než je poskytnutie úveru.
3. Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť
- úroveň 1: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.
- úroveň 2: Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote. Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.
4. Mať základné informácie o jednotlivých druhov spotrebných úverov
- úroveň 1: ---
- úroveň 2: Uviesť príklady ochranných prvkov, vychádzajúcich zo zákonov o spotrebiteľských úveroch.

VI. téma: Sporenie a investovanie

1. Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
- úroveň 1: Opísať svoju predstavu, ako človek môže sporiť.
- úroveň 2: Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu. Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam "núdzového fondu". Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie
2. Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov
- úroveň 1: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu.
- úroveň 2: Popísať hodnotu peňazí. Vysvetliť, ako môže rásť hodnota investície. Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.
3. Zhodnotiť investičné alternatívy
- úroveň 1: Vysvetliť, prečo je dobré ukladať peniaze vo finančnej inštitúcii.
- úroveň 2: Uviesť príklad inštitúcie, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.
4. Opísať spôsob nákupu a predaja investícií
- úroveň 1: Vysvetliť, na čo by človek mohol minúť väčšiu sumu peňazí, ktorú si našetril v peňažnej inštitúcii
- úroveň 2: Opísať rôzne zdroje investičných informácií - prospekty cenných papierov, on-line zdroje a finančné publikácie
5. Vysvetliť vplyv daní na návratnosť investícií
- úroveň 1: Vysvetliť, že za všetko sa platí daň. Popísať, ako sa kupuje dom alebo auto pre domácnosť a aké s tým majú rodičia výdavky
- úroveň 2: Popísať výhody sporenia peňazí na starobu prostredníctvom dôchodkových programov a investičných sociálnych programov
6. Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi
- úroveň 1: Vysvetliť, prečo je potrebné vytvárať prostredie dôvery a bezpečia pri používaní peňazí v rámci denného nakupovania, ale aj ich šetrenia. Porozprávať o tom, ako predchádzať stratám a znehodnoteniu vecí a peňazí
- úroveň 2: Vysvetliť, ako ochrana vkladov chráni investorov.

VII. téma: Riadenie rizika a poistenie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

1. Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík
  - úroveň 1: ---
  - úroveň 2: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť. Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.
2. Zohľadniť vplyv finančných kríz na hospodárenie jednotlivca a rodiny
  - úroveň 1: Opísať na jednoduchých príkladoch existenciu vonkajších vplyvov na človeka.
  - úroveň 2: Vedieť vysvetliť existenciu vplyvom ekonomickej krízy na jednotlivca a rodinu.
3. Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby
  - úroveň 1: Vedieť uviesť na príkladoch význam starých rodičov v rodine. Pochopiť význam ich dôstojného postavenia, vyjadrovaného zdravím a sociálnou istotou.
  - úroveň 2: Vysvetliť na životných cykloch rodiny potrebu jej zabezpečenia prostredníctvom úspor v banke, verejného poistenia a potrebou životného poistenia.
4. Vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením. Vymenovať povinné a nepovinné druhy verejného poistenia. Charakterizovať zdravotné poisťovne a sociálne poistenie a v rámci neho nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti
  - úroveň 1: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť a na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.
  - úroveň 2: Vysvetliť základný účel verejného poistenia, stručne charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
5. Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia
  - úroveň 1: ---
  - úroveň 2: Vymenovať cennosti, ktoré sa bežne nachádzajú v domácnostiach. Opísať, akým spôsobom môžu byť tieto cenné predmety a majetkové hodnoty ohrozené alebo stratené. Opísať spôsoby ochrany cenných predmetov a majetkových hodnôt. Stručne charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu. Vysvetliť podstatu a význam poistenia: majetku, osôb, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

4 Učebný plán ISCED 1, ISCED 2

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	primárne vzdelávanie - ISCED 1						nižšie stredné vzdelávanie - ISCED 2					
		prípravný	1.	2.	3.	4.	spolu	5.	6.	7.	8.	9.	spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3+2	9	8	7	7	34+2	5	5	4+1	5	5	24+1
	anglický jazyk			+1	3	3	6+1	3	3	3	3	3	15
	nemecký jazyk												
Matematika a práce s informáciami	matematika	3+1	4	4	4+1	4+1	19+3	4+1	4+1	4+1	4+1	5	21+4
	informatika				1	1	2	1	1	1	1		4
Človek a príroda	prvouka		1	2			3						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1+1	6+1
	chémia									2	2	1+1	5+1
	biológia							2	1+1	2	1+1	1+1	7+3
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1+1	1	1	1	2	6+1
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka							+1	1	1	1	1	4+1
Človek a hodnoty	etická výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
	náboženská výchova												
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie				1	1	2						
	svet práce												
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	5
	výchova umením												
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	10
Špeciálnopedagogická podpora	Ind. logopedická intervencia	7	4	4	3	2	20	3	3	3	3	3	15
	rozvíjanie kom. schop. a grafomotorické zručností												
	rozvíjanie pohyb. zručností												
	zdravotná telesná výchova												
Základ		17	24	24	26	27	118	27	28	29	30	28	142
Voliteľné hodiny		3	0	1	1	1	6	3	2	2	2	3	12
Spolu		20	24	25	27	28	124	30	30	31	32	31	154

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5 Obsah vzdelávania

5.1 PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovaci predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	2

1. Cieľ

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v prípravnom ročníku je rozvíjanie všetkých jazykových rovín, všetkých foriem komunikácie a príprava na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Vzhľadom na to, že ide o žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou rozšírili sme tento predmet o jednu voliteľnú hodinu a to komunikačné spôsobilosti žiakov so zameraním na ústny a písomný prejav, ako aj komunikatívne kompetencie, čo znamená funkčne používať jazyk v rozličných komunikačných situáciách. Je dôležité osvojiť si nielen verbálne správanie, ale aj neverbálne výrazové komponenty.

2. Obsah

Zložky slovenského jazyka a literatúry:

- Rozvíjanie komunikačných a jazykových schopností
- Rozvíjanie poznávacích procesov
- Rozvíjanie jemnej motoriky a grafických schopností
- Literárna výchova

Rozvíjanie komunikačných a jazykových schopností

Cieľ

- utvárať pojmy,
- rozvíjať porozumenie reči,
- kategorizovať pojmy,
- rozvíjať fonologické uvedomenie,
- rozvíjať jazykový cit,
- rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov.

Obsah

- Stimulovanie verbálnej a neverbálnej komunikácie
- Počúvanie s porozumením
- Komentovanie činností zo strany učiteľa, aktívne počúvanie s porozumením informácií a myšlienok z rôznych zdrojov
- Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina
- Rozširovanie pasívnej a aktívnej slovnej zásoby, aktívne komentovanie činností, pomenovanie, kategorizovanie pojmov
- Poznávanie svojho rodného mena a priezviska, bydliska, členov najbližšej rodiny a príbuzenských vzťahov
- Poznávanie základných pravidiel spoločenského styku (pozdrav, predstavenie sa, požiadanie, prosba, poďakovanie, a pod.)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Poznávanie a diferenciacia nehudobných a hudobných zvukov (smer, výška, dĺžka trvania)
- Poznávanie a diferenciacia foném - akustická analýza a syntéza slabík a slov
- Poznávanie a rozlišovanie rodu a čísla podstatných mien ako názvov predmetov a javov zo známeho prostredia (skutočných i zobrazených)
- Poznávanie a rozlišovanie rodu a čísla prídavných mien ako vlastností predmetov a javov (opačný význam, podobný význam)
- Pomenovanie prebiehajúcich činností, rozlišovanie času a záporu slovies
- Použitie zámen namiesto podstatných a prídavných mien
- Rozlišovanie zmeny významu slov s predponami na-, vy-, pod-, roz-, s-, ne-, z-
- Tvorenie jednoduchých viet podľa situácie, podľa obrázkov
- Odpovede na jednoduché otázky
- Formulácia otázok
- Dopĺňovanie neúplných viet
- Poznávanie pojmov označujúcich smer a polohu (hore, dolu, vedľa, pri, nad, pod, vpredu a vzadu, jedna strana a druhá strana, vpravo a vľavo)
- Jednoduchý opis známych predmetov a javov (hádanky)
- Rozvíjanie zmysluplnosti rečového prejavu, spisovnej podoby materinského jazyka, schopnosti vyjadrovať svoje názory a myšlienky
- Zmysluplné rozprávanie o pocitoch, zážitkoch a dojmach
- Reprodukcia textu
- Rozvíjanie schopnosti viesť a udržiavať dialóg s deťmi a s dospelými

Rozvíjanie poznávacích procesov

Cieľ

- rozvíjať poznávacie procesy vnímanie , pozornosť, pamäť, predstavivosť, myslenie ,
- rozvíjať symbolické funkcie,
- rozvíjať logické, kritické a tvorivé myslenie.

Obsah

- Rozvíjanie zrakového vnímania, vizuálnej diferenciačnej schopnosti a pamäti
- Rozvíjanie sluchového vnímania, akustickej diferenciačnej schopnosti a pamäti
- Rozvíjanie intermodálnych vzťahov
- Rozvíjanie časovej orientácie, serialita, časovo-kauzálne vzťahy
- Rozvíjanie schopnosti riešiť problémy, objavovanie funkčnosti vecí, postupov riešenia problému
- Osvojovanie si poznatkov o prírode a spoločnosti
- Získavanie schopnosti kritického myslenia, klasifikácia podobnosti a rozdielov predmetov, javov a osôb a pod.
- Rozvíjanie schopnosti vyslovovať svoje názory, postoje a vyjadriť úsudok

Rozvíjanie jemnej motoriky a grafických schopností

Cieľ

- vypestovať správne pracovné návyky pri kreslení ako prípravu na výkon písania,
- rozvíjať motoriku ramena a jemnú motoriku rúk,
- rozvíjať vizuálne vnímanie, diferenciačné schopnosti, pozornosť a pamäť,
- rozvíjať koordináciu akustického, vizuálneho a motorického analyzátora,
- rozvíjať schopnosti orientácie v priestore, v rovine, na vlastnom tele a najmä pravo-ľavej orientácie.

Obsah

- Hry a cvičenia rozvíjajúce grafomotorické zručnosti a návyky
- Kresba veľkých tvarov a jednoduchých línií (vo vzduchu, do piesku paličkou, mokrým štetcom na tabuľu a pod.)
- Vyhľadávanie, diferenciacia a napodobňovanie tvarov
- Poznávanie a diferenciacia základných farieb

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- Zrková analýza a syntéza (strihanie, dokresľovanie, skladanie obrázkov)
- Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti (vymenovanie alebo ukladanie predmetov v rade po expozícii, vyhľadanie a označenie obrázkov alebo znakov po expozícii)
- Rozlišovanie figúry a pozadia
- Rozlišovanie reverzných figúr
- Cvičenia očných pohybov (vymenovanie, ukladanie predmetov alebo obrázkov v rade)
- Postrehovanie predmetov, obrázkov, znakov
- Koordinácia pohybov ruky a očí.

Literárna výchova

Cieľ

- vnímať a porozumieť prednášanú a čítanú poéziu a prózu,
- poznávať ľudové zvyky,
- kultivovať detskú osobnosť rozvíjaním estetického cítenia a pestovať kladný vzťah ku knihám a k divadlu.

Obsah

- Poznávanie a prednes riekaniiek, vyčítaniiek, uspávaníek v spojení s pohybovou aktivitou a rytmom
- Vytváranie hier, rýmov a hádaníek
- Počúvanie rozprávok, rozhovor o počúvanom texte
- Poznávanie ilustrácií a rozprávanie podľa ilustrácií
- Dramatizácia jednoduchých príbehov s využitím rekvizít, bábok a hračiek

Proces

Prevládajúcou činnosťou na vyučovaní slovenského jazyka v prípravnom ročníku sú námetové, didaktické a pohybové hry. Obsah vyučovania sa realizuje v prirodzených i navodených situáciách s komentovaním javov a činností. Učiteľ cielene motivuje žiakov ku komentovaniu.

Literatúra sprostredkúva dieťaťu slovesné umenie a jeho krásu. Dieťa sa od útleho veku stretáva s literatúrou v podobe riekaniiek, vyčítaniiek, rozprávok, pohybových hier a básničiek. Umelecké slovo pôsobí na dieťa emotívne a výchovne ho ovplyvňuje. V neposlednom rade poskytuje vzor vyjadrovacích prostriedkov, podnecuje predstavivosť, fantáziu, tvorivosť a motiváciu k vlastnému vyjadreniu.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovaci predmet:	Individuálna logopedická intervencia
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	7
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia. Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezrečnosť – narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť – afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fufnavosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie člankovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeníach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.

(Lechta In: Kerekretiová a kol., 2009)

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“. Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekretiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie. Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky. U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prípravného ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok:

Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
- Test fonologického rozlišovania (Škodová)
- Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
- Skúška sluchovej anlyzy a syntézy (SAS- M)
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
- Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
- Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
- Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
- Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
- Test kognitívnych operácií - TEKO
- Token test
- NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
- Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
- Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
- Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
- Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
- Test laterality (Matějček- Žlab)
- Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
- Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
- Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
- Iné

2. krok:

Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.

3. krok:

Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciacie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	2

1. Cieľ

Cieľom učebného predmetu je rozvíjanie matematických poznatkov a schopností žiakov. Školský vzdelávací program je rozšírený o jednu voliteľnú hodinu, ktorá je zameraná na riešenie hravých a zaujímavých úloh.

Rozvíjajúce ciele:

- Vedieť sa orientovať v priestore a v rovine, pochopiť a používať pojmy označujúce polohu predmetov (hore, dolu, v strede) vzájomnú polohu (pod, nad, vedľa, pred, za, medzi, vpravo, vľavo)
- Poznávať a rozlišovať tvary (kruh, štvorec, trojuholník, obdĺžnik)
- Rozlišovať veľkosť predmetov a tvarov
- Vedieť porovnávať skupiny predmetov podľa počtu
- Vedieť označiť ústne počet predmetov číslom 1 – 6
- Vedieť porovnať skupiny predmetov podľa počtu
- Vedieť triediť predmety podľa určeného kritéria alebo vlastnosti (farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.)
- Vedieť sa orientovať v čase na základe konkrétnych udalostí a činností
- Vedieť samostatne získavať informácie z detských kníh, časopisov, encyklopédií, médií a informačných komunikačných technológií

2. Obsah

- Chápanie a používanie pojmov označujúcich polohu, zmenu polohy a smer (poloha seba samého vo vzťahu k predmetom, vzájomná poloha predmetov, umiestňovanie predmetov podľa pokynov s využitím preložiek a prísloviak miesta, orientácia podľa označených bodov v rovine)
- Priradovanie, triedenie a usporadúvanie, zostavovanie podľa daných kritérií
- Poznávanie a rozlišovanie tvarov predmetov v okolí (guľa, kocka, koleso, trojuholník, obdĺžnik, prívlastky guľatý, špicatý, hranatý, okrúhly a pod.)
- Poznávanie a porovnávanie veľkosti predmetov, príslušné slovné vyjadrenie (pojmy veľký - malý, vysoký - nízky, dlhý - krátky, široký - úzky, hrubý - tenký, ťažký - ľahký, tučný - chudý),
- rozlišovanie zmeny veľkosti (zväčšenie, zmenšenie) - poznávanie a porovnávanie množstva a počtu predmetov (pojmy veľa - málo, nič, menej, viac, všetko, rovnako, pribúdanie, ubúdanie)
- Počet predmetov od 1 do 6, príslušné slovné označenie a porovnávanie počtu predmetov, množstvo, číselný rad, zmeny množstva
- Určovanie poradia predmetov od prvého po šiesty
- Poznávanie súvislosti pravidelných činností so zmenami v prírode, elementárne predstavy o čase (pojmy teraz, včera, dnes, zajtra, hneď, potom, časti dňa, ročné obdobia)
- Časové a kauzálne vzťahy

Proces

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Rozvíjanie myslenia žiakov prípravného ročníka prebieha od konkrétneho (manipulácia s predmetmi), cez názorno-obrazné k pojmovému. Pre pochopenie a utváranie pojmov je potrebné zapojenie všetkých zmyslov. Žiaci prípravného ročníka si na vyučovaní matematiky osvoja elementárne kvantitatívne vzťahy využiteľné v širšom rozsahu logického myslenia. Plnenie daných cieľov a obsahu predmetu matematika predpokladá, že učiteľ bude sprístupňovať žiakom nové poznatky hravou formou, primeranou ich veku a narušeniu. Je potrebné používať názorné pomôcky, umožniť žiakom manipulovať s nimi a viesť ich ku komentovaniu vlastných činností.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Cieľ

- Rozvíjať vizuálne a hmatové vnímanie, pozornosť a predstavivosť
- Rozvíjať estetické cítenie
- Rozvíjať tvorivosť a fantáziu
- Rozvíjať jemnú motoriku a manipuláciu s rôznym materiálom, ako základ pre nácvik písania
- Utvárať zmysel pre čistotu a poriadok v pracovnom prostredí

2. Obsah

- Výtvarné osvojovanie skutočnosti, získanie osobných skúseností s vlastnou tvorbou (kreslenie, maľovanie, modelovanie)
- Experimentovanie s výtvarnými prostriedkami (maľovanie vodou a vodovými farbami na veľké plochy, podľa námetu i podľa vlastných predstáv, poznávanie a miešanie farieb)
- Kreslenie, dokresľovanie, obťahovanie, práca so šablónou (paličkou do sypkého materiálu, kriedou, pastelkami)
- Modelovanie (z hliny, moduritu, plastelíny, cesta, drôtu)
- Konštruovanie (zo skladačiek, stavebníc, krabičiek), práca s drobným materiálom (korálky, gombíky, prírodniny, semenka, kamienky, halúzky, rozlišovanie, triedenie, navliekanie, lepenie, vytváranie mozaiky a pod.)
- Práca s papierom a kartónom (trhanie, skladanie, lepenie, strihanie)
- Poznávanie a postupné chápanie konkrétnych umeleckých diel, kultivovanie vzťahu ku skutočnosti

3. Proces

V predmete výtvarná výchova v prípravnom ročníku sú zaradené manuálne činnosti, práce s rôznym materiálom a osvojovanie si pracovných postupov. Žiaci získajú základy estetického cítenia a technickej zručnosti. Činnosti je potrebné vykonávať v súlade so zásadou postupnosti a individuálneho prístupu.

Výtvarné stvárňovanie skutočnosti vychádza z prirodzeného detského videnia a chápania sveta a spájajú sa v ňom praktické, poznávacie a estetické stránky. Žiaci sa učia citlivejšie vnímať svet okolo seba a aktívne ho hodnotiť, ilustrovať a dotvárať podľa vlastnej fantázie. Okrem realizácie konkrétnej úlohy a postupu, si žiaci majú na každej vyučovacej hodine osvojiť niekoľko pojmov súvisiacich s témou úlohy.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Cieľ

- Vytvárať a rozvíjať záujem o svet zvukov a hudby
- Rozvíjať sluch a sluchové diferenciačné schopnosti
- Rozvíjať spevácke schopnosti
- Rozvíjať hudobno-pohybové schopnosti
- Oboznamovať sa s jednoduchými hudobnými nástrojmi
- Vytvárať kladný vzťah k hudbe a rozvíjať estetické cítenie
- Rozvíjať citový svet žiakov
- Utvárať a rozvíjať hudobné schopnosti, zručnosti a návyky
- Poznávať ľudové piesne a zvyky

2. Obsah

- Diferenciácia nehudobných a hudobných zvukov (zvuky zvierat, zvuky prostredia búchanie, štrnganie, šuchot, pískanie a pod., tóny)
- Činnosti a hry zamerané na diferencovanie smeru a intenzity zvuku
- Deklamácia riekaniak s rytmickým a pohybovým sprievodom
- Spev s rytmickým a pohybovým sprievodom, dramatizácia obsahu piesne
- Spájanie spevu s chôdzou v rôznom rytme a tempe, s pohybom
- Hudobno-pohybové hry a hádanky, tanec
- Poznávanie hudobných nástrojov Orfovho inštrumentária, využívanie aj iných (rytmických i melodic-kých) nástrojov
- Počúvanie priamo interpretovaného spevu a hudby, počúvanie hudobných nahrávok
- Porovnávanie charakteru piesní (veselá, smutná, uspávanka, pochod)
- Porovnávanie dynamiky (rýchlo, pomaly) a polohy (nízko, vysoko) počúvanej piesne
- Rozoznávanie hudobných nástrojov v počúvanej skladbe

3. Proces

Vzťah k hudbe v rôznych podobách sa u dieťaťa vytvára spontánne od útleho veku v závislosti od primeranosti a kvality hudobných podnetov.

Hudba je pre dieťa zdrojom potešenia. Je potrebné, aby sa stala súčasťou hier a pohybových aktivít. Hudobné podnety musia byť primerané veku i činnosti, ktorú sprevádzajú. Hudobná výchova má činnostný charakter, preto každá vyučovacia hodina má byť pre žiakov príležitosťou pre tvorivé hry, spojené s vlastným spevom a vlastným pohybovým doprovodom. Úlohou učiteľa je predstaviť žiakom hudbu ako prirodzenú súčasť života smerujúcu k príjemným estetickým zážitkom. Pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je hudba motiváciou i prostriedkom k rozvíjaniu komunikačných schopností.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Prípravný
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Cieľ

- Podporovať správne držanie tela
- Osvojiť si základné pohybové zručnosti, obratnosť, rýchlosť, postreh
- Utvárať vôľové vlastnosti osobnosti
- Oboznámiť sa so základnou telovýchovnou terminológiou
- Poznávať hry s pravidlami, naučiť sa pochopiť a dodržiavať pravidlá a pokyny,
- Oboznámiť sa s telovýchovným náradím

2. Obsah

- Dychové a relaxačné cvičenia
- Posilňovanie svalstva trupu a končatín (najmä klenby chodidiel)
- Cvičenia pohyblivosti chrbtice
- Cvičenia a hry zamerané na správne držanie tela pri chôdzi a sedení
- Precvičovanie chôdze na nerovnom teréne a medzi prekážkami
- Precvičovanie skoku, koordinácie pohybov pri odraze a doskoku, skok z miesta, s rozbehom, do diaľky, dosahovanie predmetov vo výške výskokom, skákanie cez švihadlo, preskakovanie primeraných prekážok
- Lezenie, preliezanie, podliezanie, zliezanie, kĺzanie po šikmej ploche
- Cvičenia a hry s loptou, kotúľanie, hádzanie do diaľky, do výšky, na cieľ, driblovanie, chytanie kotúľanej, odrážanej a hádzanej lopty
- Cvičenie na náradí - lavičky, rebriny
- Poznávanie a precvičovanie pojmov označujúcich telovýchovné pokyny (pozor, pohov, rad, zástup, nástup, rozcvička a pod.)
- Oboznamovanie s pravidlami hier a súťaží
- Precvičovanie a zdokonaľovanie rytmického pohybu, chôdze, poskokov a behu v sprievode hudby alebo rytmického nástroja
- Pohybové zostavy a tanec

3. Proces

Vyučovanie telesnej výchovy v prípravnom ročníku podporuje prirodzenú potrebu pohybu dieťaťa v danom veku. Vhodnou motiváciou je hudobný doprovod pohybových činností a napodobňovacie hry.

Telesná výchova je prostriedkom zvyšovania adaptačnej schopnosti dieťaťa, pohybovej výkonnosti, telesnej zdatnosti a odolnosti voči ochoreniam.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.2 PRVÝ ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	8
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet slovenský jazyk a literatúra v 1.ročníku má komplexný charakter. Spája jazykovú, slohovú a literárnu zložku, písanie a čítanie. Predmet má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, nakoľko vytvára predpoklady pre zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. S obsahom predmetu úzko súvisí Individuálna logopedická intervencia, ktorá má nezastupiteľný význam. Pri zostavovaní časovo-tematických plánov je nutné mať na zreteli druh, typ a stupeň narušenia komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov, prispôbiť náročnosť učiva ich individuálnym osobitostiam.

Jazyk sa v tomto predmete chápe ako nástroj myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo podmieňuje zámerné preferovanie rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré sú východiskom pre ďalšie rozvíjanie v ostatných predmetoch.

2. Ciele

- naučiť žiakov s NKS základné pojmy, naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať ústne a písomne na primeranej úrovni
- naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky, nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka, prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.
- rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov s NKS, jazykový cit a reč
- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- vedieť sa jednoducho a zrozumiteľne vyjadrovať
- viesť žiakov s NKS k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej)

3. Obsah

Slovenský jazyk v 1.ročníku sa člení na dve základné zložky čítanie a písanie. Jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Poradie a dĺžku týchto častí si určuje učiteľ sám v závislosti od individuálnych potrieb žiakov (stupeň, druh a typ narušenej komunikačnej schopnosti), náročnosti preberaného učiva, podľa aktuálnych potrieb triedy a ostatné zložky slovenského jazyka: literatúra, jazyková výchova a sloh sú organickou súčasťou týchto dvoch základných zložiek. Obsah čítania a písania v 1. ročníku je rozčlenený do dvoch období: prípravné a nácvičné (šlabikárové).

Jazyková výchova

Čítanie

Prípravné obdobie

1. rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností
2. analytické činnosti – veta, slovo, slabika
3. grafické znázorňovanie viet
4. grafické delenie slov na slabiky
5. detailná analýza slov na slabiky – určovanie pozície hlások v slove
6. poznávanie písmen

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

7. čítanie slov po písmenách

Nácvičné (šlabikárové) obdobie

1. využívanie písmen veľkej tlačenej abecedy pri čítaní pre uľahčenie a urýchlenie chápania princípu čítania
2. osvojenie, čítanie písmen slovenskej abecedy
3. detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove
4. čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú otvorené slabiky
5. čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou
6. čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu
7. čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabičné r-f, l-ľ
8. čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých textov

Písanie

Prípravné obdobie

1. systémom uvoľňovacích cvikov zlepšovať jemnú motoriku zápästia a prstov
2. nácvik písania prípravných cvikov, ktoré sú základnými prvkami písmen
3. rozvíjanie analytických schopností – postrehnúť základné čiary a línie v jednotlivých písacích cvikoch

Nácvičné obdobie

1. osvojenie si písania písmen slovenskej abecedy v poradí závislom od používaných učebníc 2.spájanie písmen do slabík
2. odpis písaných písmen, slabík, slov a viet 4.prepis tlačených písmen, slabík, slov a viet
3. písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania
4. podporovanie vlastného tvorivého písania veľkou tlačenou abecedou 7.správna skladba slova (týka sa vynechávania a zámény písmen) 8.veľké písmeno na začiatku vety
5. ukončenie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety 10.písanie osobných mien
6. označovanie dlhej samohlásky
7. čitateľné písanie písmen písanej abecedy a arabských číslic

Literatúra

Obsah

1. Poznávanie riekaniek, vyčítaniek, uspávaniek v spojení s pohybovou aktivitou a rytmom
2. Vytváranie hier, rýmov a hádaniek
3. Počúvanie rozprávok, rozhovor o počúvanom texte
4. Poznávanie ilustrácií a rozprávanie podľa ilustrácií
5. Dramatizácia jednoduchých príbehov s využitím rekvizít, bábok a hračiek

Slohová výchova

Obsah

pozdrav, oslovenie, tykanie/vykanie, predstavenie sa, privítanie, rozlúčenie, prosba/želanie, poďakovanie, ospravedlnenie – ústne, vyjadriť súhlas/nesúhlas, blahoželanie – ústne/písomne

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“. Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prvého ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
  - Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
  - Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
  - Test fonologického rozlišovania (Škodová)
  - Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
  - Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
  - Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
  - Skúška sluchovej anlyzy a syntézy (SAS- M)
  - Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
  - Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
  - Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácii - TEKO
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrované, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh.

Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Prírodoveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Prírodoveda
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	0
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov žiaka s NKS. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasti sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesuálna stránka samotného poznávacieho procesu v ZŠ NKS.

Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2. Ciele

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať; prírodoveda má deti viesť k: spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody. rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch, rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne, opisovaniu, porovnávaniu a klasifikácii informácií získaných pozorovaním, rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty, nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu, tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie, uvedomeniu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeniu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje, poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

Čiastkové ciele predmetu:

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny a postupný **rozvoj myslenia** dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu (empíriu) je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám. Prvý a druhý ročník Prírodovedy je preto zameraný najmä na aktívnu manipuláciu s materiálmi, s ktorými sa deti bežne stretávajú. Deti sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

- sa rozvíjala ich schopnosť pozorovať detaily vzhľadom na celok (s čím neskôr súvisí schopnosť syntézy),
- sa naučili porovnávať (s čím neskôr súvisí schopnosť dedukcie), sa naučili identifikovať premenné skúmanej situácie (s čím neskôr súvisí schopnosť tvorby testov hypotéz a predpokladov),
- vedeli identifikovať podstatné znaky objektov a ich premenlivé znaky (s čím neskôr súvisí schopnosť identifikovať výnimku alebo pravidlo),

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- sa učili zovšeobecňovať vyslovovaním záveru z niekoľkonásobných pozorovaní (s čím neskôr súvisí schopnosť aplikovať osvojené vysvetlenie na podobné javy a modifikovať ho, ale aj schopnosť indukcie),
- sa naučili vyjadrovať svoje predstavy o javoch slovom a obrazom (s čím neskôr súvisí schopnosť modifikácie predstáv abstraktnou manipuláciou – analýzou javu s imaginárnym druhým ja – využitie egocentrickej reči ako prostriedku myslenia),
- si rozvíjali schopnosť argumentácie s využívaním kauzality (s čím neskôr súvisí schopnosť tvoriť hypotézy opodstatnené vlastnou teóriou),
- dokázali zdieľať svoje predstavy s vrstovníkmi v pracovnej skupine (s čím neskôr súvisí schopnosť efektívnej kooperácie).
- Rozvoj kognitívnych schopností dieťaťa je prvoradým cieľom, s ktorým sa neoddeliteľne spája rozvoj poznatkového systému dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby
- si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet – ako spolu súvisia a prečo,
- si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,
- si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlišiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov,
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravné reťazce, ekosystematické vzťahy,
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, prítlačivosť, ...

Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj **rozvoj špecifických postojov**, ktoré vedú dieťa k uvedomejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Učiteľ svojim správaním a najmä spôsobom myslenia vplýva na postoje dieťaťa.

U dieťaťa sa tak v postojevej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:

Dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu).

Dieťa chápe význam vedy pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce).

Dieťa citlivo pristupuje k živej prírode (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom).

Dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia).

Dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách).

Rozvoj poznatkového systému, rozvoj spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj špecifických postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne ekvivalentnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

3. Obsah

I. HMOTA

Jeseň a vzduch. Vietor je pohyb vzduchu. Vzduch je hmota.

Ako dlho trvá stavba domu ? Rozprávka o troch prasiatkach z hľadiska technológie stavby. Stavba, remeselníci, stavebný materiál, stavebné stroje, stavebné náradie.

II. ZELENINA A OVOCIE

Ovocie, čo ukrýva plod ? Plod, semeno, kôstkovice, bobule, malvice, konzervácia ovocia. Zelenina

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Semená a plody. Zelenina koreňová, listová, plodová. Uskladnenie zeleniny.

III. U LEKÁRA

Úraz a choroba. Úraz, choroba, lekárnička. U lekára Teplomer, lekár Teplomer, druhy teplomerov

Lekári- špecialisti, očný, ušný, krčný, zubný Chrup, detský a dospelý chrup, príčina kazov. Ústna dutina Správna životospráva

Správne hygienické návyky, spánok, pohyb na čerstvom vzduchu Projekt: navrhnuť detské ihrisko

IV. . PRÁCA A ODPOČINOK

Práca a zábava

Projekt: zostrojenie kalendára Kam pôjdem na prázdniny Ako využívam svoj voľný čas

Pracovné dni, dni pracovného pokoja, Dovolenka, prázdniny

Kalendár, voľný čas

V. VODA

Farba, chuť a vôňa vody Užitočnosť a škodlivosť vody Voda a jej znečistenie

Projekt zdravá voda

VI. . CYKLUS STROMU

V parku, v lese

Rastliny v lese a parku

VII. RASTLINY A SEMENÁ

Živá a neživá príroda Rastliny v mojom okolí

Projekt: Kde sa stratili listy spadnuté zo stromov? Prečo nerastú rastliny pod mohutnými stromami?

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika

Predmet matematika je zameraný na získanie nových vedomostí, rozvíjanie matematického myslenia žiakov s NKS, ktoré je potrebné pri riešení rôznych problémov v každodenných situáciách. Dôraz sa kladie na mieru schopnosti aplikovať matematické poznatky v praxi, v situáciách z reálneho života.

2. Ciele

- vedieť sa orientovať v priestore a v rovine, pochopiť a používať pojmy označujúce polohu predmetov (hore, dolu, v strede) vzájomnú polohu (pod, nad, vedľa, pred, za, medzi, vpravo, vľavo)
- poznávať a rozlišovať tvary (kruh, štvorec, trojuholník, obdĺžnik)
- rozlišovať veľkosť predmetov a tvarov
- vedieť porovnávať skupiny predmetov podľa počtu
- vedieť označiť ústne počet predmetov číslom 0-20
- -vedieť porovnať skupiny predmetov podľa počtu
- -vedieť triediť predmety podľa určeného kritéria alebo vlastnosti (farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.)
- -vedieť sa orientovať v čase na základe konkrétnych udalostí a činností
- -vedieť samostatne získavať informácie z detských kníh, časopisov, encyklopédií, médií a informačných komunikačných technológií

3. Obsah

Prehľad tematických celkov a ich obsahu

I. Prirodzené čísla 0 - 20

Prirodzené čísla 0 – 20. Počítanie počtu vecí, ..., po jednom, po dvoch, utváranie skupín vecí, o danom počte. Porovnávanie čísel. Čítanie a písanie čísel 0 – 20. Riešenie úloh na porovnávanie (viac, menej rovnako).

II. Sčítanie a odčítanie

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ 10. Propedeutika vzťahu medzi sčítaním a odčítaním. Slovné úlohy na sčítanie a odčítanie.

III. Geometria

Zoznámenie sa s niektorými priestorovými a rovinnými geometrickými tvarmi a manipulácia s nimi. Rozlišovanie priestorových útvarov očami, hmatom a na obrázku. Kreslenie otvorených a uzavretých krivých čiar, rysovanie priamych čiar.

IV. Riešenie aplikačných úloh

Získavanie skúseností s pravdivosťou a nepravdivosťou výrokov. Dichotomické triedenie predmetov, podľa jedného znaku (modré, nie sú modré). Tvorenie stúpajúcej (klesajúcej) postupnosti predmetov, čísel a zistenie pravidelnosti v týchto postupnostiach pozorovaním.

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova má v edukačnom systéme žiakov s NKS jedinečné postavenie, pretože forma výtvarného prejavu predstavuje jednoduchšie vyjadrovanie ich citov, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia. Prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou rozvíja ich osobnosť v úplnosti. Predmet v sebe zahŕňa okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy výtvarných disciplín – dizajn, fotografiu, architektúru, elektronické médiá a multimédiá.

2. Ciele

- chápať zmysel umenia a estetickej činnosti v každodennom živote
- získať poznatky o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre
- získať povedomie vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia
- opisovať zážitky z vnímania umeleckých diel, rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr
- primerane veku si vytvárať vlastné názory a postoje
- rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr
- tvorivo vyjadrovať svoje predstavy a myšlienky vybranými prostriedkami výtvarného umenia
- rozvíjať tvorivosť, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú seba-realizáciu
- prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch
- formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník
- formovať kultúrne a postoje
- formovať celistvú osobnosť, pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností, to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

3. Obsah

Obsah vzdelávania tvoria tri hlavné oblasti:

- A) *Výtvarné a technické osvojovanie skutočnosti*- zameriava sa na výtvarné zobrazovanie na základe predstáv a vnímania skutočností, žiaci s NKS si rozvíjajú výtvarné vnímanie, poznávajú farby, tvary, objemy a základné výtvarné formy a techniky, ako je kresba a maľba
- B) *Dekoratívne práce* – vedú k poznávaniu výtvarných materiálov a výrazových prostriedkov. Žiaci s NKS si osvojujú princípy dekoratívneho riešenia na ploche, vytvárajú dekoratívno- úžitkové práce z materiálu, modelujú. Ide o práce s kartónom, odpadovým materiálom, modelovacou hmotou, s prírodným materiálom, drevom.
- C) *Výtvarné umenie a životné prostredie* – zameriava sa na vnímanie a chápanie umeleckej ilustrácie detských kníh, oboznámenie sa s hračkami, s ľudovou a súčasnou tvorbou. Žiaci sa príležitostne oboznamujú s architektúrou, vhodnými voľnými maliarskymi a sochárskymi dielami.

Všetky oblasti sa ďalej členia na tematické celky a navzájom sa prelínajú.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, v ktorom sa na základe hudobných hrových činností žiaci s NKS učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzikovanie a postupne aj záujem o hlbšie hudobné vzdelanie. Pohyb spojený s hudbou je pre nich zároveň vyjadrovacím prostriedkom ich citov, pocitov a myslenia.

Prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodenej a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Samotná hudba a hudobné aktivity žiakov s NKS majú byť východiskom poznávania národného a svetového kultúrneho dedičstva a prispieť k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa.

2. Ciele

Cieľom predmetu je prostredníctvom poznania a interpretácie slovenských ľudových piesní pochopiť úlohu ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti, osvojiť si hudobný materinský jazyk poznanie slovenského zvykoslovie, národných piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, získanie základov národnej identity a vlastenectva hudobné umenie chápať ako prirodzenú súčasť života.

- poznávať svet zvukov a hudby na základe rôznych foriem detskej hry
- vyjadrovať pocity a vnímanie hudbou, pohybom a hudobným nástrojom
- prostredníctvom hudobných aktivít získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov a učiť sa s nimi pracovať
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobných schopností
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier, k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela
- získať základy hudobného myslenia, hudobno-estetického vedomia uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr
- získať schopnosť spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach

3. Obsah

Obsah tvoria: hry so spevom, jednoduché ľudové piesne, detské piesne, umelecké úpravy, ľudových piesní, krátke skladbičky a riekanky, vyčítanky. Sluchová príprava intonácie 5.,6., 3 stupňa v durovej tónine, rytmizácia slov a riekaniek, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho zo štvrtkových a osminových hodnôt, vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom. Zvuk, tón, reč, spev.

Obsah predmetu sa realizuje prostredníctvom činností vokálno-intonačných, inštrumentálnych, hudobno-pohybových, percepčných, hudobno-dramatických.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná výchova
Ročník	Prvý
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Telesná a športová výchova je významnou integrálnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov. Poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie.

V povinnom vyučovaní, ktoré predstavujú dve vyučovacie hodiny v týždni si žiaci osvojujú, prehlbujú a upevňujú základné lokomočné i špecifické pohybové zručnosti, vedomosti a návyky, čím získavajú elementárne telovýchovné vzdelanie i vzťah k pohybovej aktivite a telesnej kultúre.

2. Ciele

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

- pozitívne ovplyvniť telesný rozvoj a správne držanie tela žiakov
- zvýšiť úroveň základných pohybových schopností (vytrvalostných, silových, rýchlostných, obratnostných, flexibilných), individuálnej výkonnosti, telesnej zdatnosti a tým upevniť fyzické a duševné zdravie žiakov
- rozšíriť a zdokonaľiť základné lokomočné pohybové zručnosti
- osvojiť a upevniť špecifické pohybové zručnosti a návyky v rozsahu základného učiva
- osvojiť a upevniť všeobecné i špecifické hygienické návyky
- aktívne osvojiť elementárne poznatky a základnú terminológiu najfrekvencovanejších činností
- vzbudiť a upevniť záujem, citový vzťah k telesnej výchove a k jej hodnotám
- efektívne participovať na výchove k humanizmu, tolerantnosti, znášanlivosti,
- estetickému cíteniu, k zodpovednosti za konanie vo vzťahu k spolužiakom, učiteľom, rodičom starším, ale tiež vo vzťahu k životnému prostrediu a prírode
- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách

3. Obsah

ZÁKLADNÉ LOKOMÓCIE A NELOKOMOČNÉ POHYBOVÉ ZRUČNOSTI

- poznať, vedieť, pomenovať základné lokomočné pohyby ako je beh, skok, hod, na podnet vykonávať jednoduché povely – nástup, pozdrav, rad

MANIPULAČNÉ, POHYBOVÉ A PRÍPRAVNÉ ŠPORTOVÉ HRY

- tradičné a netradičné hry - byť aktívny pri úlohách vyplývajúcich z hry, dodržiavať pravidlá, kultúrne sa správať na športových podujatiach, dodržiavať bezpečnosť a hygienu pri hrách, rôzne hry – víťazstvo a prehra

KREATÍVNE A ESTETICKÉ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- dramatika, rytmika a tanec, pohyb spojený s hudbou

PSYCHOMOTORICKÉ CVIČENIA A HRY

- relaxačné cvičenia, strečing, dýchacie cvičenia - správne držanie tela, vedieť pomenovať základné časti ľudského tela

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

AKTIVITY V PRÍRODE A SEZÓNNE POHYBOVÉ ČINNOSTI

- plávanie, turistika, korčuľovanie, lyžovanie- základné zručnosti z jednotlivých činností

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.3 DRUHÝ ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovacia predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	6
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Každá vyučovacia hodina materinského jazyka by mala byť zameraná na dieťa a jeho skúsenosť s jazykom a svetom, pričom počúvanie, čítanie, hovorenie a písanie by mali byť jej samozrejmosťou bez ohľadu na obsah vyučovacej hodiny. Z uvedeného vyplýva, že spomínané komunikačné zručnosti navzájom súvisia, a preto by sa mali vyučovať ako celok. Tento fakt je možné využiť v praxi u žiakov nižších ročníkov, ktorý je charakteristický prirodzeným priebehom učenia a jeho obsah tvorí počúvanie, hovorenie, čítanie, písanie a výtvarný prejav.

Mimoriadny akcent kladieme na metódy a formy, ktoré by mal učiteľ využívať na 1. stupni ZŠ NKS. Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si dieťa osvojovalo poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku. Pri vytváraní modelových situácií je vhodné okrem racionálnych postupov používať aj rôzne imaginárne a emotívne pôsobenie na žiaka, ktoré sa nachádza v ríši rozprávok, hier, dramatického alebo výtvarného prejavu (tzv. zážitkové učenie). Učiteľ na hodinách slovenského jazyka v rámci komunikácie môže využívať poznatky napr. „tvorivého písania“, je nutné využívať neverbálnu komunikáciu. Ide o to, aby vedomosti, ktoré žiak nadobúda v jazykovom vyučovaní vedel konkrétne a prakticky využiť v ďalších predmetoch (medzipredmetové vzťahy).

2. Ciele

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ NKS je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehlbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne.

Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka. Doteraz bola situácia taká, že mnohí učitelia (a je ich väčšina i dnes) žiadajú presné

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

usmerňovanie, návody na vyučovanie, konkrétne odporúčania a to tak v metódach a formách ako i v učebných osnovách. Tak sme boli zvyknutí roky v učiteľskej praxi. Bolo to násilné, ale pohodlné, bez akejkoľvek individuálnej zodpovednosti a najmä bez tvorivosti. Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania.

Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak sa bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdoosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať.

Prvoradým cieľom a základnou úlohou komunikačného vyučovania materinského jazyka je vytvoriť u žiakov komunikačné zručnosti. Základné komunikačné zručnosti sú: počúvanie, hovorenie, čítanie a písanie. Okrem tejto klasifikácie ich ešte rozdelíme do dvoch veľkých oblastí založených na funkcii počúvania a čítania (receptívne), hovorenia a písania (produktívne).

Receptívna oblasť (vnímanie) pozostáva z činností, pri ktorých žiak dostáva informácie a myšlienky z vonkajších zdrojov. Spája počúvanie a čítanie. Sú to dva základné spôsoby prijímania informácií od iných.

Produktívna oblasť (vyjadrovanie) je druhou polovicou vyučovania materinského jazyka. Obsahuje činnosti, kde žiak realizuje svoje myšlienky a informácie a delí sa s nimi s inými žiakmi. Ide o oblasť hovorenia a písania, v ktorej sa produkujú zmysluplné myšlienky a rôzne informácie prostredníctvom slov.

Pozitíva zážitkového učenia sa prejavujú nasledovne:

- žiak naučené poznatky dokáže intenzívne precítiť a prežívať
- uspokojujú a aktivizujú sa prirodzené potreby žiakov
- realizujú sa medzizložkové a medzipredmetové vzťahy
- žiak chápe potrebu učiť sa nie pre známky, ale pre život
- vzťahy u žiakov sa vytvárajú na základe vzájomného dialógu a tímovej práce

V súlade s jazykovým vyučovaním si žiaci zdokonaľujú písomné zručnosti, hygienické a pracovné návyky a snažia sa dodržiavať základné parametre písma (čitateľnosť, úhľadnosť, primeranú rýchlosť). Obsah učiva zostáva nezmenený v porovnaní s predchádzajúcim obdobím. Učiteľ ho môže vyučovať integrovane s jazykom a slohom, v rámci čítania a literárnej výchovy, alebo samostatne.

Jazyková komunikácia (gramatika a pravopis a písanie) obsahuje učivo z fonetiky /zvuková rovina jazyka/, lexiky /významová rovina jazyka/ a syntaxe /skladba vety/.

V učive 2. ročníka sa eliminuje morfológická rovina. Učivo o podstatných, prídavných menách a slovesách sa presúva do 3. ročníka ZŠ. Učivo: „Všeobecné a vlastné podstatné mená“ sa taktiež eliminuje. Vyučuje sa len v spojitosti s praktickými písomnosťami (list, pohľadnica, adresa) na hodinách písania a slohu. Zaraďujeme ho ku komunikačným zručnostiam. Pozn. (Učivo je jednoznačne vymedzené vo vzdelávacom štandarde).

Čítanie a literárna výchova – zmeny nastali najmä v kompetenciách, ktoré žiak nadobúda prostredníctvom tejto zložky. Technická stránka čítania zostáva i naďalej zachovaná. Rozdiel nastáva v tom, že žiak sa učí predložený text čítať s porozumením.

Komunikácia a sloh je založená na verbálnej i neverbálnej komunikácii. Oblasť verbálnej komunikácie je zameraná na ústne vyjadrovanie, žiak vie nájsť súvislosť medzi ilustráciou a obsahom prečítaného textu. Žiak vie vyjadriť svoj názor na ilustráciu v knižke. Vie porozprávať svoj zážitok pred triedou, obecnstvom. Dokáže usporiadať obrázky podľa časovej a príčinnej súvislosti, vie samostatne porozprávať obsah jednoduchého textu, reprodukovat rozprávku, povesť a pod.

3. Obsah

I. HLÁSKOSLOVIE A PRAVOPIS

Hláska a písmeno

Rozdelenie hlások:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- samohlásky –krátke a dlhé; dvojhlásky; samohláska ä; slabikotvorné r/ř – l/Í; spoluhlásky – tvrdé a mäkké.
- i – y ako jedna hláska, ale dve písmená. Písanie i/i po mäkkých a y/ý po tvrdých spoluhláskach v koreni domácich slov.
- Písanie spoluhlások ď, ť, ň, ľ s mäkčeňom a bez neho (v domácich slovách pred e, i a dvojhláskami).
- Písanie veľkých písmen v menách osôb a v zemepisných názvoch z blízkeho okolia.
- Komunikačný cieľ:
- Precvičovať zrozumiteľnú výslovnosť hlások ako predpoklad efektívnej komunikácie.
- Spresňovať výslovnosť hlások.
- Spresňovať výslovnosť krátkych a dlhých samohlások (uvedomene používať kvantitu na rozlíšenie významu slov).
- Poznať vzťah medzi písaním a výslovnosťou samohlásky ä.
- Získať základy fonetického a slabičného pravopisného princípu pri písaní domácich slov.
- Použiť vlastné mená v písaní adresy.

II. .SLOVNÁ ZÁSoba

Delenie slov na slabiky

Formou hry so slovom viesť žiakov k pochopeniu, že slovo sa skladá zo slabík a hlások a že je prostriedkom na tvorbu vety.

- Delenie slov na slabiky využívať pri rozdeľovaní slov na konci riadku (len otvorené slabiky).
- Zmenou hlásky/písmena alebo slabiky v slove utvoriť nové slovo a poznať jeho význam.
- Pri overovaní pravopisu a poznávaní významu slov používať slovníky a encyklopédie (tlačené aj elektronické).

III. GRAMATIKA

Spájanie slov do viet.

Formou hier so slovami tvoriť vety z rozsypaných slov, obmieňať poradie slov vo vete, rozširovať a zmenšovať počet slov vo vete, obmieňať tvary slov vo vete, dokončiť začatú vetu podľa svojej predstavy...).

- **Písanie veľkých písmen na začiatku vety a interpunkčných znamienok na konci vety** (bodka, otáznik, výkričník, tri bodky). Komunikačný cieľ:
- V ústnom prejave melódiou zreteľne ohraničiť výpovede. •

Pri čítaní a v spontánnom prejave rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej a želacej vety.

- Porovnať podobnosti a rozdiely medzi vetami s rozdielnym počtom slov a s rozdielnym poradím slov.
- Vedieť sformulovať otázku k prečítanému/počutému textu.
- Vedieť sformulovať oznamovaciu vetu ako reakciu na počutý alebo prečítaný text.
- Vedieť sformulovať želanie a vyjadriť svoj pocit.
- Pomocou zvolacej vety vyjadriť emócie.

IV. KOMUNIKAČNÉ ČINNOSTI

• Hovorenie

Porozprávať o obrázku, ústne vyjadriť súvislosť medzi ilustráciou a obsahom prečítaného textu.

Vyjadriť svoj názor na ilustráciu v knihe.

Porozprávať svoj zážitok (v dvojiciach, v skupine, celej triede).

Usporiadať obrázky podľa časovej a príčinnej súvislosti a porozprávať príbeh podľa série obrázkov.

• Počúvanie

S porozumením počúvať inštrukcie učiteľa a vedieť ich sformulovať vlastnými slovami Počúvať rozprávanie spolužiakov a vedieť sformulovať otázku.

• Čítanie

V prečítanom texte vedieť vyhľadať informáciu, ktorá je v ňom explicitne uvedená.

V prečítanom texte vedieť vyhľadať informáciu, ktorá je v ňom uvedená synonymným spôsobom.

Po prečítaní časti príbehu sformulovať svoju predstavu o pokračovaní textu.

• Písanie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Napísať nadpis k obrázku. Napísať nadpis k sérii obrázkov. Napísať krátku reakciu na počutý/prečítaný text.

Kľúčové kompetencie:

- Komunikačná

Osvojiť si základy princípu zdvorilosti a kooperácie v každodennej komunikácii (pozdrav, oslovenie, vedieť prevziať slovo v dialógu v skupine, predstaviť sa, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie; základy neverbálnej komunikácie: nadviazať očný kontakt, vhodný postoj a gestá pri hovorení pred skupinou spolužiakov)

- Kognitívna

Analyzovať celok na časti a syntetizovať časti do celku (text – veta – slovo – slabika – hláska). Formou hier s hláskami a písmenami, slovami a vetami rozvíjať fluenciu, flexibilitu a originalitu myslenia.

Učiť sa vyhľadávať informácie o jazyku v tlačенých slovníkoch a encyklopédiách, aj v elektronických zdrojoch.

Získať bázovú gramotnosť, rozvíjať základy funkčnej gramotnosti.

- Sociálna

Participovať na spoločnej komunikácii i na spoločnej činnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia .

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia.(Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasť stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prvého ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnotika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
  - Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
  - Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
  - Test fonologického rozlišovania (Škodová)
  - Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
  - Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
  - Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
  - Skúška sluchovej anlyzy a syntézy (SAS- M)
  - Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
  - Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
  - Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácii - TEKO
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- použitie jazyka v komunikačných situáciach: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforhythmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- -stimulovať porozumenie reči
- -voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- -rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- -aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

- Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégie práce s textom

Písanie a pravopis

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh.

Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestrané, svetlé a nerušené miesta s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Prírodoveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Prírodoveda
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov žiaka s NKS. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasti sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesuálna stránka samotného poznávacieho procesu v ZŠ NKS.

Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2. Ciele

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať; prírodoveda má deti viesť k: spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody. rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch, rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne, opisovaniu, porovnávaniu a klasifikácii informácií získaných pozorovaním, rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty, nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu, tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie, uvedomeniu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeniu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje, poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

Čiastkové ciele predmetu:

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny a postupný **rozvoj myslenia** dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu (empíriu) je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám. Prvý a druhý ročník Prírodovedy je preto zameraný najmä na aktívnu manipuláciu s materiálmi, s ktorými sa deti bežne stretávajú. Deti sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

- sa rozvíjala ich schopnosť pozorovať detaily vzhľadom na celok (s čím neskôr súvisí schopnosť syntézy),
- sa naučili porovnávať (s čím neskôr súvisí schopnosť dedukcie), sa naučili identifikovať premenné skúmanej situácie (s čím neskôr súvisí schopnosť tvorby testov hypotéz a predpokladov), vedeli identifikovať podstatné znaky objektov a ich premenlivé znaky (s čím neskôr súvisí schopnosť identifikovať výnimku alebo pravidlo),

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- sa učili zovšeobecňovať vyslovovaním záveru z niekoľkonásobných pozorovaní (s čím neskôr súvisí schopnosť aplikovať osvojené vysvetlenie na podobné javy a modifikovať ho, ale aj schopnosť indukcie),
- sa naučili vyjadrovať svoje predstavy o javoch slovom a obrazom (s čím neskôr súvisí schopnosť modifikácie predstáv abstraktnou manipuláciou – analýzou javu s imaginárnym druhým ja – využitie egocentrickej reči ako prostriedku myslenia),
- si rozvíjali schopnosť argumentácie s využívaním kauzality (s čím neskôr súvisí schopnosť tvoriť hypotézy opodstatnené vlastnou teóriou),
- dokázali zdieľať svoje predstavy s vrstovníkmi v pracovnej skupine (s čím neskôr súvisí schopnosť efektívnej kooperácie).

Rozvoj kognitívnych schopností dieťaťa je prvoradým cieľom, s ktorým sa neoddeliteľne spája **rozvoj poznatkového systému** dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby

- si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet – ako spolu súvisia a prečo,.
- si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,.
- si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov, ...
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravné reťazce, ekosystematické vzťahy,.
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, prítťaživosť, .

Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj **rozvoj špecifických postojov**, ktoré vedú dieťa k uvedomejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Učiteľ svojim správaním a najmä spôsobom myslenia vplýva na postoje dieťaťa.

U dieťaťa sa tak v postojevej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:

Dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu).

Dieťa chápe význam vedy pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce).

Dieťa citlivo pristupuje k živej prírode (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom).

Dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia).

Dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách).

Rozvoj poznatkového systému, rozvoj spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj špecifických postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne ekvivalentnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

3. Obsah

I. HMOTA

Jeseň a vzduch. Vietor je pohyb vzduchu. Vzduch je hmota.

Ako dlho trvá stavba domu ? Rozprávka o troch prasiatkach z hľadiska technológie stavby. Stavba, remeselníci, stavebný materiál, stavebné stroje, stavebné náradie.

II. ZELENINA A OVOCIE

Ovocie, čo ukrýva plod ? Plod, semeno, kôstkovice, bobule, malvice, konzervácia ovocia. Zelenina

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Semená a plody. Zelenina koreňová, listová, plodová. Uskladnenie zeleniny.

III. U LEKÁRA

Úraz a choroba. Úraz, choroba, lekárnička. U lekára Teplomer, lekár Teplomer, druhy teplomerov

Lekári- špecialisti, očný, ušný, krčný, zubný Chrup, detský a dospelý chrup, príčina kazov. Ústna dutina Správna životospráva

Správne hygienické návyky, spánok, pohyb na čerstvom vzduchu Projekt: navrhnuť detské ihrisko

IV. PRÁCA A ODPOČINOK

Práca a zábava

Projekt: zostrojenie kalendára Kam pôjdem na prázdniny Ako využívam svoj voľný čas

Pracovné dni, dni pracovného pokoja, Dovolenka, prázdniny

Kalendár, voľný čas

V. VODA

Farba, chuť a vôňa vody Užitočnosť a škodlivosť vody Voda a jej znečistenie

Projekt zdravá voda

VI. CYKLUS STROMU

V parku V lese

Rastliny v lese a parku

VII. RASTLINY A SEMENÁ

Živá a neživá príroda Rastliny v mojom okolí

Projekt: Kde sa stratili listy spadnuté zo stromov? Prečo nerastú rastliny pod mohutnými stromami?

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Vlastiveda
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vlastiveda je predmet, ktorý zahŕňa oblasť vzdelania venovanú poznávaniu svojej vlasti, svojho kraja, regiónu a samotnej obci.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína už v detstve, priestor okolo dieťaťa je plný zaujímavých vecí a potrebujú na ne odpoveď. Vlastiveda na 1.stupni ZŠ je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmov z rodnej krajiny (okolie školy a bydliska). S tým súvisí aj poznanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, či už školy alebo partie kamarátov. Poznanie svojej krajiny v časových premenách jednotlivých ročných období s dôrazom na starostlivosť o bezpečnosť a zdravie vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu ale aj celej republiky musí byť spojené s poznaním histórie. Vlastiveda by ma la byť činnostným obsahom. Odporúčame aj vychádzky s vlastivedným námetom (ktorá má motivačný charakter pre vyučovanie vlastivedy ale tieto vychádzky alebo výlety sú náročné z hľadiska bezpečnosti. Ideálne je prepojenie vychádzok s prírodovedným, kultúrnym, historickým prepojením Vlastiveda (Objavujeme Slovensko) je rozdelená na dve veľké časti, a to Príroda Slovenska a Slovensko v minulosti a dnes. V časti Príroda Slovenska je základom spoznanie vybraných prírodných krás (napr. pohoria, jaskyne) najmä prostredníctvom povestí, rozprávání na základe obrázkov a i. Slovensko v minulosti a dnes sú príbehy historického rázu. Zakladá sa na spoznaní významných udalostí v histórii Slovákov, o ich zaradení v správnom časovom slede. (Cestujeme po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Realizácia je prostredníctvom „výletov“, jeden výlet po Slovensku je zameraný na jeden vybraný región. Dôraz je na práci s príbehmi a obrázkami, každý z nich znázorňuje jeden významný prvok regiónu a na čítaní zjednodušenej mapy

2. Ciele

Prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, rozprávání, pozorování, skúmaní, žiaci získavajú vzťah k rodnému kraju – kraju, v ktorom žijú. Vo vyučovaní vlastivedy v 2. ročníku je cieľom, aby žiaci vedeli rozprávať o svojom rodnom kraji (krajine svojho okolia). Pomenovať jeho jednotlivé prvky – časti. Primerane veku odlišiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole. Pri každej vhodnej téme majú žiaci použiť poznatky zo svojich pozorování a skúseností. Žiaci majú dokázať pomenovať a odlišiť, čo vytvorila príroda a čo človek. Rozprávať o premenách prírody počas roka. Vyhľadať v kalendári významné dni. Orientovať sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní rodného kraja sa žiaci pútavou formou oboznámia so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na „obrázkovej mape“ (prispôsobenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Opísať ich pomocou obrázkov – pokúsiť sa odlišiť ich už na pohľad významné znaky. Stručne povedať obsah povesti na vybranú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach.

3. Obsah

MÔJ RODNÝ KRAJ – KRAJ, KDE ŽIJEM

Škola a jej okolie. Moja trieda. Začínáme s vlastivedou. Prvá vlastivedná vychádzka.

OBJAVUJEME PREMENY OKOLO NÁS

Čo vytvorila príroda a čo človek.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Čím je zaujímavý kalendárny rok a čím školský rok.

CESTA DO ŠKOLY A DOMOV

Poznávanie cesty do školy. Okolie školy a bydliska (orientácia v okolí). Môj tieň smeruje na sever (svetové strany).

Nakreslím si cestu do školy povrch, lesy, lúky, polia, záhrady a parky okolia. Čo rastie v našom okolí, rieka, potok.

Pozorujeme oblohu (pranostiky, počasie a predpoveď počasie). Pozorujeme oblohu (slnko, Mesiac a hviezdy sú na oblohe).

Ako sa staráme o naše okolie (a o životné prostredie)..

ČO A AKO SA DEJE V NAŠOM OKOLÍ

Kalendár – jeseň, zima, jar, leto.

Moje mesto alebo moja dedinka (miesto, kde žijem). Ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom). Pripomíname si našich predkov.

Čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätané miesta, sochy a i.) história, povesti, piesne, šport a kultúra).

Kam volať o pomoc a kto nám pomáha (tiesňové linky).

ZVYKY A TRADÍCIE

Vianočný čas (Aké sú tajomstvá Vianoc, Silvestra, Nového roka a Troch kráľov). Tešíme sa na prázdniny.

ČO SA MI V NAŠOM KRAJI NAJVIAC PÁČI

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Matematika je v primárnom vzdelávaní (ďalej 1. stupeň ZŠ) po materinskom jazyku najviac časovo dotovaným učebným predmetom. Matematické vzdelávanie je založené na realistickom prístupe k získavaniu nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností pre rozvíjanie širokej škály žiackych schopností. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom nadobudnuté základné matematické vedomosti umožňujú žiakom získať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Učebný predmet matematika na 1. stupni ZŠ zahŕňa: elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.), vytváraním presných učebných návykov rozvoj žiackych schopností, presného myslenia a formovania argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia, súhrn veku primeraného matematického a informatického poznania, ktoré tvoria východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka, informácie dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť.

2. Organizácia predmetu

Obsah vzdelávania je v učebnom predmete matematika rozdelený na päť tematických okruhov. Toto členenie sa zachováva aj pre ostatné stupne vzdelávania, pričom na každom stupni nemusí byť explicitne zastúpený každý z týchto tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

Učivo v tematickom okruhu **Čísla, premenná a početové výkony s číslami** má na 1. stupni ZŠ významné miesto pri vytváraní pojmu prirodzeného čísla v obore do 10 000, pri početových výkonoch s týmito číslami a pri príprave zavedenia písmena (premennej) vo význame čísla.

V tematickom okruhu **Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy** majú žiaci v realite objavovať kvantitatívne a priestorové vzťahy a určité typy ich systematických zmien. Zoznamovať sa s veličinami a ich prvotnou reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov a v jednoduchých prípadoch tieto aj graficky znázorňovať.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie** budú žiaci vytvárať priestorové geometrické útvary podľa určitých pravidiel a zoznamovať sa s najznámejšími rovinnými útvarmi ako aj s ich rysovaním. Objasňovať sa im budú základné vlastnosti geometrických útvarov. Budú sa učiť porovnávať, odhadovať a merať dĺžku, zoznamovať sa jednotlivými dĺžkovými mierami a riešiť primerané metrické úlohy z bežnej reality.

Tematický okruh **Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika** sa na 1. stupni ZŠ objavuje len v podobe úloh. Žiaci takéto úlohy budú na 1. stupni ZŠ riešiť manipulatívnou činnosťou s konkrétnymi objektmi, pričom budú vytvárať rôzne skupiny predmetov podľa určitých pravidiel (uspora-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

dúvať, triediť a vytvárať súbory podľa danej vlastnosti), pozorovať frekvenciu výskytu určitých javov (udalostí) a zaznamenávať ju.

Tematický okruh **Logika, dôvodenie, dôkazy** na 1. stupni ZŠ sa bude objavovať len v podobe úloh. Žiaci budú riešiť úlohy, v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo Životných situácií.

3. Ciele

Cieľom učebného predmetu matematika na 1. stupni ZŠ je, aby si žiaci osvojili poznatky, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať a rozvíjať ich schopnosti, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie ďalších poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa, majú žiaci získať také skúsenosti, ktoré u nich vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich ich veku. Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti: - Presne používať materinský a odborný jazyk (vzhľadom na vek) a správne aplikovať postupne sa rozširujúcu matematickú symboliku. Vhodné využívať tabuľky, grafy a diagramy. Využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh. - V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne, aj na kalkulačke rozvíjať numerické zručnosti žiakov. - Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore. - Riešením úloh a problémov postupne budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód viesť žiakov získavaniu nových vedomostí, zručností a postojov. Rozvíjať u žiakov matematické nazeranie, logické a kritické myslenie. - Systematicky viesť žiakov k získavaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov, a tým aj k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Približovať žiakom dennú prax. - Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií. - Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa. Podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú sebvýchovu a sebvzdelávanie, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte. - Vytvárať a rozvíjať kladný vzťah žiakov k spoločným európskym hodnotám, k permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi a Slovenskom. - V rámci matematického vzdelávania rozvíjať u žiakov kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti, v IKT, v osobnej i v občianskej oblasti, v oblasti prírodovednej a kompetenciu učiť sa učiť sa.

4. Obsah

I. SČÍTANIE A ODČÍTANIE V OBORE DO 20 S PRECHODOM CEZ ZÁKLAD 10 (25 hod) Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10 (aj pomocou znázorňovania). Sčítanie dvoch alebo troch rovnakých sčítancov napr. $2 + 2 + 2$ (aj ako propedeutika k budúcemu násobeniu prirodzených čísel). Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.

Riešenie jednoduchých slovných úloh a na sčítanie a odčítanie s prechodom cez základ 10 v obore do 20. Jednoduché slovné úlohy na sčítanie typu:

- určenie súčtu, keď sú dané sčítance
- zväčšenie daného čísla o niekoľko jednotiek
- určenie jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec
- zmenšenie daného čísla o niekoľko jednotiek
- porovnávanie rozdielom.

Zloženú slovnú úlohu: $(a + b + c)$. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Tvorenie textov k numerickým príkladom.

II. VYTVÁRANIE PRIRODZENÝCH ČÍSEL V OBORE DO 100 (17 hod)

Prirodzené čísla 20 – 100. Predstavy o prirodzenom čísle do 100. Čítanie a písanie čísel 20 –

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

100. Dvojciferné číslo ako súčet desiatok a jednotiek v obore od 20 do 100. Určovanie počtu,..., po jednom, po dvoch, desiatich, utváranie skupín vecí, o danom počte. Porovnávanie čísel. Riešenie úloh na porovnávanie (aj ako propedeutika nerovnic). Slovné úlohy na porovnávanie.

III. GEOMETRIA (20 hod)

Bod, priamka, polpriamka, úsečka. Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke, polpriamke a na danom geometrickom útvere. Jednotky dĺžky – cm, dm, m. Meranie dĺžky úsečky. Porovnávanie úsečiek podľa ich dĺžky. Budovanie telies z kociek podľa vzoru alebo podľa obrázka. Stavba jednoduchých telies.

IV. . SČÍTANIE A ODČÍTANIE PRIRODZENÝCH ČÍSEL V OBORE DO 100 (50 hod)

Sčítanie a odčítanie v obore do 100. Sčítanie dvojciferného a jednociferného čísla bez prechodu a s prechodom cez základ 10 v obore do 100. Odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného bez prechodu cez základ 10 a s prechodom cez základ 10 v obore do 100. Vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť). Písomné sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel. Počítanie spamäti a písomne. Vzťah medzi sčítaním a odčítaním, skúška správnosti. Riešenie jednoduchých a zložených slovných úloh, ktoré vedú k zápisu $a + b + c$; $a + b - c$; $a - b - c$. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh na sčítanie a odčítanie v obore do 100.

V. RIEŠENIE APLIKAČNÝCH ÚLOH A ÚLOH ROZVÍJAJÚCE ŠPECIFICKÉ MATEMATICKÉ MYSLENIE (20 hod)

Názorný úvod k učivu z logiky. Výroky a tvrdenia o činnostiach, obrázkoch a posúdenie ich správnosti. Dichotomické triedenie. Tvorba postupnosti podľa daného pravidla. Objavenie a sformulovanie pravidla tvorenia postupnosti predmetov, čísel. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh. Úlohy na zbieranie a zoskupovanie údajov. Hľadanie všetkých možností usporiadania dvoch, troch predmetov, farieb, písmen, čísel.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatická výchova
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovaci predmet:	Informatická výchova
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich znamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika a preto sa názov predmetu prispôbil na informatickú výchovu.

Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

2. Ciele

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenia v rôznych grafických editoroch.

Dôraz kláse pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

3. Obsah

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov: *Informácie okolo nás*

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové už aj pre nižšie stupne vzdelávania. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
3. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
4. pochopili spôsoby reprezentácie základných typov informácií (reprezentovanie farieb a obrázkov),
5. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania. Ďalší tematický okruh Komunikácia prostredníctvom IKT sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií.

Žiaci

- by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
- by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
- by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.
- by mali pochopiť spôsob definovania kľúčového slova, vyhľadávanie podľa kľúčového slova
- by mali zvládnuť výber potrebných informácií.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmi ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí. Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií.

Žiaci by sa mali zoznámiť

1. s možnosťami vstupných a výstupných zariadení,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami,
4. s elementárnymi funkciami lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík.

Žiaci by sa mali oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám a viesť ich k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta
- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu. Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrázkov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá. Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Týmto naplňa VV svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese. Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem (jazyka), ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti (zahŕňajúc intermediálnosť aj interdisciplinárnosť).

Predmet **výtvarná výchova** v sebe zahŕňa okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy vizuálnych umení ako: **dizajn** v jeho rôznych polohách (výrobný, komunikačný, odevný, textilný, telový, vizuálnu reklamu), **fotografiu**, **architektúru**, **elektronické médiá a multimédiá** (video a film). Na primárnom stupni **výtvarná výchova** plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv. Edukačný proces VV, ako proces tvorivý, zvyšuje nárok na vedomú operatívnu s vyjadrovacími prostriedkami (používanie jazyka) v priebehu postupného dospievania žiaka: vedie žiaka od detskej spontánnosti k svojbytnému vyjadrovaniu – formuje vlastné spôsoby sebaujadrovania (štýl) a vlastné postoje a hodnotiace názory. Edukačný proces pozostáva zo zložiek: vyjadrovacej a interpretačnej, výchovnej a vzdelávacej. Tieto zložky sa vo VV prelínajú, nemožno ich chápať izolovane. Uplatňujú sa tak, že jedna vyplýva z druhej. Výtvarné činnosti predstavujú zároveň poznávanie umenia a chápanie jeho zmyslu. Otvárajú tak žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia, možnosti jeho aktívneho začleňovania sa do kultúry.

2. Ciele

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať a používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomenosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov.

Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálne-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

ho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením. Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať čítanie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

3. Obsah

I. výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania

lína /hravé pokusy s rôznymi typmi liniek, ich vzťahmi a charakterom farba, výraz farby

II. výtvarný jazyk/ kompozičné princípy a možnosti kompozície

kompozícia – umiestňovanie vo formáte rytmus a pohyb /arytmia a nehybnosť symetria a asymetria /tvarov, farieb, plôch (objektov)

III. podnety výtvarného umenia / média, štýly, procesy, techniky, témy

land art /výtvarné hry v krajine

surrealizmus /fantastický portrét /použitie surrealistickej metódy

IV. výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

inšpirácia archaickými písmami /hieroglyfy, piktogramy, transformácie zobrazujúceho znaku na symbol, tajná abeceda...

V. podnety fotografie

koláž /montáž z fotografií

VI. podnety filmu a videa

filmová postava, filmový kostým, filmové herectvo

VII. podnety architektúry

architektúra ako skladačka /stavebnica, stavba konštrukcia; zodpovednosť a hra

VIII. podnety dizajnu

IX. podnety tradičných remesiel

X. elektronické médiá

hry s písmom a s textom na počítači

XI. porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia

triedenie /zobrazenie predmetov podľa kategórií /porovnávanie miešanie (hybridácia) tvarov /zvierat a vecí

XII. podnety hudby

XIII. nestetické podnety

hmat vo vzťahu k priestoru a plasticite

XIV. podnety rôznych oblastí poznávania sveta

podnety prvouky: časti tela

XV. tradícia a identita /kultúrna krajina

XVI. galérie /galéria v škole

XVII. výtvarné hry

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Aj v druhom ročníku primárneho vzdelávania majú prevahu hudobné prejavy: vokálno- intonačné, hudobno-pohybové, inštrumentálne (interpretačné a tvorivé), podporené percepčnými a hudobno-dramatickými činnosťami. Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov.

V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

2. Organizácia predmetu

Hudobno-výchovný proces v 2. ročníku ZŠ hudobná výchova stavia na základoch utvorených v 1. ročníku. Zámerom hudobno-výchovnej práce zostáva zapojenie každého žiaka do hudobných aktivít. Uplatňujú sa všetky druhy hudobných činností. Kladieme dôraz na hudobné zážitky, ktorých prameňom je v prvom rade hudba a proces sebarealizácie, pocit úspešnosti. Prostredníctvom hry s hudbou a jej prvkami prehlbujeme počiatkový spontánny záujem o hudbu a hudobné prejavy tak, aby vnímanie hudby a hudobné aktivity prinášali radosť i uvoľnenie. Naďalej sa usilujeme o to, aby sme žiakom poskytovali optimálne podnety pre ich hudobnú aktivitu, preto striedame rôzne hudobné činnosti, uprednostňujeme zážitkové a skúsenostné metódy, metódu hrania rol, hrové formy pri získavaní hudobných skúseností, riadené objavovanie hudby. Je žiaduce, aby každá vyučovacia hodina mala svoj cieľ, k splneniu ktorého smeruje každá činnosť žiakov a usmerňujúca práca učiteľa. Takýto postup vylučuje izolovanosť hudobných činností a je predpokladom systematickej hudobno-výchovnej práce.

3. Ciele

Cieľom hudobnej výchovy v 2. ročníku ZŠ je nadviazať na zručnosti, vedomosti získané v 1. ročníku, pokračovať v nich a naďalej využívať hudobné experimentovanie ako príležitosť na uplatňovanie poznávania zákonitosti hudby. Naďalej pokračovať v budovaní kompetencií.

Prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka, poznania a interpretácie detských riekaniak, ľudových piesní a počúvaním ich úprav pre detský zbor a klavír postupne si naďalej osvojovať hudobný materinský jazyk, vštepovať žiakom elementárne základy hudobných vedomostí.
- poznania slovenského zvykoslovia, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva a takto prispieť k formovaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- hier s hudbou a jej prvkami, ktorá nadobúda črty tvorivej práce a vedomej zameranosti na jednotlivé hudobné javy, prehlbovať počiatkový spontánny záujem o hudbu,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

4. Obsah

Jednoduché slovenské ľudové piesne, detské piesne v rozsahu $c^1 - c^2$, umelecké úpravy ľudových piesní, krátke skladbičky pre deti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Vyvodenie a intonácia v priestore 1.- 6. stupňa na solmizačné slabiky, tvorivá práca s nimi. Sluchová identifikácia rôznych tónin. Verbalizácia nálady piesní a skladbičiek.

Rytmizácia slov a riekaniek, rytmické a melodické hry, realizácia rytmu pozostávajúceho zo štvrtových, osminových a polových hodnôt v 2/4 a 3/4 takte.

Vyjadrenie obsahu piesní a skladbičiek pohybom.

Vokálne činnosti

základy speváckeho dýchania, držanie tela, nasadenie tónu, tvorba tónu, artikulácia, dynamické odlišenie, hlasová hygiena, rozširovanie hlasového rozsahu, jednohlas, práca s hlasom, kultivácia speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov, jednohlas, kánon, jednoduchý dvojhlas, intonácia diatonických postupov v durových a molových tóninách, melodická ozvena, melodická otázka, melodizácia textu, mien, riekaniek, tvorivé hudobné hry, hudobný rytmus a metrum – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte, používanie taktovacích gest, orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie – čítanie nôt, určovanie rytmu, tempa, dynamiky.

Inštrumentálne činnosti

hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, hra na detských hudobných nástrojoch, štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okoliťého prostredia, sveta rozprávok, hra jednoduchých ostinátnych sprievodov k piesňam, tvorba jednoduchých sprievodov v 2/4, 3/4, 4/4 takte k piesňam a hudobným hrám, tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam, improvizácia predvetia, závetia, tvorba malých celkov a jednoduchej formy.

Hudobno-pohybové činnosti

reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne, hudobnej skladby (krok, chôdza, dopredu, dozadu, na mieste, poklus, beh), vytváranie jednoduchých ostinátnych sprievodov hrou na tele (tlieskanie, plieskanie, podupy podľa hudby), pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo, používanie taktovacích gest v 2/4, 3/4, 4/4 takte, pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady.

Percepčné činnosti

aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, učí sa hudbu analyzovať a interpretovať, rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev), rozlíšenie tónov podľa výšky, sily, druhu tempa, pozorné počúvanie piesní a hudobných skladieb, rozlišovanie známych piesní ľudových, umelých, jednohlasných, dvojhlasných (kánon), melódie, sprievodu, sluchové rozoznávanie predohry, medzihry, dohry, tém, motívov, hudobných fráz, sluchové rozlíšenie kontrastu, návratu, opakovania, variačnej zmeny, využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom; vizualizácia, verbalizácia zážitku, sformulovanie názoru o hudobnej ukážke.

Hudobno-dramatické činnosti

využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu. Hudobný materiál čerpať z učebnice HV pre 2. ročník ZŠ

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovaci predmet:	Telesná výchova a športová výchova
Ročník	Druhý
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu - pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2. Ciele

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti;

- osobnostný rozvoj:

mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej;

- zdravie:

vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie;

- motorika:

mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností;

- postoje:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

3. Obsah

Prehľad tematických celkov

I. ZÁKLADNÉ LOKOMÓCIE A NELOKOMOČNÉ POHYBOVÉ ZRUČNOSTI (20 hod) Vedomosti:

- základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať,
- poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať,
- elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení,
- význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení,
- základné pravidlá atletických a gymnastických súťaží,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach
- Schopnosti a zručnosti:
- proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivné obdobia),
- osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore,
- osvojenie si základov techniky behov, skokov, hodov,
- na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí,
- vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.),
- osvojenie si základov techniky kotúľov, stojok, skokov. Postoje :
- pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostriedku na upevňovanie si zdravia,
- správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitie času na cvičenie a športovanie,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

II. MANIPULAČNÉ MH, POHYBOVÉ PH A PRÍPRAVNÉ ŠPORTOVÉ HRY PŠH (20 hod) (Tradičné aj netradičné hry)

Vedomosti:

- základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať,
- základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe,
- správna technika základných herných činností jednotlivca,
- poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním,
- poznatky o základných pravidlách realizovaných hier,
- poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier,
- osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách,
- osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním,
- realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách,
- osvojovanie si pravidiel vybraných hier a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať.

Postoje:

- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- dodržiavať zásady fair – play pri realizovaných hrách,
- adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák,
- adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.

III. KREATÍVNE A ESTETICKÉ POHYBOVÉ ČINNOSTI (10 hod)

(Pohybové prvky z tvorivej dramatiky, pohybové aktivity s hudbou, rytmika, tanec) Vedomosti:

- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca,
- poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti,
- veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách
- rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.

Postoje:

- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka,
- pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.

IV. PSYCHOMOTORICKÉ CVIČENIA A HRY (10 hod) (Relaxačné, dýchacie, strečingové cvičenia)

Vedomosti:

- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela, vnútorné orgány) pri pohybovej činnosti,
- správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať,
- zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch),
- proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility,
- vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách,
- vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania,
- osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť,
- osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.

Postoje:

- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka,
- formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.

V. AKTIVITY V PRÍRODE A SEZÓNNE POHYBOVÉ ČINNOSTI (6 hod) (Plávanie, turistika, korčuľovanie, lyžovanie a i.)

Vedomosti:

- plávanie – elementárne poznatky o význame plávania, technike základných plaveckých zručností a možnostiach aplikácie plávania vo voľnom čase,
- turistika a pohyb v letnej prírode – elementárne poznatky o význame turistiky, jej druhoch a spôsoboch, pešia turistika a pobyt v prírode – základné zručnosti, cykloturistika a p., informácie o možnostiach aplikácie turistiky vo voľnom čase,
- lyžovanie a pohyb v zimnej prírode – aktivity a hry so sánkami, klzákmi, hry so snehom a na snehu, elementárne poznatky o význame lyžovania, základné pohybové zručnosti z lyžovania, informácie o možnostiach aplikácie lyžovania vo voľnom čase,
- korčuľovanie a pohyb na ľade – kĺzanie a hry na ľade, elementárne poznatky o význame korčuľovania, základné pohybové zručnosti z korčuľovania, informácie o možnostiach aplikácie korčuľovania vo voľnom čase,
- bicyklovanie – elementárne poznatky o význame bicyklovania, základné pohybové zručnosti z bicyklovania, informácie o možnostiach bicyklovania vo voľnom čase.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných zručností z plávania, turistiky, korčuľovania, lyžovania v rôznych obmenách
- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom sezónnych pohybových aktivít
- rozvoj senzorických schopností – pociťovanie, vnímanie, odhad času, priestoru

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozvoj kultúrno – umeleckých schopností – kultúra pohybového prejavu, precítenie pohybu, interpretácia, kreativita
- rozvoj intelektových schopností – všeobecná inteligencia v kontexte s poznávacími aktivitami
- realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí, v rôznych obmenách

Postoje:

- pozitívne vnímať pohybové aktivity v prírode ako potrebnú súčasť pohybu človeka,
- pozitívny vzťah k prírode, pohybovým aktivitám v rôznom prírodnom prostredí, ochrana prírody.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.4 TRETÍ ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	6
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, spája jazykovú, literárnu, slohovú zložku a písanie. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získavanie základov pravopisu a znalosti z oblasti pravopisu.

V gramatike sa kladie dôraz na praktické využívanie poznatkov s abecedou pri vyhľadávaní nových informácií v encyklopédiách a slovníkoch. Základom je rozširovanie aktívnej slovnej zásoby o vybrané a príbuzné slová, slová s rovnakým a opačným významom. Žiaci sa oboznamujú s ohybnými slovnými druhmi, vedia ich definovať a prakticky používať v texte a pri tvorbe textov.

V zložke literárna výchova sa zlepšujú čitateľské zručnosti zamerané na porozumenie textu. Rozvoj vlastnej tvorby sa opiera o prácu s detským literárnym textom, verbálnu a neverbálnu komunikáciu. Vytvára sa kladný vzťah k čítaniu a knihám.

V slohovej výchove sa žiaci učia používať písomnú medziľudskú komunikáciu, krátko a výstižne používať presné pojmy a názvy v novodobej komunikácii. Rozvíjajú si aplikačné, analytické, tvorivé a motorické zručnosti pri vyhľadávaní inzerátov, tvorbe pozvánok a verejnej prezentácií reklamy.

Predmet formuje budúci vzťah k rodnému jazyku, starostlivosť o jazykovú kultúru, vzťah k jazykovému vzdelávaniu, dôveru v seba samého, úctu k rodisku, škole a posilňuje pozitívne vzťahy. Realizáciou humanistickej koncepcie výučby predchádza preťažnosti žiakov. Vyučovací predmet má centrálnu postavenie vo vzdelávaní, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom je rozvíjanie komunikačných schopností, ktoré budú východiskom ich ďalšieho vzdelávania nielen v slovenskom jazyku, ale aj v ostatných vyučovacích predmetoch. Z hlavného cieľa vyplývajú nasledujúce čiastkové ciele:

V gramatike:

- osvojiť si abecedu
- rozširovať aktívnu slovnú zásobu o vybrané a príbuzné slová
- oboznámiť sa ohybnými slovnými druhmi
- osvojiť si výslovnosť a pravopis ä a slabikotvorných hlások l,ĺ, r, ř
- vedieť pracovať so slovníkmi a encyklopédiami, ...
- rozlišovať a vyhľadávať slovné ohybné druhy
- tvoriť vety na určený slovný druh
- správne aplikovať gramatické javy v písomnom prejave
- tvoriť slová s podobným a opačným významom

V literárnej výchove:

- osvojiť si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- nadobúdať lepšie čitateľské zručnosti, vedieť vyjadriť pocity, zážitky z prečítaného textu verbálne i neverbálne
- pokúsiť sa o dramatizáciu textu alebo zahrať divadielko
- vedieť určiť hlavnú myšlienku textu a vedieť tvoriť k textu otázky

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- poznať pojmy :
  - poézia, próza, verš, odsek
  - ľudová slovesnosť, ľudová rozprávka, autorská rozprávka, povesť
  - hlavná postava, vedľajšia postava
  - prirovnávanie, pranostika, príslovie, porekadlo

V slohu :

- vedieť napísať list, poznať jeho časti, poznať význam korešpondencie, jej druhy
- rozprávať príbeh podľa osnovy s dodržaním časovej postupnosti a príčinnej súvislosti
- sformulovať základnú informáciu do krátkej správy
- vyhľadať a napísať inzerát
- charakterizovať pojem reklama a posúdiť jej hodnovernosť
- sformulovať a napísať pozvánku
- písomne opísať predmet, ilustráciu, text, ...
- vedieť informácie o vizitke

3. Obsah predmetu

Zahŕňa rozsah učiva, ktorý sa má žiakovi odovzdať, sprostredkovať ako záväzne, základné učivo z daného tematického celku, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiaka v materinskom jazyku. Ak žiaci zvládnu základné učivo, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v súlade s ich schopnosťami a záujmami. Predmet Slovenský jazyk a literatúra v 3. ročníku spája jazykové vyučovanie (jazykovú zložku, slohovú výchovu, písanie, ktoré nie sú navzájom oddelené, ale tvoria integrálnu súčasť) a literárnu výchovu (čítanie a literárna výchova).

Žiaci veku primeranou formou získavajú základné poznatky z písania, zo zvukovej stránky jazyka, z pravopisu a morfológie. Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím textov v literatúre s dôrazom na rozvoj komunikačných zručností. Obsahom vyučovania literatúry je súbor umeleckých ukážok a diel zo slovenskej a svetovej literatúry, ktorý zodpovedá ontogenetickým možnostiam žiakov – čitateľov

Stratégie vyučovania – metódy a formy práce

Stratégie vyučovania kladú nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa. Využívanie stratégií umožňuje učiteľovi úspešne vyučovať a žiakovi úspešne sa učiť. Učiteľ si formy a metódy vyberá a používa podľa svojho výberu tak, aby boli variabilné, aktivizujúce, tvorivé a humanizujúce. Správne zvolenými metódami a formami práce vytvára atmosféru, v ktorej sa žiak môže učiť bez strachu a stresu, podnecuje prirodzenú zvedavosť, motivuje k aktívnemu učeniu, podporuje sebahodnotenie, aby žiak poznal svoje prednosti i chyby, vytvára podmienky pre úspešnosť každého žiaka ako i pozitívnu pracovnú atmosféru. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihladáme na obsah vyučovania, na individualitu žiakov tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre predmet. Pri výučbe Slovenského jazyka a literatúry využívame najmä:

- motivačné rozprávanie a rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúsenosti žiakov)
- didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
- problémová metóda
- rozprávanie (vyjadrovanie skúsenosti a aktívne počúvanie)
- demonštračná metóda (demonštrácia predmetov, javov, činností)
- dramatizácia (rozvoj vnímania, predstavivosti, pevnej vôle, prežívania)
- výklad a vysvetľovanie učiva
- prezentačná metóda (prezentácia s využitím interaktívnej tabule)
- inovátna metóda, metóda otázok a odpovedí
- samostatná práca žiakov (s učebnicou, pracovným zošitom, počítačom, internetom)
- skupinové, projektové, zážitkové, dialogické vyučovanie, práca vo dvojici
- skúšanie (ústne, písomné, praktické)
- návšteva knižnice, výstav, účasť na literárnych a recitačných súťažiach, ...

Učebné zdroje:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

Slovenský jazyk pre 3. ročník ZŠ (učebnica a pracovný zošit), Čítanka pre 3. ročník ZŠ (učebnica a pracovný zošit), Cvičíme diktáty, Vybrané slová v krížovkách a iné doplnkové materiály, detské časopisy, knihy z knižnice, slovníky (synonymický, frazeologický), Pravidlá slovenského pravopisu, Slovník spisovnej výslovnosti, encyklopédie, odborná a metodická literatúra, didaktické prostriedky, CD prehrávač a nahrávky, program ACTIV STUDIO, QOMO STUDIO, internet, svojpomocne zhotovené pomôcky, ...

Požiadavky na výstup

Požiadavky na vedomosti a zručnosti žiakov sú sformulované ako očakávané výkony žiakov nielen pri rešpektovaní charakteru daného učiva – jeho obtiažnosti, náročnosti, ale aj zásady primeranosti, aby podľa nich bolo možné merať a hodnotiť zvládnutie učiva. Žiaci si učivo osvojujú špiralovite, aby získali kvalitné ortoepické a ortografické vedomosti a zručnosti.

Jazyková zložka:

Žiak vie

- rozdeliť slová na slabiky, zo slabík utvoriť slová
- že spoluhlásky l, í, r, r môžu nahradiť samohlásku a vytvoriť slabiky
- ovláda tlačenu a písanú podobu abecedy, vie zoradiť slová v abecednom poradí
- vie vyhľadať slovo podľa abecedy v encyklopédii, v telefónnom zozname
- rozoznať obojaké spoluhlásky, vie ich vymenovať
- že po obojakých spoluhláskach píšeme i, í alebo y, ý
- zadefinovať vybrané slová, vie, že po nich píšeme y, ý
- rozoznať vybrané slová a príbuzné slová
- zadefinovať, kedy po obojakej spoluhláske píšeme i, í
- vybrané slová používať izolovane, aj v slovných spojeniach a v texte
- zadefinovať podstatné mená, opýtať sa na ne správnu otázkou, vie ich nájsť v cvičeniach
- vie rozlíšiť všeobecné a vlastné mená
- uplatniť správny pravopis vo vlastných podstatných menách osôb, zvierat, miest, obcí, vrchov, riek, potokov, štátov, ...
- zadefinovať a vyhľadať slovesá v texte, tvorí synonymá
- zadefinovať a vyhľadať prídavné mená / akostné / v texte, vie tvoriť antonymá
- krátku definíciu zámen, vie ich vymenovať a vyhľadať v texte, cvičeniach, vie ich používať pri komunikácii s inými osobami
- povedať jednoduchú definíciu čísloviek, vie vyhľadať základné, radové alebo iné číslovky, ktoré pozná alebo sa s nimi stretol v cvičeniach, v textoch
- pri bežnej komunikácii používať slovný druh – číslovky, správne napísať číslovky do 1 000 a uplatniť ich pravopis v texte

Čítanie a literárna výchova:

- vymenovať knihy pre deti, ktoré pozná z domu alebo z knižnice
- vymenovať najznámejších detských spisovateľov a básnikov
- vyrozprávať krátky dej z prečítanej knihy alebo povedať obsah
- rozoznať poéziu od prózy, v poézii vie určiť strofu, verš a rým, v próze rozozná odseky
- čo je ľudová slovesnosť a ktoré literárne útvary obsahuje
- pozná pojem pranostika, vie ju svojimi slovami charakterizovať, vyhľadať, niektoré najznámejšie vie povedať
- čo je ľudová rozprávka a autorská rozprávka, pozná rozdiely medzi nimi, vie uviesť príklady
- vyhľadať a utvoriť prirovnania
- členiť text, vie pomenovať výchovný cieľ, určiť hlavnú a vedľajšie postavy
- definovať príslovie a porekadlo, vie ich vyhľadať a povedať výchovný cieľ
- definovať pojem povesť, vie určiť hlavnú myšlienku povesti

Komunikačná zložka – sloh

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- písomne zoštylizovať jednoduchý list, rozozná časti listu, ovláda pravopis oslovenia, vie sa podpísať vlastným menom
- porozprávať udalosť alebo zážitok podľa osnovy, pri rozprávaní dodržať časovú postupnosť
- napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS správy, e-mailom, alebo klasicky prostredníctvom korešpondenčného lístka, správu vie sformulovať tak, aby obsahovala základné informácie
- vyhľadať inzerát v časopise, novinách, vie ho sformulovať a napísať
- vlastnými slovami charakterizovať pojem reklama, rozlíšiť druhy reklám, sformulovať krátky reklamný text a vedieť posúdiť hodnovernosť reklamy
- písomne sformulovať text pozvánky na ľubovoľné podujatie, ovláda prvky, ktoré nesmú v pozvánke chýbať / miesto, čas, program, kto pozýva /, vie pozvánku primerane graficky ozvláštniť
- opísať prvky, z ktorých sa predmet skladá, napísať funkciu predmetu, jeho praktické využitie, opis zostaviť podľa odsekov
- opísať ilustráciu ku konkrétnemu literárnemu textu
- predstaviť prostredníctvom vizitky, sám si ju zhotoviť podľa predlohy alebo vlastnej fantázie

Kľúčové kompetencie

Percepčno – motorické zručnosti:

- odpísať alebo podľa diktovania napísať text a arabské číslice

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
- v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 3. ročník ZŠ

Analytické zručnosti:

- vyhľadávať jazykové javy v texte
- prerozprávať obsah prečítaného textu
- vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť
- dokázať sa vyjadrovať prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov

Tvorivé zručnosti:

- porozprávať krátky príbeh / vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh /
- porozprávať príbeh podľa predlohy, podľa obrázkov, podľa názvu
- dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
- zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text
- dbať na správny prednes a artikuláciu, gestikuláciu a pohyb

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a správnu výslovnosť na primeranej úrovni žiaka 3. ročníka ZŠ, reprodukovat umelecký text

Informačné zručnosti :

- dokázať primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- dokázať primerane veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- vyhľadať informácie pomocou slovníkov, kníh, encyklopédií, ...
- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede

Komunikačné zručnosti:

- vyjadrovať sa súvisle a výstižne písomnou a ústnou formou
- sústredene načúvať, náležite reagovať, používať argumenty
- naučiť sa verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

Kľúčové kompetencie Percepčno – motorické zručnosti:

- odpísať alebo podľa diktovania napísať text a arabské číslice

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

- zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
- v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu určenú pre 3. ročník ZŠ

Analytické zručnosti:

- vyhľadávať jazykové javy v texte
- prerozprávať obsah prečítaného textu

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovať ich a využiť
- dokázať sa vyjadrovať prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov

Tvorivé zručnosti:

- porozprávať krátky príbeh / vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh /
- porozprávať príbeh podľa predlohy, podľa obrázkov, podľa názvu
- dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
- zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text
- dbať na správny prednes a artikuláciu, gestikuláciu a pohyb

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

- pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a správnu výslovnosť na primeranej úrovni žiaka 3. ročníka ZŠ, reprodukovať umelecký text

Informačné zručnosti:

- dokázať primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- dokázať primerane veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- vyhľadať informácie pomocou slovníkov, kníh, encyklopédií, ...
- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede

Komunikačné zručnosti:

- vyjadrovať sa súvisle a výstižne písomnou a ústnou formou
- sústredene načúvať, náležite reagovať, používať argumenty
- naučiť sa verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

Vzdelávací štandard

1. **TC Písanie** - malé a veľké písmená písanej abecedy podľa tvarových skupín, veľké písmená tlačenej abecedy. Písanie jednoduchých textov. Písanie vlastných mien osôb, zvierat, obcí, ulíc, štátov, riek.
2. **TC Zvuková stránka jazyka a pravopisu** – hlásky ä, í, ý. Delenie spoluhlások podľa výslovnosti. Slabiky s tvrdou výslovnosťou. Splývavá výslovnosť. Spodobovanie spoluhlások. Obojaké spoluhlásky. Vybrané slová. Veľké začiatkové písmená. Slovenská abeceda. Rozvíjanie slovnej zásoby. Slovné druhy – ohybné. Vety podľa obsahu. Slovosled.
3. **TC Slohová výchova** – Štylizácia a kompozícia. Reprodukcia prečítaného textu. Beseda o prečítanom texte. Opis. Rozprávanie. Slovná /verbálna/ a neslovná /neverbálna/ komunikácia. Formy spoločenského styku.
4. **TC Výcvik čítania, rozvíjanie vyjadrovania a rečovej kultúry** –návčik správneho a plynulého čítania. Návčik čítania so správnym slovným prízvukom, najmä slov s predložkami. Návčik čítania s porozumením. Návčik orientácie v prečítanom texte a prerozprávanie prečítaného textu. Rozvíjanie rečovej kultúry.
5. **TC Literárna výchova** –výcvik vo vnímaní a jednoduchom hodnotení umeleckého textu. Práca s ilustráciami ukážok z literatúry pre deti. Návčik reprodukcie jednoduchých textov. Návčik recitácie básni a krátkych textov. Návčik dramatizácie. Analýza literárnych textov zameraná na rozlišovanie hlavných a vedľajších postáv a jazykové prostriedky. Práca s ilustráciami ukážok z literatúry pre deti Práca s knihou, literárnym slovníkom, náučnou literatúrou, s mimočítankovou literatúrou.

Prierezové témy:

Dopravná výchova

Je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov. Uskutočňuje sa v objekte školy, v okolí školy, na ihriskách, Cieľom je

- pochopiť funkcie dopravy
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke
- pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu a aplikovať návyky v praktickom živote

Environmentálna výchova

Prelína sa všetkými predmetmi. Cieľom je rozvoj osobnosti žiaka, nadobudnutie schopnosti chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a životným prostredím. Žiaci sa učia pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

Osobnostný a sociálny rozvoj

Rozvíja ľudský potenciál žiakov pre plnohodnotný a zodpovedný život. Cieľom je :

- získavanie osobnostnej integrity
- pestovanie kvalitných medziľudských vzťahov
- cvičenia zmyslového vnímania, pamäti, sebakontroly a vzťahy v rodine
- rozvoj slovnej zásoby, kreativita / tvorenie viet /
- vzájomné spolužitie, skupinová práca a práca vo dvojiciach
- využitie voľného času, vzťahy medzi zdravými a hendikepovanými deťmi
- dramatizácia rozprávky, rozlíšenie dobra a zla
- rešpektovanie, podpora, pomoc

Ochrana života a zdravia

Integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia. Pri pobyte v prírode môžu vzniknúť skutočnosti ohrozujúce človeka a jeho okolie. OŽaZ pripravuje jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Poskytuje potrebné teoretické vedomosti a praktické zručnosti. Rozvíja morálne vlastnosti tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia.

Cieľom je:

- riešenie mimoriadnych situácií /civilná ochrana /
- zdravotná ochrana
- pohyb a pobyt v prírode
- správne držanie tela, poriadok pri práci
- bezpečnosť pri používaní elektrických spotrebičov

Tvorba projektov a prezentačné zručnosti

Spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, vytvoriť nejaký produkt. Naučiť sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Mediálna výchova

Žiaci si osvoja stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“.

Cieľom je :

- práca s detskými časopismi, príspevky do školského časopisu
- využitie internetu, interaktívnej tabule vo vyučovaní
- kritický prístup k reklame
- pozvánka na kultúrnu akciu

Multikultúrna výchova

Je zaradená do obsahu vzdelávania. Žiaci spoznávajú svoju kultúru ako aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície. Cieľom je rozvoj tolerancie, rešpektu voči iným národom a kultúram.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovacia predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Žiaci primárneho vzdelávania majú na konci štvrtého ročníka ZŠ dosiahnuť komunikačnú úroveň A1.1 +, podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (referenčný rámec). Kompletnú úroveň A1 podľa referenčného rámca majú dosiahnuť žiaci po skončení piateho ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika úrovne A1 podľa referenčného rámca je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, 2006, s. 26).

Dôležitou úlohou primárneho vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam. Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámi so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatú otvorenosť pre svet.

2. Ciele predmetu

Všeobecné ciele

- vzbudiť záujem o cudzie jazyky,
- vytvoriť základ pre ďalšie jazykové vzdelávanie,
- rozvíjať komunikačné kompetencie žiakov v materinskom a cudzom jazyku,
- podporovať všestranný rozvoj žiakov: kognitívny (trénovať schopnosť žiakov vnímať a pamätať si, systematicky trénovať jazykové činnosti receptívnym a produktívnym spôsobom), sociálny, emocionálny, osobnostný,
- rozvíjať interkultúrnu kompetenciu,
- rozvíjať všetky jazykové činnosti: počúvanie s porozumením, rozprávanie; postupne zaraďovať čítanie s porozumením a písanie,
- využívať medzipredmetové vzťahy.

Sociálne ciele

- akceptovať seba ako súčasť skupiny,
- uplatniť vzájomnú ohľaduplnosť,
- zmysluplne spolupracovať s partnerom,
- akceptovať spolupatričnosť k skupine,
- vedome predĺžiť fázy sústredenia a práce,
- pomáhať iným, povzbudiť ich,
- rozpoznať a prijať spoločnú zodpovednosť,
- akceptovať rozhodnutie väčšiny,
- vedieť sa prispôsobiť a presadiť,
- požičať niečo, poprosiť o niečo,
- ospravedlniť sa,
- rozpoznať a akceptovať chyby,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- naučiť sa zniest prehry,
- prevziať zodpovednosť za seba.

Kompetencie

Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni A1.1+ si rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- sústrediť sa na prijímanie informácií,
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.
- Komunikačné jazykové kompetencie

Žiak, ktorý dosiahne úroveň A 1.1+ :

- používa známe každodenné výrazy, najzákladnejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumie im,
- dokáže predstaviť seba a iných,
- dokáže porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne,
- dokáže jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov.

Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1+:

- používa iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov,
- má základný repertoár slovnej zásoby: izolovaných slov a slovných spojení,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučenej slovnej zásoby,
- dokáže odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety,
- dokáže vyhláskovať svoje meno, adresu.

Sociolingválna kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1 + dokáže:

- naviazať základnú spoločenskú komunikáciu,
- pozdraviť sa a rozlúčiť sa, predstaviť sa a poďakovať sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1+ dokáže:

- spájať písmená,
- spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“.

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Receptívne činnosti a stratégie Počúvanie s porozumením:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- identifikovať známe slová,
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine,
- porozumieť jednoduchým pokynom ako sa orientovať,
- porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy,
- porozumieť hlavnej myšlienke vypočutého jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.

Čítanie s porozumením:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- identifikovať hlásky,
- vyhľadávať známe slová a základné slovné spojenia,
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy,
- prečítať a porozumieť jednoduché pokyny k práci na vyučovacej hodine,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známu tému,
- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom, napr. na plagátoch, pohľadniciach.

Produktívne činnosti a stratégie Ústny prejav:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- pozdraviť sa,
- predstaviť sa,
- opýtať sa ľudí, ako sa majú,
- klásť jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov,
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch,
- porozumieť a riadiť sa krátkymi a jednoduchými pokynmi,
- vyjadriť, čo má a čo nemá rád,
- používať čísla, základné číslovky, údaje o cenách a čase,
- porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka,
- jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy.

Písomný prejav:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- napísať vlastné meno, adresu, vek, dátum narodenia,
- napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

3. Obsah predmetu (úroveň A1.1+)

I. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine

II. Domov a bývanie

Môj dom/byt Domov a jeho okolie

III. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

IV. Doprava a cestovanie

Dopravné prostriedky

V. Vzdelávanie

Škola a jej zariadenie Učebné predmety

VI. Človek a príroda

Zvieratá Počasie Rastliny

VII. Voľný čas a záľuby

Záľuby

VIII. Stravovanie

Zdravé stravovanie Jedlá

IX. Multikultúrna spoločnosť

Cudzie jazyky Rodinné sviatky Zbližovanie kultúr

X. Oblekanie a móda

Základné druhy oblečenia

XI. Šport

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

XII. Obchody

Obchody a nakupovanie

XIII. Krajiny, mestá a miesta

Moja krajina a moje mesto

XIV. Vzory

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Dieťa a jeho vzory

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovaci predmet:	Individuálna logopedická intervencia
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia. Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezrečnosť – narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť – afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fučnosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol.,2009)

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekretiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva piateho ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
- Test fonologického rozlišovania (Škodová)
- Vyšetrenie fonemického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonemického sluchu (Wepman – Matejček)
- Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácií - TEKO
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová, B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Rozvíjanie slovnjej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.
Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégie práce s textom

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, dopĺňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .

Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégie konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Prírodoveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Prírodoveda
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasť sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesualná stránka samotného poznávacieho procesu.

Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať; prírodoveda má deti viesť k:

- spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody.
- rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch
- rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne
- opisovaniu, porovnávaní a klasifikácii informácií získaných pozorovaním
- rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty
- nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu
- tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie
- uvedomeniu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeniu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje
- poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

PARCIÁLNE CIELE PREDMETU

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny a postupný **rozvoj myslenia** dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu (empíriu) je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám. Prvý a druhý ročník Prírodovedy je preto zameraný najmä na aktívnu manipuláciu s materiálmi, s ktorými sa deti bežne stretávajú. Deti sú vyučovaním usmerňované k skúmaniu čiastkových aspektov bežných situácií tak, aby:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- sa rozvíjala ich schopnosť pozorovať detaily vzhľadom na celok (s čím neskôr súvisí schopnosť syntézy),
- sa naučili porovnávať (s čím neskôr súvisí schopnosť dedukcie),
- sa naučili identifikovať premenné skúmanej situácie (s čím neskôr súvisí schopnosť tvorby testov hypotéz a predpokladov),
- vedeli identifikovať podstatné znaky objektov a ich premenlivé znaky (s čím neskôr súvisí schopnosť identifikovať výnimku alebo pravidlo),
- sa učili zovšeobecňovať vyslovovaním záveru z niekoľkonásobných pozorovaní (s čím neskôr súvisí schopnosť aplikovať osvojené vysvetlenie na podobné javy a modifikovať ho, ale aj schopnosť indukcie),
- sa naučili vyjadrovať svoje predstavy o javoch slovom a obrazom (s čím neskôr súvisí schopnosť modifikácie predstáv abstraktnou manipuláciou – analýzou javu s imaginárnym druhým ja – využitie egocentrickej reči ako prostriedku myslenia),
- si rozvíjali schopnosť argumentácie s využívaním kauzality (s čím neskôr súvisí schopnosť tvoriť hypotézy opodstatnené vlastnou teóriou),
- dokázali zdieľať svoje predstavy s vrstovníkmi v pracovnej skupine (s čím neskôr súvisí schopnosť efektívnej kooperácie).

Tretí a najmä štvrtý ročník sú v Prírodovede zamerané obsahovo a činnostne tak, aby bolo možné dosiahnuť rozvoj kognitívnych schopností, ktoré sú uvedené v zátvorkách.

Rozvoj kognitívnych schopností dieťaťa je prvoradým cieľom, s ktorým sa neoddeliteľne spája **rozvoj poznatkového systému** dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby:

- si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet
- ako spolu súvisia a prečo,
- si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,
- si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov, ...
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravinové reťazce, ekosystematické vzťahy,
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, príťažlivosť, .

Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj **rozvoj špecifických postojov**, ktoré vedú dieťa k uvedomelejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Učiteľ svojím správaním a najmä spôsobom myslenia vplýva na postoje dieťaťa. U dieťaťa sa tak v postojevej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:

- Dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu).
- Dieťa chápe význam vedy pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce).
- Dieťa citlivo pristupuje k živej prírode (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom).
- Dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia).
- Dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Rozvoj poznatkového systému, rozvoj spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj špecifických postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne ekvivalentnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

ŠPECIFIKÁCIA VZDELÁVACIEHO OBSAHU

Vzhľadom na špecifiká prírodovedného vzdelávania je predmet prírodoveda zameraný predovšetkým na rozvoj kognitívnych, informačných a čiastočne sociálnych kompetencií. Pri rozvoji **kognitívnych kompetencií** je dieťa vedené k špecifickému spracovávaniu informácií získaných vlastným pozorovaním a skúmaním, rozvíjajú sa objavné (induktívne) spôsoby poznávania. Pri rozvoji **informačných kompetencií** ide predovšetkým o rozvoj detskej schopnosti vyhľadávať informácie v rôznorodých zdrojoch a posudzovať ich využiteľnosť pre pochopenie skúmaného javu ako aj ich mieru objektivity poskytovaných údajov. Pri rozvoji **sociálnych kompetencií** ide predovšetkým o rozvoj konštruktívneho dialógu zameraného na modifikáciu aktuálne platných predstáv detí o skúmaných javoch.

Vzdelávací obsah je konštruovaný tak, aby si deti postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústreďujú na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie, kategorizačné schopnosti a neskôr sa sústreďujú na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať principiálne fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjajú sa schopnosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Uvedené spôsobilosti a kompetencie sa rozvíjajú pri nadobúdaní a modifikácii vybraných pojmov a najmä pri modifikácii komplexnejších predstáv, ktoré sú špecifikované obsahovým štandardom v jednotlivých témach.

Prírodovedné vzdelávanie je základom pre kvalitný rozvoj ekologických poznatkov, environmentálnych súvislostí, ako aj pre kvalitný rozvoj kladného postoja k vlastnému zdraviu a zdravému životnému štýlu. Keďže ide o rozvoj postojov a poznatkov vytvorených na základe tvorby súvislostí medzi vedomosťami, nie je vhodné ich rozvíjať osobitnými aktivitami, ich rozvoj je súčasťou špecifického prístupu k prírodovednému vyučovaniu. Ich zmysluplný rozvoj je zabezpečený špecifikáciou výkonného štandardu, ktorý sústreďuje žiakov na tvorbu súvislostí medzi nadobúdanými poznatkami.

3. Obsah

Rastliny Čas Živočíchy Voda Hmota

Plynné, kvapalné a pevné látky Rastliny polí a lúk

Teplota a teplota Ľudské telo Vlastnosti látok Jednoduché stroje Vesmír

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Vlastiveda
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vlastiveda je predmetom, ktorý skúma reálny svet, v ktorom sa žiak bezprostredne pohybuje. Je to blízke alebo menej vzdialené okolie domu, školy, obce alebo regiónu, v ktorom žiak žije. V krátkosti to môžeme nazvať ako objavovanie reálneho sveta žiakmi v určitom čase a priestore, vzájomné ovplyvňovanie sa človeka a prírody. Práve čas a priestor sú chápané ako základné kategórie spoločenského života, ktorými si ľudia môžu odovzdávať svoje informácie. Je v nich sprostredkovaný aj rozdielny život ľudí v jednotlivých kultúrach. Súčasťou vlastivedy je spoznávanie minulosti, vzácných predmetov, ktoré nám vypovedajú o živote našich predkov, ale aj významných osobností. Vnímať, spoznávať a vytvoriť si kladný vzťah ku krajine, v ktorej žiak žije, je hlavnou úlohou vo všetkých troch ročníkoch primárneho vzdelávania.

Určité vlastivedné poznávanie začína už v detstve, v priestore a okolí dieťaťa, ktorý sa vyznačuje množstvom zaujímavých vecí, kde dieťa získava odpoveď na množstvo otázok. Obsah vlastivedy v primárnom vzdelávaní je naplnený emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a dojmov z krajiny, v ktorej žije. S tým úzko súvisí aj poznávanie seba samého, svojho miesta v rodine a v komunite, v ktorej žije. Poznávanie svojej krajiny v jednotlivých ročných obdobiach s dôrazom na starostlivosť a bezpečnosť o zdravie, vytvára predpoklady pre vnímanie vzájomného vzťahu človeka a prírody. Človek aj príroda sa mení v čase, a práve preto vnímanie svojej obce, regiónu, ale aj celej vlasti musí byť spojené s poznaním histórie. Vlastiveda má aj činnostné zameranie. Odporúčame preto aj vychádzky s vlastivednými námetmi. Ak to nie je možné z bezpečnostného hľadiska, vhodné sú aj multimediálne prezentácie. Ideálne je prepojenie vychádzok s prírodovedným, kultúrnym a historickým vzdelávaním. Vlastiveda inak nazývaná aj »Objavujeme Slovensko« je rozdelená na tri veľké celky: Príroda Slovenska, Ľudia a Slovensko v minulosti a dnes. V časti »Príroda Slovenska« je základom spoznávanie určitých prírodných krás (napr. pohoria, jaskyne) najmä prostredníctvom povestí, rozprávania prostredníctvom obrázkov a i. Slovensko v minulosti a dnes sú historické príbehy. Ich pilier tvoria významné udalosti v histórii Slovákov v istom časovom slede. Žiaci sa oboznamujú s najvýznamnejšími a najatraktívnejšími časťami regiónov. Tieto môžu byť realizované prostredníctvom modelových výletov.

2. Ciele predmetu

Motivácia k objavovaniu prírody a ľudských výtvorov v blízkom, ale i vzdialenom okolí je vo vlastivede dokumentovaná zaujímavým spôsobom učenia sa.

Dôležitým cieľom je spoznávať sociokultúrny priestor života dieťaťa a genézu tohto priestoru. Mimo-riadna pozornosť je venovaná orientácii v priestore a čase. Rozvoj poznania dieťaťa v danom sociokultúrnom priestore zodpovedá mentálnej prezentácii pojmového aparátu, s ktorým dokáže narábať a chápať jeho význam. Dieťa si ozrejmuje vlastnú kultúru, učí sa narábať s historickými prameňmi, je schopné sa v nej orientovať a hodnotiť na svojej primeranej úrovni. Vníma a zaujíma postoj k multi-kultúrnej otvorenosti. Prostredníctvom príbehov, rozprávok, piesní, pozorovaní, žiaci získavajú vzťah ku kraju, v ktorom žijú. Vo vyučovaní vlastivedy v 2. ročníku ZŠ pre žiakov je pozitívne, ak vedia žiaci rozprávať o svojom kraji, v ktorom žijú, vedia pomenovať jeho jednotlivé časti. Vedia odlíšiť vzťahy, väzby (prírodného a spoločenského rázu) v krajine svojho okolia, vo svojej obci, doma i v škole. Pri každej vhodnej téme môžu žiaci použiť poznatky, ktoré načerpali zo svojich pozorovaní a osobných skúseností. Žiaci majú vedieť pomenovať a odlíšiť, čo vytvorila príroda, a čo človek. Porozprávať o premenách prírody počas roka. Vyhľadať v kalendári významné dni. Orientovať sa v kraji

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

pomocou svetových strán a významných objektov. Veku primerane charakterizovať svoju obec. Po objavnom spoznaní kraja, v ktorom žiaci žijú, sa postupne púťavou formou oboznamujú so zaujímavými časťami Slovenska. Žiaci majú pomocou obrázkov opísať pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia. Ukázať na „obrázkovej mape“ (prispôsobenej obsahu vlastivedy v 3. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a i. Opísať ich pomocou obrázkov – pokúsiť sa na nich rozlíšiť už na pohľad rozdielne alebo spoločné znaky. Stručne povedať obsah povesti na vybranú tému. Porozprávať o významných historických udalostiach. Výučba vlastivedy v 4. ročníku ZŠ je zameraná na zážitkové poznávanie oblastí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité orientovať sa na mape, vedieť čítať mapu s porozumením a rozprávať o obrázkoch, fotografiách, porovnávať jednotlivé oblasti s krajom, v ktorom žiak žije. Jej hlavným cieľom je podporovať chuť učiť sa, získavať zaujímavé informácie, triediť ich, využívať v kontextových situáciách. Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, všimnúť si priestor, v ktorom žijeme a jeho premeny, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v blízkom okolí (v triede, škole, obci) a vedieť spolupracovať. Akceptovať ľudí, ktorí prišli na Slovensko z iných štátov a naučiť sa ich tolerovať.

Súhrn cieľov:

- poznať priestor, v ktorom žiak žije,
- orientovať sa v priestore a čase,
- orientovať sa v mape, narábať s veku primeranými historickými prameňmi,
- rozvíjať si vzťah ku krajine a spoločnosti prostredníctvom príbehov, rozprávok,
- rozvíjať schopnosť využívať poznatky a zistenia zo svojich skúseností, pozorovaní, objavovaní,
- vnímať vzťah prírody a človeka, vzájomné ovplyvňovanie sa,
- využívať zdroje informácií na opisovanie charakteristík prostredia, ich porovnávanie,
- vnímať ľudí aj z iných kultúrnych oblastí.

3. Kompetencie

Prostredníctvom učenia sa a činnosti si žiaci rozvíjajú jednotlivé druhy **funkčnej gramotnosti** a **kommunikatívne kompetencie** tým, že majú možnosť slovne alebo písomne prezentovať svoje skúsenosti z navštívenej oblasti na Slovensku alebo **interpretovať** prečítanú alebo vypočítanú povest, pieseň, báseň viažucu sa k regiónu alebo k vlasti. Vlastivedné učivo o Slovensku rozvíja aj **čitateľskú gramotnosť**. Žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborné texty, prostredníctvom opisu obrázkov, diagramov, kresieb a pod.

Ďalšou dôležitou kompetenciou je rozvíjanie **kultúrnej kompetencie**, pretože spoznávanie vlasti sa rozvíja nielen priamym pozorovaním alebo získavaním informácií z textu, ale aj využitím ľudovej slovesnosti výtvarného, hudobného, dramatického, alebo filmového umenia.

Vzťah k prírode a k ľuďom rozvíja základy **personálnej** a **interpersonálnej** kompetencie, podporuje motiváciu a rôzne stratégie „učiť sa“, hľadá možnosti a limity k samostatnému, sebavedomému vystupovaniu a konaniu, k efektívnej bezproblémovej (nekonfrontačnej) komunikácii, schopnosti objavovať a poznávať všetko, čo ho zaujíma, k čomu má pozitívny vzťah, prípadne v čom by mohol v budúcnosti uspieť. Schopnosť pracovať samostatne i tímovo.

Poznámka:

Témy nie je nutné preberať následne, ale výberovo. Závisí to od aktuálnosti sviatkov, ročných období a významných udalostí, ktoré sa udiali. Napríklad stala sa nejaká významná udalosť na Slovensku, tak jej budeme venovať pozornosť. Inokedy samotní žiaci prinášajú do školy veľa otázok a chcú na ne odpovede. Výber kultúrnych a prírodných zaujímavostí ponechávame na učiteľov a žiakov

4. Obsah

KRAJ, KDE ŽIJEM

Škola a jej okolie. Moja trieda. Obec, v ktorej žijem. Spoznávanie, opis, charakteristika a rozprávanie o kraji, v ktorom žiaci žijú. Premeny prírody, kraja počas roka. Príroda, ľudia, kultúra, doprava, pamätihodnosti a zaujímavosti z blízkeho okolia. Hodnota práce a peňazí. Starostlivosť o svoje prostredie. Náčrt cesty do školy.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

OBJAVUJEME SLOVENSKO

Objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska. Naše starobylé a svetoznáme pamiatky a ich krásy. Krátka cesta do minulosti, spoznávanie sveta našich predkov.

CESTUJEME PO SLOVENSKU

Oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu, vlastivedné osobitosti každého územia. Spoznávanie našej vlasti prostredníctvom povestí, rozprávok a hier (aj s využitím mapy).

OBJAVUJEME PREMENY OKOLO NÁS

Čo vytvorila príroda a človek. Čím je zaujímavý kalendárny rok a školský rok.

CESTA DO ŠKOLY A DOMOV

Poznávanie cesty do školy Môj tieň smeruje na sever (svetové strany). Okolie školy a bydliska (orientácia v okolí).

Nakreslím si cestu do školy -povrch, lesy, lúky, polia, záhrady a parky okolia. (Čo rastie v našom okolí), rieka, potok. Pozorujeme oblohu (pranostiky, počasie a predpoveď počasia). Pozorujeme oblohu (Slnko, Mesiac a hviezdy na oblohe). Ako sa staráme o naše okolie a životné prostredie.

ČO A AKO SA DEJE V NAŠOM OKOLÍ

Kalendár – jeseň, zima, jar, leto.

Moje mesto alebo moja dedina (miesto, kde žijem). Ľudia v mojom okolí (úcta k starším obyvateľom). Spomíname si našich predkov. Čím sa pýši naša obec (príbehy o rodákoch, pamätané miesta, sochy a i.) história, povesti, piesne, šport a kultúra. Kde zavolať pomoc a kto nám pomáha (tiesňové linky), starostlivosť o zdravie.

ZVYKY A TRADÍCIE

Vianočný čas (aké sú tajomstvá Vianoc, Silvestra, Nového roka a Troch kráľov). Tešíme sa na prázdniny.

KRAJINA, V KTOREJ ŽIJEME

Čítanie mapy Slovenska, časová priamka, územné členenie kraja

MESTÁ A DEDINY

Charakteristika mesta a dediny. Krajské mestá.

CESTUJEME Z BRATISLAVY DO KOŠÍC

Cestujeme po Bratislave. Cestujeme po Košiciach.

Hľadanie cesty z miesta nášho bydliska do Košíc alebo Bratislavy, Dóm sv. Alžbety, Gejzír v Herľanoch.

Moje obľúbené miesto na cestovanie – ako by sme tam cestovali v minulosti a dnes.

ZAÚJÍMAVOSTI ZO SLOVENSKA

Baníctvo na Slovensku v minulosti a zaujímavosti s ním spojené.

TRADÍCIE A ZVYKY

Historické regióny na Slovensku. Zvyky a tradície podľa historických regiónov. Život v stredovekom meste. Skanzeny.

V SÚLADE S PRÍRODOU

Ideme do hôr – prípravy, horská služba. Pravidlá bezpečného správania sa v horách. Ako sa oddychovalo v horách v minulosti a ako dnes.

Prírodné zaujímavosti vytvorené prírodou. Prírodné zaujímavosti vytvorené človekom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	1

1. Ciele predmetu

Cieľom učebného predmetu matematika na 1. stupni ZŠ je, aby si žiaci osvojili poznatky, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať a rozvíjať ich schopnosti, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie ďalších poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa majú žiaci získať také skúsenosti, ktoré u nich vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich ich veku.

Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- Presne používať materinský a odborný jazyk (vzhľadom na vek) a správne aplikovať postupne sa rozširujúcu matematickú symboliku. Vhodné využívať tabuľky, grafy a diagramy. Využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh.
- V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne, aj na kalkulačke rozvíjať numerické zručnosti žiakov.
- Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore.
- Riešením úloh a problémov postupne budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia indukčných metód viesť žiakov k získavaniu nových vedomostí, zručností a postojov. Rozvíjať u žiakov matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.
- Systematicky viesť žiakov k získavaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov, a tým aj k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Približovať žiakom dennú prax.
- Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií.
- Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.
- Podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú seba výchovu a seba vzdelávanie, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte.
- Vytvárať a rozvíjať kladný vzťah žiakov k spoločným európskym hodnotám, k permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi a Slovenskom.
- V rámci matematického vzdelávania rozvíjať u žiakov kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti, v IKT, v osobnej i v občianskej oblasti, v oblasti prírodovednej a kompetenciu učiť sa učiť

2. Obsah

I. Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 20

Zavedenie násobenia.

Súvislosť medzi násobením a sčítaním.

Nácvik násobenia v obore do 20. Počítanie spamäti. Automatizácia spojov. Riešenie slovných úloh na násobenie.

Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie v obore do 20. Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh na násobenie v obore do 20.

Slovné úlohy na priamu úmernosť (ako preopedeutika) v obore do 20. Zavedenie delenia.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Propedeutika zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny,...). Delenie, ako postupné odčítanie rovnakého čísla.

Nácvik delenia v obore do 20.

Počítanie spamäti. Automatizácia spojov. Súvislosť medzi delením a násobením.

Riešenie slovných úloh na delenie.

Tvorenie slovnej úlohy k danému numerickému príkladu na delenie v obore do 20. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.

II. . Vytváranie prirodzených čísel v obore do 10 000

Vytváranie čísel. Rozšírenie prirodzených čísel oboru do 10 000.

Zobrazovanie čísel na číselnej osi, porovnávanie čísel a ich zaokrúhľovanie na desiatky, stovky.

Propedeutika rozvoja prirodzeného čísla v desiatkovej sústave. Číselná os.

Nerovnice (propedeutika).

Slovné úlohy na porovnávanie v obore do 10 000.

Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na porovnávanie v obore do 10 000. Zavedenie jednotiek dĺžky: mm, km.

Jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km a ich premieňanie.

III. . Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000

Pamäťové a písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel. Zoznámenie sa s kalkulačkou a jej displejom.

Sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky. Riešenie jednoduchých a zložených slovných úloh. Tvorenie textov k numerickým príkladom.

Riešenie nepriamo sformulovaných slovných úloh. Riešenie slovných úloh s neprázdny prienikom.

IV. . Geometria

Meranie dĺžky úsečky v milimetroch a v centimetroch. Meranie väčších vzdialeností:

- približne (napr. krokmi),
- s presnosťou na metre.

Odhad dĺžky:

- kratšej v centimetroch (milimetroch),
- dlhšej v metroch.

Rysovanie – základné zásady rysovania.

Rysovanie priamok a úsečiek. Vyznačovanie úsečiek na priamke a danom geometrickom útvere.

Rysovanie rovinných útvarov v štvorcovej sieti.

Zväčšovanie, zmenšovanie rovinných útvarov vo štvorcovej sieti. Stavba telies z kociek na základe plánu (obrázka).

Kreslenie plánu stavby z kociek.

V. . Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Úlohy na propedeutiku kombinatoriky (vytváranie všetkých možných skupín predmetov z daného počtu predmetov po dvoch, troch, manipulatívnou činnosťou a symbolmi).

Vytváranie skupín podľa daného i objaveného pravidla.

Úlohy na propedeutiku pravdepodobnosti (pozorovanie istých udalostí, možných, ale aj neistých udalostí a nemožných udalostí).

Nepriamo sformulované slovné úlohy. Vytváranie tabuliek z údajov získaných žiakmi.

Riešenie úloh na delenie s kombinatorickou motiváciou.

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatická výchova
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovaci predmet:	Informatická výchova
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávaci program :	1
Školský vzdelávaci program:	0

1. Obsah

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta
- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázok, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,
- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu. Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrázkov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá. Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole
- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

2. Obsahový štandard

Oboznámenie sa s počítačom, ovládanie klávesnice, myši, tlačiarne, skenera. Oboznámenie s prostredím jednoduchého grafického editora – kreslenie obrázka voľnou rukou, s použitím nástrojov, efektívne využívanie nástrojov grafického editora pri kreslení obrázkov (kreslenie pomocou geometrických tvarov, priamok, výberu, kopírovania, presúvania...). Vytváranie jednoduchých animácií. Práca s textovým editorom, jednoduché formátovanie textu, vkladanie obrázkov do textu, kopírovanie, mazanie, presúvanie. Vytváranie, ukladanie, mazanie dokumentu, vytváranie priečinkov. Oboznámenie sa s nástrojmi a prezeranie a vyhľadávanie, využívanie internetu ako zdroj zábavy, ale aj informácií v textovej i obrazovej podobe, využívanie e-mailovej pošty, bezpečné správanie na internete, základy slušného správania na internete. Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Práca s multimédiami, nahrávanie zvukov. Získanie základov algoritmického myslenia. Využívanie možností IKT pri riešení úloh v rámci projektového vyučovania, prezentovaní projektov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova má v edukačnom systéme jedinečné postavenie. Prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia. Predmet v sebe zahŕňa okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy výtvarných disciplín – dizajn, fotografiu, architektúru, elektronické médiá a multimédiá. Na primárnom stupni plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie, obrazotvornosť a zvedavosť.

Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s autizmom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. V prípade žiakov s autizmom motorické schopnosti nie sú narušené dôsledkom ich primárnej poruchy, preto v procese vzdelávania výtvarné aktivity sa aplikujú komplexným spôsobom. Výtvarná výchova je dôležitým výchovno-vzdelávacím prostriedkom pri rozvíjaní narušených zručností a predovšetkým pri rozvíjaní sociálnych zručností a komunikačných schopností, s dôrazom na sociálne správanie. Vhodné je využiť terapeutické aspekty predmetu výtvarná výchova s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Pre všestranné rozvíjanie žiakov s autizmom je dôležité používať aj techniky rôznych podporných terapií.

Predmet výtvarná výchova má na prvom stupni má silné terapeutické pôsobenie. Veľa žiakov s autizmom reaguje hypo- alebo hypersenzitívne na hmatové vnemy, čo sa demonštruje problémovým správaním žiaka. Najmä práca s hlinou a s inými plastickými materiálmi môžu mať na hmatové vnemy a následne na reakcie na tieto vnemy u žiakov s autizmom pozitívny vplyv.

2. Organizácia predmetu

Časová dotácia predmetu v ŠkVP je zhodná s dotáciou ŠVP, t.j. 1 hodina týždenne. Vyučovanie sa môže uskutočňovať v kmeňovej triede alebo v špeciálnej učebni. Vyučovanie sa predovšetkým realizuje prostredníctvom činnostného a zážitkového učenia. Môže sa obohatiť, podľa aktuálnej možnosti, o návštevu galérie, výstavy, múzea a miestnych kultúrnych pamiatok. Témy (podľa obsahu predmetu) napĺňa konkrétnymi úlohami – zadaniami učiteľ. Do vyučovania predmetu sú zaradené aj prierezové témy environmentálna výchova, multikultúrna výchova, dopravná výchova, ochrana života a zdravia, tvorba projektov.

Vyučovanie predmetu sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť i učebňu pracovnej a výtvarnej výchovy, učebňu informatiky, herňu.

Vzdelávanie žiakov s autizmom má individuálny charakter a je potrebné prihliadať na ich individuálne osobitosti, schopnosti a momentálny psychický stav žiaka s autizmom.

3. Ciele predmetu

Ciele predmetu výtvarná výchova sa delia na kognitívne, senzomotorické, socioafektívne, ktoré sa vzájomne prelínajú :

- formovať a rozvíjať gramotnosť žiaka vo výtvarnej oblasti
- primerane veku si vytvárať vlastné názory a postoje
- rešpektovať a tolerovať hodnoty iných kultúr

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- získať poznatky o súčasnej umeleckej tvorbe a kultúre na primeranej úrovni
- chápať zmysel umenia a estetickéj činnosti v každodennom živote
- na primeranej úrovni opisovať zážitky z vnímania umeleckých diel
- získať povedomie vlastnej kultúrnej identity a kultúrno-historického povedomia
- vyjadrovať svoje predstavy a myšlienky vybranými prostriedkami vzhľadom na ich individuálne zvláštnosti jedinca
- vytvárať priestor pre synestetické vnímanie sveta - uplatnenie zmyslových modalít čuchu, hmatu a chuti
- podporovať formovanie vlastných spôsobov sebvýjadrovania
- aktívne sa podieľať na utváraní najbližšieho životného prostredia
- výtvarné témy upravovať individuálne
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu
- rozvíjať lateralitu
- rozvíjať priestorovú orientáciu
- rozvíjať koordináciu oko - ruka
- rozvíjať pozornosť
- rozvíjať priestorovú pamäť
- rozvíjať vnímanie
- rozvíjať kreativitu a improvizáciu
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania

4. Obsah

Obsah predmetu tvorí sústava edukačných tém, ktoré zodpovedajú riešeniu určitého výtvarného problému, ktorý sa v priereze nasledujúcich ročníkov opakuje so stupňujúcou s náročnosťou.

I. VÝTVARNÝ JAZYK / ZÁKLADNÉ PRVKY VÝTVARNÉHO VYJADROVANIA

- plošné a priestorové geometrické tvary, zosvetľovanie a stmavovanie farby, tóny sivej farby (Vedieť obrázok rozdeliť na geometrické časti, následne ho opäť poskladať. Poskladať zvieratá z plošných geom. tvarov. Používať základné farby, miešať ich, zosvetľovať, stmavovať farebné tóny, posudzovať rozdielnosti farebného ladenia)

II. VÝTVARNÝ JAZYK / KOMPOZIČNÉ PRINCÍPY A MOŽNOSTI KOMPOZÍCIE

- kompozícia novotvaru na základe prienikov rôznych obrysov
- kompozícia predmetov, ich vzájomné prekrývanie
- kompozícia ako hracia plocha
- mierka

(Chápať priestorové vzťahy videné v skutočnosti, prekrývanie predmetov a ich vzájomnú mierku. Pozorovať predmety v reálnom priestore. Pochopiť, že umiestnenie predmetov mení ich veľkosť a výraz. Vnímať celú plochu formátu a možnosť rôzneho vedenia čiary.)

III. PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA – VÝTVARNÉ ČINNOSTI INŠPIROVANÉ DEJINAMI UMENIA

Umenie antického Grécka

(Pripraviť jednoduchý labyrint. Ilustrovať prečítanú grécku báju.)

IV. PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA

Paketáž, materiálový reliéf, Copy art, tlač z výšky

(Oboznámiť sa s technikou paketáže, kašírovania a servítkovou technikou. Technika odlievania, tlač z výšky, Objavovať v odtlačku – negatívny tvar. Vyhotoviť darček.)

V. PODNETY FOTOGRAFIE

- koláž, montáž z fotografií

(Tvorivo a esteticky doplniť fotografiu, doplnenie farebne a tvarovo prispôbiť originálu.)

VI. PODNETY FILMU A VIDEA

- filmová postava, filmový kostým, filmové herectvo, priestor filmu, rám, filmová scénografia (Oboznámiť sa s dôležitými pojmami scénografie)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

VII. *PODNETY ARCHITEKTÚRY*

Výraz architektúry

(Stvárniť historické prostredie v obci, komponovať architektonické objekty na ploche. Tvorivo stvárniť fantastický architektonický objekt.)

VIII. *ODNETY DIZAJNU*

Grafický dizajn (symbol, znak, novotvar)

(Vytvoriť erb svojej rodiny na základe pozorovania erbov dedín, panovníckych rodov..). Vytvárať novotvary z vystrihnutých obrázkov (misko - hrnček, mačkopes, rádio - televízor..)

IX. *. PODNETY TRADIČNÝCH REMESIEL*

Bábkarstvo

(Vytvoriť jednoduchú bábkku. Oboznámiť sa s rôznymi typmi bábok a ich vedením - maňušky, marionety...)

X. *PODNETY ELEKTRONICKÝCH MÉDIÍ*

Kreslenie prostredníctvom počítača

(V skicári poznať techniku vytvárania jednoduchých obrazov na počítači - funkcia čiary, gummy, vyplňovanie plôch)

XI. *. PODNETY RÔZNYCH OBLASTÍ POZNÁVANIA SVETA*

Podnety prírodovedy

(Pozorovať zmeny látok a ich využitie: -kreslenie voskom v studenom stave –kreslenie roztopeným voskom, zažehľovanie)

XII.. *ŠKOLA V GALÉRIÍ (GALÉRIA V ŠKOLE)*

Atribúty ikonografie

(Poznať pojem ikonografia, čo znamená moje meno.)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet hudobná výchova je východiskom poznávania národného a svetového kultúrneho dedičstva a prispieva k položeniu základov všeobecnej vzdelanosti národa. Hudobná výchova podporuje u žiakov s autizmom rozvoj komunikácie. Hudba produkovaná pedagógom, alebo reprodukováaná oslovuje každého individuálne. Vtáhuje dieťa do takých hudobných aktivít, pomocou ktorých sa ono učí nadväzovať kontakty s rovesníkmi a s dospelými. Slová sú abstraktné a pre dieťa s autizmom predstavujú bariéru. Hudba je flexibilnejšia, zvlášť keď hudbou imitujeme rytmický pohyb dieťaťa. Hudobná výchova ako uvoľnenie a zmysluplné trávenie času. Aplikuje sa ako forma oddychu pre dieťa. Najproduktívnejšie sú interakcie medzi dieťaťom a pedagógom sprevádzané dotykmi. Pre zlepšenie účinkov hudby je vhodné aplikovať aj doplnkové techniky masáže (individuálne závislé od senzorického vnímania každého dieťaťa). Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov. V primárnom vzdelávaní je potrebné dodržiavať postup: od hudobných zážitkov k vedomostiam a cez ne k transferu pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel.

2. Organizácia predmetu

ŠkVP stanovuje pre predmet hudobná výchova hodinovú dotáciu, tak ako aj ŠVP. Vyučovanie predmetu sa realizuje formou 1 hodiny týždenne, uskutočňuje sa v kmeňovej triede a tiež v špeciálnej učebni prostredníctvom vokálnych, inštrumentálnych, hudobno - pohybových, percepčných a hudobnodramatických činností. Vyučovanie hudobnej výchovy je doplnené, podľa aktuálnych príležitostí, návštevou výchovných koncertov, detských hudobných predstavení a pod.

Vyučovanie predmetu sa môže uskutočňovať v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť rytmicko – pohybovú učebňu i učebňu, učebňu informatiky, herňu.

3. Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v 3. ročníku ZŠ je nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v 2. ročníku, pokračovať v nich a naďalej využívať hudobné experimentovanie ako príležitosť na uplatňovanie poznávania zákonitostí hudby. Naďalej je potrebné pokračovať v budovaní kompetencií:

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebavyjadrovací bez nároku na definíciu pojmov
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností)
- vnímať hudobné umenie ako prirodzenú súčasť života
- poznávať a interpretovať detské riekanky a slovenské ľudové piesne
- pochopiť úlohu ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti, prostredníctvom poznania a interpretácie slovenských ľudových piesní
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom.
- získať základy národnej identity a vlastenectva

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- uvedomovať a rozlišovať mravné a estetické hodnoty
- vnímať umelecké hodnoty rôznych kultúr
- rozvoj komunikácie a uvoľnenie, resp. zmysluplné trávenie času (t.j. sekundárne zmierňovanie nežiaducich foriem správania).

4. Obsah

I. VOKÁLNO - INTONAČNÉ ČINNOSTI

Slovenské ľudové piesne (detské, tanečné, žartovné), piesne susedných národov, detské tanečné piesne súčasných autorov v rozsahu c1- c2. Krátke hlasové intonačno – rytmické a sluchové cvičenia, hudobné hry (na ozvenu, otázka – odpoveď, rytmické a melodické dopĺňovanie).

II. INŠTRUMENTÁLNE ČINNOSTI

Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a cvičenia.

III. HUDOBNO – POHYBOVÉ ČINNOSTI

Jednoduché tance (jednokročka, dvojkročka, mazúrka, valčík, elementárna pohybová improvizácia na hudbu)

IV. . PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Skladby skladateľov 20. a 21.storočia

V. HUDOBNO – DRAMATICKÉ ČINNOSTI

Hudobno – dramatické etudy, hry, hudobno – dramatický celok.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovaci predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Tretí
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantné na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese komunikácie.

Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu a pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2. Ciele

Ciele telesnej a športovej výchovy vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácii prispieva k naplneniu všetkých všeobecných cieľov.

Všeobecné ciele telesnej a športovej výchovy sú:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových hrách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej a športovej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti.

Predmet telesná výchova v 3. ročníku oboznamuje žiakov o vlastných pohybových možnostiach, vnímaniu zdravia a pohybovej aktivity a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Podieľa sa na osvojovaní elementárnych pohybových zručností a návykov, o prezentovaní pozitívneho vzťahu k ich realizácii a aplikovaní v každodennom živote.

Predmet telesná a športová výchova rozvíja pohybové kompetencie v nasledovných oblastiach:

- základné lokomočné a nelokomočné pohybové zručnosti,
- manipulačné, pohybové a prípravné športové hry,
- psychomotorické cvičenia a hry,
- aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti,
- kreatívne a estetické pohybové činnosti.

3. Obsah

ZÁKLADNÉ LOKOMOČNÉ A NELOKOMOČNÉ POHYBOVÉ ZRUČNOSTI

Poradová príprava.

Skákačky, naháňačky, triafačky. Kotúľ vpred a kotúľ vzad.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Techniky rýchleho behu. Zdokonaľovanie techniky hodu. Skok do diaľky z miesta.

Stoj na lopatkách.

Cvičenia na lavičkách a s lavičkami - rozvoj rovnováhy. Skákanie cez švihadlo.

Zoskoky z vyšších plôch - cvičenia s debničkami. Návnik gymnastickej zostavy.

Návnik šplhu na tyči/ lane. Hod kriketovou loptičkou.

MANIPULAČNÉ, POHYBOVÉ A PRÍPRAVNÉ ŠPORTOVÉ HRY

Skákačky, naháňačky, triafačky.

Pohybové hry: skákanie cez švihadlo, preťahovanie sa pomocou švihadla.

Prípravné športové hry (k tenisu - hádzanie a chytenie, rýchlosť a obratnosť - vpred, alebo späť.

Vybíjaná.

Loptová hra - futbal.

PSYCHOMOTORICKÉ CVIČENIA A HRY

Relaxačné cvičenia na rozvíjanie správneho držania tela a správneho dýchania. Cvičenia napätia a uvoľnenia svalov.

Pohybové cvičenia zamerané na koncentráciu a pozornosť. Správne držanie tela, polohy tela a jeho častí.

Strečingové cvičenia. Tvorivá dramatizácia.

Cvičenia na rozvíjanie rovnováhy a priestorovej orientácie

AKTIVITY V PRÍRODE A SEZÓNNE POHYBOVÉ ČINNOSTI

Pohyb v zimnej prírode - korčuľovanie.

Pohyb v zimnej prírode - hry so snehom a na snehu (hádzanie snehových gúľ, vytváranie stôp ...)

Pohybové hry v prírode.

Turistika a pohyb v letnej prírode – chôdza po rôznych povrchoch. Pešia turistika a prekonávanie terénnych prekážok.

KREATÍVNE A ESTETICKÉ POHYBOVÉ ČINNOSTI

Správne držanie tela, kultivovaný pohybový prejav.

Jednoduché rytmické cvičenia spojené s vytlieskávaním a vydupávaním a hraním na tamburínu.

Pohybová tvorivosť - improvizácia.

Návnik tanečných krokov spojených s držaním tela. Hudobno - tanečné pohybové hry

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.5 ŠTVRTÝ ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	6
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti, a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť takzvané tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok ako preniknúť do významovej a estetickéj hĺbky literárneho diela. Tvorivé písanie sa tak stáva pre žiaka zdrojom poznania v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky a poetiky, v neposlednom rade aj čítania. Ide teda o akési spojené nádoby, kde vedomostná úroveň a zručnosti sa spätne využívajú v jednotlivých zložkách predmetu. V minulosti (chápeme tým obdobie posledných desaťročí) sa kládol v materinskom jazyku akcent najmä na zvládnutie jazykovej zložky predmetu, kde učiteľ zdôrazňoval potrebu ovládať pravopis jazyka (syntax, morfológiu, lexikológiu), pričom písomná a ústna komunikácia bola podhodnotená.

Jazyk slovenský ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Je nesporné, že úroveň výsledkov vyučovania slovenčiny v praktickom živote nie je uspokojivá, ba ovládanie jazyka nie je na patričnej úrovni. Máme na mysli používanie spisovnej formy jazyka v úradoch, v televízii, v rozhlase, iných médiách a kultúrnych ustanovizniach. Príčin je hneď niekoľko. Jazyk musí žiak dobre poznať, aby ho mohol dobre využívať, aby ním mohol myslieť, cítiť. Bez jazyka niet komunikácie, je stavebným materiálom nášho konania, je pilierom vedomostí. Každá zložka jazyka vplýva na jazykový prejav žiaka a odráža sa v jeho myslení

2. Ciele predmetu

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania),
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči,
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfologickej, syntaktickej a štylistickej,
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma,
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka,
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti,
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme,
- prehlbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa,
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme,
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne a rôzni autori ich odporúčajú používať individuálne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka. Doteraz bola situácia taká, že mnohí učitelia (a je ich väčšina i dnes) žiadajú presné usmerňovanie, návody na vyučovanie, konkrétne odporúčania, a to tak v metódach a formách ako i v učebných osnovách. Tak sme boli zvyknutí roky v učiteľskej praxi. Bolo to násilné, ale pohodlné, bez akejkoľvek individuálnej zodpovednosti a najmä bez tvorivosti. Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa má uplatňovať nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa.

Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania.

Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať

3. Obsah vzdelávania

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Vybrané slová Delenie hlások Ohybné slovné druhy

Vybrané slová, písanie y, ý, v ďalších vybraných slovách a odvodených slovách. Delenie hlások, ohybné slovné druhy – podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá, základné pojmy, definícia, identifikácia v cvičeniach, určovanie kategórií.

Pojem predpona Delenie predponových slov Slabičné a neslabičné predpony

Tvorenie slov. Odvodenie slov pomocou predpôn. Pravopis a výslovnosť predponových odvodenín. Slabičné a neslabičné predpony

Pravopis slov s i/í, y/ý po obojakej spoluhláske

Pravopis ďalších vybraných slov. Príbuzné slová. Poznať ich význam. Geografické názvy s i, í a y, ý po obojakej spoluhláske

Delenie hlások Znelé a neznelé hlásky Spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov

Spodobovanie spoluhlások. Pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom švíku, hranici slov. Rozdelenie hlások na znelé a neznelé. Identifikácia spodobovania. Vysvetliť pravidlo písania spoluhlásky f.

Priama reč Uvádzacia veta Bodkočiarka Úvodzovky

Definícia priamej reči. Úvodzovky v priamej reči. Písanie uvádzacej vety (pred, v strede alebo na konci priamej reči). Interpunkcia v priamej reči (bodkočiarka, čiarka, otáznik, výkričník). **Slovné druhy:**

Podstatné mená Prídavné mená Zámená Číslovky Slovesá

Rozšírenie učiva o základných slovných druhoch. Podstatné mená, funkcia podstatných mien.

Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde. Funkcia zámen.

Druhy zámen.

Rozšírenie poznatkov o ohybných slovných druhoch. Gramatické kategórie rod, číslo a pád podstatných mien. Triediť a zoskupovať podstatné mená podľa rodu a zakončenia (podľa pádovej prípony a spoluhlásky pred ňou) ako prípravu na vyvodenie systému vzorov vo vyšších ročníkoch.

Určiť rod, číslo a pád prídavných mien na základe zhody s podstatným menom Zámená – funkcia zámen vo vete. Druhy zámen: osobné a privlastňovacie.

Číslovky, definícia, delenie čísloviek na základné a radové. Pravopis čísloviek v obore do 100.

Slovesá – zopakovať definíciu sloves. Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas sloves. Neurčitok. Časovanie sloves.

Neohybné slovné druhy

Funkcia neohybných slovných druhov vo vete. Príslovky

Predložky Spojky Častice Citoslovčia

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

Neohybné slovné druhy. Triedenie neohybných slovných druhov. Ich funkcia a následne identifikácia v texte. Príslovky, predložky a spojky – slovné druhy, s ktorými sa žiaci stretli už v minulých ročníkoch. Učivo vyvodíme z cvičenia a textov. Naučíme žiakov pravopis predložiek a ich správnu výslovnosť. Vyvodíme ich z prvotných predložiek s priestorovým významom *na, do, v, s/so, z/zo* Pravopis a výslovnosť predložiek *s/so, z/zo*, pravopis a výslovnosť predložiek *s/so, k/ku* v spojení s osobnými zámenami. Naučíme žiakov identifikovať v texte spojky

Spojky – vyvodit' z textu, z aktívnej lexiky žiaka. Zameriame sa na najfrekvencovanejšie spojky (*a, ale, keď, aby, že atď.*).

Častice – vyvodit' z textu, upozorniť na najviac používané výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (*áno/nie, hádam, asi, možno, naozaj, určite* a i.). Citoslovčia – vyvodit' z textu, zo zvucomalebných slov.

SLOH.

Umelecký a vecný text **Kľúčové slová**

Poukázať na základné rozdiely medzi umeleckým a vecným textom. Najviac používané kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte. Ich vyhľadávanie v texte. Reprodukcia podľa osnovy.

Diskusia **Názor**

Pojem diskusia a názor. Diskutovať so žiakmi na rôzne témy (najlepšie také, ktoré sú z blízkeho okolia žiaka, zamerané na bežný život). Učiteľ môže umelo vytvoriť konfliktnú situáciu a následne vyzvať žiakov na prejavenie vlastného názoru k danej situácii. Situácia môže byť reálna alebo vymyslená.

Opis osoby, ústne, písomne

Opis - neučíme definíciu slohového útvaru. žiaci sa s opisom ako slohovým útvarom stretli už v 3. ročníku. Vychádzame z vedomostí, ktoré o opise žiaci majú. Zamerať sa na opis osoby, ústne aj písomne. Všímať si charakteristické črty a vlastnosti osoby.

Cielený rozhovor -Interview

Oboznámiť žiakov s cieleným rozhovorom – interview. Ide o nový pojem, s ktorým sa niektorí žiaci ešte nestretli. Tvorba otázok a odpovedí. Cvičenie vzájomnej komunikácie.

Reprodukcia rozprávania, časová postupnosť

Naučiť žiakov pojem reprodukcia textu. Naučiť žiakov reprodukovať nejakú udalosť zo svojho života, alebo života iných ľudí napr. príbuzných, kamarátov a pod. Naučiť žiakov reprodukovať rozprávanie. Dodržať časovú postupnosť deja.

Koncept

Náčrt alebo koncept. Definícia. Vysvetliť na príklade. Realizácia konceptu v praxi.

Plagát

Pojem *plagát*. Všímnúť si udalosť spoločenského alebo kultúrneho diania, ktorá sa má stať v najbližšom čase. Vytvoriť o nej plagát. Sústrediť sa na text. Všímnúť si prvky, ktoré musí plagát obsahovať. Pokús o vytvorenie plagátu v skupine spolužiakov.

ČÍTANIE A LITERÁRNA VÝCHOVA

Umelecká literatúra **Divadelná hra**

Oboznámiť žiakov s pojmom umelecká literatúra.

Spojiť ho s už prebratými pojmami v 3. ročníku ZŠ: poézia a próza a doplniť o pojem dráma. Učivo zdokumentovať na konkrétnych ukážkach slovenskej aj zahraničnej detskej umeleckej literatúry. Poukázať na rozdiely medzi umeleckou a vecnou (neumeleckou) literatúrou, žiakov tento pojem neučíme.

Pojem divadelná hra. Dramatické umenie – dráma je ďalším literárnym druhom. Realizuje sa v divadle. Dramatickým žánrom určeným najmä detskému príjemcovi je bábková hra, bábkové divadlo (*maňuškové, marionetové, javajkové*). Pojmy bábkového divadla neučíme, iba zopakujeme (opakovanie z 3. ročníka ZŠ). Žiakov oboznámime s najznámejšími autormi divadelných hier a ich dielami pre deti a mládež. Uviesť príklad divadelnej hry. Naučiť žiakov interpretovať divadelnú hru – dôraz kladieme na dramaturgiu. Dramaturgiu realizovať v triede, zahrať si divadelné predstavenie. Viest žiakov k tomu, aby si vedeli vytvoriť sami divadelnú hru s jednoduchým námetom a pokúsili sa ju aj zahrať.

Rozhlas **Televízia Film - kino**

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Základné druhy médií. Zavedenie pojmov: rozhlas, televízia a film - kino. Vyzdvihnúť ich funkciu pre spoločnosť aj pre jednotlivca. Znaky, ktorými sa navzájom odlišujú. Pojmy nie sú pre žiaka úplne neznáme. Využiť poznatky z bežného života dieťaťa. Pojmy vyvodit' z reálneho prostredia žiaka. Ich využitie v každodennom živote. Výchovné využitie – vhodnosť a nevhodnosť programov pre deti a mládež. Ich vplyv na duševné zdravie dieťaťa. Niektoré programy (sfilmované príbehy, rozprávky alebo iné dramatické diela) vychádzajú prevažne z umeleckej literatúry, ktorú žiaci poznajú z čítania. Učivo je vhodné prepojiť aj s učivom o divadelnej hre, ktorá sa inscenuje nielen v divadle, ale i v televízii, rozhlase a filme.

Dialóg

Dialóg je súvislý rozhovor dvoch alebo viacerých osôb, ktoré sú v priamom a vzájomnom kontakte. Dialóg chápeme najmä v súvislosti s literárnym alebo dramatickým dielom. V súvislosti s dialógom sa vyskytuje prítomnosť pohybových prvkov, ktorými sa jazykový prejav dopĺňa, dokresľuje, obmieňa alebo celkom supluje. Napr. namiesto jazykových prostriedkov sa používajú prostriedky mimojazykové napr. gestikulácia, mimika.

Kapitola Strofa Rým

Členenie textu na menšie jednotky. Kapitola – pojem, charakteristické členenie najmä v knižkách. Ide o architektonickú jednotku, menšiu než diel (zväzok). Strofa je skupina veršov oddelená od ďalšej strofy.

Rým zvuková zhoda slabík na konci veršov.

Bájka

Ide o vymyslený príbeh s výchovným zameraním, v ktorom vystupujú zvieratá alebo neživé predmety, ktoré konajú a hovoria ako ľudské bytosti. Z bájkych vždy vyplýva ponaučenie. Najznámejším bájkarom a zakladateľom bájkych bol Ezop. V našej literatúre J. Záborský.

Komiks

Naučiť žiakov pojem komiks. Je to sekvenčne usporiadaná postupnosť obrázkov alebo graficky spracovaný (kreslený) príbeh. Má svoj dej a na čitateľa pôsobí esteticky. Text môže byť umiestnený alebo v bublinách uprostred textu alebo na okrajovej časti obrázka. Obrázky sú často doplnené zvukomalebnými výrazmi.

Poznámka: Všetky pojmy v obsahu čítania a literárnej výchovy sa viažu k literárnym textom uvedeným v učebnici Čítanka pre 4. ročník ZŠ. Učiteľ aj žiak ovláda len definície a poučky uvedené v učebnici Čítanka pre 4. ročník ZŠ. Je potrebné, aby ich učiteľ preberal s dôrazom na upevnenie čitateľských kompetencií. Predpokladáme, že technika čítania je v tomto ročníku už zvládnutá na dobrej úrovni. Zameriame sa teda predovšetkým na čítanie s porozumením. Využívame k tomu otázky a úlohy koncipované ku každému článku a príslušné PZ. Ak učiteľ zistí, že tieto materiály nepostačujú na dostatočné zvládnutie čítania s porozumením, potom môže siahnuť po vlastnej dostupnej literatúre, didaktických pomôckach, aby takto v čo najširšej miere zvládol predpísané učivo.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Žiaci primárneho vzdelávania majú na konci štvrtého ročníka ZŠ dosiahnuť komunikačnú úroveň A1.1 +, podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (referenčný rámec). Kompletnú úroveň A1 podľa referenčného rámca majú dosiahnuť žiaci po skončení piateho ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika úrovne A1 podľa referenčného rámca je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a frázy dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, 2006, s. 26).

Dôležitou úlohou primárneho vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam. Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámia so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatú otvorenosť pre svet.

2. Organizácia predmetu

Školský vzdelávací program stanovuje vo 4. ročníku v predmete anglický jazyk 3- hodinovú dotáciu, zhodne so ŠVP. Vyučovanie sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť i učebňu informatiky, rytmicko-pohybovú učebňu, herňu, žiacku knižnicu, mestskú knižnicu.

3. Ciele predmetu

Všeobecné ciele

- vzbudiť záujem o cudzie jazyky,
- vytvoriť základ pre ďalšie jazykové vzdelávanie,
- rozvíjať komunikačné kompetencie žiakov v materinskom a cudzom jazyku,
- podporovať všestranný rozvoj žiakov: kognitívny (trénovať schopnosť žiakov vnímať a pamätať si, systematicky trénovať jazykové činnosti receptívnym a produktívnym spôsobom), sociálny, emocionálny, osobnostný,
- rozvíjať interkultúrnu kompetenciu,
- rozvíjať všetky jazykové činnosti: počúvanie s porozumením, rozprávanie; postupne zaraďovať čítanie s porozumením a písanie,
- využívať medzipredmetové vzťahy.

Sociálne ciele

- akceptovať seba ako súčasť skupiny,
- uplatniť vzájomnú ohľaduplnosť,
- zmysluplne spolupracovať s partnerom,
- akceptovať spolupatričnosť k skupine,
- vedome predĺžiť fázy sústredenia a práce,
- pomáhať iným, povzbudiť ich,
- rozpoznať a prijať spoločnú zodpovednosť,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- akceptovať rozhodnutie väčšiny,
- vedieť sa prispôbiť a presadiť,
- požičať niečo, poprosiť o niečo,
- ospravedlniť sa,
- rozpoznať a akceptovať chyby,
- naučiť sa zniesť prehry,
- prevziať zodpovednosť za seba.

Kompetencie

Všeobecné kompetencie

Žiak na úrovni A1.1+ si rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- sústrediť sa na prijímanie informácií,
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Žiak, ktorý dosiahne úroveň A 1.1+ :

- používa známe každodenné výrazy, najzákladnejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumie im,
- dokáže predstaviť seba a iných,
- dokáže porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne,
- dokáže jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov.

Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1+:

- používa iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov,
- má základný repertoár slovnej zásoby: izolovaných slov a slovných spojení,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučenej slovnej zásoby,
- dokáže odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety,
- dokáže vyhláskovať svoje meno, adresu.

Sociolingválna kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1 + dokáže:

- naviazať základnú spoločenskú komunikáciu,
- pozdraviť sa a rozlúčiť sa, predstaviť sa a poďakovať sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni A 1.1+ dokáže:

- spájať písmená,
- spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“.

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Receptívne činnosti a stratégie

Počúvanie s porozumením:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- identifikovať známe slová,
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine,
- porozumieť jednoduchým pokynom ako sa orientovať,
- porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- porozumieť hlavnej myšlienke vypočítaného jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.

Čítanie s porozumením:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- identifikovať hlásky,
- vyhľadávať známe slová a základné slovné spojenia,
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy,
- prečítať a porozumieť jednoduché pokyny k práci na vyučovacej hodine,
- porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známu tému,
- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom, napr. na plagátoch, pohľadniciach.

Produktívne činnosti a stratégie Ústny prejav:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- pozdraviť sa,
- predstaviť sa,
- opýtať sa ľudí, ako sa majú,
- klásť jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov,
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch,
- porozumieť a riadiť sa krátkymi a jednoduchými pokynmi,
- vyjadriť, čo má a čo nemá rád,
- používať čísla, základné číslovky, údaje o cenách a čase,
- porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka,
- jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy.

Písomný prejav:

Žiak na úrovni A1.1+ dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- napísať vlastné meno, adresu, vek, dátum narodenia,
- napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

Obsah pre komunikačnú úroveň A1.1+:

I. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

II. Domov a bývanie

Môj dom/byt

Domov a jeho okolie

III. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

IV. Doprava a cestovanie

Dopravné prostriedky

V. Vzdelávanie

Škola a jej zariadenie Učebné predmety

VI. Človek a príroda

Zvieratá Počasie Rastliny

VII. Voľný čas a záľuby

Záľuby

VIII. Stravovanie

Zdravé stravovanie Jedlá

IX. Multikultúrna spoločnosť

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Cudzie jazyky Rodinné sviatky Zbližovanie kultúr

X. Obliekanie a móda

Základné druhy oblečenia

XI. Šport

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

XII. Obchody

Obchody a nakupovanie

XIII. Krajiny, mestá a miesta

Moja krajina a moje mesto

XIV. Vzory

Dieťa a jeho vzory

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasť stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prvého ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
  - Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
  - Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
  - Test fonologického rozlišovania (Škodová)
  - Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
  - Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
  - Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
  - Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
  - Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
  - Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
  - Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácií - TEK0
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciach: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmička.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnéj zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Prírodoveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Prírodoveda
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet Prírodoveda predstavuje úvod do systematizácie a objektivizácie spontánne nadobudnutých prírodovedných poznatkov dieťaťa. Predmet integruje viaceré prírodovedné oblasti ako je biológia, fyzika, chémia a zdravoveda. Oblasť sú integrované predovšetkým preto, lebo cieľom predmetu nie je rozvíjanie obsahu samostatných vedných disciplín, ale postupné oboznamovanie sa s prírodnými javmi a zákonitostami tak, aby sa u dieťaťa zároveň s prírodovedným poznaním rozvíjala aj procesuálna stránka samotného poznávacieho procesu.

Vyučovanie je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, ktorých cieľom je riešenie čiastkových problémov, pričom východiskom k stanovovaniu vyučovacích problémov sú aktuálne detské vedomosti, ich minulé skúsenosti a úroveň ich kognitívnych schopností. Samotné edukačné činnosti sú zamerané na iniciáciu skúmania javov a udalostí, ktoré sú spojené s bezprostredným životným prostredím dieťaťa a s dieťaťom samým. Prostredníctvom experimentálne zameraného vyučovania si deti rozvíjajú pozitívny vzťah k prírode, ale aj k samotnej vede.

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom predmetu je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo samostatne schopné orientovať sa v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Cieľ je možné bližšie špecifikovať;

Prírodoveda má deti viesť k:

- spoznávaniu životného prostredia, k pozorovaniu zmien, ktoré sa v ňom dejú, k vnímaniu pozorovaných javov ako častí komplexného celku prírody.
- rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch.
- rozvoju schopnosti pozorovať s porozumením prostredníctvom využívania všetkých zmyslov a jednoduchých nástrojov, interpretovať získané informácie objektívne.
- opisovaniu, porovnávaniu a klasifikácii informácií získaných pozorovaním.
- rozvoju schopnosti realizovať jednoduché prírodovedné experimenty.
- nazeraniu na problémy a ich riešenia z rôznych uhlov pohľadu.
- tvorbe a modifikácii pojmov a predstáv, ktoré opisujú a vysvetľujú základné prírodné javy a existencie.
- uvedomeniu si potreby prírodu chrániť a k aktívnemu zapojeniu sa do efektívnejšieho využívania látok, ktoré príroda ľuďom poskytuje.
- poznaniu fungovania ľudského tela, k rešpektovaniu vlastného zdravia a k jeho aktívnej ochrane prostredníctvom zdravého životného štýlu.

Parciálne ciele predmetu

Jedným z parciálnych cieľov predmetu je efektívny a postupný rozvoj myslenia dieťaťa. Dieťa, ktoré ešte nie je schopné abstraktne myslieť a jeho logické myslenie je zatiaľ nasmerované na konkrétnu realitu (empíriu) je systematicky vedené tak, aby získalo čo najviac empirického materiálu o všeobecných prírodných javoch a aby sa na týchto konkrétnych javoch postupne učilo základným logickým operáciám.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Tretí a najmä štvrtý ročník sú v Prírodovede zamerané obsahovo a činnostne tak, aby bolo možné dosiahnuť rozvoj kognitívnych schopností, ktoré sú uvedené v zátvorkách.

Rozvoj kognitívnych schopností dieťaťa je prvoradým cieľom, s ktorým sa neoddeliteľne spája rozvoj poznatkového systému dieťaťa v oblasti prírodných vied. Deti sú vedené vo vzdelávacom procese tak, aby :

- si správne naplnili a vzájomne poprepájali základné prírodovedné pojmy, ktoré charakterizujú bežne pozorované skutočnosti pochopiteľné v ich veku (s čím neskôr súvisí schopnosť flexibilnejšieho používania pojmov) – napríklad čo je koreň, stonka, list, kvet – ako spolu súvisia a prečo,...
- si osvojili vybrané vedecké pojmy, na ktorých je možné rozvíjať prírodovedné schopnosti (s čím neskôr súvisí schopnosť abstrakcie) – napríklad čo je to magnetizmus, svetlo, zvuk, farba,...
- si osvojili základy vedeckej terminológie a vedeli ju odlíšiť od bežnej, nevedeckej komunikácie (s čím neskôr súvisí chápanie vedeckej systematiky), napríklad názvy rôznych druhov rastlín a živočíchov, ...
- si osvojili vedomosti o vzťahoch živej a neživej prírody (s čím neskôr súvisí chápanie ekologických a environmentálnych problémov), napríklad potravinové reťazce, ekosystematické vzťahy,...
- si modifikovali obsahy vybraných pojmov, ktoré majú v bežnom živote nevedecký obsah (s čím neskôr súvisí lepšia schopnosť modifikovať obsahy iných pojmov ako aj schopnosť rozširovať a naopak zužovať aplikovateľnosť pojmov na javy a predmety) – napríklad pojmy rozpúšťanie a roztápanie, hmotnosť, prítlačivosť, ... Spolu s rozvojom poznatkového systému a spôsobov jeho obohacovania a modifikácie súvisí aj rozvoj špecifických postojov, ktoré vedú dieťa k uvedomejšiemu využívaniu svojich vedomostí. Učiteľ svojim správaním a najmä spôsobom myslenia vplyva na postoje dieťaťa. U dieťaťa sa tak v postojevej oblasti rozvíjajú nasledovné charakteristiky:
- Dieťa dokáže vnímať spojitosť jeho prírodovedných poznatkov a vedy ako takej (prejaví sa najmä motiváciou k poznávaniu).
- Dieťa chápe význam vedy pre každodenný život a objektívne posudzuje pozitívne a negatívne vplyvy vedy a jej produktov na prírodu a celkové životné prostredie (prejaví sa najmä dokonalejším chápaním vedeckej práce).
- Dieťa citlivo prístupuje k živej prírode (prejaví sa najmä praktickým prístupom k živým organizmom).
- Dieťa vie, že každá skutočnosť je vysvetliteľná (prejaví sa najmä ústupom fantázie a preferenciou logických princípov myslenia).
- Dieťa dokáže meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak je ovplyvňované logickou argumentáciou (prejaví sa najmä rozvážnosťou a zdravým úsudkom v diskusiách). Rozvoj poznatkového systému, rozvoj spôsobov nadobúdania a modifikácie poznatkov a rozvoj špecifických postojov majú v edukačnom pôsobení učiteľa vzájomne ekvivalentnú hodnotu a postavenie. Dieťa nezískava len poznatky, ale postupne sa stáva prírodovedne gramotným.

3. Obsah vzdelávania

Vlastnosti látok - teplo Vlastnosti látok – hustota Jednoduché stroje

Sily

Špecifikácia vzdelávacieho obsahu

Vzhľadom na špecifiká prírodovedného vzdelávania je predmet prírodoveda zameraný predovšetkým na rozvoj kognitívnych, informačných a čiastočne sociálnych kompetencií. Pri rozvoji kognitívnych kompetencií je dieťa vedené k špecifickému spracovávaniu informácií získaných vlastným pozorovaním a skúmaním, rozvíjajú sa objavné (induktívne) spôsoby poznávania. Pri rozvoji informačných kompetencií ide predovšetkým o rozvoj detskej schopnosti vyhľadávať informácie v rôznorodých zdrojoch a posudzovať ich využiteľnosť pre pochopenie skúmaného javu ako aj ich mieru objektivity poskytovaných údajov. Pri rozvoji sociálnych kompetencií ide predovšetkým o rozvoj konštruktívneho dialógu zameraného na modifikáciu aktuálne platných predstáv detí o skúmaných javoch.

Vzdelávacie obsahy je konštruovaný tak, aby si deti postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústreďujú na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie, kategorizačné schopnosti a neskôr sa sústreďujú na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať principiálne fungovanie vybraných prírodných javov. Rozvíjajú sa schopnosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch se-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

kundárnych zdrojov. Uvedené spôsobilosti a kompetencie sa rozvíjajú pri nadobúdaní a modifikácii vybraných pojmov a najmä pri modifikácii komplexnejších predstáv, ktoré sú špecifikované obsahovým štandardom v jednotlivých témach.

Prírodovedné vzdelávanie je základom pre kvalitný rozvoj ekologických poznatkov, environmentálnych súvislostí, ako aj pre kvalitný rozvoj kladného postoja k vlastnému zdraviu a zdravému životnému štýlu. Keďže ide o rozvoj postojov a poznatkov vytvorených na základe tvorby súvislostí medzi vedomosťami, nie je vhodné ich rozvíjať osobitnými aktivitami, ich rozvoj je súčasťou špecifického prístupu k prírodovednému vyučovaniu. Ich zmysluplný rozvoj je zabezpečený špecifikáciou výkonného štandardu, ktorý sústreďuje žiakov na tvorbu súvislostí medzi nadobúdanými poznatkami.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Vlastiveda
Vzdelávacia oblasť:	Príroda a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Vlastiveda
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Výučba vlastivedy v 4. ročníku ZŠ je zameraná na zážitkové poznávanie oblastí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité orientovať sa na mape, vedieť čítať mapu s porozumením a rozprávať o obrázkoch, fotografiách, porovnávať jednotlivé oblasti s krajom, v ktorom žiak žije. Jej hlavným cieľom je podporovať chuť učiť sa, získavať zaujímavé informácie, triediť ich, využívať v kontextových situáciách. Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho premeny, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v blízkom okolí (v triede, škole, obci) a vedieť spolupracovať. Akceptovať ľudí, ktorí prišli na Slovensko z iných štátov a naučiť sa ich tolerovať.

2. Ciele predmetu

- poznať priestor, v ktorom žiak žije,
- orientovať sa v priestore a čase,
- orientovať sa v mape, narábať s veku primeranými historickými prameňmi,
- rozvíjať si vzťah ku krajine a spoločnosti prostredníctvom príbehov, rozprávok,
- rozvíjať schopnosť využívať poznatky a zistenia zo svojich skúseností, pozorovaní, objavovaní,
- vnímať vzťah prírody a človeka, vzájomné ovplyvňovanie sa,
- využívať zdroje informácií na opisovanie charakteristík prostredia, ich porovnávanie,
- vnímať ľudí aj z iných kultúrnych oblastí.

Kompetencie

Prostredníctvom učenia sa a činnosti si žiaci rozvíjajú jednotlivé druhy **funkčnej gramotnosti** a **komunikatívne kompetencie** tým, že majú možnosť slovne alebo písomne prezentovať svoje skúsenosti z navštívenej oblasti na Slovensku alebo **interpretovať** prečítanú alebo vypočutú povesť, pieseň, báseň viažucu sa k regiónu alebo k vlasti. Vlastivedné učivo o Slovensku rozvíja aj **čitateľskú gramotnosť**. Žiaci majú možnosť interpretovať umelecké texty z literatúry alebo odborné texty, prostredníctvom opisu obrázkov, diagramov, kresieb a pod.

Ďalšou dôležitou kompetenciou je rozvíjanie **kultúrnej kompetencie**, pretože spoznávanie vlasti sa rozvíja nielen priamym pozorovaním alebo získavaním informácií z textu, ale aj využitím ľudovej slovesnosti výtvarného, hudobného, dramatického, alebo filmového umenia.

Vzťah k prírode a k ľuďom rozvíja základy **personálnej** a **interpersonálnej** kompetencie, podporuje motiváciu a rôzne stratégie „učiť sa“, hľadá možnosti a limity k samostatnému, sebavedomému vystupovaniu a konaniu, k efektívnej bezproblémovej (nekonfrontačnej) komunikácii, schopnosti objavovať a poznávať všetko, čo ho zaujíma, k čomu má pozitívny vzťah, prípadne v čom by mohol v budúcnosti uspieť. Schopnosť pracovať samostatne i tímovo.

Poznámka:

Témy nie je nutné preberať následne, ale výberovo. Závisí to od aktuálnosti sviatkov, ročných období a významných udalostí, ktoré sa udiali. Napríklad stala sa nejaká významná udalosť na Slovensku, tak jej budeme venovať pozornosť. Inokedy samotní žiaci prinášajú do školy veľa otázok a chcú na ne odpovede. Výber kultúrnych a prírodných zaujímavostí ponechávame na učiteľov a žiakov,

3. Obsah

Krajina, v ktorej žijeme

Čítanie mapy Slovenska, časová priamka, územné členenie kraja

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Mestá a dediny Charakteristika mesta a dediny. Krajské mestá.

Cestujeme z Bratislavy do Košíc

Cestujeme po Bratislave. Cestujeme po Košiciach.

Hľadanie cesty z miesta nášho bydliska do Košíc alebo Bratislavy, Dóm sv. Alžbety, Gejzír v Herľanoch.

Moje obľúbené miesto na cestovanie – ako by sme tam cestovali v minulosti a dnes.

Zaujímavosti zo Slovenska

Baníctvo na Slovensku v minulosti a zaujímavosti s ním spojené.

Tradície a zvyky

Historické regióny na Slovensku. Zvyky a tradície podľa historických regiónov. Život v stredovekom meste. Skanzeny.

V súlade s prírodou

Ideme do hôr – prípravy, horská služba. Pravidlá bezpečného správania sa v horách. Ako sa oddychovalo v horách v minulosti a ako dnes.

Prírodné zaujímavosti vytvorené prírodou. Prírodné zaujímavosti vytvorené človekom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Matematika je v primárnom vzdelávaní (ďalej 1. stupeň ZŠ) po materinskom jazyku najviac časovo dotovaným učebným predmetom. Matematické vzdelávanie je založené na realistickom prístupe k získavaniu nových vedomostí a na využívaní manuálnych a intelektových činností pre rozvíjanie širokej škály žiackych schopností. Na rovnakom princípe sa pristupuje k aplikácii nových matematických vedomostí v reálnych situáciách. Takýmto spôsobom nadobudnuté základné matematické vedomosti umožňujú žiakom získať matematickú gramotnosť novej kvality, ktorá by sa mala prelínať celým základným matematickým vzdelaním a vytvárať predpoklady pre ďalšie úspešné štúdium matematiky a pre celoživotné vzdelávanie.

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Učebný predmet matematika na 1. stupni ZŠ zahŕňa:

- elementárne matematické poznatky, zručnosti a činnosti s matematickými objektmi rozvíjajúce kompetencie potrebné v ďalšom živote (osobnom, občianskom, pracovnom a pod.),
- vytváraním presných učebných návykov rozvoj žiackych schopností, presného myslenia a formovania argumentácie v rôznych prostrediach, rozvoj algoritmického myslenia,
- súhrn veku primeraného matematického a inforatického poznania, ktoré tvoria východisko k všeobecnému vzdelaniu kultúrneho človeka,
- informácie dokumentujúce potrebu matematiky a informatiky pre spoločnosť.

Obsah vzdelávania je v učebnom predmete matematika rozdelený na päť tematických okruhov. Toto členenie sa zachováva aj pre ostatné stupne vzdelávania, pričom na každom stupni nemusí byť explicitne zastúpený každý z týchto tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

Učivo v tematickom okruhu Čísla, premenná a početové výkony s číslami má na 1. stupni ZŠ významné miesto pri vytváraní pojmu prirodzeného čísla v obore do 10 000, pri početových výkonoch s týmito číslami a pri príprave zavedenia písmena (premennej) vo význame čísla.

V tematickom okruhu Postupnosti, vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy majú žiaci v realite objavovať kvantitatívne a priestorové vzťahy a určité typy ich systematických zmien. Zoznamovať sa s veličinami a ich prvotnou reprezentáciou vo forme tabuliek, grafov a diagramov a v jednoduchých prípadoch tieto aj graficky znázorňovať.

V tematickom okruhu Geometria a meranie budú žiaci vytvárať priestorové geometrické útvary podľa určitých pravidiel a zoznamovať sa s najznámejšími rovinnými útvarmi ako aj s ich rýsovaním. Objasňovať sa im budú základné vlastnosti geometrických útvarov. Budú sa učiť porovnávať, odhadovať a merať dĺžku, zoznamovať sa jednotlivými dĺžkovými mierami a riešiť primerané metrické úlohy z bežnej reality.

Tematický okruh Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika sa na 1. stupni ZŠ objavuje len v podobe úloh. Žiaci takéto úlohy budú na 1. stupni ZŠ riešiť manipulatívnou činnosťou s konkrétnymi

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

objektmi, pričom budú vytvárať rôzne skupiny predmetov podľa ŠVP, určitých pravidiel (usporadúvať, triediť a vytvárať súbory podľa danej vlastnosti), pozorovať frekvenciu výskytu určitých javov (udalostí) a zaznamenávať ju.

Tematický okruh Logika, dôvodenie, dôkazy sa na 1. stupni ZŠ bude objavovať len v podobe úloh. Žiaci budú riešiť úlohy, v ktorých posudzujú z hľadiska pravdivosti a nepravdivosti primerané výroky z matematiky a zo životných situácií.

2. Ciele

Cieľom učebného predmetu matematika na 1. stupni ZŠ je, aby si žiaci osvojili poznatky, ktoré v priebehu svojho ďalšieho vzdelávania a v každodennom živote budú potrebovať a rozvíjať ich schopnosti, pomocou ktorých sa pripravujú na samostatné získavanie ďalších poznatkov. Na dosiahnutie tohto cieľa majú žiaci získať také skúsenosti, ktoré u nich vyústia do poznávacích metód zodpovedajúcich ich veku.

Vyučovanie matematiky má smerovať k tomu, aby sa realizovali najmä tieto cieľové zámery a všeobecné požiadavky na rozvoj žiackej osobnosti:

- Presne používať materinský a odborný jazyk (vzhľadom na vek) a správne aplikovať postupne sa rozširujúcu matematickú symboliku. Vhodné využívať tabuľky, grafy a diagramy. Využívať pochopené a osvojené pojmy, postupy a algoritmy ako prostriedky pri riešení úloh.
- V súlade s osvojením matematického obsahu a prostredníctvom numerických výpočtov spamäti, písomne, aj na kalkulačke rozvíjať numerické zručnosti žiakov.
- Na základe skúseností a činností rozvíjať orientáciu žiakov v rovine a v priestore.
- Riešením úloh a problémov postupne budovať poznatky žiakov o vzťahu medzi matematikou a realitou. Na základe využitia induktívnych metód viesť žiakov k získaniu nových vedomostí, zručností a postojov. Rozvíjať u žiakov matematické nazeranie, logické a kritické myslenie.
- Systematicky viesť žiakov k získaniu skúseností s významom matematizácie reálnej situácie, tvorby matematických modelov, a tým aj k poznaniu, že realita je zložitejšia ako jeho matematický model. Približovať žiakom dennú prax.
- Spolu s ostatnými učebnými predmetmi sa podieľať na primeranom rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT (kalkulátory, počítače) k vyhľadávaniu, spracovaniu a uloženiu informácií.
- Viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.
- Podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, napr. samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomú seba výchovu a seba vzdelávanie, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom aj verejnom kontexte.
- Vytvárať a rozvíjať kladný vzťah žiakov k spoločným európskym hodnotám, k permanentnému poznávaniu kultúrnych a iných hodnôt vytvorených európskymi štátmi a Slovenskom.
- V rámci matematického vzdelávania rozvíjať u žiakov kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti, v IKT, v osobnej i v občianskej oblasti, v oblasti prírodovednej a kompetenciu učiť sa učiť.

3. Obsah

I. NÁSOBENIE A DELENIE V OBORE NÁSOBILKY

Násobenie a delenie v obore násobilky.

Propedeutika zlomkov (rozdeľovanie na polovice, tretiny, ...) Počítanie spamäti. Automatizácia spojov.

Násobenie a delenie na kalkulačke v obore násobilky do 100. Komutatívnosť násobenia (propedeutika).

Propedeutika úloh na násobenie s kombinatorickou motiváciou.

Násobenie a delenie ako vzájomne opačné matematické operácie (propedeutika). Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.

Riešenie jednoduchých slovných úloh typu: porovnanie podielom.

Riešenie slovných úloh, ktoré vedú k zápisu: $a + a \cdot b$; $a + a : b$; $a \cdot b + c$; $a \cdot b + c \cdot d$ (aj typy úloh z predchádzajúceho ročníka).

Tvorenie textov k numerickým príkladom.

Slovné úlohy na priamu úmernosť (propedeutika). Nepriamo sformulované slovné úlohy.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Tvorenie slovnej úlohy k danému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100.

II. . SČÍTANIE A ODČÍTANIE V OBORE DO 10 000

Písomné sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 spamäti.

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000 s využitím kalkulačky. Sčítanie a odčítanie ako vzájomne opačné matematické operácie.

Počítanie so zaokrúhľovanými číslami. Skúška správnosti riešenia.

Riešenie slovných úloh.

Riešenie všetkých typov jednoduchých a zložených slovných úloh v číselnom obore do 10 000.

Riešenie slovných úloh za pomoci zaokrúhľovania čísel. Riešenie jednoduchých nerovníc.

III. GEOMETRIA A MERANIE

Rysovanie – základné zásady rysovania.

Rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti, pomenovanie vrcholov a strán, dvojíc susedných strán.

Obvod štvorca (obdĺžnika) - (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika). Súčet a rozdiel dĺžok úsečiek.

Násobok dĺžky úsečky.

Rysovanie trojuholníka (ľubovoľného a ak sú dané dĺžky strán), pomenovanie jeho vrcholov a strán.

Meranie dĺžok strán trojuholníka s presnosťou na centimetre, na milimetre. Obvod trojuholníka (len ako súčet veľkosti strán, propedeutika).

Rysovanie ľubovoľnej kružnice a kruhu s daným stredom, kružnice a kruhu s daným stredom a polomerom.

Vlastnosti kruhu a kružnice. Premieňanie jednotiek dĺžky.

Premieňanie zmiešaných jednotiek dĺžky.

Stavba telies z kociek podľa vzoru a podľa plánu (obrázka). Kreslenie plánov stavieb z kociek.

IV. RIEŠENIE APLIKAČNÝCH ÚLOH A ÚLOH ROZVÍJAJÚCICH ŠPECIFICKÉ MATEMATICKÉ MYSLENIE

Propedeutika pravdivých a nepravdivých výrokov. Vytváranie stĺpcových diagramov z údajov získaných žiakmi.

Výpočet aritmetického priemeru pre menší počet dát (propedeutika). Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.

Slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatická výchova
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Informatická výchova
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Na 1. stupni ZŠ sa budujú základy predmetu informatika, a preto sa názov predmetu prispôbil na informatickú výchovu.

Poslaním vyučovania informatiky/informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika/informatická výchova a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika/informatická výchova je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky/informatickej výchovy široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

2. Ciele predmetu

Cieľom informatickej výchovy na 1. stupni ZŠ je zoznámenie sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote.

Prostredníctvom aplikácií obsahom aj ovládaním primeraných veku žiakov získať základné zručnosti v používaní počítača. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci pomocou rôznych aplikácií precvičujú základné učivo z matematiky, slovenského a cudzieho jazyka, získavajú vedomosti za podpory edukačných programov z prírodovedy a vlastivedy a rozvíjajú svoju tvorivosť a estetické cítenie v rôznych grafických editoroch.

Dôraz klásť pri tom nie na zvládnutie ovládania aplikácie, ale na pochopenie možností, ktoré môžeme využiť pri každodenných činnostiach. Najvhodnejšie sa javí využitie programov určených špeciálne pre žiakov, prostredníctvom ktorých by sa zoznámili s najbežnejšími činnosťami vykonávanými na počítači (aplikácie určené pre dospelých nie sú vhodné kvôli ich prílišnej komplexnosti).

3. Obsah predmetu

Informácie okolo nás

Pojmy:

- textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
- obrázok, nástroje pero, čiara, štetec, vyplňanie farbou, paleta
- zvuk, zvukový súbor, prehrávač, nahrávanie, efekty
- animácia

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- ukladanie rôznych informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk),
- jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka a kurzíva),
- dodržiavanie základných zásad písania textu,
- kombinácia textu a obrázka,
- základy kreslenia v grafickom prostredí (farby a hrúbky čiar, jednoduché nástroje), úprava obrázkov (kopírovanie, otáčanie),
- tvorba jednoduchých animácií,
- počítačové didaktické hry, ktoré obsahujú rôzne typy informácií (matematické hlavolamy s číslami, hádanie slov, dopĺňanie písmen, dokresľovanie do obrázkov do mapy),
- prezentovanie výsledkov vlastnej práce.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- e-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár,
- www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe,
- bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu. Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodičom, učiteľke, spolužiakom...),
- bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov),
- žiaci zistia e-mailové adresy rodičov a kamarátov (využitie adresára),
- detské webové stránky (rozprávky, obrázky), on-line hry, zásady správania sa na portáloch,
- vyhľadávanie informácií a obrázkov na internete a ich správne použitie,
- práca s kľúčovým slovom,
- výber vhodnej informácie.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup, návod, recept,
- riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
- detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
- robotická stavebnica.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
- zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
- v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrázkov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
- riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- základné periférie na ovládanie počítača, myš, klávesnica,
- tlačiareň, skener,
- CD, USB – pamäťový kľúč, CD mechanika,
- ukladanie informácií, súbor, meno súboru,
- vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- digitálny fotoaparát, mikrofón, slúchadlá.

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- funkcie vybraných klávesov,
- práca s tlačiarňou, skenerom,
- práca s rôznymi médiami – čítanie CD, čítanie a zapisovanie na USB kľúč,
- uloženie informácií do súboru, otvorenie, premenovanie, zrušenie,
- vytváranie a pomenovanie priečinkov, ukladanie do priečinkov,
- základy ovládania digitálneho fotoaparátu, presun fotografie z fotoaparátu do počítača.

Informačná spoločnosť

Pojmy:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- informačné technológie v škole (edukačné programy, komunikácia)
- voľný čas a IKT (počítačové hry, hudba, filmy),
- bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- objavovanie a využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety
- využitie komunikačných možností IKT v škole
- aké rôzne profesie sú pri tvorbe edukačných programov a počítačových hier (výtvarník, skladateľ, animátor, scenárista, rozprávač, ...)
- prečo a pred kým treba chrániť počítač

Obsahový štandard

Oboznámenie sa s počítačom, ovládanie klávesnice, myši, tlačiarne, skenera. Oboznámenie s prostredím jednoduchého grafického editora – kreslenie obrázka voľnou rukou, s použitím nástrojov, efektívne využívanie nástrojov grafického editora pri kreslení obrázkov (kreslenie pomocou geometrických tvarov, priamok, výberu, kopírovania, presúvania...). Vytváranie jednoduchých animácií. Práca s textovým editorom, jednoduché formátovanie textu, vkladanie obrázkov do textu, kopírovanie, mazanie, presúvanie. Vytváranie, ukladanie, mazanie dokumentu, vytváranie priečinkov. Oboznámenie sa s nástrojmi a prezeranie a vyhľadávanie, využívanie internetu ako zdroj zábavy, ale aj informácií v textovej i obrazovej podobe, využívanie e-mailovej pošty, bezpečné správanie na internete, základy slušného správania na internete. Spúšťanie hry a hudby z CD a internetu, ovládanie jednoduchých hier. Práca s multimédiami, nahrávanie zvukov. Získanie základov algoritmického myslenia. Využívanie možností IKT pri riešení úloh v rámci projektového vyučovania, prezentovaní projektov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Vzdelávacia oblasť:	Človek a svet práce
Vyučovaci predmet:	Pracovné vyučovanie
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a doplňuje celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

2. Ciele

Pri vymedzení cieľov primárneho vzdelávania pre vzdelávaciu oblasť Človek a technika vychádzame zo všeobecných požiadaviek vedecko-technickej gramotnosti i zo všeobecných cieľov primárneho vzdelávania. V tejto vzdelávacej oblasti môžeme uvažovať z hľadiska troch navzájom prepojených komponentov:

1. výchova vzťahu k technike (**hodnoty, postoje**),
2. výchova o technike (**vedomosti**),
3. výchova prostredníctvom techniky (**skúsenosti, pracovné činnosti, zručnosti**).

Základný vzťahový rámec pre určenie cieľov elementárneho vzdelávania oblasti Človek a svet práce vychádza z uvedených komponentov:

V rovine hodnôt a postojov smeruje k:

- poňatiu úlohy techniky v spoločnosti,
- uvedomenia si toho, ako technika ovplyvňuje náš život v rôznych životných situáciách (doma, v škole, pri cestovaní, pri hre, športe atd.),
- bipolárnemu vnímaniu techniky (technika môže pomáhať, ale aj ohrozovať zdravie život),
- rozvíjaniu mravného vedomia a konania v súvislosti s využitím techniky,
- rozvíjaniu osobnostných vlastností,
- uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov,
- vytváraniu postojov k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,
- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (vytrvalosť a sústavnosť pri plnení zadaných úloh, vynakladanie úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku),
- rozvoju asertivity pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov,
- rozvoju autonómnej pozície človeka (sebarealizácie, sebadôvery, sebadzdelávania atd.).

V rovine vedomostí smeruje k:

- porozumeniu základným technickým problémom v kľúčových oblastiach techniky (materiály a technológie, komunikačné systémy, doprava a konštruovanie) na veku žprimeranej úrovni,
- poznaniu základných životných potrieb rastlín v rámci pestovateľských prác,
- poznaniu základnej techniky v domácnosti a bezpečnej manipulácii s ňou,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

V rovine pracovných činností a zručností smeruje k:

- získavaniu pracovných skúseností a zručností v kľúčových oblastiach techniky,
- spôsobilosti kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky,
- získaniu pracovných zručností pri opracovaní technických materiálov,
- spôsobilosti v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu,
- osvojenia si bezpečného využívania techniky v domácnosti,
- pestovaniu a ošetrovaní základných druhov rastlín,
- získavaniu všeobecne využiteľných pracovných skúseností,
- využívaniu vhodných pracovných prostriedkov v bežnom živote,
- naučeniu sa pracovať v tíme,
- poznaniu pravidiel bezpečnosti práce a k schopnosti poskytnúť pomoc pri úraze.

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- osvojeniu základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastí, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote,
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku,
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postojom a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu,
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k seberealizácii, sebavzdelávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia,
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu,
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách,
- k rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov

3. Obsah

Vzdelávací obsah je rozdelený do 5 tematických celkov:

1. Tvorivé využitie technických materiálov
2. Základy konštruovania
3. Starostlivosť o životné prostredie
4. Stravovanie a príprava jedál
5. Ľudové tradície a remeslá

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova (ďalej VV) v primárnom vzdelávaní, je predmet, ktorý prostredníctvom autentických skúseností získaných výtvarnou činnosťou – intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania – rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Týmto naplňuje VV svoje jedinečné poslanie v celom edukačnom procese.

Výtvarné aktivity predstavujú širokú škálu činností, ktorú na jednej strane vymedzuje prirodzený detský záujem, duševný, citový rozvoj a rozvoj schopnosti vyjadrovať svoje predstavy – a na druhej strane bohatosť vyjadrovacích foriem (jazyka), ktorú ponúkajú rôzne druhy vizuálnych umení súčasnosti (zahŕňajúc intermediálnosť aj interdisciplinárnosť).

Predmet výtvarná výchova v sebe zahŕňa okrem tradičných a nových výtvarných disciplín aj ďalšie druhy vizuálnych umení ako: dizajn v jeho rôznych polohách (výrobkový, komunikačný, odevný, textilný, telový, vizuálnu reklamu), fotografiu, architektúru, elektronické médiá a multimédiá (video a film).

Na primárnom stupni výtvarná výchova plynulo nadväzuje na prirodzený záujem dieťaťa o výtvarné vyjadrovanie svojich predstáv, na bohatosť detskej fantázie a obrazotvornosti, zvedavosť a príťažlivosť objavovania nových možností, pretože výtvarné činnosti predstavujú pre väčšinu detí hravú činnosť a priamy prostriedok materializácie vlastných predstáv.

Edukačný proces VV, ako proces tvorivý, zvyšuje nárok na vedomú operatívnosť s vyjadrovacími prostriedkami (používanie jazyka) v priebehu postupného dospievania žiaka: vedie žiaka od detskej spontánnosti k svojbytnému vyjadrovaniu – formuje vlastné spôsoby sebaujadrovania (štýl) a vlastné postoje a hodnotiace názory.

Edukačný proces pozostáva zo zložiek: vyjadrovacej a interpretačnej, výchovnej a vzdelávacej. Tieto zložky sa vo VV prelínajú, nemožno ich chápať izolovane. Uplatňujú sa tak, že jedna vyplýva z druhej. Výtvarné činnosti predstavujú zároveň poznávanie umenia a chápanie jeho zmyslu. Otvárajú tak žiakovi možnosti zaradiť sa do kultúrnej tradície na úrovni súčasného myslenia, možnosti jeho aktívneho začleňovania sa do kultúry.

2. Ciele predmetu

Kognitívne ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať a používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomenosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

- rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Socioafektívne ciele

- formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením. Formovať celistvú osobnosť. Pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

3. Obsah vzdelávania

I. výtvarný jazyk /základné prvky výtvarného vyjadrovania

- bod /hravé činnosti s bodmi,
- šrafúra, tieň /budovanie tvaru a priestoru linkou, šrafovaním a tieňovaním, textúrami
- /predmetná kresba,
- farba /farebné kontrasty: teplá – studená, tmavá – svetlá, doplnkové farby

II. výtvarný jazyk/ kompozičné princípy a možnosti kompozície

- výstavba proporcií a tvarov v plošnom vyjadrení /základy proporčnosti v kresbe
- výstavba proporcií a tvarov v priestorovom vyjadrení /základy proporčnosti v modelovaní

III. . podnety výtvarného umenia / média, štýly, procesy, techniky, témy

- impresionizmus, /krajinomaľba /krajina ako žáner /variácie krajiny v rôznych atmosférach

IV. výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

- inšpirácia umením ďalekého východu (Čína, Japonsko), /papierový objekt, kaligrafia

V. podnety filmu a videa

- filmový trik, kulisa

VI. .podnety architektúry

- antropo- (zoo-, fyto-) morfná architektúra

VII..podnety dizajnu

- dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami
- dizajn inšpirovaný slovom (názvom)

VIII. elektronické médiá

- maľovanie prostredníctvom počítača

IX. . porovnávacie, kombinačné a súhrnné cvičenia

- syntéza rôznych typov obrazu a zámena prvkov kompozície (krajiny a zátišia, prípadne portrétu)
- možnosti zobrazovania motívu / odklon od schém

X. podnety hudby

- hudba ako obraz tónov, farebné tóny, farebné stupnice

XI. . podnety rôznych oblastí poznávania sveta

- podnety vlastivedy: mapa ako výtvarný prejav

XII.. tradícia a identita /kultúrna krajina

- výtvarná reakcia na pamiatku (monument) obce

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia.

Hudobné činnosti učiteľ usmerňuje tak, aby prinášali radosť, aby sa každý žiak prejavil v jemu blízkych hudobných prejavoch tak, aby sa zvyšovalo jeho sebavedomie a sebaúcta. Prostredníctvom individuálneho prístupu pri vedení hudobno-výchovného procesu by sa mali zapájať do jednotlivých hudobných činností všetky skupiny žiakov bez strachu z osobného zlyhania. Každá hudobná činnosť musí byť zmysluplná, zameraná na splniteľnosť, stimuláciu najschopnejších žiakov, povzbudzovanie menej nadaných a podporovanie najslabších žiakov. Hudobná výchova pomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky, formou partnerského dialógu učiteľa so žiakmi – bez mentorovania, autoritárstva a tlaku na hromadené vedomosti.

2. Ciele

Cieľom predmetu je prostredníctvom:

- poznania a precítenej interpretácie slovenských ľudových piesní, pochopením úlohy ľudovej piesne v živote človeka a spoločnosti si osvojiť hudobný materinský jazyk a takto prispieť rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznania slovenského zvykoslovía, vlasteneckých piesní, umeleckého spracovania ľudových piesní hudobnými skladateľmi, minulej a súčasnej podoby ľudových piesní získať základy národnej identity a vlastenectva,
- postupného poznávania umeleckých artefaktov ich chápať ako prirodzenú súčasť svojho života.

Kognitívne ciele

- poznávať svet zvukov a hudby na báze a princípoch detskej hry a jej rôznych foriem (senzomotorická, napodobňujúca, námetová, funkčná, fantastická a pod.),
- prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a sebavyjadrovací bez nároku na definíciu pojmov,
- prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobnosti (hudobných schopností) prostredníctvom komplexných, navzájom prepojených a nadväzujúcich hudobných činností,
- zvládnuť postupný prechod od spontánnych a napodobňujúcich hudobných hier k hrám s pravidlami, k zámernej práci s hudobným materiálom,
- poznávať zákonitosti tvorby hudobných diel, vybrané umelecké diela tak, aby vzhľadom na mieru svojich skúseností žiaci chápali, rozpoznávali a interpretovali výpovede predložených, veku primeraných umeleckých diel,
- získať základy hudobného myslenia, elementárne základy hudobno-estetického vedomia v sústave hudobných vedomostí a vkusových postojoch.

Socioafektívne ciele

- uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť,
- empaticky pristupovať k precíteniu a pochopeniu umeleckých diel a asertívne vyjadrovať vlastné názory a postoje,
- bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu i skupinové projekty,
- chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a kultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné predstavy v súčinnosti s výtvarnými, pohybovými a literárnymi a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokázať zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky,
- základným zámerom hudobnej výchovy je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:
  - o rozvíjal citový svet žiakov,
  - o formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
  - o vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre.

V štvrtom ročníku sa postupne prehĺbuje a dovŕšuje splnenie hlavných cieľov predmetu:

- prostredníctvom poznania a interpretácie slovenských ľudových piesní rôznych folklórnych oblastí Slovenska si osvojiť hudobný materinský jazyk, čo znamená aj príspevok HV k rozvíjaniu kultúrnych kompetencií žiakov,
- poznať slovenské zvykoslovie, jeho umelecké spracovanie hudobnými skladateľmi rôznych dôb a takto získať pevný základ národnej identity a vlastenectva.

3. Obsah

- I. Slovenské ľudové piesne a ich dnešná podoba v rozsahu h - d2. Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia, rytmické a melodické dopĺňovačky.
- II. Sprievody k piesňam, jednoduché rytmické hry a jedno- a viachlasné rytmické cvičenia.
- III. Jednoduché ľudové tance, hudobno-pohybové tanečné hry.
- IV. Umelecké spracovanie slovenských ľudových piesní od 19. storočia podnes.
- V. Hudobno-dramatické etudy, hry, jeden hudobno-dramatický celok.

Kompetencie:

- vokálno-intonačné činnosti,
- inštrumentálne činnosti,
- hudobno-pohybové činnosti,
- percepčné činnosti,
- hudobno-dramatické činnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Štvrtý
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej výchovy v primárnej edukácii je dominantne na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím sa prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybu a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, prispieva k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj významnú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu - pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

2. Ciele

Ciele telesnej výchovy v primárnej edukácii vychádzajú zo všeobecných cieľov vzdelávacej oblasti „Zdravie a pohyb“ platných pre celú školskú telesnú výchovu a zároveň postupné plnenie cieľov primárnej edukácie prispieva k naplneniu týchto všeobecných cieľov:

- stimulovať reč a myslenie počas telovýchovných činností,
- podporovať procesy sebapoznávania a sebakontroly pri aktívnej pohybovej činnosti,
- podporovať aktivitu, fantáziu a kreativitu žiakov pri pohybových aktivitách,
- formovať pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám, športu,
- kultivovať pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- vytvárať podmienky pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej zdatnosti,
- podporovať získavanie poznatkov o otázkach vplyvu pohybu na zdravie,
- uplatňovať zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti.

Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrne gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radosné prežívanie pohybovej činnosti;

- osobnostný rozvoj:

mať vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach a pohybovou činnosťou prispievať k optimálnemu stupňu rozvoja osobnosti ako celku i po stránke kognitívnej, emocionálnej, sociálnej, morálnej;

- zdravie:

vnímať zdravie a pohybovú aktivitu ako jeho nevyhnutnú súčasť pri formovaní vlastného zdravého životného štýlu a jeho uplatňovaní v každodennom živote. Formovať osobnú zodpovednosť za vlastné zdravie;

- motorika:

mať osvojené elementárne pohybové zručnosti a vytvorené pohybové návyky súvisiace so základnými lokomóciami, mať optimálne primerane veku rozvinuté pohybové schopnosti, preukazovať elementárne vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu pri realizácii pohybových činností;

- postoje:

prejavovať záujem o pohybové činnosti, prezentovať pozitívny vzťah k ich pravidelnej realizácii, aplikovať ich v každodennom živote.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

3. Obsah

Prehľad tematických celkov

I. ZÁKLADNÉ LOKOMÓCIE A NELOKOMOČNÉ POHYBOVÉ ZRUČNOSTI (20 hod) Vedomosti:

- základné lokomócie – poznať, vedieť pomenovať,
- poradové cvičenia – poznať základné a vedieť ich pomenovať,
- elementárna terminológia (názvoslovie) gymnastických polôh, pohybov a cvičení,
- význam základných lokomócií, poradových a gymnastických cvičení,
- základné pravidlá atletických a gymnastických súťaží,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri týchto cvičeniach

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj pohybových schopností prostredníctvom základných lokomócií a nelokomočných zručností (s akcentom na senzitivne obdobia),
- osvojovanie si základných lokomócií v rôznych obmenách, v rôznom priestore,
- osvojovanie si základov techniky behov, skokov, hodu,
- na podnet vykonávať základné polohy a pohyby tela a jeho častí,
- vykonávať pohyby okolo rôznych osí tela (obraty, prevaly, kotúle ap.),
- osvojovanie si základov techniky kotúľov, stojok, skokov.

Postoje :

- pozitívne vnímať základné lokomócie a nelokomočné zručnosti ako potrebnú a nevyhnutnú súčasť pohybového prejavu človeka a prostriedku na upevňovanie si zdravia,
- správne vnímať význam poradových cvičení pre účelnú organizáciu, bezpečnosť, efektívnejšiu komunikáciu využitie času na cvičenie a športovanie,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie v týchto aktivitách.

II. MANIPULAČNÉ MH, POHYBOVÉ PH A PRÍPRAVNÉ ŠPORTOVÉ HRY PŠH (20 hod) (Tradičné aj netradičné hry)

Vedomosti:

- základné herné činnosti jednotlivca v MH, PH, PŠH- poznať a vedieť pomenovať,
- základné informácie o hrách a súťažiach, význame súťaživosti v športe,
- správna technika základných herných činností jednotlivca,
- poznatky o správnej manipulácii s herným náčiním,
- poznatky o základných pravidlách realizovaných hier,
- poznatky o zásadách kultúrneho správania sa na športových podujatiach,
- zásady bezpečnosti a hygieny pri hrách.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom hier,
- osvojovanie si základných herných činností jednotlivca v rôznych obmenách,
- osvojovanie si rôznych spôsobov manipulácie s náčiním,
- realizácia hier v rôznom prostredí, v rôznych obmenách a situáciách,
- osvojovanie si pravidiel vybraných hier a schopnosť podľa nich konať a rozhodovať.

Postoje:

- pozitívne vnímať rôzne hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- dodržiavať zásady fair – play pri realizovaných hrách,
- adekvátne povzbudzovať pri hrách ako ich aktér i ako divák,
- adekvátne reagovať pri víťazstve i prijať prehru s uznaním kvalít súpera.

III. KREATÍVNE A ESTETICKÉ POHYBOVÉ ČINNOSTI (10 hod)

(Pohybové prvky z tvorivej dramatiky, pohybové aktivity s hudbou, rytmika, tanec) Vedomosti:

- poznať a vedieť pomenovať jednotlivé druhy cvičení a hier, pohybových výrazových prostriedkov tvorivej dramatiky, rytmiky, tanca,
- poznať správnu techniku jednoduchých cvičení, pohybov i nadväzovaných pohybových motívov tanca, rytmiky a tvorivej dramatiky,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- poznať správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí v kontexte so slovným alebo hudobným podnetom.

Schopnosti a zručnosti:

- proporcionálny a veku primeraný rozvoj koordinačných pohybových schopností s akcentom na priestorovo – orientačné a rytmické schopnosti,
- veku primeraný rozvoj dramatických schopností a zručností,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznych obmenách,
- osvojovanie si základných rytmických a tanečných cvičení v rôznom prostredí, v rôznych obmenách
- rozvoj tvorivej improvizácie, kreativity, imaginácie, vizualizácie.

Postoje:

- pozitívne vnímať spojenie slova, hudby a pohybu ako potrebnú súčasť pohybových činností človeka,
- pozitívne reagovať na partnerov v tanci i hre a upevňovať sociálne vzťahy v skupine,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie a dokázať vnímať a precítiť pohyb.

IV. PSYCHOMOTORICKÉ CVIČENIA A HRY (10 hod) (Relaxačné, dýchacie, strečingové cvičenia)

Vedomosti:

- elementárne poznatky o ľudskom tele (časti tela, vnútorné orgány) pri pohybovej činnosti,
- správne držanie tela, polohy tela a jeho častí, pohyby tela a jeho častí - poznať a vedieť pomenovať,
- zásady bezpečnosti, hygieny a psychohygieny pre zdravie.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných psychomotorických cvičení v rôznych obmenách (spojenie zmyslového vnímania s kinestetickým v časovo – priestorových vzťahoch),
- proporcionálny rozvoj koordinačných pohybových schopností a flexibility,
- vytváranie návyku správneho držania tela v rôznych polohách,
- vytváranie návyku vedomého parciálneho dýchania, fyziologicky správneho dýchania,
- osvojovanie si pohybových cvičení so zameraním na koncentráciu a pozornosť,
- osvojovanie si pohybových aktivít zameraných na čiastočnú i celkovú relaxáciu.

Postoje:

- pozitívne vnímať prejavy svojho tela pri pohybe, ako potrebnú súčasť pohybu človeka,
- formovať pozitívne vzťahy v skupinách, empatiu.

V. AKTIVITY V PRÍRODE A SEZÓNNE POHYBOVÉ ČINNOSTI (6 hod)

(Plávanie, turistika, korčuľovanie, lyžovanie a i.)

Vedomosti:

- plávanie – elementárne poznatky o význame plávania, technike základných plaveckých zručností a možnostiach aplikácie plávania vo voľnom čase,
- turistika a pohyb v letnej prírode – elementárne poznatky o význame turistiky, jej druhoch a spôsoboch, pešia turistika a pobyt v prírode – základné zručnosti, cykloturistika a p., informácie o možnostiach aplikácie turistiky vo voľnom čase,
- lyžovanie a pohyb v zimnej prírode – aktivity a hry so sánkami, klzákmi, hry so snehom a na snehu, elementárne poznatky o význame lyžovania, základné pohybové zručnosti z lyžovania, informácie o možnostiach aplikácie lyžovania vo voľnom čase,
- korčuľovanie a pohyb na ľade – kĺzanie a hry na ľade, elementárne poznatky o význame korčuľovania, základné pohybové zručnosti z korčuľovania, informácie o možnostiach aplikácie korčuľovania vo voľnom čase,
- bicyklovanie – elementárne poznatky o význame bicyklovania, základné pohybové zručnosti z bicyklovania, informácie o možnostiach bicyklovania vo voľnom čase.

Schopnosti a zručnosti:

- osvojovanie si základných zručností z plávania, turistiky, korčuľovania, lyžovania v rôznych obmenách
- proporcionálny rozvoj všetkých pohybových schopností prostredníctvom sezónnych pohybových aktivít
- rozvoj senzorických schopností – pociťovanie, vnímanie, odhad času, priestoru

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozvoj kultúrno – umeleckých schopností – kultúra pohybového prejavu, precítenie pohybu, interpretácia, kreativita
- rozvoj intelektových schopností – všeobecná inteligencia v kontexte s poznávacími aktivitami
- realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí, v rôznych obmenách

Postoje:

- pozitívne vnímať pohybové aktivity v prírode ako potrebnú súčasť pohybu človeka, pozitívny vzťah k prírode, pohybovým aktivitám v rôznom prírodnom prostredí, ochrana prírody

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.6 PIATY ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Jazykové zložky v predmete Slovenský jazyk tvoria komplexný celok a vyučujú sa vzájomne prepojené bez ohľadu na primárne vzdelávanie.

Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov, je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme u žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce. Komunikačná gramotnosť je neoddeliteľnou súčasťou jazykového vyučovania aj vzhľadom na špecifické potreby žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou.

V zložke Literatúra je v 5. ročníku prioritou rozvíjať kognitívne schopnosti žiaka v poznávaní sveta, rozvíjať čitateľské kompetencie (súbor vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu).

V usporiadaní predmetu sa do popredia dostáva individuálna logopedická intervencia (ILI) a veľký dôraz sa kladie na vlastný jazykový prejav žiakov s NKS, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť a schopnosť argumentovať.

Pri zostavovaní časovo-tematických plánov je nutné mať na zreteli druh, typ a stupeň narušenia komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov, zároveň prispôbiť náročnosť učiva ich individuálnym osobitostiam.

2. Ciele

I. Kognitívne kompetencie

Spôsobilosť používať kognitívne operácie, Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine. Spôsobilosť kritického myslenia Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy. Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.

II. Komunikačné kompetencie

Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie. Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie. Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať. Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.

III. Interpersonálne (sociálne) kompetencie

Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty. Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcovi skupín. Spôsobilosť kooperácie Schopnosť empatie.

IV. Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu. Vytvárať vlastný hodnotový rebríček. Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.

Ciele predmetu podľa zložiek:

I. Poznávacie a rečové kompetencie –Slovenský jazyk

Verejná prezentácia textu, verejný prejav. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Analytické a syntetické zručnosti. Tvorivé zručnosti. Informačné zručnosti. Komunikačné zručnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

II. Poznávacie a čitateľské kompetencie – Literatúra

Technika čítania a verejná prezentácia textu. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti Analytické a interpretačné zručnosti Tvorivé zručnosti Informačné zručnosti

Špecifikácia cieľov pre žiakov s NKS

Dosiahnutie cieľov vzdelávania v predmete slovenský jazyk a literatúra je podmienené individuálnymi schopnosťami žiakov s NKS vzhľadom na ich druh a stupeň postihnutia.

3. Obsah

Jazyková zložka

Zvuková rovina jazyka a pravopis

Spojovník, pomlčka, splyvavá výslovnosť, znelé – neznelé – znelé nepárové (zvučné spoluhlásky), prestávka, sila hlasu, dôraz

1. Významová/lexikálna rovina

Spisovný jazyk – nárečia, jednovýznamové a viacvýznamové slová, príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie

Tvarová/morfologická rovina jazyka

Podstatné mená – životnosť, neživotnosť, vzory. Prídavné mená – akostné, stupňovanie, vzory.

Predložky – väzba s pádom

Syntaktická/skladobná rovina

Slovosled.

2. Sloh

Rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomné, opis pracovného postupu, diskusia – argument, poznámky/konspekt, cielený rozhovor (interview), hlavná myšlienka, téma.

Literatúra Poézia

Všeobecné pojmy - rytmus, striedanie prízvukných a neprízvukných slabík, personifikácia Žánre – pracovné piesne, zbojnícke piesne, uspávanky, vojenské piesne, žartovné piesne, koledy, zľudovelé piesne, Poézia nonsensu (nezmyslu)

Próza

Všeobecné pojmy – humor, humorný dej, humorná postava, slang, rozprávač. Žánre - fantastická rozprávka, neskutočné postavy, magické čísla a predmety.

- realistická rozprávka, ľudová rozprávka
- autorská rozprávka – autorstvo, obsah, výber a spôsob spracovania témy
- filmová a televízna rozprávka – práca s dramatickým textom, dialogizovaná forma dramatického textu, scenár, scenárista, režisér, herec, zvukové efekty
- povesť – ľudová, miestna, historická, heraldická, autorská, umelecké spracovanie povesti
- legenda ako výsledok zapisovania príbehov v kláštoroch, ľudová legenda, autorská legenda
- komiks ako prozaický žáner, úloha obrázku a bubliny v komikse, pôvod v komikse
- odborný náučný štýl, terminológia, úloha hesla v encyklopédii, usporiadanie hesiel encyklopédii

Jazyková zložka a literatúra obsahujú aj súbor termínov pojmov, ktoré sú trvalou zložkou obsahu vzdelávania (štandardizované na 1. stupni ZŠ a učiteľ s nimi ďalej pracuje).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Nová koncepcia výučby cudzích jazykov vychádza z kľúčových dokumentov Rady Európy a Európskej komisie, ktoré deklarujú ciele európskej jazykovej politiky. Podporujú efektívne celoživotné jazykové vzdelávanie a zdokonaľovanie interkultúrnych a jazykových zručností obyvateľstva. Absolvent ZŠ, i napriek tomu, že ide o žiakov s NKS by mal mať osvojené jazykové a rečové kompetencie na určitej úrovni. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu uciaci sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele

Základné kompetencie predmetu

Používateľ základného jazyka na úrovni A1 (5. ročník):

Uciaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1 má rozumieť známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb. Tieto výrazy a frázy dokáže používať. Vie predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní. Je schopný sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Ak si žiak osvojil a zvládol všeobecné kompetencie úrovne A1, vo vyšších ročníkoch ZŠ ich ďalej rozvíja k dosiahnutiu úrovne A2.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné :

- získavať nové vedomosti a zručnosti
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne využívať doteraz osvojený jazyk,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné:

Žiak

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť

Jazyková kompetencia

Učiaci na úrovni A1:

- používa iba základné jednoduché výrazy týkajúce sa osobných údajov a potrieb
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie
- obmedzene ovláda základné gramatické štruktúry a typy viet
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje

Sociolingvistická kompetencia

- dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu

Komunikačné zručnosti

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty

Čítanie s porozumením

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života

Písomný prejav

- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne.
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“

Ústny prejav

Dialóg

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie

Monológ

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná

3. Obsah

AHOJ, ZAČÍNAME – predstavenie, odkiaľ pochádzam, základné číslovky 1-100, farby, prídavné mená, časti tela, predložky

KOMUNIKUJEME – rozvoj jazykových schopností, jednoduché otázky a odpovede, pesničky, témy rodina, pozdrav na pohľadnici.

MÔJ SVET - čo mám rád, čo sa mi páči, vyjadriť čo nemám rád, čo sa mi nepáči, názvy potravín, list priateľovi, pomenovanie zvierat, naša škola, sviatky

ČAS –hodiny, dni v týždni

VOLNÝ ČAS- náš dom, náš byt, miestnosti v byte, nábytok , Veľká noc

ĽUDIA- rodina, priatelia, časti ľudského tela

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezrečnosť – narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť – afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fučnosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol.,2009)

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

najúčich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva piateho ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psycho-diagnostika, 1997)
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
- Test fonologického rozlišovania (Škodová)
- Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
- Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A.; SPN, 1995)
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
- Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
- Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
- Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
- Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
- Test kognitívnych operácii - TEKO
- Token test
- NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
- Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
- Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
- Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
- Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
- Test laterality (Matějček- Žlab)
- Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
- Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
- Test vývinu zrkového vnímania (Frostigová)
- Iné

2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.

3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.
Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, dopĺňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .

Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojiť si komunikačné stratégie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégie konverzácie
Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priraďovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miesta s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Biológia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Biológia
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie žiaka s NKS k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

2. Ciele

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich
- poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasť celku
- chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov
- chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody
- viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.

Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.

Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach. Identifikovať a správne používať základné pojmy.

Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov. Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.

Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať. Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

3. Obsah

PRÍRODA A ŽIVOT

Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii.

ŽIVOT V LESE.

Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka. Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Mikroskopické a nekvitnúce rastliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Huby a lišajníky v lese. Poznávanie húb (jedlých, jedovatých), spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave hubami. Lesné bezstavovce. Lesné obojživelníky a plazy. Lesné vtáky. Lesné cicavce.

ŽIVOT VO VODE A NA BREHU

Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov. Rastliny žijúce vo vode. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo. Mikroskopické a drobné vodné živočíchy. Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Ryby. Živočíchy žijúce

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

na brehu. Vtáky a cicavce žijúce pri vode.

ŽIVOT NA POLIACH A LÚKACH

Polia, lúky, pastviny. Životný priestor organizmov, druhová rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti. Rastliny a huby na lúkach. Obilniny. Krmoviny. Olejniny a okopaniny. Bezstavovce žijúce na lúčkach a poliach. Obojživelníky a plazy žijúce na lúkach a poliach. Vtáky žijúce na lúkach a poliach. Cicavce žijúce na lúkach a poliach.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Dejepis
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Dejepis
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov s NKS. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci s NKS oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzi-predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať :

- **s historickým časom**
  - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
  - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
  - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
  - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- **s historickým priestorom**
  - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
  - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
  - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
  - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
  - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
  - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
  - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
  - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
  - vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
  - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
  - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci získajú základné informácie ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
  - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
  - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
  - z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie
- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
  - vo vyberaní a v organizovaní informácií
  - v porovnávaní a v rozlišovaní informácií
  - v zaraďovaní informácií v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**
  - v zoradení výsledkov rozpoznaní podstatného od nepodstatného
  - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
  - vyhodnocovaní správnosti postupu
  - tvorbe súboru vlastných prác

3. Obsah

OD BLÍZKEHO K VZDIALENÉMU

Priestor a čas. Pamiatky v priestore a čase. Minulosť našej školy.

ČLOVEK V PREMENÁCH PRIESTORU A ČASU

Priestor na mape. Človek v pohybe. Ako si človek zmenšoval svet. Spôsob obživy človeka. Človek vládca prírody? Práca detí v minulosti a prítomnosti.

ČLOVEK A KOMUNIKÁCIA

Pamäť ľudstva

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Geografia
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Ciele

- zaujať žiakov s NKS ,aby mali záujem získavať vedomosti z geografie
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať
- všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- vedieť čítať mapy, plány miest - orientovať sa v nich a vedieť ich využiť v praxi
- vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe získaných vedomostí
- rozumieť grafom, diagramom
- hľadať odpovede na otázky, vyhľadávať informácie, vedieť interpretovať svoje riešenie problémov,
- naučiť sa diskutovať o návrhoch
- vedieť oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť
- vedieť zodpovedať na základné otázky geografie, kde to je, čím je to zaujímavé, ako to vzniklo, akí ľudia tam žijú
- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc
- orientovať sa v pláne mesta, auto atlase, v mape alebo pláne na internete
- vedieť čítať mapy všeobecno-zemepisné, tematické, rozumieť im
- vedieť interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dôsledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- vysvetliť vznik časových pásiem
- vypočítať vzdialenosť medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetrasenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- získavať údaje z rôznych zdrojov, vedieť využiť internet, odbornú literatúru
- tvoriť mentálne mapy so symbolmi

2. Obsah

OBJAVOVANIE ZEME A VESMÍRU

Zem ako planéta vo vesmíre, Tvar Zeme, Cesty do vesmíru a na Mesiac, Slnčná sústava, Slnko , planéty v slnečnej sústave, Mesiac, vesmír, planéta Zem, Tvar Zeme, Pohyby Zeme - obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi, Dôsledky pohybov.

POVRCH ZEME, SVETADIELY, OCEÁNY

Svetadiely, ostrovy, polostrovy, oceány, moria, prielavy, zálivy. Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta. Plavby K. Kolumba , F. Magalhaesa , J.Cooka , Vasca da Gamu.

MAPA A GLÓBUS

Glóbus, zemská os, póly, svetové strany, zemské pologule, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, rovník, zemské pologule, obratníky, polárne kružnice. Mapy, automapy, mapy na internete, plán mesta, tematické mapy , turistické mapy. Legenda mapy –symboly, znaky. Čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. Grafická mierka a meranie vzdialeností na mape

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

NAJKRAJŠIE MIESTA NA ZEMI, KTORÉ VYTVORILA PRÍRODA

Stavba Zeme, zemské jadro, plášť, zemská kôra, zemské platne a ich pohyb, vznik pohoria, vznik zemetrasenia, sopečná činnosť, cunami, zlomy. Kaňony, vodopády, jazerá (činnosť vody – riek, ľadovca), prítoky, delta .Činnosť vetra. Púšte, skalné mestá (činnosť vetra). Dažďové lesy , savana, lesy, púšť, (rastlinstvo, živočíšstvo)

NAJKRAJŠIE MIESTA NA ZEMI, KTORÉ VYTVORIL ČLOVEK

Sídla na Zemi Mestá a dediny (ako žijú ľudia na rôznych miestach Zeme). Kultúrne a technické stavby – (príklad chrámy, pyramídy,) Pamiatky UNESCO

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Občianska náuka
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov s NKS v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakovi pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakovi s NKS základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2. Ciele

- utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí, utváranie sebazpoznávania a sebahodnotenia, akceptovať vlastnú osobnosť, rešpektovať základné princípy demokracie a tolerance, vytvárať pozitívne vzťahy, poznať svoje práva a povinnosti
- vyjadriť vlastný názor, pocit, myšlienku, postoj uplatnením vhodných komunikačných prostriedkov
- nadobudnúť základné vedomosti a informácie týkajúce sa štátu
- rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania

3. Obsah

MOJA RODINA

Poslanie a funkcie rodiny. Vzťahy v rodine, roly členov rodiny. Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny. Práva a povinnosti detí. História mojej rodiny, zvyky a tradície. Komunikácia v rodine. Kríza v rodine. Problémy rodinného života a ich riešenie. Zdravý spôsob života. Zdravý životný štýl. Voľný čas v mojej rodine. Naši príbuzní, priatelia, susedia. Medziľudské vzťahy. Práca s dokumentmi a zákonmi. Dohovor o právach dieťaťa. Zákon o rodine

MOJA ŠKOLA

Trieda ako sociálna skupina. Triedny kolektív. Komunikácia v triede. Riešenie konfliktov Sebazpoznávanie. Sebahodnotenie. Hodnotenie iných. Sociálne vzťahy v našej triede. Osobnosť (negatívna a pozitívna)

Práva a povinnosti žiakov v triede - triedna samospráva Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť

NAŠA ŠKOLA

História a súčasnosť školy. Názov, adresa, riaditeľ, pedagógovia. Symboly školy (logo, hymna). Naša pani učiteľka, pán učiteľ. Čím by som chcela/chcel byť. Povolanie. Zamestnanie. Rodinné tradície v povolaniach. Školský systém v Slovenskej republike (do porovnania so školským systémom v EU). Typy a stupne škôl. Povinná školská dochádzka. Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, na dedine a v meste. Režim dňa. Výchova, vyučovanie. Voľnočasové aktivity.

ŠKOLA BUDÚCNOSTI

Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti. Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti. Obsah vzdelávania v budúcnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	3,5
Školský vzdelávací program:	1,5

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika na II. stupni je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju sformuloval Európsky parlament.

Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Dôraz sa kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti.

Kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, diagramy, grafy, tabuľky). Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú vedomosti o počtoch, mierkach, štruktúrach, základné operácie a prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci. Mal by byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz komunikovať. v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj k matematike je založený na rešpektovaní pravdy, na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.

V školskom vzdelávacom programe je počet hodín predmetu v porovnaní so štátnym vzdelávacím programom navýšený o 0,5 hodiny, t.j. na 4 hodiny týždenne. Počet hodín je navýšený s cieľom vytvoriť priestor na riešenie slovných úloh a úloh využiteľných v praxi.

2. Ciele

Cieľom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ a v 5.ročníku osobitne je zavŕšiť dôležité obdobie v procese vyučovania matematiky, v ktorom prevládalo vytváranie nových poznatkov a zručností na skúsenostnej báze s využívaním induktívnej metódy. Je to zároveň aj začiatok novej etapy učenia sa matematike, keď žiak postupne získava schopnosti používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiak by mal spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a ako dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

- -získavať nové poznatky a uplatniť ich v praxi
- -tvoriť jednoduché hypotézy
- -vedieť používať grafy, tabuľky, diagramy
- -orientovať sa v priestore
- -rozvíjať algoritmické myslenie, tvoriť návody
- používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií

Výsledkom vyučovania matematiky na II. stupni ZŠ pre NKS by malo byť správne používanie matematickej symboliky, terminológie, frazeológie a získanie schopnosti čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy, využívanie pochopených a osvojených postupov a algoritmov pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov.

3. Obsah

NÁSOBENIE A DELENIE V OBORE DO 10 000

Násobenie a delenie spamäti mimo oboru násobilky v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100.

Násobenie a delenie písomne jednociferným číslom a v jednoduchých prípadoch aj spamäti v obore do 10 000.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Násobenie a delenie pomocou kalkulačky aj dvojciferným číslom. Kontrola správnosti výpočtu. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.

VYTVORENIE OBORU PRIRODZENÝCH ČÍSEL DO A NAD MILIÓŇ

Vytvorenie predstavy o veľkých číslach. Počítanie po desaťtisícoch, tisícoch, stovkách. Čítanie a písanie prirodzených čísel.

Rád číslice v zápise prirodzeného čísla, porovnanie, usporiadanie, zaokrúhľovanie, zobrazovanie na číselnej osi.

Vzťahy medzi číslami, susedné čísla, párne, nepárne čísla. Rímske číslice. Riešenie slovných úloh.

POČTOVÉ VÝKONY S PRIRODZENÝMI ČÍSLAMI

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke (písomne hlavne kvôli pochopeniu princípu).

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti (v obore do 100, mimo obor do 100 s násobkami 10, 100, atď.), písomne dvojcifernými a trojcifernými deliteľmi aj so zvyškom.

Na kalkulačke všetky prípady delenia vrátane delenia so zvyškom. Znak deliteľnosti 2, 3, 5, 10.

Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie, využitie tejto vlastnosti pri riešení jednoduchých úloh ako propedeutiku riešenia rovníc.

Dohoda o poradí početných výkonov, porovnanie s poradím operácií na kalkulačkách používaných žiakmi.

Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami

GEOMETRIA A MERANIE

Rovinné útvary trojuholník, štvoruholník a ich porovnanie, kruh, kružnica. Vytváranie rovinných útvarov rysovaním kolmíc a rovnobežiek.

Meranie dĺžky úsečky, súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, násobok dĺžky úsečky. Obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika.

Stavba telies zo stavebnicových kociek na základe stanovených podmienok. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.

RIEŠENIE APLIKAČNÝCH ÚLOH A ÚLOH ROZVÍJAJÚCE ŠPECIFICKÉ MATEMATICKÉ MYSLENIE

Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov. Pravdepodobnostné hry, pokusy, pozorovania.

Zisťovanie počtu náhodných udalostí pri pokusoch. Riešenie nepriamo sformulovaných úloh.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Informatika
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní žiakov s NKS, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie týchto žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Žiaci s NKS majú pochopiť základné pojmy, postupy a techniky pri práci s údajmi a informáciami.

Dôležité je spoločné pôsobenie informatiky s ostatnými predmetmi a aplikovať informačné technológie vo vyučovaní. Vzhľadom na modernizáciu spoločnosti a celkovej doby je systematické vzdelanie v oblasti informatiky potrebné a predstavuje príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život.

Školský vzdelávací stanovuje v 5.ročníku jednohodinovú dotáciu, čo je v porovnaní so ŠVP zvýšenie o 0,5 hodiny. Počet hodín je navýšený s cieľom dostatočne zvládnuť základy informatiky, a to hlavne z dôvodu jej narastajúceho významu.

2. Ciele

- hlavným cieľom je zvládnuť základné pojmy týkajúce sa predmetu a ovládať jednoduché činnosti s počítačom (zapnúť, vypnúť, práca vo Word, Excell, internet.....)
- sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov
- zvládnuť základnú obsluhu počítača
- vedieť sa prihlásiť do školskej siete, ovládať klávesnicu, pracovať s myšou, používať učebné programy CD-DVD
- naučiť sa využívať efektívne počítač a multimédiá pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života.
- osvojiť si schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie.
- naučiť sa správne chápaniu a používaniu inforatických pojmov, algoritmickému, systematickému a logickému mysleniu pre prax

3. Obsah

INFORMÁCIE OKOLO NÁS

Pojmy:

- typy informácií, reprezentácia, bit, bajt
- formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte- WORD
- informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy- EXCELL
- prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky
- úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch
- vytvorenie alebo prerozprávanie príbehu ako prezentácia
- hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici
- edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

KOMUNIKÁCIA PROSTREDNÍCTVOM IKT

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

Tematický okruh zameraný na využitie nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. (práca s internetom – elektronická pošta, vyhľadávanie informácií..)

Pojmy:

- elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy, prenos informácií)-hudba, filmy
- webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače, web v bežnom živote
- rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ)-hudba, filmy Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:
- formátovanie emailovej správy
- školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google
- rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom
- prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

POSTUPY, RIEŠENIE PROBLÉMOV, ALGORITMICKÉ MYSLENIE

Špecifické postupy riešenia problémov prostredníctvom IKT.

Dôležité pojmy - algoritmus, program, programovanie. Daný tematický okruh prispôbiť stupňu postihnutia.

Pojmy:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov
- programovací jazyk
- zložitosť riešenia problému

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému

PRINCÍPY FUNGOVANIA IKT

Popis mechanizmov informačných a komunikačných technológií.

Pojmy:

- vstupno/výstupné zariadenia
- oblasti aplikácií softvéru
- operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh
- priečink, disk, CD, USB- pamäťový kľúč, archív
- princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa
- spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh
- ukladanie informácií na rôzne média, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania
- práca so súbormi v lokálnej sieti triedy logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky.

Pojmy:

- informačné technológie, riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri
- zásady bezpečnosti, platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah
- licencie programov, legálnosť používania
- legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií
- ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú
- kto, prečo a ako pácha počítačovú kriminalitu, čo môže spôsobiť
- rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti
- diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet **výtvarná výchova** vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania sa. Vo vyučovaní žiakov s NKS ma nezastupiteľné miesto. Rozvíja osobnosť žiaka s NKS v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to v prvom rade dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám, nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi, ktoré takéto zručnosti nevyžadujú, väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

2. Ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií, rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.
- vedome rozvíjať tvorivosť
- umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov
- rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a technik.
- formovať kultúrne a postoje, vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.
- formovať celistvú osobnosť, pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

3. Obsah

Vyučovanie VV je programovaný a riadený proces, v ktorom ale učiteľ iniciuje, rešpektuje a podporuje nápady a individuálne riešenia žiaka.

Do obsahu predmetu VV patria:

- činnosti žiakov*, ktoré vychádzajú z myšlienkových, formálnych a technických procesov výtvarných a vizuálnych umení. Sú založené na súčasnom stave poznania vizuálnej kultúry;
- témy/námety/obsahy* zobrazovania, ktoré majú svoj dôležitý antropologický a kultúrny charakter;

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Témy ponímame z hľadiska osobnosti a veku žiaka, jeho druhu, typu a charakteru narušenej komunikačnej schopnosti, ďalej v rámci edukačných cieľov a kultúrno-spoločenskej reality. Žiak spracováva (mentálne i formálne) symboly, ktoré vizuálne vyjadrujú jeho predstavy a fantazijné koncepty, alebo sa odvolávajú na javovú stránku sveta. Na rozdiel od iných predmetov, ktoré sa zaoberajú niektorými z týchto tém, VV angažuje osobnosť žiaka v inom zmysle: neučí sa o nich, ale vyjadruje ich, hľadá svoj spôsob ich vyjadrenia. To kladie vyššie nároky na senzomotorické a afektívne ciele predmetu a tým dopĺňa predmety, v ktorých prevažuje cieľ kognitívny.

- c) v *reflexii diel* výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, filmu a videa; V nižšom sekundárnom vzdelávaní sa zvyšuje dôraz na poznávanie a veku primeraný rozbor diel vizuálnej kultúry – jednak kľúčových diel reprezentujúcich historické epochy a kultúry, jednak diel reprezentujúcich súčasné tendencie vizuálnych umení.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovaci predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom s NKS národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa. Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietovaných percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie.

Hudobná výchova umožňuje žiakom s NKS tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia. Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomenie, sebauvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo-humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí. Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispieje k priblíženiu sa či dosiahnutiu ideálu, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek. Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, / reprodukčné a produkčné, / percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších- pri dramatickej hre. Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie. Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

2. Ciele

- pochopiť komunikatívnu funkciu hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania
- získať poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou
- nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomiť si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu u svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hovoriť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času

3. Obsah

AKO SA NÁM PRIHOVÁRA HUDBA

Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia, zážitok z hudby a jeho zdôvodnenie, podoby hudobnej skladby, komunikatívna funkcia hudby, správanie sa na hudobných a slávnostných podujatiach

Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov

Typická pieseň a hudobná skladba vybraných národov.

Hudba spojená s inými druhmi umenia (tvorba integratívneho projektu) vyvodenie základných prvkov opery, operety, muzikálu, melodrámy, baletu z typických diel svetovej hudobnej literatúry, voľné dotvorenie hry so spevom a vyvodenie charakteristiky rôznych hudobno-dramatických diel

VOKÁLNO-INTONAČNÉ ČINNOSTI

Spev žiaka na základe dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne, ľudové aj umelé, v durových tóninách, pritom využívať získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti, so zreteľom na ich druh, typ a stupeň narušenej komunikačnej schopnosti

INŠTRUMENTÁLNE ČINNOSTI

Realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby

HUDOBNO-POHYBOVÉ ČINNOSTI

realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom, na základe individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie.

PERCEPČNÉ ČINNOSTI

Orientácia žiaka v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby, dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby, dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami.

HUDOBNO-DRAMATICKÉ ČINNOSTI

integrovat' a komplexne využívať vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Piaty
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak s NKS si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele

- je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni
- osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti
- zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť
- prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie
- vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie

Špecifické ciele predmetu:

Pohybové kompetencie

- žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb
- žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia
- žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase

Kognitívne kompetencie

- žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia
- žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov
- žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti
- žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru
- žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote
- žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem
- žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí
- žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti
- žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie
- žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus

Komunikačné kompetencie

- žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať
- žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľnočasových aktivít

Učebné kompetencie

- žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu
- žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Interpersonálne kompetencie

- žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným
- žiak efektívne pracuje v kolektíve
- žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe
- žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote

Postojové kompetencie

- žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti
- žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera
- žiak dodržiava princípy fair-play
- žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity
- žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch **modulov**.

Zdravie a jeho poruchy

Zdravý životný štýl

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami
- vedieť poskytnúť prvú pomoc
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie
- mať vytvorenú hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy
- zaradiť využívať športové a pohybové činnosti vo svojom voľnom čase
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

B. Poznanky z telesnej výchovy a športu

C. Všeobecná gymnastika

- kondičná

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- základná:
  - akrobatické cvičenia
  - skoky a obraty
  - cvičenia na náradí a s náradím
  - cvičenia s náčiním
  - relaxačné a dychové cvičenia
  - poradové cvičenia
- rytmická
- kompenzačné cvičenia

Atletika

Základy gymnastických športov

- športová gymnastika
- moderná gymnastika

Športové hry Plávanie Sezónne činnosti

Povinný výberový tematický celok Testovanie

D. Výberové tematické celky

Výberový tematický celok

Do výberového tematického celku je možné zaradiť pohybové činnosti, na ktoré má škola podmienky, o ktoré majú žiaci záujem a pri ich vyučovaní sú dodržané bezpečnostné predpisy. Medzi takéto aktivity môžeme o.i. zaradiť, bedminton, florbal a pohybové aktivity ako aerobic, korčuľovanie, korčuľovanie in-line, rozvoj silových pohybových schopností v posilňovni, tance. Pri rozvoji silových schopností prihliadať na telesný rozvoj a pohlavné osobitosti žiakov. Podmienkou pre zaradenie ľadového hokeja je umelá alebo prírodná ľadová plocha (nie zamrznutá voľná plocha) a použitie týchto ochranných prostriedkov: prilby, pevných rukavíc, chráničov predkolenia na futbal a chráničov lakťov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.7 ŠIESTY ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Jazykové zložky v predmete Slovaný jazyk tvoria komplexný celok a vyučujú sa vzájomne prepojené bez ohľadu na primárne vzdelávanie.

Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk sa chápe ako znak národnej a individuálnej identity, ako prostriedok komunikácie a profesionálnej realizácie a prostriedok na vyjadrovanie citov a pocitov, je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme u žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce. Komunikačná gramotnosť je neoddeliteľnou súčasťou jazykového vyučovania aj vzhľadom na špecifické potreby žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou.

V zložke Literatúra je v 6. ročníku prioritou rozvíjať kognitívne schopnosti žiaka v poznávaní sveta, rozvíjať čitateľské kompetencie (súbor vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu).

V usporiadaní predmetu sa do popredia dostáva individuálna logopedická intervencia (ILI) a veľký dôraz sa kladie na vlastný jazykový prejav žiakov s NKS, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť a schopnosť argumentovať.

Pri zostavovaní časovo-tematických plánov je nutné mať na zreteli druh, typ a stupeň narušenia komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov, zároveň prispôbiť náročnosť učiva ich individuálnym osobitostiam.

2. Ciele predmetu

I. Kognitívne kompetencie

Spôsobilosť používať kognitívne operácie. Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine. Spôsobilosť kritického myslenia. Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy. Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.

II. Komunikačné kompetencie

Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie. Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie. Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať. Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.

III. Interpersonálne (sociálne) kompetencie

Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty. Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcovi skupín. Spôsobilosť kooperácie. Schopnosť empatie.

IV. Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu. Vytvárať vlastný hodnotový rebríček. Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.

Ciele predmetu podľa zložiek :

I. Poznávacie a rečové kompetencie –Slovenský jazyk

Verejná prezentácia textu, verejný prejav. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Analytické a syntetické zručnosti. Tvorivé zručnosti. Informačné zručnosti. Komunikačné zručnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

II. Poznávacie a čitateľské kompetencie – Literatúra

Technika čítania a verejná prezentácia textu. Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti. Analytické a interpretačné zručnosti. Tvorivé zručnosti. Informačné zručnosti

Špecifikácia cieľov pre žiakov s NKS

Dosiahnutie cieľov vzdelávania v predmete slovenský jazyk a literatúra je podmienené individuálnymi schopnosťami žiakov s NKS vzhľadom na ich druh a stupeň postihnutia.

3. Obsah

Jazyková zložka

I. ZVUKOVÁ ROVINA JAZYKA A PRAVOPIS

Výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách. Hlavný slovný prízvuk. Interpunkcia.

II. VÝZNAMOVÁ/LEXIKÁLNA ROVINA

Slangové slová. Slovníky - výkladový, cudzích slov. Slovná zásoba. Spisovné slová – nespisovné slová. Neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová. Domáce slová – cudzie slová. Zastarané slová – nové slová. Skratky. Tvorenie slov odvodením: prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo. Tvorenie slov: skladaním.

III. TVAROVÁ/MORFOLOGICKÁ ROVINA JAZYKA

Podstatné mená: konkrétne – abstraktné, pád - piaty – zastarané oslovenie, pomnožné - rod pomnožných podstatných mien. Prídavné mená: vzťahové, zvieracie, prívlastňovacie, vzor – pávi, matkin, otcov. Číslovky: skloňovanie, rod, číslo, pád, delenie čísloviek – určité, neurčité, násobné. Slovesá: zvrtné, nezvrtné, jednoduchý a zložený tvar, plnovýznamové – neplnovýznamové, spôsob - označovací, rozkazovací, podmieňovací. Príslovky: druhy prísloviiek - miesta, času, spôsobu, príčiny, stupňovanie prísloviiek. Predložky: vokalizácia. Spojky.

IV. SYNTAKTICKÁ/SKLADOBNÁ ROVINA

Jednoduchá veta: holá, rozvitá. Základné vetné členy: podmet – vyjadrený, nevyjadrený, prísudok – slovesný, neslovesný, vetný základ. Zhoda. Vetné sklady: prisudzovací. Jednočlenná veta: slovesná, neslovesná. Dvojčlenná: úplná, neúplná

Sloh

Diskusia: protiargument. Statický opis. Dynamický opis. Umelecký opis. Charakteristika osoby. Rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomné. Rétorika – artikulácia, sila hlasu, gestikulácia, mimika, postoj. Príhovor (prívet). Správa o riešení/výsledku projektu ústna/písomná. Dialóg. Projekt. Tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec. Pointa. Vnútoraná kompozícia – úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie.

Literatúra

Odporúčané zadelenie tematických celkov v 6. ročníku

• Próza

- Próza ako základná forma literárnej tvorby
- Krátke formy ľudovej slovesnosti
- Príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota
- Krátka próza
- Bájka
- Báj
- Poviedka

• Dobrodružná literatúra

• Divadelná hra, rozhlasová rozprávka

• Poézia

- Báseň, populárna pieseň
- Balada

Všeobecné pojmy: poézia, próza, divadelná hra, umelecká literatúra, dobrodružná literatúra **Literárne žánre:** bájka, báseň, populárna pieseň, príslovie, porekadlo, pranostika, rozhlasová rozprávka, báj, po-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

viedka, balada, anekdota

Štruktúra diela: literárna postava, hlavná literárna postava, vedľajšia literárna postava, rozprávač - ja-forma, on-forma, vnútorná kompozícia literárneho diela – úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

Štylizácia textu: dialóg, monológ, prirovnanie, zdobenina, metafora, epiteton

Metrika: rým – združený, striedavý, obkročný. verš

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Nová koncepcia výučby cudzích jazykov vychádza z kľúčových dokumentov Rady Európy a Európskej komisie, ktoré deklarujú ciele európskej jazykovej politiky. Podporujú efektívne celoživotné jazykové vzdelávanie a zdokonaľovanie interkultúrnych a jazykových zručností obyvateľstva. Absolvent ZŠ, i napriek tomu, že ide o žiakov s NKS by mal mať osvojené jazykové a rečové kompetencie na určitej úrovni. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele

Základné kompetencie predmetu

Používateľ základného jazyka na úrovni A1 (6. ročník):

Učitelia sa, ktorý dosiahne úroveň A1 má rozumieť známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb. Tieto výrazy a frázy dokáže používať. Vie predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní. Je schopný sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť. Ak si žiak osvojil a zvládol všeobecné kompetencie úrovne A1, vo vyšších ročníkoch ZŠ ich ďalej rozvíja k dosiahnutiu úrovne A2.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

- získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- aktívne využívať doteraz osvojený jazyk,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné:

Žiak

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci na úrovni A1:

- používa iba základné jednoduché výrazy týkajúce sa osobných údajov a potrieb,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- obmedzene ovláda základné gramatické štruktúry a typy viet,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

- dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti:

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života.

Písomný prejav

- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Dialóg

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie.

Monológ

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

3. Obsah

I. MÔJ ŽIVOT

II. . ZVIERATÁ

III. DOKTOR, DOKTOR

IV. JEDLO

V. VIEŠ TO?

VI. . ZÁBAVA

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Nemecký jazyk
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Nová koncepcia výučby cudzích jazykov vychádza z kľúčových dokumentov Rady Európy a Európskej komisie, ktoré deklarujú ciele európskej jazykovej politiky. Podporujú efektívne celoživotné jazykové vzdelávanie a zdokonaľovanie interkultúrnych a jazykových zručností obyvateľstva. Absolvent ZŠ, i napriek tomu, že ide o žiakov s NKS by mal mať osvojené jazykové a rečové kompetencie na určitej úrovni. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele

Základné kompetencie predmetu

Používateľ základného jazyka na úrovni A1

Učitelia sa, ktorý dosiahne úroveň A1 má rozumieť známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb. Tieto výrazy a frázy dokáže používať. Vie predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní. Je schopný sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

- získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne využívať doteraz osvojený jazyk,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Žiak

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci na úrovni A1:

- používa iba základné jednoduché výrazy týkajúce sa osobných údajov a potrieb,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- obmedzene ovláda základné gramatické štruktúry a typy viet,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

- dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti:

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života.

Písomný prejav

- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Dialóg

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie.

Monológ

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

3. Obsah

- Úvod do jazyka - použiť základné pozdravy, získať základné vedomosti o Nemecku, používať správnu výslovnosť
- Ako sa voláš? Kde bývaš? Koľko máš rokov? Odkiaľ pochádzaš? Nový priateľ
- Škola začína. V učebni. Aký je tvoj obľúbený predmet? Žiak a učiteľ. Školská hra
- Ktože je to? Máš súrodencov? Máš domáce zvieratá? Máš rád zvieratá? Rozprávka
- Kedy máš narodeniny? Dnes mám narodeniny. Čo si dostal? Čo robíš? Všetko najlepšie k narodeninám

I. KOMUNIKÁCIA

pozdravy, informácie o sebe a o iných ľuďoch

II. VZDELÁVANIE A PRÁCA

škola, trieda, predmety, povolania

III. MÔJ SVET

rodina, domáce zvieratká, priatelia a veci, ktoré nás obklopujú

IV. NARODENINY

sviatok, darčeky, rodinná oslava, jedlá a nápoje, blahoželanie

V. MOJE ZÁLUBY

čo robíš rád vo voľnom čase

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexicálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezpečnosť – narušený vývin reči,
- získaná orgánová bezpečnosť – afázia,
- získaná psychogénna bezpečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus,
- narušenie zvuku reči – fufnavosť,
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť,
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria,
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia,
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti,
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne,
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol.,2009)

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS,
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru,
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika,
- logopedická terapia,
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania,
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú,
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti.

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva šiesteho ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov,
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997),
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab),
- Test fonologického rozlišovania (Škodová),
- Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995),
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.),
- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček),
- Skúška sluchovej anlyzy a syntézy (SAS- M),
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995),
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová),

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008),
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992),
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998),
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005),
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982),
  - Test kognitívnych operácií – TEKO,
  - Token test,
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993,
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu,
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998),
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová, B.: Psychodiagnostika, 2008),
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier),
  - Test laterality (Matějček- Žlab),
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová),
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš),
  - Test vývinu zrkovného vnímania (Frostigová),
  - Iné.
2. **krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
3. **krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností.

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok,
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie.

Obsah stimulácie:

Použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.

Vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov.

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa,
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie.

Obsah stimulácie:

Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina (SAS).

Nácvik fonematickej diferenciacie. Nácvik artikulácie. Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu,
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich,
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči,
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa,
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá,
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby. Obsah stimulácie:

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu.

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie:

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis,
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom.

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni.

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči.

Matematické schopnosti

- -rozvíjať predčíselné predstavy,
- -rozvíjať číselné predstavy,
- -rozpoznať súvislosti,
- -rozvíjať matematické schopnosti.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie gramotnosti.

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy. Prepojenie čítania a písania.

Osvojovanie si stratégií učenia.

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav. Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy. Vytváranie analógií.

Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla. Vytvorenie stálosti množstva.

Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh.

Geometria. Jednotky. Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie:

- osvojovať si komunikačné stratégie,
- rozvíjať konverzačné schopnosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Obsah stimulácie:

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie.

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie:

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie,
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť),
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase,
- rozvíjať motorické schopnosti.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia). Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia). Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Fyzika
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

2. Ciele

Intelektuálna oblasť:

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti:

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť:

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť:

- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto spoločnosti.

Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

Poznávacia (kognitívna): Používať kognitívne operácie, formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia, uplatňovať kritické myslenie, nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine, myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky

Komunikačná: Tvoriť, prijať a spracovať informácie, vyhľadávať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať

Interpersonálna: Akceptovať skupinové rozhodnutia, kooperovať v skupine, tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných, diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme **Intrapersonálna:** Regulovať svoje správanie, vytvárať si vlastný hodnotový systém

3. Obsah

I. SKÚMANIE VLASTNOSTÍ KVAPALÍN, PLYNOV A PEVNÝCH TELIES *Obsahový štandard:*

Vlastnosti kvapalín a plynov:

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť. Využitie vlastností kvapalín.

Meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom. Jednotky objemu 1 ml, 1 l.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínavosť, deliteľnosť. Využitie vlastností plynov.

Tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov. Zhrnutie vlastností kvapalín a plynov.

Vlastnosti pevných telies:

Krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť. Meranie hmotnosti telies.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Jednotky hmotnosti 1 g, 1 kg.

Objem telies. Určovanie objemu geometricky pravidelných a nepravidelných telies. Dĺžka. Odhad dĺžky.

Jednotky dĺžky 1 mm, 1 cm, 1 m, 1 km.

Rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies. Zhrnutie vlastností pevných telies.

Výkonový štandard:

- overiť jednoduchým experimentom vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies, porovnať a vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies, rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti telies, správne použiť pojem fyzikálna vlastnosť, použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu, vykonať zápis nameranej hodnoty fyzikálnej veličiny zaznamenať pozorovania a namerané hodnoty fyzikálnych veličín do tabuľky, zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf napr. pri odhade dĺžky

Rozvíjané kompetencie:

poznávacia (kognitívna): formulovať hypotézy a overiť ich experimentom, analyzovať záznamy z meraní, porovnať záznamy z pozorovaní a meraní, vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies, urobiť odhady dĺžky, budovať predstavu o jednotkách dĺžky, aplikovať poznatky o vlastnostiach kvapalín, plynov a pevných telies v technických zariadeniach a v bežnom živote, tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte **komunikačná:** zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky, pokusom ilustrovať vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies, spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC), prezentovať výsledky pozorovania a merania, podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu **interpersonálna:** kooperovať vo dvojici prípadne v skupine **intrapersonálna:** ohodnotiť vlastnú prácu a prácu druhých, schopnosť sebaregulácie

Ďalšie návrhy činností:

Projekt: Tvorivé rozvinutie vedomosti o vlastnostiach tekutín. (Např. navrhnuť zariadenie, v ktorom možno dať do pohybu tekutiny horizontálnym aj vertikálnym smerom).

Aktivita: Odhad a meranie dĺžky, voľba vlastnej jednotky. (Např. vlastná stopa ako jednotka, zmeranie dĺžky stopy, zostrojenie grafu závislosti medzi počtom stôp a dĺžkou.)

II. . SPRÁVANIE TELIES V KVAPALINÁCH A PLYNOCH *Obsahový štandard:*

Správanie telies v kvapalinách:

Meranie objemu a hmotnosti telies plávajúcich, vznášajúcich a potápajúcich sa vo vode, určenie podielu m/V.

Pojem hustota. Jednotky hustoty g/cm³, kg/m³.

Vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej látky. Odčítanie hodnoty hustoty látky z grafu.

Experimentálne určenie hustoty rôznych kvapalín.

Meranie vytlačeného objemu vody plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami. Porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny. Porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny.

Skúmanie objemu a hmotnosti vytlačenej kvapaliny pri ponáraní plávajúceho telesa v kvapalinách s rôznou hustotou.

Správanie telies v plynoch:

Pozorovanie správania sa mydlových bubliniek vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch.

Hustoty plynov.

Výkonový štandard:

- postupovať podľa návodu stratégiou: formulovanie problému – vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní – spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní, zostrojiť graf hustoty pre telesá z rovnakej látky, určiť z grafu hodnotu hustoty, aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačeného objemu kvapaliny sú rovnaké, prakticky určiť hustotu malých telies, pracovať s tabuľkami MFCHT, identifikovať neznámu látku podľa jej hustoty, riešiť jednoduché výpočtové úlohy, vysvetliť vybrané javy z bežného života pomocou hustoty, získať informácie k tvorbe projektu, tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

podieľať sa na práci v tíme, prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede, v rámci hodnotenia projektov v triede vybrať najlepší projekt a svoj výber zdôvodniť

Rozvíjané kompetencie:

poznávacia (kognitívna): aplikovať model empirického poznávania, rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu reálne meranie – grafické zobrazenie, aplikovať poznatky pri zostrojení modelov technických zariadení, tvorivo využiť vedomosti pri práci na projekte **komunikačná:** vyhľadať a spracovať informácie, spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC), prezentovať výsledky pozorovania a merania, argumentovať a diskutovať pri prezentácii projektu, kooperovať v tíme

interpersonálna: kooperovať vo dvojici, prípadne v skupine

intrapersonálna: vedieť kriticky zhodnotiť výsledky svojej práce a práce druhých, schopnosť sebaregulácie

Ďalšie návrhy činností:

Projekt: Zostrojenie technického zariadenia, ktoré funguje na princípe nadľahčovania telesa vo vode alebo vo vzduchu (napr. ponorka, model meteorologického balóna). Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky.

Riešenie problémov: Identifikácia neznámych látok pomocou určenia ich hustoty, práca s tabuľkami.

Aktivita: Skúmanie vplyvu teploty na zmenu hustoty látky (napr. pokusy s balónikmi naplnenými vodou rôznej teploty ponorenými do akvária s vodou).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Chémia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Chémia
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

1. Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.

Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

2. Ciele

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Ďalšie ciele:

Identifikácia a správne používanie pojmov - žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov.

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie.

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov.

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska.

3. Obsah

I. CHÉMIA OKOLO NÁS

1. Objavovanie chémie v našom okolí
2. Skúmanie vlastností látok
3. Zmesi a chemicky čisté látky
4. Látky, nevyhnutné pre náš život: voda a vzduch

Obsahový štandard:

Význam chémie pre život človeka, chémia ako veda, chemické laboratórium, chemická výroba, chemický výrobok, prírodná surovina, chemicky čistá látka (chemická látka), vlastnosti látok (horľavosť, skupenstvo, vôňa, zápach, vzhľad, rozpustnosť), zmes, rôznorodá zmes, rovnorodá zmes – roztok, vodný roztok, nasýtený roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, metódy oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), voda, vzduch.

Výkonový štandard:

- zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok, rozpoznať chemicky čisté látky, rôznorodé zmesi, rovnorodé zmesi (roztoky tuhé, kvapalné a plynne), uviesť príklady látok rozpustných vo vode, látok nerozpustných vo vode, vodných roztokov používaných v domácnosti, základných metód oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), využitia metód oddeľovania zložiek zmesí v praktickom živote, chápať význam vody pre život človeka, zvieratá a rastliny, rozdelenie vôd podľa výskytu (zrážková, povrchová, podzemná, minerálna) a podľa použitia (pitná, úžitková, odpadová, destilovaná), vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd (zrážková, povrchová, podzemná, pitná, úžitková, odpadová, destilovaná), poznať možnosti úpravy a čistenia vôd, dôsledky znečistenia vôd, vymenovať hlavné zložky vzduchu, skleníkové plyny (napr. oxid uhličitý), hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (spaľovanie odpadov – potreba separovaného zberu), poznať význam kyslíka pre živé organizmy, poznať príčiny vzniku ozónovej diery a skleníkového efektu a ich následky pre našu planétu, význam ozónovej vrstvy, vymenovať významné chemické závody vo svojom okolí a priradiť im výrobok, poznať problematiku obmedzených zdrojov surovín a dôležitosť ich hospodárneho využitia (potreba separácie odpadov, recyklácie), poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina), poznať telefónne čísla prvej pomoci, dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi, vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít, poznať základné pomôcky pre základné metódy oddeľovania zložiek zmesí: skúmavka, kadička, banka, kryštalizačná miska, filtračný lievik, filtračný papier, držiak, kruh, svorka, stojan, chladič, odparovacia miska, krycie sklíčko, chemická lyžička, kahan, tyčinka, odmerný valec, pipeta, vykonať podľa návodu: filtráciu, kryštalizáciu, vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich, zaznamenať výsledok pokusu.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Námety na LC:

1. Filtrácia
2. Kryštalizácia Alternatívne: Destilácia

Námety na tvorbu projektov:

1. Voda
2. Vzduch

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Biológia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Biológia
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie žiaka s NKS k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

2. Ciele

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich
- poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasť celku
- chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov
- chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody
- viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.

Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.

Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach. Identifikovať a správne používať základné pojmy.

Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov. Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.

Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať. Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

3. Obsah

I. ŽIVOT S ČLOVEKOM A V ĽUDSKÝCH SÍDLACH *Obsahový štandard:*

Ľudské obydliá a ich okolie. Vplyv ľudskej činnosti na prispôbovanie sa organizmov prostrediu. Mikroorganizmy žijúce s človekom. Poznávanie a význam pre človeka. Pestované rastliny v záhradách. Pestované ovocné stromy a kry. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Nežiaduci spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady prevencie pred šírením nákazy. Včelárstvo, rybárstvo a rybníkarstvo. Spoločenský život včiel. Zásady chovu včiel a rýb. Chovateľsky významné vtáky. Blízky spoločníci človeka. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Spolunažovanie živočíchov a ľudí v domácnosti. Chovateľsky významné cicavce. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam. Zásady chovu. Cicavce žijúce s človekom. Poznávanie podľa vonkajších znakov, riziká prenosu nákazlivých ochorení, ochrana a prevencia. Živočíchy v okolí ľudských sídiel. Poznávanie podľa vonkajších znakov, význam.

Výkonový štandard:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Uviest osobitosti ľudských obydlí a ich okolia pre život organizmov. Uviest význam kríženia rastlín a živočíchov pre človeka. Uviest význam zdomácnovania živočíchov pre človeka. Uviest prejavy škodlivosti parazitickej baktérie pre človeka. Opísať využitie mliečnych a kvasných baktérií. Uviest príklad využitia kvasiniek človekom. Uviest podmienky výskytu plesní v domácnosti. Uviest príklad priemyselnej výroby s využívaním kvasinky. Pomenovať podľa ukážky zástupcu cibulovej, hlúbovej a koreňovej zeleniny. Poznať na ukážke a pomenovať strukovinu. Rozlíšiť a pomenovať na ukážke päť druhov zeleniny. Vysvetliť potrebu hnojenia pôdy v záhrade pri dlhoročnom pestovaní plodín. Vysvetliť význam zeleniny vo výžive človeka. Poznať na ukážke a pomenovať dva ovocné stromy. Poznať na ukážke a pomenovať dve rastliny s drobným dužinatým ovocím. Vysvetliť význam ovocia pre zdravie človeka. Zdôvodniť na príklade škodlivosť vnútorného a vonkajšieho parazita. Poznať na ukážke dva živočíchy znehodnocujúce potraviny. Poznať zásady ochrany pred vnútornými parazitmi. Poznať spôsob odstránenia vši z vlasov. Opísať na ukážke význam včely matky, robotnice, trúda v úli. Uviest príklady významu chovu včely pre človeka. Vysvetliť význam rýb pre človeka. Na ukážke pomenovať samca a samicu kury, kačice, husi a morky. Vysvetliť na príklade kohúta a sliepky pohlavnú dvojtvarosť. Uviest význam chovu kury, kačice, husi alebo morky pre človeka. Porovnať odlišnosti vonkajších znakov psa a mačky. Pomenovať na ukážke jedno plemeno psa. Uviest zásady chovu psa a mačky v domácnosti. Uviest príklad starostlivosti o drobné domáce živočíchy. Rozpoznať na ukážke tri druhy hospodárskych zvierat. Rozpoznať na ukážke samca, samicu a mláďa dvoch hospodárskych zvierat. Uviest význam chovu jedného druhu hospodárskeho zvierata. Uviest dôsledky pridávania veľkého množstva chemických prípravkov do potravy hospodárskych zvierat. Rozlíšiť na ukážke myš a potkana. Uviest riziko výskytu myši a potkanov v domácnosti. Poznať spôsoby ochrany pred myšami a potkanmi. Uviest dva bezstavovce žijúce v záhrade alebo sade. Vysvetliť škodlivosť premnoženia niektorých bezstavovcov v domácnosti, záhrade a sade. Opísať význam spevavých vtákov v okolí domácností. Poznať na ukážke troch spevavých vtákov. Uviest príklad spevavého vtáka, ktorý sa živí hmyzom.

II. ZÁKLADNÁ ŠTRUKTÚRA ŽIVOTA *Obsahový štandard:*

Rastlinná a živočíšna bunka. Základná stavba a funkcia častí bunky.

Výkonový štandard:

Pomenovať na ukážke časti rastlinnej bunky. Vysvetliť význam bunkového jadra a chloroplastu. Pomenovať na ukážke časti živočíšnej bunky. Určiť na ukážke zhodné a rozdielne znaky rastlinnej a živočíšnej bunky.

III. ŽIVÉ ORGANIZMY A ICH STAVBA *Obsahový štandard:*

Nebunkové a jednoduché bunkové organizmy. Stavba tela. Význam, vplyv na človeka, nákazlivé ochorenia, prevencia. Stavba tela jednobunkových organizmov. Stavba tela mnohobunkových organizmov.

Výkonový štandard:

Porovnať stavbu vírusu a baktérie. Rozhodnúť, či pôvodcom nákazy chrípky, žltacky, angíny je vírus alebo baktéria. Uviest príklad troch nákazlivých ochorení. Uviest možnosti predchádzania šíreniu vírusových a bakteriálnych nákaz. Pomenovať na ukážke črievičky hlavné časti tela. Porovnať na ukážke stavbu tela drobnozrnka a črievičky. Priradiť pletivo a tkanivo k rastline a živočíchovi. Určiť na ukážke rastliny jej orgány. Určiť na ukážke štruktúry tela živočicha bunku, tkanivo, orgán, sústavu orgánov.

IV. STAVBA TELA RASTLÍN A HÚB *Obsahový štandard:*

Stavba tela nekvitnúcich rastlín. Machy a paprade. Stavba tela kvitnúcich rastlín. Koreň, prijímanie živín koreňom, význam pre život rastliny. Stonka (dreviny, byliny), prúdenie látok stonkou, význam pre život rastliny. List. Fotosyntéza, dýchanie, vyparovanie vody, význam pre život v prírode. Kvet. Opeľovanie a oplodnenie. Význam pre rozmnožovanie rastlín. Plod a semeno. Rozdelenie plodov, význam pre rozmnožovanie rastlín. Rastlinné telo. Súčinnosť orgánov pre príjem živín, prenos a vylučovanie látok. Vplyv svetla, tepla, vody a živín. Huby s plodnicou jedlé a jedovaté, rozlíšenie podľa typických znakov. Kvasinky, plesne, lišajníky, stavba tela.

Výkonový štandard:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

Pomenovať na ukážke časti tela machu. Pomenovať na ukážke časti tela paprade. Uviest' význam výtrusov pre machy a paprade. Rozlíšiť na ukážke stavby koreňa pokožku, dužinu, cievne zväzky, koreňové vlásky. Uviest' živiny, ktoré rastlina prijíma koreňom. Vysvetliť význam koreňa pre rastlinu. Roztriediť na ukážke dreviny a byliny podľa stavby stonky. Vysvetliť význam cievnych zväzkov v stonke. Určiť na konáriku púčiky a vysvetliť ich význam. Zdôvodniť význam stonky pre život rastliny. Určiť na ukážke stavby listu dôležité časti pre fotosyntézu. Uviest' význam prieduchov v pokožke listu. Vymenovať látky, ktoré listy pri dýchaní zo vzduchu prijímajú a ktoré do vzduchu vylučujú. Uviest' význam listov pre prijímanie živín a dýchanie. Rozlíšiť na ukážke kvetný obal, tyčinku a piestik. Uviest' význam peľového zrnka a vajíčka. Opísať na schéme opelenie kvetu. Uviest', kedy nastáva v kvete oplodnenie. Zdôvodniť, prečo je kvet rozmnožovací orgán rastliny. Určiť na ukážke plodu oplodnie a semeno. Rozlíšiť na ukážke dužinatý a suchý plod. Pomenovať na ukážke semena zárodok a kľúčne listy. Vysvetliť význam plodu a semena pre rastlinu, živočíchov a človeka. Vymenovať látky, ktoré potrebuje rastlina pre život. Pomenovať na ukážke rozmnožovacie a vyživovacie orgány kvitnúcej rastliny. Pomenovať na ukážke orgány, ktorými rastlina prijíma výživu a dýcha, prúdia látky, prijíma a vyparuje vodu. Rozlíšiť stavbu jedle a jedovatej huby s plodnicou. Rozlíšiť na ukážke huby s výtrusnicami na lupeňoch a v rúrkach. Rozlíšiť na ukážke kvasinku a pleseň podľa stavby tela. Uviest' význam výtrusnice plesne. Opísať na ukážke stavbu tela lišajníka.

V. STAVBA TELA BEZSTAVOVCOV *Obsahový štandard:*

Pŕhlivce - drobné vodné živočích. Stavba tela a základné telesné funkcie. Ploskavce a hlístovce - vnútorné parazity. Stavba tela. Mäkkýše – živočích so schránkou. Stavba tela a základné telesné funkcie. Obrúčkavce - živočích s obrúčkami. Stavba tela a základné telesné funkcie. Článkonožce - živočích s článkovaným telom. Stavba tela a základné telesné funkcie.

Výkonový štandard:

Vysvetliť, ako nezmar prijíma potravu a dýcha. Vysvetliť, prečo sa nervová sústava nezmar nazýva rozptýlená. Uviest' význam vajíčok a spermií nezmar. Vysvetliť význam púčikov u nezmar. Vysvetliť význam slova obojpohlavný živočích. Uviest' časť tráviacej sústavy človeka, v ktorej žije pásomnica a hlísta. Opísať prijímanie potravy hlísty a pásomnice. Opísať podľa ukážky rozmnožovanie hlísty alebo pásomnice. Vysvetliť nevyhnutnosť dostatočnej tepelnej úpravy mäsa a umytia ovocia a zeleniny pred konzumáciou. Uviest' miesto uloženia vnútorných orgánov slimáka. Porovnať podľa ukážky schránku slimáka a šklabky. Vysvetliť, prečo je slimák obojpohlavný živočích. Uviest' orgánovú sústavu, ktorou slimák prijíma a spracováva potravu. Porovnať dýchacie orgány slimáka a šklabky. Určiť na ukážke ústny, prijímací a vyvrhovací otvor šklabky. Uviest', aký orgán umožňuje dážďovke pohyb. Zdôvodniť, názov zatvorená obehovej sústavy dážďovky. Opísať, ako dýcha dážďovka. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy dážďovky. Uviest' význam opasku dážďovky. Vysvetliť význam jedovej žľazy pavúka. Pomenovať sústavu, ktorá rozvádza u pavúka a raka v tele kyslík. Uviest' orgán raka, ktorý tvorí vonkajšiu kostru. Porovnať dýchacie orgány pavúka a raka. Uviest' na ukážke ústneho orgánu hmyzu príklad potravy. Určiť na ukážky končatiny spôsob pohybu hmyzu. Pomenovať dýchací orgán hmyzu. Zdôvodniť názov rebríčkovej nervovej sústavy hmyzu.

Námety praktických aktivít:

Pozorovanie buniek pokožky dužinatej šupiny cibule, plesne alebo kvasinky mikroskopom. Pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov kvitnúcej rastliny voľným okom. Pozorovanie vnútornej stavby koreňa, stonky dreviny a byliny, vnútornej stavby kvetu. Pozorovanie stavby tela a prejavov života črievičky, vonkajšej stavby tela hmyzu, ústnych ústrojov, končatín a krídel hmyzu.

Námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé):

Vypestovať podľa návodu pleseň a pozorovať stavbu tela. Naklíčiť podľa návodu semeno a pozorovať jeho stavbu. Ako vplýva smer svetla na rast stonky? Potrebujú semená na klíčenie vzduch (vodu, teplo)? Prečo sa v sfarbenej vode zafarbili biele kvety?

Námety na tvorbu projektov:

Zeľň v okolí môjho bydliska (školy, obce, mesta, sídliska). Pestovanie a ochrana zelene v triede (škole, v domácnosti). Dreviny v našom parku (záhrade, okolí školy). Môj pes (mačka, chrček, morča, kanárik). Vtáky v okolí môjho bydliska (školy, parku, sídliska). Starostlivosť o vtáky v zime (v okolí školy, bydliska).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Dejepis
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Dejepis
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov s NKS. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci s NKS oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať : s historickým časom:

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci získajú základné informácie ako:

vyhľadávať relevantné informácie

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie

využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty

- vo vyberaní a v organizovaní informácií
- v porovnávaní a v rozlišovaní informácií
- v zaraďovaní informácií, v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu

- v zoradení výsledkov, rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- vyhodnocovaní správnosti postupu
- tvorbe súboru vlastných prác

3. Obsah

I. OBRAZY PRAVEKÉHO SVETA *Obsahový štandard:*

Od lovca k roľníkovi a remeselníkovi.

Výkonový štandard:

Žiaci rozoznajú rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, analyzujú pracovné nástroje pravekých ľudí, zhodnotia význam najdlhšie používaného pracovného materiálu – kameňa, porovnajú kamenné pracovné nástroje s medenými a bronzovými nástrojmi, porovnajú výhody a nevýhody týchto nástrojov, resp. zbraní, identifikujú nástroje a zbrane človeka medenej doby, zovšeobecnia spôsob obživy a života ľudí v medenej dobe na základe príbehu Ōtziho, zostavia správu zo skúmania spôsobu obživy a života pravekých ľudí, odhalia postupne stav a premeny životného prostredia v dôsledku ľudskej činnosti.

II. . OBRAZY STAROVEKÉHO SVETA

Obsahový štandard:

Riečne civilizácie a ich dedičstvo. Staroveké Grécko. Rímska republika. Limes Romanus. Ľudia a ich každodenný život. Divy starovekého sveta.

Výkonový štandard:

Žiaci odhalia vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, identifikujú znaky zavlčovacieho poľnohospodárstva, analyzujú vnútorné členenie spoločnosti v mestskom štáte, zhodnotia premeny a význam písma pre spoločnosť najstarších štátov, zostavia obrazový materiál o kultúrnych pamiatkach najstarších štátov, identifikujú poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes, odhalia vzťah medzi prírodnými podmienkami a vznikom množ-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

stava nezávislých mestských štátov v Grécku, rozoznávajú rôznu formu vlády v mestských štátoch na príklade Atén a Sparty, analyzujú spôsob života a formu vlády v Aténach za Perikla, analyzujú Periklovu reč o aténskej demokracii, kladú základné analytické otázky školskému historickému písomnému prameňu, pochopia problém rovnosti a nerovnosti, zdôvodnia významné postavenie telesnej výchovy v mestských štátoch, vymedzia olympijské disciplíny, v ktorých sa dodnes súťaží, zhodnotia význam olympijských myšlienok v minulosti i prítomnosti, analyzujú formu vlády v rímskej republike ako mestského štátu, analyzujú spôsob obživy a života v Ríme, dokumentujú expanziu mestského štátu a jeho premenu v ríšu, rozoznávajú vnútorné dôsledky expanzie pre politickú premenu republiky na cisárstvo, rozoznávajú príčiny budovania rímskej hranice pozdĺž stredného Dunaja, zostavia stručný informačný materiál o živote v rímskych táboraťoch na našom území, rozoznávajú dôležitosť gréckej a rímskej kultúry pre vytvorenie európskej kultúry, zostavia obrazový materiál o divoch starovekého sveta.

III. SVETOVÉ NÁBOŽENSTVÁ

Obsahový štandard: Kresťanstvo. Islam.

Výkonový štandard:

Žiaci odhalia príčiny prenasledovania kresťanov v rímskej ríši, rozoznávajú korene kresťanského náboženstva, identifikujú hlavné rozdiely medzi Starým a Novým zákonom, zhodnotia význam a odkaz kresťanstva pre európsku kultúru, odhalia okolnosti vzniku islamu, zdôvodnia príčiny rýchleho rozširovania islamu, identifikujú odkaz arabskej kultúry pre európsku kultúru.

IV. OBRAZY STREDOVEKÉHO SVETA

Obsahový štandard:

Tri ríše raného stredoveku. Prepožičiavanie pôdy. Každodenný život. Vzdelanie.

Výkonový štandard:

Žiaci zdôvodnia príčiny rozdelenia rímskej ríše, zovšeobecnia príčiny zániku západorímskej ríše, odhalia ciele expanzívnej politiky Justiniána, Karola Veľkého a arabských kalifov, zhodnotia kultúrny odkaz Byzantskej a Franskej ríše, odhalia nový vzťah medzi ľuďmi vyšších spoločenských vrstiev formujúcej sa stredovekej spoločnosti za pomoci grafu, identifikujú spôsob života a obživy jednotlivých sociálnych vrstiev stredovekej spoločnosti, zdôvodnia príčiny oddelenia remeselníkov od roľníkov, zdôvodnia, prečo sa kláštory stali postupne hospodárskymi a kultúrnymi centrami, zhodnotia význam stredovekých univerzít.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Geografia
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebí, rastlínstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvarmi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

2. Ciele

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Patria medzi ne:

- používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.)
- práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe).

Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie.

Poznatky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.

V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- v obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladíme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.
- rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

3. Obsah

I. PLANÉTA ZEM

Povrch Zeme - oceány a svetadiely, rozloženie oceánov a svetadielov na Zemi, polárne oblasti Zeme. Šírkové a výškové pásma (príklad Amerika). Vznik pohorí – Andy.

II. PROJEKTY

Austrália, Oceánia, polárne oblasti a Amerika

III. AUSTRÁLIA A OCEÁNIA – NAJVZDIALENEJŠÍ SVETADIEL

Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Austrálie na mapách - Austrália na južnej pologuli.

Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

Ostrovy, polostrovy, prielivy, zálivy.

Povrch Austrálie a Oceánie, púšte, koralové a sopečné ostrovy. Vodstvo – málo riek, podmienky pre vznik riek.

Rastliny a zvieratá.

Austrália po príchode prisťahovalcov, kultúrna rôznorodosť v Austrálii, pôvodní obyvatelia a ich kultúra.

Mestá, život v meste a v sídlach ďaleko od veľkých miest, hlavné mesto, štátne zriadenie. Hospodárstvo Austrálie a Oceánie (iba stručná charakteristika).

Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Ozónová diera.

Prírodné zdroje (problém pitnej vody). Pamiatky UNESCO a prírodné rezervácie.

IV. AMERIKA – NOVÝ SVET

Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Ameriky na mapách - Amerika na západnej pologuli.

Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

Povrch – Kordillery, Andy, nížiny. Podnebné pásma v Amerike

Vodstvo v Amerike – rieky, jazerá, vodopády, Panamský prieplav. Morské prúdy.

Rastlinné pásma v Amerike.

Obyvateľstvo v Amerike, rozmiestnenie obyvateľstva. Staré civilizácie a stret kultúr, multikultúra.

Štáty v Severnej a Južnej Amerike s najväčšími mestami. Hospodárstvo Ameriky – najdôležitejšie odvet-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

via.

Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Ochrana prírody – národné. Kultúrne pamiatky.

Grónsko – najväčší ostrov Zeme – ľadovce, vznik a činnosť ľadovca.

Vplyv vonkajších činiteľov na tvar zemského povrchu – vietor (skalné mestá) – tečúca voda (kaňony, príklady z Ameriky).

Problémy života vo veľkých mestách. Príčiny odlesňovania v Južnej Amerike.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Občianska náuka
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov s NKS v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom s NKS základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2. Ciele

- utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí
- utváranie sebapoznávania a sebahodnotenia
- akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosti druhých ľudí
- rešpektovať základné princípy demokracie a tolerance
- vytvárať pozitívne vzťahy
- poznať svoje práva a povinnosti
  - o vyjadriť vlastný názor, pocit, myšlienku, postoj uplatnením vhodných komunikačných prostriedkov
- nadobudnúť základné vedomosti a informácie týkajúce sa štátu
- rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania

3. Obsah

I. MOJA OBEC, REGIÓN, VLASTĚ, EURÓPSKA ÚNIA

Obsahový štandard:

História a súčasnosť mojej obce. Kronika a erb mojej obce. Významné osobnosti našej obce. Na čom hrdá/hrdý v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda). Obecná samospráva. Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci. Môj región. Moja vlasť – Slovenská republika. Štátne symboly. Európska únia. Prepojenie národnej identity s európskou identitou.

Výkonový štandard:

Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije. Vie vysvetliť význam symbolov obce (erb, vlajka), ak ich obec má. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre jej prepojenie so súčasnosťou. Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život. Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznaním jej prírody a pamiatok. Vie, kto je starostom (primátorom) obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy. Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Zúčastní sa (s rodičmi alebo učiteľmi) na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci a zúčastňuje sa ich. Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije. Vytvára si hrdosť na svoju vlasť poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody. Pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu. Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie si vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ. Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerance medzi národmi EÚ.

II. VNÚTORNÝ A VONKAJŠÍ ŽIVOT JEDNOTLIVCA

Vnútorný život jednotlivca

Obsahový štandard:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Ľudská psychika. Osobnosť. Proces učenia sa. Psychológia v každodennom živote.

Výkonový štandard:

Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou). Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlíšiť. Uvedomuje si neopakovanosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého. Vie rozlíšiť dva druhy pamäte (krátkodobú, dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie. Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa. Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť. Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania. Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania emócií. Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti. Vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo svojom každodennom živote.

Vonkajší život jednotlivca

Obsahový štandard:

Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí. Sociálne skupiny. Sociometria skupiny. Sociálne vzťahy v triede. Sociálne zručnosti.

Výkonový štandard:

Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom. Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín. Pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách. Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov v skupine. Rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine. Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny. Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislosť medzi vzťahmi v skupine a konaním členom sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku. Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika na II. stupni je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju sformuloval Európsky parlament.

Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Dôraz sa kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, diagramy, grafy, tabuľky).

Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú vedomosti o počtoch, mierkach, štruktúrach, základné operácie a prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci. Mal by byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj k matematike je založený na rešpektovaní pravdy, na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.

2. Ciele

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ pre NKS by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ má viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa. Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá seba výchova a seba vzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

3. Obsah

I. POČTOVÉ VÝKONY S PRIRODZENÝMI ČÍSLAMI (35 hod)

Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke vrátane delenia so zvyškom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Deliteľnosť dvoma, piatimi, desiatimi – len ako propedeutika. Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (aj ako propedeutika rovníc). Dohoda o poradí početných výkonov a porovnanie s poradím operácií na kalkulačke. Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými číslami).

II. DESATINNÉ ČÍSLA. POČTOVÉ VÝKONY (OPERÁCIE) S DESATINNÝMI ČÍSLAMI (45 hod)

Kladné desatinné číslo – rád číslice v jeho zápise. Zobrazenie desatinného čísla na číselnej osi. Vzdialenosť čísel na číselnej osi. Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie desatinných čísel. Sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel (spamäti, písomne a na kalkulačke). Násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100, 1000. Násobenie a delenie desatinného čísla číslom prirodzeným (napr. aj pri výpočte aritmetického priemeru) a číslom desatinným (spamäti, písomne) a na kalkulačke jednoduché úlohy na poradie početných operácií na riešenie jednoduchších kontextových úloh z reálneho života. Objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel. Propedeutika zlomkov (desatinný zlomok) a nepriamej úmernosti. Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc). Premena jednotiek dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg).

III. OBSAH OBDĹŽNIKA A ŠTVORCA (15 hod)

Výpočet približného obsahu rovinných útvarov v štvorcovej sieti. Obvod a obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými (ako počet štvorcov štvorcovej siete) aj s desatinnými rozmermi. Jednotky obsahu – premena jednotiek obsahu – mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , km^2 , ha, a. Výpočet obvodov a obsahov obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. Kontextové úlohy.

IV. UHOL A JEHO VEĽKOSŤ, OPERÁCIE S UHLAMI (22 hod)

Uhol a jeho veľkosť. Veľkosť uhla, jednotky a pomôcky na meranie uhlov. Konštrukcia osi uhla. Porovnávanie uhlov. Rozdelenie uhlov podľa veľkosti. Uhly v trojuholníku. Rozdelenie trojuholníkov podľa veľkosti uhlov. Uhly vrcholové a susedné. Operácie s uhlami. Sčítanie a odčítanie uhlov a ich veľkostí. Násobenie a delenie uhlov dvomi.

V. KOMBINATORIKA V ÚLOHÁCH (15 hod)

Usporiadanie prvkov do radu (rôzne systémy vypisovania). Tvorenie dvoj-, troj-, štvorciferných čísel (prvkov) z daného počtu číslic (prvkov). Riešenie slovných (kontextových) úloh s kombinatorickou motiváciou – rôznymi spôsobmi (priebežne). Propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet **výtvarná výchova** (ďalej len VV) vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania sa. Vo vyučovaní žiakov s NKS ma nezastupiteľné miesto. Rozvíja osobnosť žiaka s NKS v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to v prvom rade dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám, nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi, ktoré takéto zručnosti nevyžadujú, väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

2. Ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií, rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry,
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich,
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry,
- vedome rozvíjať tvorivosť,
- umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus,
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov,
- rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník,
- formovať kultúrne a postoje, vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením,
- formovať celistvú osobnosť, pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

3. Obsah

I. VÝTVARNÝ JAZYK / ZÁKLADNÉ PRVKY VÝTVARNÉHO VYJADROVANIA

Mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami.

II. MOŽNOSTI ZOBRAZOVANIA VIDENÉHO SVETA

Kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti.

III. PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA/MÉDIÁ, ŠTÝLY, PROCESY, TECHNIKY, TÉMY

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Kinetické/svetelné umenie. Op-art.

IV. VÝTVARNÉ ČINNOSTI INŠPIROVANÉ DEJINAMI UMENIA

Stredoveké a gotické umenie.

V. PODNETY FOTOGRAFIE

Inscenovaná fotografia /kresba svetlom, zmeny osvetlenia – vplyv na plasticitu.

VI. PODNETY FILMU A VIDEO

Vzťah obrazu a zvuku vo filme hudba, hlas a slovo, strih.

VII. PODNETY ARCHITEKTÚRY

Urbanizmus /plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina /fantastické priestory.

VIII. ODNETY DIZAJNU

Odevný dizajn /časť odevu, doplnok.

IX. PODNETY TRADIČNÝCH REMESIEL

Podnety košíkárstva, pletenie.

X. ELEKTRONICKÉ MÉDIÁ

Spracovanie a montáž obrazu /vrstvy, filtre, transformácie, farebné variácie /písmo a obraz /alt.: simulovanie vrstiev a filtrov prostredníctvom mechanických a výtvarných prostriedkov.

XI. PODNETY HUDBY A LITERATÚRY, /SYNESTETICKÉ PODNETY

Farebná hudba /objekt, hudobno-vizuálny nástroj /alt.: zvuková plastika, objekt.

XII. PODNETY RÔZNYCH OBLASTÍ POZNÁVANIA SVETA

Podnety prírodopisu /prírodné štruktúry.

XIII. DÍCIA A IDENTITA / KULTÚRNA KRAJINA

Výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov ...).

XIV. ŠKOLA V GALÉRII /GALÉRIA V ŠKOLE

Obraz pre 5 zmyslov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom s NKS národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa. Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietenej perciepientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie.

Hudobná výchova umožňuje žiakom s NKS tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia. Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomenie, seba výchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo-humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí. Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispieje k priblíženiu sa či dosiahnutiu ideálu, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek. Vzájomným pôsobením činnosného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, / reprodukčné a produkčné, / percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších- pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohacujú estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť seberealizácie. Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní do-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

držujeme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

2. Ciele

Úlohou predmetu je rozvíjať **klúčové kompetencie** tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,
- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovávali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova podieľala na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

Ciele predmetu Hudobná výchova v 6. ročníku:

Kognitívne: Získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie s hudbou v rôznych slohových obdobiach. Nadobudnúť schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hudbu svojho a iných národov. Integrácia poznatkov z iných predmetov s cieľom získať ucelenú predstavu o kultúre iných národov. Orientácia v grafickom zázname piesní, rytmickom sprievode. Vedieť rozlíšiť charakteristické črty niektorých národných piesní.

Socioafektívne: Na základe vnímania a prežívania, precítenia a pochopenia hudobných skladieb vedieť vyjadriť svoje estetické zážitky, verbálne i neverbálne – slovne, výtvarne i pohybom. Získať schopnosť spolupracovať, plánovať a realizovať spoločnú aj vlastnú prácu. Chápať umenie v jeho mnohokrakých podobách a súvislostiach, vedieť oceniť silu umenia ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnienia svojho života.

Psychomotorické: Na primeranej úrovni žiaci dokážu využiť nadobudnuté zručnosti a vedomosti a realizovať svoje hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové).

3. Obsah

Tematické celky:

Hudba minulosti a súčasnosť

Od praveku po romantizmus, jednotlivé slohové obdobia v európskom a slovenskom hudobnom umení. Vývoj hudby a jej spoločenské pozadie od praveku po romantizmus. Význam a typické skladby najvýznamnejších predstaviteľov renesancie, baroka, klasicizmu, romantizmu (+ priekopníci realizmu v slovenskej hudbe), impresionizmu vo svete a u nás. Podľa sluchu vystihnúť niektoré charakteristické znaky slohových období.

Prostredníctvom hudby poznávame kultúru rôznych národov (cca 13 hod.)

I. HUDBA MINULOSTI A SÚČASNOSŤ

Pravek a letmý pohľad na starovek – Človek + zvuky prírody, praelement hudby - rytmus, napodobňovanie primitívnych hudobných prejavov.

Letmý pohľad na stredovek – kresťanská hudobná kultúra, svetská hudba, duchovná pieseň. **Hudobná renesancia** – madrigal, hudba na hradoch, zámkoch + pavana, móda, tanec, zvyky, architektúra, výtvarné, literárne umenie...

Integrácia hudby s inými druhmi umenia.

Hudobný barok – Výber ilustrácií k počúvanej hudbe, napr.: A. Vivaldi – P. Brueghel. Vyvodenie charakteristických znakov slohových období. Porovnať originálne diela s ich moderným spracovaním. Spoločenská funkcia hudby. Verbalizácia hudobných zážitkov. Úpravy piesne Dobrá noc B. Felixa.

Napríklad (výber nie je povinný, zohľadňujú sa podmienky v triede):

- J. P. Lully: Keď mesiačik svieti,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- J. S. Bach: Toccata a fúga d mol,
- Menuet,
- G. F. Händel: Aleluja z oratória Mesiáš,
- Vivaldi: Štyri ročné obdobia (výber Jar, Zima),
- výber z piesní,
- H. Purcell: Pastier, pastier z opery Kráľ Arthur,
- J. S. Bach: Dir schenk'ich mich eigen,
- G. F. Händel: Ária Rinalda z rovnomennej opery,
- ukážky z tabulatúr slovenského baroka,
- ukážky súčasných úprav diel J. S. Bacha (napr. Bobby Mc Ferrin Ave Maria, Stivín, P. Breiner, M. Varga: Hommage á J. S. Bach a pod.
- časť hudobno-tvorivej hry Harlekýn Bela Felixa
- hudobno-tvorivá hra J. Hatríka Bájky o levovi (sú tam použité ľudové nápevy a motívy hudobných pamiatok z 17. – 18. storočia z územia Slovenska).

Hudba v klasicizme - J. Haydn: Andante zo Symfónie G dur s úderom na tympan + poznatky. W.A. Mozart: Túžba po jari, Malá nočná hudba + poznatky ukážky z oper. L. v. Beethoven: 9. symfónia d mol, Óda na radosť – Hymna EÚ. Ukážky z klavírných sonát a koncertov. Predstavitelia klasicizmu na území Slovenska. Opakovanie alebo Zahrajme sa na skladateľov.

Hudba v romantizme - Romantizmus a novoromantizmus v európskej hudbe: malé a veľké formy (Schubert: Kráľ duchov, krátke skladby Schumanna, Dvořáka, ukážky z oper, programová hudba, Smetana: Vltava. Slovenská hudba: J. L. Bella, V. Figuš – Bystrý, M. Schneider – Trnavský.

Od romantizmu k hudbe 20. storočia - Debussy, Ravel, Mocná hŕstka – výber.

Opakovanie a súvislosti: Podobná myšlienka, iné hudobné vyjadrenie: V. Godár: Magnificat pre ženský hlas, zbor, sláčikový orchester a harfu. J. Hatrík: Carpe diem (z cyklu Ludibria). E. Suchoň: Symfonická fantázia na tému B-A-C-H. J. Cikker: Óda na radosť.

II. PROSTREDNÍCTVOM HUDBY POZNÁVAME KULTÚRU RÔZNYCH NÁRODOV

Typická pieseň a hudobná skladba vybraných národov + odporúčame k vybraným piesňam pridať známu skladbu daného národa podľa ponuky učebníc HV, s dôrazom na spevácke, inštrumentálne a pohybové prejavy.

Štandard (čiastkový) pre 6. ročník

- prijímať, analyzovať, hodnotiť, porovnávať hudobné diela a hudobné prejavy a prepájať získané poznatky s poznatkami iných vyučovacích predmetov (dejepis, etická výchova, výtvarná, literárna, zemepis, cudzie jazyky),
- vnímať a rozoznávať umelecké hodnoty rôznych kultúr.
- poznať na základe počúvania hudby minimálne 6 hudobných diel a ich autorov.
- rozvíjať vlastnú hudobnosť v skupinových hudobných činnostiach a aktivitách, využiť osvojené hudobné schopnosti, zručnosti a návyky pri spoluvytváraní a prezentácii 1 hudobno- dramatického príbehu.
- zaspievať čisto, kultivovane najmenej 5 ľudových, umelých piesní iných národov a 8 regionálnych slovenských ľudových piesní.
- vedieť sprevádzať, vytvoriť hudobný sprievod k piesňam na rytmických a melodických nástrojoch Orffovho inštrumentára.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Šiesty
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak s NKS si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele

- je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni,
- osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti,
- zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť,
- prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie,
- vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu:

Pohybové kompetencie

- žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb,
- žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia,
- žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov,
- žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru,
- žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote,
- žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem,
- žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí,
- žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie,
- žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať,
- žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľnočasových aktivít.

Učebné kompetencie

- žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu,
- žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

Interpersonálne kompetencie

- žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným,
- žiak efektívne pracuje v kolektíve,
- žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe,
- žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti,
- žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera,
- žiak dodržiava princípy fair-play,
- žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity,
- žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch **modulov**.

Zdravie a jeho poruchy

Zdravý životný štýl

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie,
- mať vytvorenú hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- zaradiť využívať športové a pohybové činnosti vo svojom voľnom čase,
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

B. Poznatky z telesnej výchovy a športu

Všeobecná gymnastika

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- kondičná
- základná:
  - o akrobatické cvičenia
  - o skoky a obraty
  - o cvičenia na náradí a s náradím
  - o cvičenia s náčiním
  - o relaxačné a dychové cvičenia
  - o poradové cvičenia
- rytmická
- kompenzačné cvičenia

Atletika

Základy gymnastických športov

- športová gymnastika
- moderná gymnastika

Športové hry Plávanie

Sezónne činnosti

Povinný výberový tematický celok Testovanie

C. Výberové tematické celky

Výberový tematický celok

Do výberového tematického celku je možné zaradiť pohybové činnosti, na ktoré má škola podmienky, o ktoré majú žiaci záujem a pri ich vyučovaní sú dodržané bezpečnostné predpisy. Medzi takéto aktivity môžeme o. i. zaradiť bedminton, florbal a pohybové aktivity ako aerobik, korčuľovanie, korčuľovanie inline, rozvoj silových pohybových schopností v posilňovni, tance. Pri rozvoji silových schopností prihliadať na telesný rozvoj a pohlavné osobitosti žiakov. Podmienkou pre zaradenie ľadového hokeja je umelá alebo prírodná ľadová plocha (nie zamrznutá voľná plocha) a použitie týchto ochranných prostriedkov: prilby, pevných rukavíc, chráničov predkolenia na futbal a chráničov lakťov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.8 SIEDMY ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Slovenský jazyk a literatúra je ako materinský jazyk východiskovým nástrojom na komunikáciu, poznávanie, získavanie a spracovanie informácií v ostatných odborných predmetoch. V rámci predmetu sa realizuje výchova a vzdelávanie s dôrazom na rozvíjanie mravných, kultúrnych a národných hodnôt; vlastenectva a občianskej zodpovednosti; na rozvíjanie komunikácie v štátnom a materinskom jazyku a na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, znášanlivosti a tolerancie. Slovenský jazyk je úradným jazykom v SR, preto je nevyhnutné spisovné vyjadrovanie, získanie a využívanie informácií zo všetkých rovín jazyka. Predmet teda vedie žiakov k osvojeniu si schopnosti samostatného korektného ústneho i písomného vyjadrovania v súlade s pravopisnou normou a štylistickými pravidlami, k pochopeniu znakov funkčných štýlov, slohových postupov a ich žánrov a k využitiu vhodných jazykových prostriedkov, tvarov slov a vetných konštrukcií pri tvorbe textu, vedie k obohacovaniu slovnej zásoby. V literárnej výchove sa žiaci oboznámia s podstatou literatúry ako špecifického druhu umenia, poznajú funkcie literatúry, štruktúru literárnych diel, ich obsah a formu, prehľadujú si zručnosti pracovať s rozličnými encyklopédiami, slovníkmi a literárnymi príručkami, zoznámia sa so záznamom o prečítanom diele a s jeho tvorbou. Slovenský jazyk a literatúra vedie ku kultúrnej literárnej tvorivosti, k práci s textom a k rozvíjaniu čitateľskej gramotnosti a čítania s porozumením.

2. Ciele

Cieľom vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra je poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností a kompetencií o gramatických javoch, literatúre a slohových postupoch, ktoré sú využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní a občianskom živote; viesť žiakov chápaniu rozvoja masovokomunikačných prostriedkov a komunikačných systémov, k uznaniu tradícií a hodnôt svojho národa, chápať jeho minulosť i súčasnosť v európskom a svetovom kontexte a podporovať hodnoty miestnej, národnej, európskej i svetovej kultúry – mať k nim vytvorený pozitívny vzťah. Žiaci majú získať poznatky o vybraných pojmoch, osvojiť si odborné názvoslovie.

Čiastkové ciele: vedieť sa spisovne vyjadrovať; využívať primeranú aktívnu i pasívnu lexiku; eliminovať prvky dialektu; obohacovať slovnú zásobu, využívať neologizmy, základnú terminológiu i cudzie slová; rozvíjať schopnosť komunikácie i argumentácie; vedieť zručne pracovať s rozličnými príručkami a informatívnymi textami – PSP, KSSJ, MFS, SS, s materiálom na internete, encyklopédiami, on-line slovníkmi; vyhľadávať a spracovávať informácie; spracovať jednoduchý jazykový projekt a prezentovať ho; rozlíšiť a aplikovať archaizmy, historizmy a neologizmy v slovnej zásobe; tvoriť z gramatickej, tvaroslovnej, syntaktickej, pravopisnej a štylistickej stránky správne vety, dialógy a súvislé ústne a písomné prejavy. V oblasti práce s literárnym textom zvládnuť čítanie s porozumením, reprodukciu, analýzu a interpretáciu; dramatizovať liter. text, aplikovať základné vedomosti zo všetkých rovín, vedieť charakterizovať jednotlivé liter. pojmy a rozpoznať ich v texte.

Rozvíjať samostatnosť, autokorekciu, spoluprácu, tvorivé písanie, štylistické zručnosti, iniciatívu, fantáziu pri tvorbe situácií, schopnosť pretvárania textov, dialógov, replík, dotvárania textov.

3. Obsah

Obsah výučby vychádza zo vzdelávacej oblasti „Jazyk a komunikácia“. Klasické vyučovanie v predmete SJL sa usiluje o včlenenie najmä týchto prierezových tém: multikultúrna výchova, mediálna výcho-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

va, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova, tvorba projektu a prezentačné zručnosti. V predmete sa integruje jazyková zložka a sloh s literárnou výchovou v nasledujúcich okruhoch: 1. Jazyková komunikácia – zvuková rovina jazyka a pravopis, významová (lexikálna) rovina, tvarová (morfologická) rovina, syntaktická (skladobná) rovina;

2. Komunikácia a sloh, 3. Jazykoveda a národný jazyk, 4. Literárna výchova. Na hodinách SJL v 7. ročníku si žiaci osvojujú nasledujúce *nové pojmy*: cudzie slová, výslovnosť cudzích slov, expresívne slová, zastarané, nové slová, skratky, pomnožné podstatné mená, násobné číslovky, kategória slovesného vidu, interpunkcia, vetný základ, jednočlenná – dvojčlenná veta, umelecký opis, charakteristika osoby; anekdota, básnická otázka, sonet, metafora, epická báseň, novela, western, robinsonáda, film.

Stratégia vyučovania – metódy a formy práce

Pri vyučovaní SJL sa kladie dôraz na využitie IKT pri práci na vyuč. hod., pri tvorbe projektov, prezentácií, pri riešení interaktívnych cvičení a testov; možno využiť informačno- receptívnu metódu – výklad, reproduktívnu metódu – riadený rozhovor, heuristickú m. – rozhovor, riešenie úloh, situačnú a inscenačnú metódu, tvorivú dramatikú; z foriem práce – frontálnu výučbu, individuálnu a skupinovú prácu žiakov, dramatizáciu textu, hlasné čítanie, čítanie s porozumením; prácu so zdrojmi (učebnicou, knihami, pracovnými listami, slovníkmi, odbornou literatúrou, internetom); brainstorming, exkurzie, vychádzky (návšteva mestskej knižnice, redakcie novín, múzea a pod.); rozličné formy aktívnych jazykových hier (doplňovačky, tajničky, slovné rébusy...). pasívna recepcia: počúvanie dramatizácie textu, hlasné čítanie, nahrávky, DVD filmy a dokumenty. K významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese predmetu slovenský jazyk a literatúra patrí aj vlastná literárna tvorba žiakov a účasť na literárnych súťažiach a súťažiach v prednese poézie a prózy.

Učebné zdroje

Učebnice: Slovenský jazyk Literárna výchova a pre 7. roč. Slovníky – KSSJ, PSP, SSS, MFS, SCS a dostupné jazykové príručky, odborná literatúra, prehľady slovenskej gramatiky, zbierky úloh a cvičení, tlač – noviny a časopisy, internet, moderné didaktické prostriedky a technika – PC, dataprojektor, interaktívna tabuľa, vizualizér, hlasovacie zariadenie, DVD prehrávač atď.

Požiadavky na výstup

Žiak vie:

- uplatniť získané poznatky zo zvukovej roviny jazyka ako kontinuálne nadväzovanie na vedomosti z V. a VI. ročníka;
- rozčleniť slovnú zásobu, pozná historickú lexiku a význam i výslovnosť frekventovaných cudzích slov,
- vie pracovať s jazykovými slovníkmi, encyklopédiami; -využívať pri práci PC (prácu s textom, obrázkami, internetom);
- spracovať a prezentovať projekt na zadanú tému;
- charakterizovať, rozdeliť, skloňovať podstatné mená (pomnožné), prídavné mená a slovesá, určiť ich gramatické kategórie, vzory a využiť ich v texte;
- rozlíšiť všetky slovné druhy;
- -tvoriť a stupňovať príslovky;
- využiť pravopis základných, radových a násobných čísloviek, prídavných mien (vzor matkin, otcov), prísloviak;
- aplikovať interpunkciu čiarky;
- určovať základné vetné členy, prisudzovací sklad;
- členiť vety;
- rozlíšiť všetky typy opisu a napísať dynamický a umelecký opis i charakteristiku osoby;
- vhodne aplikovať zásady komunikácie, dokáže komunikovať vecne, efektívne a asertívne;
- vytvoriť a prezentovať príhovor;
- definovať základné literárne termíny a aplikovať ich pri analýze a interpretácii textu; čítať text s porozumením a analyzovať ho s využitím získaných vedomostí;
- selektovať informácie z filmu, televízie, videoprogramov, internetu.

Počet a zameranie slohových prác: 2 - umelecký opis, charakteristika osoby

Počet a zameranie kontrolných diktátov: (4 +1) 1. vstupný diktát – opakovanie zo VI. roč.;

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

2. cudzie slová; 3. prídavné mená; 4. slovesá; 5. záverečný diktát

Tematické celky

Gramatika:

1. TC Aktivizácia vedomostí zo 6. ročníka

- Zvuková stránka jazyka; -Náuka o slove; -Tvaroslovie; -Skladba, -Vstupný test; -Vstupný diktát.

2. TC Náuka o slove

- Systém slovnej zásoby; -Slová podľa dobového výskytu; -Projekt Včera a dnes alebo Archaizmy, historizmy a neologizmy v našej slovnej zásobe; -Domáce slová, cudzie slová, zdomácnené slová; -Výslovnosť cudzích slov; -Môj slovník cudzích slov; -Expresívne slová; - Diktát č. 2 (cudzie slová); -Tvorenie slov odvodzovaním; -Skratky; -Lexikológia – fixácia poznatkov, test.

3. TC Tvaroslovie

- **Ohybné slovné druhy:** -Aktivizácia vedomostí – tvaroslovie; -Pomnožné podstatné mená; - Prídavné mená; -Diktát č. 3 (prídavné mená); -Zámená – identifikácia v texte; -Osobné základné a osobné prívlastňovacie zámená; -Číslovky, pravopis čísloviek; -Násobné číslovky;

o Fixácia poznatkov + test (podst., príd. mená, zámená, čísl.); -Slovesá -Gramatické kategórie slovík; -Vid slovík; -Diktát č. 4 (slovesá).

- **Neohybné slovné druhy:** -Príslovky; -Stupňovanie prísloviek; -Predložky (pádová väzba);

o Spojky – interpunkcia; -Tvaroslovie – fixácia poznatkov/test.

4. TC Skladba

- Vety podľa zámeru hovoriaceho; -Podmet a prísudok; -Dvojčlenná veta; -Vetný základ; - Jednočlenná veta slovesná; -Jednočlenná veta neslovesná.

Upevňovanie vedomostí 7. ročníka

Projekt; -Záverečné opakovanie celoročného učiva; -Výstupný test; -Výstupný diktát.

Sloh:

- Komunikácia; -Efektívna komunikácia; -Asertívna komunikácia; -Opisný slohový postup (aktivizácia z predchádzajúcich ročníkov); -Opis osoby; -Vonkajšia charakteristika osoby; - Vnútorňa charakteristika osoby; -I. písomná práca zo slohu (charakteristika osoby); -Tabuľka

- názov/hlavička/riadok/stĺpec; -Umelecký opis; -Prostriedky umeleckého opisu; -Analýza ukážok; -II. slohová práca (umelecký opis); -Rétorika; -Artikulácia; -Gestá, mimika; - Príhovor.

Literárna výchova:

Úvodná vyučovacia hodina

1. TC Aktivizácia vedomostí z 5., 6. roč.

báseň, populárna pieseň, báj, balada, bájka, próza.

2. TC Anekdoty

3. TC Poézia (epická báseň, populárna pieseň)

Epická báseň: -Š. Moravčík : Slovenská matka, Sitnianski rytieri; -Smrek: Najčistejšia láska, J. Lenko: Dcéрке, V. Mihálik: Boháčka, Za rúčky, Š. Žáry: Rosničky; -Ján Kostra: Slniečko septembra; -Fixačná hodina – poézia, doplnkové čítanie; -S. Chalupka: Branko; - P.O.Hviezdoslav: Na výhone
Populárna pieseň: -K. Peteraj, B. Filan: Mláďatá, Klokán; -J. Urban: Voda čo ma drží nad vodou; - Projekt poézia; -Preverovanie učiva o poézii

4. TC Próza (dobrodružná literatúra, western, robinsonáda, biografický román, detektívna literatúra, príbehy zo života detí)

Dobrodružná literatúra: -E.Hemingway: Starec a more; -F. C. Kubernát: Rysie kože; -J. Hrušovský: Jánošík; -A. Marec: V doline dlhých tieňov; **Western:** K. May: Šľachetnosť Od Shaterhanda; **Robinsonáda:** -D. Defoe: Robinson Crusoe; -Scott O Dell: Ostrov belasých delfínov; -Fixácia poznatkov o dobrodružnej liter.; -Doplnkové čítanie; **Detektívna literatúra:**

-Agatha Christie: Diomedove kone; -A. Conan Doyle: Dobrodružstvo Sherlocka Holmesa;

Dievčenský román: - L.M.Montgomeryová: Anna zo Zeleného domu; -K. Jarunková: Jediná;

- J. Šrámková: Biela stužka v tvojich vlasoch; - Charlotte Bronteová: Jana Eyrová – doplnkové čítanie; **Biografický román:** Ľ. Zúbek: Skrytý prameň + Doktor Jesenius;

Príbehy zo života detí: - M. Kukučín: Z teplého hniezda; -J. G. Tajovský: Do konca; -Jozef Cíger-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Hronský: Do školy; -B. Kapolka: Pre teba sa postavím proti svetu; -D. Kováč: Prorok a snežný pes; -R. Dobiáš: Požiar; -D. Hevier: Môj kôň; -Próza- opakovanie, test.

5. Dramatické umenie (film, televízna hra, rozhlasová hra)

Film: J. C. Hronský: Sokoliar Tomáš; **Televízna hra; Rozhlasová hra.**

6. TC Upevňovanie vedomostí 7. roč.

Projekt, prezentácia; Upevňovanie a preverovanie učiva.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele

Žiaci na konci 7. ročníka dosiahnu nižší stupeň úrovne A2 –1 (počiatočná fáza využívania základných komunikačných nástrojov).

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učitelia sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj komunikačné jazykové kompetencie, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapája sa do rečových činností, v rámci ktorých vytvára a prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využíval základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Komunikačné zručnosti:

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

Čítanie s porozumením

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyrozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

3. Obsah predmetu (úroveň A2)

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A2

1. Rodina a spoločnosť

- Osobné údaje
- Rodina
- Vzťahy v rodine
- Národnosť/štatna

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- príslušnosť
  - Tlačivá/dokumenty
  - Vzťahy medzi ľuďmi
  - Náboženstvo
- 2. Domov a bývanie**
- Môj dom/byt
  - Zariadenie bytu
  - Domov a jeho okolie
  - Bývanie v meste a na dedine
  - Spoločnosť a životné prostredie
  - Spoločnosť a jej životný štýl
- 3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie**
- Ľudské telo
  - -Fyzické charakteristiky
  - -Charakterové vlastnosti človeka
  - Choroby a nehody
  - -Hygiena a starostlivosť o telo
  - Zdravý spôsob života
  - Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie
- 4. Doprava a cestovanie**
- Dopravné prostriedky
  - Osobná doprava
  - Príprava na cestu a cestovanie
  - Turistika a cestovný ruch
  - Problémy cestných, železničných a leteckých sietí
- 5. Vzdelávanie a práca**
- Škola a jej zariadenie
  - Učebné predmety
  - Pracovné činnosti a profesie
  - Školský system
  - Celoživotné vzdelávanie
  - Pracovné podmienky
- 6. Človek a príroda**
- Zvieratá/fauna
  - Počasie
  - Rastliny/flóra
  - Klíma
  - Človek a jeho životné prostredie
  - Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia
- 7. Voľný čas a záľuby**
- Záľuby
  - Knihy a čítanie
  - Rozhlas, televízia a internet
  - Výstavy a veľtrhy
  - Kultúra a jej vplyv na človeka
  - Umenie a rozvoj osobnosti
- 8. Stravovanie**
- Stravovacie návyky
  - Mäso a mäsové výrobky
  - Zelenina a ovocie
  - Nápoje
  - Cestoviny a múčne výrobky

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- Mliečne výrobky
  - Stravovacie zariadenia
  - Príprava jedál
  - Kultúra stolovania
  - Zdravá výživa
- 9. Multikultúrna spoločnosť**
- Cudzie jazyky
  - Rodinné sviatky
  - Cudzojazyčná komunikácia
  - Štátne a cirkevné sviatky
  - Zvyky a tradície v rôznych krajinách
  - Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií
- 10. Oblekanie a móda**
- Základné druhy oblečenia
  - Odevné doplnky
  - Výber oblečenia na rôzne príležitosti
  - Druhy a vzory odevných materiálov
  - Móda a jej trendy
- 11. Šport**
- Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
  - Športové disciplíny
  - Význam športu pre rozvoj osobnosti
  - Nové trendy v športe
  - Fair play športového zápolenia
- 12. Obchod a služby**
- Nákupné zariadenia
  - Pošta a telekomunikácie
  - Druhy a spôsoby nákupu a platenia
  - Hotely a hotelové služby
  - Centrá krásy a zdravia (kaderníctva, fitnes...)
  - Kultúra nakupovania a služieb
- 13. Krajiny, mestá a miesta**
- Krajiny a svetadiely
  - Moja krajina a moje mesto
  - Geografický opis krajiny
  - Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest
- 14. Kultúra a umenie**
- Druhy umenia
  - Kultúra a jej formy
  - Umenie – spoločnosť – kultúra
- 15. Človek a spoločnosť; komunikácia**
- Jazyk ako dorozumievací prostriedok
  - Formy komunikácie
  - Kultúra komunikácie
- 16. Mládež a jej svet**
- Aktivity mládeže
  - Vzťahy medzi rovesníkmi
  - Generačné vzťahy
  - Predstavy mládeže o svete
- 17. Zamestnanie**
- Pracovné pomery a kariéra

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Platové ohodnotenie
- Nezamestnanosť

18. Veda a technika v službách ľudstva

- Technické vynálezy
- Vedecký pokrok

19. Vzory a ideály

- Človek, jeho vzory a ideály
- Pozitívne a negatívne vzory

20. Slovensko

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Nemecký jazyk
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele

Výuka 2. cudzieho jazyka na našej škole (6.-9. ročník) je zameraná na dosiahnutie úrovne A1 (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) - podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR).

Základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomelo nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové:

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti:

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Písomný prejav

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Ústny prejav – **dialóg**

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšom tempe reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – **monológ**

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

3. Obsah predmetu

- Aké máš hobby? Šport, druhy športu. Športuješ? Čo rád robíš vo voľnom čase? Hudba, zbierky. Ako tráviš svoj voľný čas cez víkendy?
- Čo pozeráš rád? Ako často pozeráš TV? Koľko je hodín? Kto je tvoja obľúbená hviezda? Môj najobľúbenejší herec
- Ako sa učíš nemčinu? Pri telefóne. Napíš opäť. Priatelia na dopisovanie. Práca s PC
- Kam pôjdeš cez prázdniny? Ako tam pocestuješ? Mestá a vzdialenosti. Čo si zoberieš so sebou? Kde budeš bývať? Moja dovolenka snov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Narušená komunikačná schopnosť

Ak chceme definovať NKS, treba najskôr vymedziť samu komunikačnú schopnosť: ide o schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že, táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú...); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie).

O NKS hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) človeka interferuje s jeho komunikačným zámerom.

Jednotlivé druhy NKS možno analyzovať v rozličných koncepciách, v rámci rozličných teórií a v rozličných kontextoch. Pre naše potreby bude najjednoduchšie uplatniť nozologické hľadisko. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS, ktoré sa potom v rámci Medzinárodnej klasifikácie chorôb členia na konkrétne diagnózy:

- vývinová bezpečnosť – narušený vývin reči,
- získaná orgánová bezpečnosť – afázia,
- získaná psychogénna bezpečnosť- mutizmus, elektívny mutizmus,
- narušenie zvuku reči – fučnosť,
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť,
- narušenie článkovania reči – dyslália, dyzartria,
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia,
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti,
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne,
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol.,2009)

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS,
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru,
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika,
- logopedická terapia,
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania,
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú,
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti.

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva šiesteho ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov,
- Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997),
- Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab),
- Test fonologického rozlišovania (Škodová),
- Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995),
- Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.),
- Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček),
- Skúška sluchovej anlyzy a syntézy (SAS- M),
- Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995),
- Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová),

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008),
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992),
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998),
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005),
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982),
  - Test kognitívnych operácií – TEKO,
  - Token test,
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993,
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu,
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998),
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová, B.: Psychodiagnostika, 2008),
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier),
  - Test laterality (Matějček- Žlab),
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová),
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš),
  - Test vývinu zrkovného vnímania (Frostigová),
  - Iné.
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností.

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok,
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie.

Obsah stimulácie:

Použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.

Vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov.

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa,
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie.

Obsah stimulácie:

Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina (SAS).

Nácvik fonematickej diferenciacie. Nácvik artikulácie. Dychový tréning. Hlasové cvičenia.

Myofunkčná terapia. Orofáciálna stimulácia. Fonograforytmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu,
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich,
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.
Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči,
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa,
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá,
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby.

Obsah stimulácie:

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu.

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie:

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis,
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom.

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni.

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči.

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy,
- rozvíjať číselné predstavy,
- rozpoznať súvislosti,
- rozvíjať matematické schopnosti.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie gramotnosti.

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy. Prepojenie čítania a písania.

Osvojovanie si stratégií učenia.

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav. Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy. Vytváranie analógií.

Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla. Vytvorenie stálosti množstva.

Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako...), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh.

Geometria. Jednotky . Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie:

- osvojovať si komunikačné stratégie,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozvíjať konverzačné schopnosti.

Obsah stimulácie:

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie.

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie:

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie,
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť),
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase,
- rozvíjať motorické schopnosti.

Obsah stimulácie:

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností. Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie - kategorizácia). Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia). Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, šandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Fyzika
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou.

U procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami. Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

2. Organizácia predmetu

V 7.ročníku ŠKVP určuje pre predmet 1 vyučovaciu hodinu, čo je zhodné so ŠVP.

3. Ciele

Intelektuálna oblasť

- Vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- Rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- Vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- Vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- Využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- Vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- Vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- Porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín
- Nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi
- Využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia
- Vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment
- Dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania
- Trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku
- Vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech
- Zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách
- Vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých.
- Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- Riešiť problémové situácie
- Vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- Naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov, byť otvoreným k novým objavom vedeckým a technickým informáciám
- Vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky
- Snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- Osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- Vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- Uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- Uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- Vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- Vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- Vedieť sa rozhodovať

4. Obsah

I. TEPLOTA. SKÚMANIE PREMIEN SKUPENSTVA LÁTOK

Teplota a čas: Meranie teploty Teploměr Meranie času Meranie teploty v priebehu času

Premena kvapaliny na plyn: Vyparovanie Var Tlak vzduch a var

Premena plynu na kvapalinu: Kondenzácia Modelovanie dažďa

Topenie a tuhnutie: Topenie Tuhnutie

II. TEPLA

Výmena tepla:

Predstavy o teple Šírenie tepla, Kalorimeter Výmena tepla medzi horúcou a studenou vodou Výmena tepla medzi kovmi a vodou Ako meriame teplo Látka a teplo. Výpočet tepla Teplo a premeny skupenstva

Teplo a využiteľná energia:

Energetická hodnota potravín Tepelný motor a parný stroj Spaľovacie motory

Rozvíjané kompetencie: kognitívna

- odhadnúť výslednú teplotu po výmene tepla
- analyzovať záznamy z meraní
- zovšeobecniť výsledky meraní do výsledného vzťahu
- rozvíjať úroveň formálnych operácií
- aplikovať poznatky do technickej praxe

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- porovnať výsledky zistení, identifikovať zhodné a rozdielne znaky
- zovšeobecniť experimentálne zistenia ať k platnému zákonu
- dokázať tvrdenie experimentom
- aplikovať poznatky do technickej praxe

komunikačná

- zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky
- spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC)
- prezentovať výsledky pozorovania a merania
- podieľať sa na práci v tíme pri tvorbe projektu
- zaznamenať výsledky pozorovania a merania do tabuľky
- prezentovať výsledky pozorovania a merania
- tvoriť nové informácie z meraní
- vyhľadávať informácie z technických tabuliek

interpersonálna

- podieľať sa na práci v tíme
- kooperovať
- akceptovať skupinové rozhodnutia
- kooperovať

intrapersonálna

- vytvárať si vlastný hodnotový systém s ohľadom na životné prostredie
- nadobudnúť presvedčenie, že fyzikálne poznatky môžu zlepšiť kvalitu života človeka
- uvedomiť si, že poznanie predstavuje hodnotu

Aktivita :

Veterná smerovka

Zistenie energetickej hodnoty potravín, napr. spaľovanie orieška.

Zostrojenie silomera z jednoduchých pomôcok, kalibrácia zariadenia, stanovenie rozsahu merania, porovnania presnosti merania s laboratórnym silomerom.

Námety na tvorbu projektov:

Navrhnuť a zostrojiť zariadenie, v ktorom by teplo konalo prácu. Využitie slnečnej energie.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Chémia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Chémia
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

1. Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti. Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

2. Organizácia predmetu

V 7.ročníku ŠkVP určuje pre predmet 1 vyučovaciu hodinu, čo je v porovnaní so ŠVP zvýšenie o 0,5 hodiny.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

3. Ciele

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote

Ďalšie ciele:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napr. vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest).

4. Obsah

I. SPOZNÁVANIE CHEMICKÝCH REAKCIÍ V NAŠOM OKOLÍ

Fyzikálne a chemické deje Chemické reakcie
Chemické zlučovanie a chemický rozklad Horenie

II. ZMENY PRI CHEMICKÝCH REAKCIÁCH

Energetické zmeny pri chemických reakciách Rýchlosť chemických reakcií
Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií

Obsahový štandard:

- chemická reakcia,
- zákon zachovania hmotnosti pri chemických reakciách, horenie,
- horľaviny, reaktant, produkt,
- chemický rozklad,
- chemické zlučovanie,
- energetické zmeny pri chemických reakciách,
- rýchlosť chemických reakcií,
- faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií.

Výkonový štandard:

- vymenovať niektoré hasiace látky (voda, piesok, oxid uhličitý),
- opísať spôsoby správneho hasenia pri horení konkrétnych rozlíšiť chemický a fyzikálny dej,
- poznať horenie ako chemický dej,
- vymenovať príklady horľavých a nehorľavých látok,
- vysvetliť podstatu hasenia horiacich látok,
- látok,
- poznať označenie horľavín,
- uviesť príklady chemických reakcií z bežného života,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- rozlíšiť reaktanty a produkty,
- rozlíšiť na príkladoch reakcie chemického rozkladu a chemického zlučovania,
- poznať reakcie, pri ktorých sa energia uvoľňuje a pri ktorých sa energia spotrebuje s dôrazom na bežný život,
- rozlišovať pomalé a rýchle reakcie,
- jednoducho zdôvodniť vplyv teploty, množstva reaktantov, plošného obsahu reaktantov (v tuhom skupenstve) a katalyzátora na rýchlosť chemických reakcií s dôrazom na bežný život,
- poznať telefónne číslo požiarnikov
- vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,
- poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina),
- dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu,
- dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi,
- poznať pomôcky používané pri vykonaných laboratórnych prácach,
- vykonať podľa návodu žiacky pokus,
- vedieť pozorovať deje sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,
- zaznamenať výsledok pokusu.

Námety na laboratórne práce:

Skúmanie rozkladu peroxidu vodíka. Hasenie plameňa oxidom uhličitým.

Skúmanie vplyvu rôznych faktorov na rýchlosť chemickej reakcie vápenca (sódy bikarbóny) s octom.

Námety na tvorbu projektov:

Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií v bežnom živote. Hasenie horiacich látok.

5. Metódy a formy:

demonštračný pokus , frontálny pokus, skupinová práca , IKT- internet , výučbové CD, interaktívna tabuľa, skupinová práca, Problémové vyučovanie, experiment , samostatná práca projektová metóda, práca s literatúrou , Braimstorming, rozprávanie, vysvetľovanie.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Biológia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Biológia
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1,5
Školský vzdelávací program:	1,5

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Usporiadanie učiva v **7. ročníku** nadväzuje na predchádzajúci učebný systém s rešpektovaním vzájomných súvislostí. Štruktúra učiva v 7. ročníku umožňuje plynulý prechod k pochopeniu človeka ako biologického objektu a na základe anatomickeo-fyziologických poznatkov, smeruje k pochopeniu princípov individuality, biologickej a sociálnej podstaty človeka, pochopeniu základných spoločenských vzťahov na základe etických noriem, v prospech ich rozvoja. Štruktúra učiva umožňuje pochopenie, osvojovanie si zdravého životného štýlu a ochranu pred škodlivými vplyvmi.

2. Ciele

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
- Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasť celku.
- Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
- Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
- Viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydľia ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravinových vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.
- Poznať základnú stavbu a funkcie sústav orgánov človeka, zásady starostlivosti prvej predlekárskej pomoci pri bežných poraneniach. Rozvíjať poznatky o činnosti ľudského tela, ako celostného systému z hľadiska ochrany zdravia a zdravého životného štýlu.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a význam jej poznávania. Poznať základnú stavbu a stavebné jednotky Zeme, podstatné zmeny v zemskej kôre, základné vonkajšie a vnútorné geologické procesy, súvislosti geologického vývoja Zeme, prírody a človeka.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia
- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérii, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplývajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

v oblasti komunikačných schopností:

identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, podstatu procesov a vzťahov, vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje, vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti, vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry, vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:

riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie, navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov, využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.

v oblasti sociálnych kompetencií:

vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,

v oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:

používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia, využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky, rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

3. Obsah

I. VNÚTORMÁ STAVBA TELA STAVOVCOV

Povrch tela stavovcov. Spoločné a odlišné znaky kože a kožných útvarov.

Oporná a pohybová sústava stavovcov. Základná stavba a význam orgánov opornej a pohybovej sústavy.

Tráviaca sústava stavovcov. Základná stavba a význam orgánov tráviacej sústavy. Dýchacia sústava stavovcov. Základná stavba a význam orgánov dýchacej sústavy.

Obehová sústava stavovcov. Základná stavba a význam orgánov obehovej sústavy. Močová sústava stavovcov. Základná stavba a význam orgánov močovej sústavy. Regulačné sústavy stavovcov. Základná stavba a význam orgánov regulačných sústav. Zmyslové orgány stavovcov. Základná stavba a význam zmyslových orgánov.

Rozmnožovacia sústava stavovcov. Základná stavba a význam rozmnožovacích orgánov. Životné prejavy a správanie stavovcov.

Význam stavovcov v prírode a pre človeka.

Ohrozenia stavovcov a ich príčiny. Ochrana stavovcov.

II. ČLOVEK A JEHO TELO

I. Ľudský organizmus a ľudské spoločenstvo

Ľudský a živočíšny organizmus. Špecifiká ľudského spoločenstva a ľudskej populácie.

II. . Povrch tela a kožná sústava

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Stavba a funkcie kože. Význam kože pre styk s vonkajším prostredím a vnútorným prostredím. Starostlivosť o kožu. Typické poranenia kože, zásady prvej pomoci.

III. *Oporná a pohybová sústava*

Kosti. Stavba kostí a jej význam.

Kostra. Osová kostra – stavba lebky, chrčtice a kostry hrudníka, základné funkcie a význam. Kostra končatín. Stavba, funkcie a význam kostry horných a dolných končatín.

Svaly. Svalové tkanivá a ich význam. Stavba kostrového svalu a jeho činnosť. Svalstvo človeka. Svaly hlavy, trupu a končatín a ich význam.

Starostlivosť o opornú a pohybovú sústavu. Význam opornej a pohybovej sústavy. Poranenia kostí a svalov. Zásady prvej pomoci pri poranení kostí.

IV. *Tráviaca sústava*

Tráviaca sústava. Stavba a činnosť orgánov tráviacej sústavy.

Zložky potravy. Využitie potravy a premena látok. Energetická hodnota potravín. Zásady zdravej výživy. Poškodenia a ochorenia tráviacej sústavy a ich prevencia. Starostlivosť o tráviacu sústavu a jej význam.

V. *Dýchacia sústava*

Dýchacia sústava. Stavba a funkcia orgánov dýchacej sústavy.

Dýchanie. Mechanizmus dýchania. Princíp vonkajšieho a vnútorného dýchania.

Škodlivé vplyvy na dýchaciu sústavu. Faktory a následky znečisteného ovzdušia. Škodlivosť fajčenia a vdychovania toxických látok.

Zásady prvej pomoci pri ohrození životnej funkcie dýchania. Starostlivosť o dýchaciu sústavu a jej význam.

VI. *Obehová sústava*

Krv a jej význam. Zložky krvi a ich vlastnosti, krvné skupiny, darcovstvo krvi. Srdce. Stavba a činnosť srdca, krvný obeh. Vonkajšie prejavy činnosti srdca.

Cievy. Význam a činnosť krvných ciev. Miazga a miazgové cievy.

Poškodenia a ochorenia obehovej sústavy. Zásady prvej pomoci pri krvácaní a zastavení činnosti srdca. Starostlivosť o obehovú sústavu a jej význam.

VII. *Vylučovanie a močová sústava*

Vylučovanie. Močová sústava. Základná stavba a činnosť, poškodenia a prevencia ochorení. Význam pitného režimu.

VIII. *Regulačné sústavy*

Regulačné sústavy. Hormonálna a nervová sústava, látková a nervová regulácia. Hormonálna sústava. Hormóny a ich význam.

Nervová sústava. Nervové bunky a nervy. Reflex a reflexná povaha nervovej činnosti.

Zmysly a zmyslové orgány. Význam zmyslových buniek a zmyslového vnímania. Uloženie chuti, čuchu a hmatu v zmyslových orgánoch.

Zrak a sluch. Stavba, činnosť a význam zrakového a sluchového orgánu. Poškodenia a hygiena zraku a sluchu. Zásady hygieny zraku a sluchu.

Vyššia nervová činnosť. Nepodmienené a podmienené reflexy, prvá a druhá signálová sústava. Myslenie, učenie sa, pamäť, reč, schopnosti a vedomosti človeka.

Zásady prvej pomoci pri poranení mozgu a miechy. Starostlivosť o nervovú sústavu.

Význam nervovej sústavy.

IX. *Rozmnožovacia sústava, vývin jedinca a rodičovstvo*

Rozmnožovacia sústava. Pohlavné žľazy a pohlavné bunky, funkcia a význam. Stavba a funkcia mužských a ženských pohlavných orgánov.

Vývin jedinca. Opodnenie, tehotenstvo a pôrod. Obdobia ľudského života.

Intímna hygiena. Pohlavné choroby a AIDS. Ochrana pred šírením pohlavných chorôb. Partnerské vzťahy a rodina.

X. *Zdravie a život človeka*

Vonkajšie vplyvy na ľudské zdravie. Zdravie a choroba. Infekčné ochorenia, očkovanie a prevencia.

Vplyv návykových látok na zdravie človeka. Návyková látka, droga, drogová závislosť. Legálne a nelegálne drogy a dôsledky závislosti. Zásady prevencie pred drogovou závislosťou.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Vnútorne vplyvy na ľudské zdravie. Dedičné vlastnosti a vplyv na zdravie a život človeka. Schopnosti a osobitosti človeka. Ľudský jedinec a osobnosť.

Schopnosti a zručnosti človeka. Sebadôvera, sebaopoznávanie a sebazdokonaľovanie – význam.

Životný štýl. Zdravý spôsob života. Etické a morálne princípy, kultúra medziľudských vzťahov, vzťah človeka k prírode.

4. Praktické aktivity

Námety praktických aktivít

Pozorovanie a porovnanie kožných útvarov (napr. šupiny ryby, pera vtáka, chlpu cicavca) a kostry stavovcov (na modeloch, obrazoch, diapozitívoch a pod.). Pozorovanie stavby vtáčieho vajca. Pozorovanie stavby pera vtáka. Poznávanie chránených stavovcov.

Nácvik prvej pomoci pri poranení kože (odrenina, popálenina, omrzlina). Pozorovanie a určovanie kostí (na modeloch, obrazoch, diapozitívoch a pod.). Pozorovanie kostí a svalov končatín. Nácvik prvej pomoci pri zlomení a vykĺbení kostí.

Zloženie stravy človeka. Pozorovanie prejavov dýchania. Nácvik prvej pomoci pri zastavení dychu. Pozorovanie vonkajších prejavov srdca. Nácvik prvej pomoci pri tepnovom a žilovom krvácaní. Nácvik prvej pomoci pri zastavení činnosti srdca.

Pozorovanie činnosti zmyslových orgánov. Nácvik prvej pomoci pri poranení chrbtice a miechy. Nácvik stabilizovanej a protišokovej polohy.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Pozorovanie životných prejavov stavovcov v okolí (bydliska, školy). Prispôsobenie stavovcov životnému prostrediu a potrave, ktorou sa živia. Pozorovanie nepodmienенých a podmienených reflexov psa (mačky). Pozorovanie vrodeneho a získaného správania psa (mačky, chrčka, akváriových rybičiek, hydiny a pod.).

Ako trávim voľný čas.

Pozorovanie pohybu kostí a svalov pri telesnej činnosti. Zistiť tvar klenby nohy na odtlačku stupaje. Zistiť správne a nesprávne držanie tela spolužiakov.

Vonkajšie prejavy dýchania v pokoji a pri telesnej aktivite. Zmeny tepu v pokoji a pri pohybovej činnosti. Zistiť a porovnať stravovacie návyky spolužiakov. Zistiť prieskumom dodržiavanie zásad správnej výživy spolužiakov. Spracovať prehľad najväčších znečisťovateľov ovzdušia v okolí bydliska. Pozorovanie vnímania rozličných chutí na jazyku.

Námety na tvorbu žiackych projektov

Výskyt stavovcov v okolí (v určenom regióne). Pohyb stavovcov a ich životné prostredie. Možnosti ochrany stavovcov v okolí (školy, bydliska). Ako súvisia sústavy orgánov stavovcov? Sťahovanie vtákov.

Správne dýchanie. Vplyv fajčenia na ľudský organizmus. Stravujeme sa zdravo? Vplyv pitia alkoholu na osobnosť človeka. Vplyv trávenia voľného času na zdravie. Spolupráca a komunikácia s ľuďmi s poruchami zraku a sluchu. Vplyv stresu na zdravie človeka. Správny a nesprávny režim dňa. Zdravý životný štýl. Drogy okolo nás. Ochrana pred nákazlivými chorobami. Medziľudské vzťahy v našej triede.

Minimálne kompetencie, ktoré má žiak so sluchovým postihnutím získať

- kompetencie uplatňuje a požiadavky štandardu spĺňa s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia a s pomocou učiteľa.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Dejepis
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Dejepis
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Organizácia predmetu

V 7.ročníku ŠKVP určuje pre predmet 1 vyučovaciu hodinu. Vyučovanie predmetu je postavené na pozorovacích a výskumných aktivitách, čím sa u žiakov s TP rozvíja pozitívny vzťah k dejinám. Vyučovanie sa uskutočňuje v kmeňovej triede. Môže sa organizovať aj vychádzkami do okolia školy s poznávaním historických pamätihodností mesta.. Realizuje sa a prostredníctvom frontálnej výučby, ale v širšej miere kladie dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania odpovedí a príčin historických udalostí. Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať s historickým časom, s historickým priestorom s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním.

3. Ciele

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie:

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti,

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti,

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj,

žiaci aplikujú otázky v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch - stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania,
- pri vytvorení plánu skúmania,
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania,
- pri vytvorení záznamu zo skúmania,

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie,

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií,
- organizovaní informácií,
- porovnávaní informácií,
- rozlišovaní informácií,
- zaraďovaní informácií,
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

4. Obsah

Obsahom predmetu dejepis v 7. ročníku sú dejiny nášho národa od ich príchodu na územie súčasného Slovenska až po existenciu Habsburskej monarchie.

Dejiny Slovanov a Slovákov sa preberajú v nasledovných tematických celkoch:

I. PREDKOVIA SLOVÁKOV V KARPATSKEJ KOTLINE

Príchod Slovanov : Pravlasť, Migrácia, Slovania, Avari, Samo

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Veľká Morava : Pribina, Mojmir, Cyril, Metod, Svätopluk, Rastislav, Kresťanské misie

II. . SLOVÁCI V UHORSKOM KRÁĽOVSTVE

Kráľovstvo mnohých jazykov a mravov : Dynastie, Štefan I., Ondrej II., Karol Róbert, Ľudovít I., Žigmund Luxemburský, Gotická cesta, Matej Korvín,

Banské mestá : Kremnica, Banská Štiavnica, Banská Bystrica, Život baníkov, Dukát Kríza stredoveku : Humanizmus, Renesancia, Mikuláš Kopernik, Leonardo da Vinci

III. OBRAZY NOVOVEKÉHO SVETA

Kníhtlač

Ján Gutenberg

Objavitelia a dobyvatelia : Karavela, Objavenie Ameriky, Krištof Kolumbus, Oboplávanie zemegule, F. Magalhaes, Kolonializmus

Hospodárske zmeny : Od cechu k manufaktúre, Mešťan, Zámorský obchod Reformácia a protireformácia : Martin Luther, Ignác z Loyoly

IV. . HABSBURSKÁ MONARCHIA

Slovensko na hranici dvoch svetov : Moháč, Turci, Bratislava – centrum uhorského kráľovstva

Osvietenský absolutizmus : pragmatická sankcia, Mária Terézia, Jozef II., Matej Bell, Adam

F. Kollár Reformy

5. Námet na tvorbu projektu:

J. Gutenberg, alebo na počiatku mediálneho sveta

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Geografia
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebí, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvarmi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

2. Ciele

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny. Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznanky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinnosť vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta. V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).
- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.

- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.
- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

3. Organizácia predmetu

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole

Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

- a) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.**
- b) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)**
- c) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne**

4. Obsah:

I. PREMENY ZEME

Podnebné oblasti Zeme (pasáty, monzúny) Prví ľudia na Zemi (Afrika, Ázia)

Vznik kultúr, rasy, náboženstvá (Afrika, Ázia)

II. . AFRIKA

I. Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Afriky na mapách

II. Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

Členitosť pobrežia a povrch Afriky, pohoria Kilimandžáro.

Podnebné a rastlinné pásma.

Púšť, sahel, savana, tropický dažďový prales. Vodstvo, jazerá, rieky.

Obyvateľstvo a sídla.

Severná Afrika, západná, východná a južná Afrika, veľké mestá. Pôvodní obyvatelia, staré civilizácie, náboženstvá.

Hospodárstvo Afriky (iba stručne).

Štáty Afriky, najväčšie mestá, život v mestách.

III. Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Problémy v Afrike (hlad, choroby, nepokoje, škodcovia). Rozširovanie púští (sahel).

Školstvo a zdravotníctvo v Afrike. Národné parky.

III. ÁZIA

I. Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Ázie na mapách - Ázia na severnej pologuli

II. Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Členenie Ázie na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, juhozápadná. Povrch – Himaláje, Sopečná činnosť a zemetrasenia.

Vodstvo v Ázii – rieky v Ázii, jazerá.

Podnebie, rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov.

Podnebné oblasti – severná oblasť, suchá oblasť v juhozápadnej časti Ázie, monzúnová oblasť v južnej Ázii.

Klimatické diagramy z rôznych častí Ázie (hlavné znaky podnebného pásma, oblasti). Obyvateľstvo Ázie, náboženstvá.

Hospodárstvo Ázie (stručne).

Štáty – Čína, India, Japonsko, Rusko, arabské krajiny. Veľké mestá.

III. *Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne*

Nadmerná hustota zaľudnenia určitých oblastí v Ázii. Boom priemyselnej výroby (ázijské tigry).

Hrozby tajfúnov, zemetrasení a povodní. Kultúrne pamiatky.

Projekty – Afrika, Ázia

Minimálne kompetencie, ktoré má žiak so sluchovým postihnutím získať

- kompetencie uplatňuje a požiadavky štandardu spĺňa s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia a s pomocou učiteľa.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Občianska náuka
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vedie ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2. Ciele

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebazpoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

3. Obsah

I. SOCIÁLNE VZŤAHY V SPOLOČNOSTI

Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika Štruktúra spoločnosti a sociálne vzťahy v nej Veľké spoločenské skupiny

Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny Prirodzený pohyb obyvateľstva

Štruktúra obyvateľstva – rasy, národy Štruktúra obyvateľstva – náboženstvá Kultúra, multikultúrnosť

Sociálne a politické napätie v spoločnosti – vojny, terorizmus...

II. . OBČIANSKY ŽIVOT AKO PROCES FORMOVANIA DEMOKRACIE

Občan, občianstvo

Proces formovania občianskej spoločnosti Vznik štátu

Právny štát

Ústava Slovenskej republiky Kto nám vládne (Štátna moc) Kto nám vládne (Štátna moc) Demokracia, jej

vznik a vývoj Princípy demokracie

Čo je a nie je demokracia Voľby, volebné právo Parlamentné, komunálne voľby Štátna správa, samospráva

Čo sú ľudské práva a slobody a prečo sa o nich učíme Základné dokumenty ľudských práv

Patria aj deťom ľudské práva?

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Niet práv bez povinností a zodpovednosti

Záujmové a občianske aktivity, činnosť mimovládnych organizácií Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť

Triedny žiaci a školský parlament Obvodný žiaci parlament

2 h projekty- Občianska participácia v širšom prostredí – v obci

Minimálne kompetencie, ktoré má žiak so sluchovým postihnutím získať

- kompetencie uplatňuje a požiadavky štandardu spĺňa s prihliadnutím na druh a stupeň sluchového postihnutia a s pomocou učiteľa.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovaci predmet:	Matematika
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	3,5
Školský vzdelávací program:	1,5

1. Ciele

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci získali schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ má viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá seba výchova a seba vzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

2. Obsah

I. ZLOMKY. POČTOVÉ VÝKONY SO ZLOMKAMI. RACIONÁLNE ČÍSLA

Zlomek, znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom). Znázornenie zlomkov na číselnej osi.

Rovnosť zlomkov pre ten istý celok, ich krátenie a rozširovanie. Základný tvar zlomku.

Porovnávanie a usporadúvanie zlomkov s rovnakými čitateľmi alebo rovnakými menovateľmi.

Sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakými menovateľmi, sčítanie a odčítanie prevodom na spoločný menovateľ (nie nevyhnutne najmenší), objav krížového pravidla.

Zmiešane číslo (pravý, nepravý zlomek).

Násobenie a delenie zlomku prirodzeným číslom (ostatné výpočty prevažne prevodom na desatinné čísla).

Interpretácia násobenia zlomkom ako výpočtu zlomkovej časti z čísla.

Počítanie so zlomkami prevodom na desatinné čísla (hlavne na kalkulačke aj približne s danou presnosťou).

Vzťah medzi zlomkom a desatinným číslom.

Zlomek a delenie, vzťah zlomkov a delenia, zlomek ako číslo.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

II. PERCENTÁ

Percento, základ, časť prislúchajúca k počtu percent, počet percent. Promile. Použitie promile v praxi. Vzťah percent (promile), zlomkov a desatinných čísel. Znázorňovanie časti celku a počtu percent vhodným diagramom. Jednoduché úrokovanie. Riešenie slovných úloh a podnetových úloh.

III. OBJEM A POVRCH KVÁDRA A KOCKY

Niektoré spôsoby zobrazovania priestoru (voľné rovnobežné premietanie, perspektíva). Obrazy kvádra a kocky vo voľnom rovnobežnom premietaní, viditeľnosť hrán.

Telesá zložené z kvádrov a kociek, ich znázorňovanie, nárys, pôdorys, a bokorys, úlohy na rozvoj priestorovej predstavivosti (aj príklady jednoduchých a zložených telies v reálnom živote ako propedeutika).

Sieť kvádra a kocky.

Objem kvádra a kocky. Jednotky objemu m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3 , hl, liter, dl, cl, ml a ich premena. Povrch kvádra a kocky.

IV. POMER. PRIAMA A NEPRIAMA ÚMERNOSŤ

Pomer, rozdeľovanie celku v danom pomere. Mierka plánu a mapy. Riešenie úloh.

Priama a nepriama úmernosť. Jednoduchá trojčlenka (aj zložená).

Využitie priamej úmernosti v praxi (kontextové a podnetové úlohy).

V. KOMBINATORIKA – RIEŠENIE ÚLOH

Úlohy na tvorbu skupín predmetov a ich počte z oblasti rôznych hier, športu a z rôznych oblastí života (propedeutika variácií).

Rôzne spôsoby vypisovania na jednoduchých úlohách (bez podmienok; využiť pravidlo súčtu). Objavovanie možností a zákonitostí.

Pravidlo súčinu. Úlohy s podmienkami (propedeutika základných modelov kombinatoriky). Riešenie jednoduchých kombinatorických úloh (na základe hier a pokusov).

Riešenie kombinatorických úloh rôznymi metódami (stromový diagram (stromový graf), príprava tabuliek, systematické vypisovanie možností).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Svet práce
Vzdelávacia oblasť:	Človek a svet práce
Vyučovací predmet:	Svet práce – tvorba životného prostredia
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

1. Charakteristika predmetu

Predmet využíva poznatky žiakov, ktoré získali v prírodovedných predmetoch /ako je biológia a chémia/ a ďalej ich rozvíja novými poznatkami, pozorovaním a experimentovaním, rozvíja pracovné zručnosti, vytvára správne etické zásady a postoje vo vzťahu k prírode, k prírodným vedám, k prírodným zákonitostiam, umožňuje seberealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity. Predmet sprostredkúva žiakom poznatky o postupe pestovania rastlín, ich viazaní a aranžovaní. Vytvára základy pre kladný vzťah k prírode, ale aj pre aktívnu tvorbu a ochranu životného prostredia.

2. Ciele

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/
- estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- poznávaniu okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- osvojeniu si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- osvojeniu si základov aranžovania a viazania kvetov
- osvojeniu si hydroponického pestovania rastlín

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- získavaniu pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín

3. Obsah

Vzdelávací obsah je rozdelený do 4 tematických celkov:

I. NÁRADIE A POMÔCKY

- Základné ručné náradie – poznať a vedieť používať základné ručné náradie: vysadzovacia lopatka, vysadzovací kolík, záhradnícke nožnice, malé hrabličky, malá lopatka atď.
- Náradie na spracovanie pôdy – poznať a vedieť používať náradie na spracovanie pôdy, kyprenie pôdy: rýľ, motyka, hrable, rycie vidly atď.
- Pomôcky pri pestovaní rastlín – poznať materiál a pomôcky pre hydroponické pestovanie rastlín, kanvy na zalievanie, rozprašovače atď.

II. . KVETINÁRSTVO

- Význam a rozdelenie okrasných rastlín z hľadiska tvorby a estetizácie životného prostredia.
- Črepníkové rastliny – charakteristika črepníkových rastlín, rozdelenie poznávanie jednotlivých druhov črepníkových rastlín, pestovanie ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín, nároky črepníkových rastlín na životné podmienky.
- Praktická činnosť – presádzanie, rozmnožovanie, pestovanie a ošetrovanie črepníkových rastlín.

III. HYDROPONICKÉ PESTOVANIE RASTLÍN

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Hydroponia - čo je hydroponia, potreby na hydroponiu: nádoby, substrát, živný roztok, vhodné črepníkové rastliny.
- Hydroponické pestovanie rastlín

IV. . VIAZAČSTVO A ARANŽOVANIE RASTLÍN

- Základy aranžovania a väzby kvetov – význam aranžovania a väzby kvetov, pomôcky na aranžovanie.
- Výber a úprava materiálu – zber a sušenie rastlín na aranžovanie, ošetrovanie rezaných kvetov, príprava rastlinného materiálu na aranžovanie.
- Praktická činnosť – viazanie a aranžovanie rastlín

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúr
Vyučovací predmet:	Výtvarná výchova
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet výtvarná výchova (ďalej VV) v 7. ročníku plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu 6.ročníka. Vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebaujadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to v prvom rade dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám, nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi, ktoré takéto zručnosti nevyžadujú, väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

2. Organizácia predmetu:

ŠkVP určuje dotáciu 1 vyučovacej hodiny v predmete výtvarná výchova. Vyučovanie predmetu sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť i učebňu pracovnej a výtvarnej výchovy, učebňu informatiky, herňu.

3. Ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií, rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich
- poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia a iné kultúry.
- vedome rozvíjať tvorivosť
- umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov
- rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.
- formovať kultúrne a postoje, vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.
- formovať celistvú osobnosť, pristupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

4. Obsah

I. PRIESTOR A PERSPEKTÍVA

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- kresba priestoru
- maľba krajiny

II. . VÝTVARNÉ VYJADROVACIE PROSTRIEDKY

- poriadok a chaos
- dadaizmus, neodadaizmus

III. VÝTVARNÉ VÝRAZOVÉ PROSTRIEDKY

- fotografická reportáž
- scenár

IV. . UMENIE A DIZAJN

- podnety tradičných remesiel (krajčírstvo, čipkárstvo)

V. ARCHITEKTÚRA

- podnety architektúry
- renesančná architektúra

VI. . PODNETY A VPLYVY NA VÝTVARNÉ UMENIE

- podnety hudby a literatúry
- elektronické médiá

VII.. KULTÚRA A TRADÍCIA

- tradícia a identita(rozprávka, príbehy, legendy a história regiónu spracované výtvarnou formou)
- podnety rôznych oblastí spoznávania sveta (inšpirácia dejinami výtvarného umenia)

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Hudobná výchova
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúr
Vyučovaci predmet:	Hudobná výchova
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka. Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa. Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietých percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie.

Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia. Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomenie, sebauvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo-humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí. Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispieje k priblíženiu sa či dosiahnutiu ideálu, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek. Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové,/ reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších- pri dramatickej hre. Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie. Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíjeme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

2. Organizácia predmetu:

ŠkVP určuje dotáciu 1 vyučovacej hodiny v predmete hudobná výchova. Vyučovanie predmetu sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť rytmicko – pohybovú učebňu, učebňu informatiky, herňu.

3. Ciele

Kognitívne ciele:

Získať poznatky a vedomosti v procese komunikácie s hudbou v rôznych slohových obdobiach. Nadobudnúť schopnosť prijať, hodnotiť a vážiť si hudbu svojho a iných národov. Integrácia poznatkov z iných predmetov s cieľom získať ucelenú predstavu o kultúre iných národov. Orientácia v grafickom zázname piesní, rytmickom sprievode. Vedieť rozlíšiť charakteristické črty niektorých národných piesní.

Socioafektívne ciele:

Na základe vnímania a prežívania, precítenia a pochopenia hudobných skladieb vedieť vyjadriť svoje estetické zážitky, verbálne i neverbálne – slovne, výtvarne i pohybom. Získať schopnosť spolupracovať, plánovať a realizovať spoločnú aj vlastnú prácu. Chápať umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach, vedieť oceniť silu umenia ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele:

Na primeranej úrovni žiaci dokážu využiť nadobudnuté zručnosti a vedomosti a realizovať svoje hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové).

4. Obsah

I. HUDOBNÉ PRECHÁDZKY STOROČIAMI

- Opakovanie učiva zo 6. Ročníka
- Návraty do minulosti – úvod
- Prvý návrat – pravek, stredovek
- Druhý návrat - barok
- Tretí návrat – klasicizmus
- Od hudobných atómov cez módy
- Hudobníci rôznych dôb - barok
- Hudobníci rôznych dôb – romantizmus a súčasnosť
- Hudobné nástroje rôznych dôb – lutna, organ, klarinet
- Hudobné nástroje rôznych dôb – husle, klavír
- Zakladatelia modernej slovenskej hudby
- A.Moyzes, J. Cikker, E. Suchoň
- Galéria hudobných skladateľov 20. stor .
- Vianoce a hudba
- Galéria hudobných skladateľov 20.stor.

II. PESTRÁ PALETA POPULÁRNEJ HUDBY

- A.Moyzes, J. Cikker, E. Suchoň
- Vývoj populárnej hudby
- Vznik a vývoj džezu
- Predstavitelia džezu
- Spirituály a ragtime
- Zaspievajme si
- Džez na Slovensku
- Hudobné zábavné divadlo – opereta
- Hudobné zábavné divadlo – muzikál
- Rock and roll

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

III. HUDBA NA POMEDZÍ

- The Beatles
- M. Žbirka: V slepých uličkách
- Elán – Nie sme zlí
- Country a western hudba
- Muzikál Rebelové
- Hudba k filmom, hudba na internete
- Opakovanie piesní a zhrnutie učiva

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovaci predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Siedmy
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	2

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti.

2. Ciele

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je:

- umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti,
- zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť,
- prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie,
- vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy,
- predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

3. Obsah

TESTOVANIE - ľah- sed, skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5m, hod plnou loptou, 12 min. vytrvalostný beh, výdrž v zhybe.

ATLETIKA - technika štartu, beh 60 metrov, beh 1000 metrov, skok do diaľky kročným spôsobom, štafetový beh, šplh na tyči, hod kriketovou loptičkou.

ŠPORTOVÉ HRY

BASKETBAL - prihrávky, dribling, uvoľňovanie s loptou, strelba v improvizovanom prostredí, prihrávky vo dvojici na čas.

FUTBAL – prihrávky, kontrola prihrávky na krátku vzdialenosť vnútorným priehlavkom

ZÁKLADY GYMNASTICKÝCH ŠPORTOV

ŠPORTOVÁ GYMNASTIKA - statické cvičebné tvary polohy, dynamické cvičebné tvary kotúle, zostavy na páse 1-2 rady, stojka na rukách, stojka na rukách do kotúľa, rovnovážne cvičenia, cvičenia na správne držanie tela, zostavy na páse.

MODERNÁ GYMNASTIKA - cvičenia so švihadlom, zostava so švihadlom.

POHYBOVÉ HRY - povinný výberový tematický celok

VYBÍJANÁ - prihrávky, dribling, prihrávky v ihrisku, činnosť hráčov v hracom poli, v zázemí, hra.

STOLNÝ TENIS - technika držania rakety, základné postavenie hráča, odrážanie loptičky forhendom, bekhendom, nácvik podania bez rotácie forhendom, bekhendom.

PREHADZOVANÁ - vedenie lopty driblingom, prihrávky, herné kombinácie útočné, hra podľa pravidiel.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.9 ÔSMY ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	0

I. ČASŤ: SLOVENSKÝ JAZYK A SLOH

1. Charakteristika predmetu

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakovi priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejsť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii v multikultúrnom prostredí.

2. Ciele predmetu

Viesť žiakov k poznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému. Viesť ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému. Zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov. To napomáha žiakovi chápať zložitú a vzájomnú súvislosť javov okolitého sveta, orientovať sa vo svete, prijímať nové informácie a odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti, formovať si svoje postoje k svetu a životu, spoznávať zákonitosti súčasného života, pochopiť históriu a inšpirovať sa do budúcnosti.

Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t.j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.

Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k poznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.

Prehľbovať estetické cítenie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.

Rozvíjať estetické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

3. Obsah vzdelávania

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Opakovanie učiva zo 7. ročníka

- slávnostný príhovor, slovná zásoba, delenie slovnej zásoby, tvorenie slov,
- čítanie s porozumením, umelecký opis, pravopis podstatných a prídavných mien, osobné zámena,
- popis pracovnej činnosti, slovesá, pravopis čísloviek, prídavných mien a zámen, dopĺňanie spojok do viet, tvorba názvov fotografií s využitím predložiek, príprava školského projektu zameraného na fotografovanie,
- komunikačný zámer textu, prisudzovací sklad, dvojčlenné a jednočlenné vety, viacnásobný vetný člen.

Zvuková stránka jazyka a pravopis

- pravopis – rešpektovať jazykové pravidlá, ortoepické, lexikologické, morfológické.

Významová rovina jazyka (lexikológia)

- slovná zásoba,
- vecný a gramatický význam slova,
- priame a nepriame pomenovanie – prirovnanie, metafora, zosobnenie (personifikácia), metonymia, rozdiel medzi metaforou a metonymiou,
- združené pomenovania – jednoslovné a viacslovné pomenovania,
- frazeologizmy – príslovia, porekadlá, prirovnania, pranostiky, iné frazeologizmy, význam frazeologizmov, práca s Malým frazeologickým slovníkom, využívanie frazeologizmov v bežnej a umeleckej reči,
- tvorenie odvodzovaním – predpona, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo,
- tvorenie pomenovaní skracovaním slov.

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená – plnovýznamovosť, ohybnosť, konkrétne a abstraktné podstatné mená, pravopis veľkých a malých písmen, gramatické kategórie, skloňovacie vzory, skloňovanie podstatných mien cudzieho pôvodu-MR, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie a prípady nesklonnosti slova pani, podstatné mená mužského rodu: zvieracie, skloňovanie v singulári(vzor chlap) a v pluráli(vzor dub a vzor stroj), skloňovanie podstatných mien pes, vlk a vták.
- prídavné mená – gramatické kategórie, rozdelenie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien
- skloňovanie prídavných mien,
- osobné zámená – (základné a privlastňovacie), krátke a dlhé tvary zámen, neohybnosť zámen jeho, jej, ich,
- opytovacie zámená – ich podstata a funkcia, opytovacie zámená kde? kam? aký? ktorý?,
- skloňovanie opytovacieho zámena či? čia? čie? podľa vzoru cudzí
- ukazovacie zámená – ich podstata a funkcia, ukazovacie zámená tu, sem, tam, odvtedy, taký, toľký, pravopis ukazovacích zámen taký, toľký
- číslovky – základné, radové a násobné číslovky, pravopis, nesklonnosť u násobných čísloviek,
- slovesá – zvrätané a nezvrätané, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá, tvary slovesa byť, gramatické kategórie – osoba, číslo, čas a časovanie sloves, gramatická kategória - vid- dokonavý a nedokonavý,
- príslovky – delenie, stupňovanie, tvorenie z akostných prídavných mien, dvojice: predložka plus podstatné meno, príslovka (do kopy – dokopy...), príslovky von a vonku,
- predložky – väzba s pádom, vokalizácia predložiek,
- spojky – písanie čiarky, ak je spojka a súčasťou výrazov a tak, a preto,
- častice – podstata a funkcia, tvorenie, vyhľadávanie a vkladanie častíc do textov,
- citoslovčia,
- sklady,
- základné vetné členy – podmet (nevyjadrený, holý, rozvitý, viacnásobný), prísudok (slovesný, menný, holý, rozvitý, viacnásobný), dvojčlenné a jednočlenné vety (vetný základ), rozvíjacie vetné členy – predmet, príslovkové určenie, prívlastok, prístavok (podstata prístavku, jeho posta-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

venie za podstatným menom, na ktoré sa vzťahuje, vydeľovanie prístavku vo vete: čiarkami, pauzami a melódiou, vyhľadávanie prístavkov, tvorenie prístavkov,

- jednoduchá veta a jednoduché súvetie – podstata jednoduchej vety(jeden prisudzovací sklad alebo jeden vetný základ) a jednoduchého súvetia (dva prisudzovacie sklady alebo dva vetné základy), spájanie dvoch jednoduchých viet do súvetia, základné pravidlá o písaní čiarky pred spojkami v jednoduchom súvetí.

SLOH

Umelecký a vecný text. Slohové postupy

- informačný, rozprávací, opisný, výkladový.

Výkladový slohový postup

- poznámky, konspekt,
- výťah.

Informačný slohový postup – prihláška.

Rozprávací a opisný slohový postup – správa a pozvánka.

1. Školská písomná práca

- slávnostný príhovor –podstata, kompozícia a cieľ slávnostného prejavu, tvorba slávnostného prejavu na oslavu jubilea rodičov, príbuzných, známych, podľa osnovy,
- prejav.

2. Školská písomná práca – úvaha.

Rétorika

- melódia, dôraz, prízvuk, sila hlasu (artikulácia, gestikulácia, mimika, postoj),

Bariérový a bezbariérový rozhovor

- odosielateľ, prijímateľ, komunikačná situácia
- efektívna komunikácia,
- asertívna komunikácia,
- debata, diskusia, vedenie, postoje(roly) v komunikácii – moderátor, pomocník, manažér, provokatér, sprostredkovateľ, expert, príprava na diskusiu, napísanie diskusného príspevku, zhrnutie - typické znaky debaty a diskusie, spoločné a rozdielne znaky.

II. ČASŤ: LITERÁRNA VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

V literárnej časti predmetu sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, s metrikou, získava informácie o autoroch.

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopnosti žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávaní procese predstavuje estetické osvojovanie reality.

2. Ciele predmetu

Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (recepciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu.

Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Koncepcia vyučovania literatúry vychádza predovšetkým zo zážitku, vytvorenia si pozitívneho vzťahu k literatúre.

Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov.

Učiteľ nepredkladá žiakom hotové poznatky, ale vytvára mu podmienky a pripravuje podnety, aby sa vedomosti zmocňoval sám.

Obsah vzdelávania učebného predmetu – literárna výchova

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Opakovanie učiva 7.ročníka

anekdota, epická báseň, populárna pieseň, dobrodružná literatúra, detektívna lit., dievčenský román, poviedka, novela, film, rozhlasová hra.

Umelecká literatúra v poézii

- Lyrická poézia
  - o Lúbostná poézia
  - o Prírodná poézia
  - o Modlitba
- Epická poézia

a) Aplikovanie nových poznatkov

Pojem poézia, vonkajšia kompozícia poézie, konštruovanie nových literárnych poznatkov – metonymia a básnická otázka. Funkcia umeleckých jazykových prostriedkov v lyrickej poézii.

Aplikovať pojmy poézia a báseň.

Identifikácia poézie ako literárnej formy a básne ako literárneho žánru v rámci jednotlivých literárnych textov. Poézia ako súčasť umeleckej literatúry. Pomocou porovnania viacerých textov charakterizovať základné znaky poézie. Identifikovať jednotlivé rozdiely medzi prózou ako umelecky neviazanou rečou a poéziou ako umelecky viazanou rečou. Porovnať ľudovú pieseň ako žáner ľudovej slovesnosti s populárnou piesňou. Aplikovať znalosti o vonkajšej kompozícii – nadpis, verš, strofa. Aplikovať pojem refrén. Identifikovať refrén v populárnej piesni, vysvetliť funkciu refrénu v piesni. Epika ako základný literárny druh, hlavné znaky epiky, pojem epická báseň.

b) Čítanie a interpretácia textu

Čítanie textu s porozumením, frázovať básnický text v zhode s jeho rytmom, rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.

Kompozičná štylisticko-lexikálna analýza básne a populárnej piesne, funkcia umeleckých jazykových prostriedkov v piesni. Komparatívna analýza textu – porovnať ľudovú pieseň s populárnou piesňou z hľadiska využitia lexiky, umeleckých štýlových prostriedkov. Vyhľadávanie známych a menej známych piesňových textov v rôznych informačných zdrojoch. Verbalizácia čitateľského zážitku.

Umelecká literatúra v próze

Zo života mladých ľudí Dievčenský román Dobrodružná literatúra

Vedecko-fantastická literatúra Denník

Vedecko-populárna literatúra Literatúra faktu

a) Vyvodenie nových literárnych poznatkov

Vyvodenie a definícia pojmu epika ako základného literárneho druhu.

Tri základné typy epiky – veľká, stredná a krátka.

Vyvodenie a definícia pojmu román a jeho jednotlivých druhov: detektívny, dobrodružný, dievčenský, sci-fi, denník.

Vyvodenie a definícia pojmu vedecko-fantastická literatúra. Jej hlavné znaky, úloha fikcie, jazykové prostriedky.

Vynechať časť literárnej ukážky, dotvoriť podľa vlastnej fantázie – rozvíjať štylizované schopnosti, slovnú zásobu a plynulé rozprávanie.

Vyvodenie a definícia pojmu literatúra faktu. Identifikovať základné znaky literatúry faktu. Určiť poznanie ako základnú funkciu literatúru faktu.

Vyvodenie a definícia pojmu populárno-vedecká literatúra. Identifikovať v literár. Ukážkach znaky populárnosti a vedeckosti na základe štylistickej a lexikálnej výstavby textu. Vlastnosti populárno-vedeckej literatúry.

b) Čítanie a interpretácia textu

Čítať text s porozumením a s dôrazom na techniku čítania (na základe kritérií stanovených učiteľom), frázovať prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu. Analýza a hodnotenie autorovej koncepcie postáv (identifikácia hlavných a vedľajších postáv a ich charakteristika) v rámci myšlien-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

kového zamerania celého diela.

Štylisticko-lexikálna analýza textu. Verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnotenie prečítanej ukážky, obhajoba vlastného názoru. Vlastná tvorba poviedky. Plynulo a s porozumením čítať súvislý text. Vyjadriť bezprostredné pocity po prečítaní – verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnotenie prečítanej ukážky, obhajoba vlastného názoru. Vyhľadať a zapísať kľúčové slová, vytvoriť osnovu a podľa nej prerozprávať dej textu. Kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza textu a určenie významu identifikovaných jazykových prostriedkov. Významová analýza textu. Identifikovať časti, v ktorých sa stupňuje napätie deja a určiť prvky, ktoré autor využil, aby dosiahol požadovaný efekt. Analýza a hodnotenie koncepcie postáv (identifikácia hlavných a vedľajších postáv a ich charakteristika) v rámci myšlienkového zamerania celého diela. Transformácia literár. Textu na dramatickú podobu a jeho dramatické stvárnenie.

Porovnať lit. faktu s umeleckou lit., charakterizovať odlišnosti.

Tvorba projektu – Najznámejší slovenskí autori literatúry faktu. Informácie o autorovi, záznam z prečítaného diela.

Dramatické umenie

Základné charakteristické znaky drámy – neprítomný rozprávač, dialógy a monológy, scenár, herci, kostýmy, jazykové prostriedky, mimojazykové prvky pri prezentácii dramatického textu.

Komparatívna analýza – porovnať divadelnú hru s filmom, televíznym a rozhlasovým spracovaním.

Opakovanie učiva 8.ročníka

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Organizácia predmetu

Školský vzdelávací program stanovuje v predmete anglický jazyk 3-hodinovú dotáciu, čo je porovnateľné so ŠVP. Vyučovanie predmetu sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť i učebňu informatiky, rytmicko-pohybovú učebňu, herňu, žiacku knižnicu, mestskú knižnicu.

3. Ciele predmetu

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie; t.j. všeobecné kompetencie, komunikačné jazykové kompetencie a komunikačné zručnosti.

Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách. Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

Viesť žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, orientovať sa na knihu, vzbudiť záujem o čítanie, a pozitívne prijímať literatúru a kultúru.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojení si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <h3>Základná škola</h3>	

- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové:

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využíval základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Komunikačné zručnosti:

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuľami, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyzozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

4. Obsah predmetu (úroveň A2)

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A2

1. Rodina a spoločnosť

- Osobné údaje
- Rodina
- Vzťahy v rodine
- Národnosť/štátna príslušnosť
- Tlačivá/dokumenty
- Vzťahy medzi ľuďmi
- Náboženstvo

2. Domov a bývanie

- Môj dom/byt
- Zariadenie bytu
- Domov a jeho okolie
- Bývanie v meste a na dedine
- Spoločnosť a životné prostredie
- Spoločnosť a jej životný štýl

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- ľudské telo
- Fyzické charakteristiky
- Charakterové vlastnosti človeka
- Choroby a nehody
- Hygiena a starostlivosť o telo
- Zdravý spôsob života
- Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie

4. Doprava a cestovanie

- Dopravné prostriedky
- Osobná doprava
- Príprava na cestu a cestovanie
- Turistika a cestovný ruch
- Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

5. Vzdelávanie a práca

- Škola a jej zariadenie
- Učebné predmety
- Pracovné činnosti a profesie
- Školský system
- Celoživotné vzdelávanie
- Pracovné podmienky

6. Človek a príroda

- Zvieratá/fauna
- Počasie
- Rastliny/flóra
- Klíma
- Človek a jeho životné prostredie
- Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

7. Voľný čas a záľuby

- Záľuby
- Knihy a čítanie
- Rozhlas, televízia a internet
- Výstavy a veľtrhy
- Kultúra a jej vplyv na človeka

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- Umenie a rozvoj osobnosti
- 8. Stravovanie**
  - Stravovacie návyky
  - Mäso a mäsové výrobky
  - Zelenina a ovocie
  - Nápoje
  - Cestoviny a múčne výrobky
  - Mliečne výrobky
  - Stravovacie zariadenia
  - Príprava jedál
  - Kultúra stolovania
  - Zdravá výživa
- 9. Multikultúrna spoločnosť**
  - Cudzie jazyky
  - Rodinné sviatky
  - Cudzojazyčná komunikácia
  - Štátne a cirkevné sviatky
  - Zvyky a tradície v rôznych krajinách
  - Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií
- 10. Oblekanie a móda**
  - Základné druhy oblečenia
  - Odevné doplnky
  - Výber oblečenia na rôzne príležitosti
  - Druhy a vzory odevných materiálov
  - Móda a jej trendy
- 11. Šport**
  - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
  - Športové disciplíny
  - Význam športu pre rozvoj osobnosti
  - Nové trendy v športe
  - Fair play športového zápolenia
- 12. Obchod a služby**
  - Nákupné zariadenia
  - Pošta a telekomunikácie
  - Druhy a spôsoby nákupu a platenia
  - Hotely a hotelové služby
  - Centrálne krásy a zdravia (kaderníctva, fitness...)
  - Kultúra nakupovania a služieb
- 13. Krajiny, mestá a miesta**
  - Krajiny a svetadiely
  - Moja krajina a moje mesto
  - Geografický opis krajiny
  - Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest
- 14. Kultúra a umenie**
  - Druhy umenia
  - Kultúra a jej formy
  - Umenie – spoločnosť – kultúra
- 15. Človek a spoločnosť; komunikácia**
  - Jazyk ako dorozumievací prostriedok
  - Formy komunikácie
  - Kultúra komunikácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

16. Mládež a jej svet

- Aktivity mládeže
- Vzťahy medzi rovesníkmi
- Generačné vzťahy
- Predstavy mládeže o svete

17. Zamestnanie

- Pracovné pomery a kariéra
- Platové ohodnotenie
- Nezamestnanosť

18. Veda a technika v službách ľudstva

- Technické vynálezy
- Vedecký pokrok

19. Vzory a ideály

- Človek, jeho vzory a ideály
- Pozitívne a negatívne vzory

20. Slovensko

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Nemecký jazyk
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele predmetu

Výučba Nemeckého jazyka je zameraná na dosiahnutie úrovne A1 (fáza objavovania / oboznámovania sa s jazykom) - podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR).

Základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Kompetencie žiaka

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomelo nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Komunikačné jazykové:

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti:

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšom tempe reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

3. Obsah predmetu (úroveň A1)

Aké máš hobby?

Šport, druhy športu. Športuješ?

Čo rád robíš vo voľnom čase? Hudba, zbierky.

Ako tráviš svoj voľný čas cez víkendy? Čo pozeráš rád?

Ako často pozeráš TV? Koľko je hodín?

Kto je tvoja obľúbená hviezda? Môj najobľúbenejší herec.

Ako sa učíš nemčinu? Pri telefóne.

Napíš opäť. Priatelia na dopisovanie. Práca s PC

Kam pôjdeš cez prázdniny? Ako tam pocestuješ?

Mestá a vzdialenosti. Čo si zoberieš so sebou? Kde budeš bývať?

Moja dovolenka snov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia. Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekrétiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozor-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

nosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasť stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prvého ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
  - Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
  - Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
  - Test fonologického rozlišovania (Škodová)
  - Vyšetrenie fonemického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
  - Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
  - Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonemického sluchu (Wepman – Matejček)
  - Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
  - Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
  - Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
  - Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácií - TEKO
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová,B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrkovného vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Obsah stimulácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- použitie jazyka v komunikačných situáciach: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonemické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégie práce s textom

Písanie a pravopis

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Fyzika
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou.

V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami. Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

2. Organizácia predmetu

V 8.ročníku ŠKVP určuje pre predmet 2 vyučovacie hodiny, čo je zhodné so ŠVP.

3. Ciele

Intelektuálna oblasť

- Vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- Rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- Vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- Vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- Využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- Vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- Vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- Porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín
- Nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi
- Využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia
- Vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment
- Dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania
- Trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku
- Vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech
- Zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách
- Vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých.
- Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- Riešiť problémové situácie
- Vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- Naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov, byť otvoreným k novým objavom vedeckým a technickým informáciám
- Vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky
- Snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- Osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- Vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- Uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- Uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- Vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- Vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- Vedieť sa rozhodovať

4. Obsah predmetu

I. SVETLO

Slnčné svetlo a teplo.

Svetelná energia a jej premena na teplo, ktorého veľkosť vieme vypočítať. Porovnanie zdrojov svetla – Slnka a žiarovky.

Dôkazy priamočiareho šírenia sa svetla. Rozklad svetla. Farby spektra.

Absorbovanie a odraz farieb spektra povrchni rôznej farby. Skladanie farieb.

Odraz svetla. Zákon odrazu. Lom svetla. Zákon lomu. Dúha. Zobrazovanie šošovkami.

Chyby oka. Okuliare.

II. SILA A POHYB. PRÁCA. ENERGIA

Vzájomné pôsobenie telies, sila. Jednotka sily 1 N.

Gravitačná sila, gravitačné pole.

Výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu ($F = g \cdot m$). Lineárna závislosť gravitačnej sily a hmotnosti telesa.

Ťažisko telesa a jeho určenie. Pohybové účinky sily.

Meranie času. Jednotky času 1 s, 1 min, 1 h. Rovnomerný a nerovnomerný pohyb.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Dráha a rýchlosť rovnomerného pohybu ($s = v \cdot t$, $v = s/t$). Priemerná rýchlosť.

Jednotky rýchlosti 1 m/s, 1 km/h.

Grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase. Deformačné účinky sily.

Tlaková sila Tlak. ($p = F/S$) Jednotky tlaku 1 Pa, 1 hPa, 1kPa. Mechanická práca. ($W = F \cdot s$)

Jednotka práce 1 J.

Práca na naklonenej rovine. [nepovinné] Trenie. Tretia sila.

Pohybová energia telesa. Polohová energia telesa.

Vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa. Zákon zachovania energie.

Zdroje energie. Fosílna palivá. Tradičné a netradičné zdroje energie. Vodné elektrárne.

Zvyšovanie spotreby energie, z toho vyplývajúce nepriaznivé dôsledky.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Chémia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Chémia
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti. Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

2. Organizácia predmetu

V 8.ročníku ŠkVP určuje pre predmet 1 vyučovaciu hodinu, čo je v porovnaní so ŠVP zvýšenie o 0,5 hodiny.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

3. Ciele

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote

Ďalšie ciele:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napr. vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest).

4. Obsah predmetu

I. ZLOŽENIE LÁTOK

Chemické prvky a zlúčeniny

Častice látok: atómy, molekuly a ióny Periodická sústava prvkov

II. VÝZNAMNÉ CHEMICKÉ PRVKY A ZLÚČENINY

Kyslík a jeho zlúčeniny (oxidy), vodík a jeho zlúčeniny (kyseliny, kyslíkaté a bezkyslíkaté, kyslé roztoky), alkalické kovy a ich zlúčeniny (hydroxidy, zásadité roztoky), soli (neutralizácia, pH, stupnica pH, indikátor), kovy a ich zlúčeniny (v ľudskom organizme a v bežnom živote).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Biológia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Biológia
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vede k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Usporiadanie učiva v 8. ročníku nadväzuje na predchádzajúci učebný systém s rešpektovaním vzájomných súvislostí. Štruktúra obsahu v 8. ročníku sa orientuje na dynamické hľadisko zloženia Zeme, zemského povrchu v súčinnosti so živými zložkami prírody. Predstavuje spolu s vedomosťami nadobudnutými v nižších ročníkoch komplexný pohľad na prírodu a jej vývoj. Nadväzne sa ďalej orientuje na poznanie vzťahov živej a neživej prírody so zameraním na základné ekologické poznatky. Obsah ročníka je vcelku zameraný na komplexné poznanie a chápanie vzájomných vzťahov a súvislostí v prírode.

II. Ciele

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
- Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasť celku.
- Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
- Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
- Viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydľia ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.
- Poznať základnú stavbu a funkcie sústav orgánov človeka, zásady starostlivosti prvej predlekárskej pomoci pri bežných poraneniach. Rozvíjať poznatky o činnosti ľudského tela, ako celostného systému z hľadiska ochrany zdravia a zdravého životného štýlu.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a význam jej poznávania. Poznať základnú stavbu a stavebné jednotky Zeme, podstatné zmeny v zemskej kôre, základné vonkajšie a vnútorné geologické procesy, súvislosti geologického vývoja Zeme, prírody a človeka.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia
- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérii, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplývajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

v oblasti komunikačných schopností:

identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, podstatu procesov a vzťahov, vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje, vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti, vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry, vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:

riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie, navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov, využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.

v oblasti sociálnych kompetencií:

vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,

v oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:

používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia, využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky, rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

III. Obsah predmetu

• **NEŽIVÁ PRÍRODA A JEJ POZNÁVANIE**

Neživá a živá príroda. Závislosť organizmov a človeka od neživej prírody. Poznávanie neživej prírody, význam vied o Zemi.

• **ZEM A JEJ STAVBA**

Stavba Zeme. Sféry zemského telesa. Stavba zemskej kôry pevnín a dna oceánov.

Zemská kôra v pohybe. Pohyby zemskej kôry a ich príčiny. Vzďaľovanie, približovanie a podsúvanie litosferických platní

• **STAVEBNÉ JEDNOTKY ZEMSKÉJ KÔRY**

Minerály a horniny. Rozlišovacie znaky minerálov a hornín. Vznik minerálov a hornín. Príklady minerálov a hornín.

Minerály. Vznik, vonkajší tvar a vnútorná stavba. Vlastnosti minerálov (fyzikálne, chemické), ich význam a využívanie.

• **GEOLOGICKÉ PROCESY**

Geologické procesy. Vonkajšie a vnútorné geologické procesy. Katastrofické geologické procesy, príčiny a dôsledky pre človeka.

Vnútorné geologické procesy.

Magmatická a sopečná činnosť, magma a láva. Časti sopky. Prejavy sopečnej činnosti. Vyvreté horniny.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Vznik, rozlišovacie znaky hlbinných a výlevných vyvretých hornín. Typické horniny, vlastnosti, využitie, výskyt.

Horotvorná činnosť a poruchy zemskej kôry. Prejavy horotvornej činnosti. Vrásnenie, vrásky a zlomy.

Zemetrasenie. Vznik a druhy zemetrasenia, prejavy a dôsledky. Ochrana pred zemetrasením a jeho dôsledkami. Výskyt na Slovensku.

Premena hornín a premenené horniny. Činitele premeny, vznik premenených hornín. Typické premenené horniny, vlastnosti, využitie.

Vonkajšie geologické procesy. Pôsobenie vonkajších geologických činiteľov, ich prejavy. Zvetrávanie, príčiny a dôsledky. Vplyv, prejavy a dôsledky zemskej príťažlivosti, vody, ľadovca a vetra.

Usadené horniny. Podstata vzniku usadených hornín. Úlomkovité, organické a chemické usadené horniny; vznik, vlastnosti, využitie.

Krasové procesy. Podstata krasových procesov. Povrchové a podzemné krasové útvary. Kvapľové a ľadové jaskyne.

DEJINY ZEME

Vek Zeme a skameneliny. Charakteristika skamenelín, podstata ich vzniku. Druhy skamenelín, príklady. Určovanie veku Zeme a hornín.

Geologická história Zeme. Prahory a starohory. Prvohory a druhohory. Treťohory a štvrtohory. Významné geologické procesy, prejavy života, príklady vedúcich skamenelín.

- **PODMIENKY ŽIVOTA A VZŤAHY ORGANIZMOV**

Organizmy a prostredie. Vzťahy organizmov s prostredím, prispôsobivosť organizmov prostrediu, znášanlivosť podmienok prostredia.

Neživé zložky prostredia. Vplyv energie, svetla, tepla, vzduchu, vody a pôdy na životné podmienky a procesy organizmov.

Znečisťovanie neživých zložiek prostredia. Príčiny a dôsledky znečisťovania vody, vzduchu, pôdy pre rastliny a živočíchy.

Živé zložky prostredia. Populácia. Vlastnosti populácie (veľkosť, hustota, rast), vnútorné a vonkajšie vzťahy.

Spoločenstvo organizmov. Typy spoločenstiev. Druhovú rozmanitosť, štruktúra, zloženie spoločenstva a priestorové členenie.

Ekosystém. Zložky a typy ekosystémov. Obeh látok a tok energie v ekosystéme.

Život ekosystému. Vlastnosti ekosystému (potravové vzťahy, obnovovanie a vývin ekosystému).

Biosféra. Zložky biosféry. Obeh látok a tok energie v biosfére.

Biologická a ekologická rovnováha. Podmienky udržania biologickej rovnováhy. Možnosti zachovania a ohrozenia ekologickej rovnováhy.

Globálne ekologické problémy (kyslé dažde, smog, skleníkový efekt, stenčovanie ozónovej vrstvy, hromadenie odpadov). Príčiny, dopady na ekosystémy, možnosti riešenia.

Námety praktických aktivít

Poznávanie minerálov a hornín. Zisťovanie vlastností minerálov a hornín. Rozlišovanie vyvretých a premenených hornín. Poznávanie a rozlišovanie usadených hornín. Zisťovanie obsahu vápnika v horninách. Minerály a horniny v okolí (školy, bydliska). Príroda nášho okolia.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Pozorovanie rastu kryštálov kuchynskej soli. Zistiť výskyt minerálov a hornín v okolí návštevy miestneho múzea (na vychádzke, exkurzii). Spoločenstvá v okolí našej školy (bydliska). Aký ekosystém je v našom okolí? Prírodné a ekologické podmienky najbližšieho alebo širšieho okolia školy. Zistiť čistotu ovzdušia v okolí. Zistiť výskyt populácií rastlín v okolí.

Námety na tvorbu žiackych projektov

Horniny v našej obci a jej okolí. Skameneliny v našom okolí. Osobitosti živej a neživej prírody v našom okolí. Uplatňovanie hospodárskych ekologických prístupov v okolitej krajine.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Dejepis
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Dejepis
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

- **Charakteristika predmetu**

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

- **Ciele predmetu**

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie:

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti,

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti,

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj,

žiaci aplikujú otázky v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch - stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania,
- pri vytvorení plánu skúmania,
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania,
- pri vytvorení záznamu zo skúmania,

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie,

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, organizovaní informácií, porovnávaní informácií, rozlišovaní informácií, zaraďovaní informácií, kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií.

• Obsah vzdelávania

1) Európa na ceste k moderným národom

Vek rozumu – encyklopédia, občan, revolúcia

Zrod modernej doby- Napoleon, národný štát (Nemecko, Taliansko)

Modernizácia – priemyselná revolúcia, továreň, robotník, podnikateľ

Nacionalizmus – národné hnutia

2) Moderný slovenský národ

Slovenské národné hnutie- spisovný jazyk, politické programy tri generácie vzdelancov (A. Bernolák, J. Kollár, Ľ. Štúr), revolučný rok 1848/49, SNR, dobrovoľnícke výpravy

3) Rakúsko-Uhorsko

Slováci v Uhorsku- dualizmus, modernizácia, industrializácia, maďarizácia, slovenská otázka

Každodennosť- vystahovalectvo, mesto a vidiek

4) Prvá svetová vojna

Rozdelená Európa – Dohoda, Trojspolok

Zákopová vojna – front a zázemie

Odboj Slovákov a Čechov – Štefánik, Masaryk

Zmeny na mape Európy – nástupnícke štáty, vznik ČSR

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Geografia
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

• Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebí, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

• Ciele predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznanky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinnosť vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.
- V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).
- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie Podporujeme tým potrebu čítania u

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.

- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoriť ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.
- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

• Obsah vzdelávania

Rozdelenie obsahu do ročníkov v ZŠ - Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

- a) **Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.**
- b) **Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)**
- c) **Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne**

EURÓPA NÁŠ SVETADIEL

Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Európy na mapách – Európa na severnej pologuli.

Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom

Členenie Európy na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, západná. Povrch – vodstvo v Európe, hlavné európske rozvodie, rieky, jazerá, vodné nádrže.

Podnebie – klimatické diagramy z rôznych častí Európy. Obyvateľstvo Európy, náboženstvá.

Štáty podľa regiónov Európy a ich veľké mestá. Hospodárstvo Európy.

Cestovanie po prírodných krásach stredomorská oblasť, alpská oblasť, škandinávská oblasť, stredná Európa, významné mestá

Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Exhaláty, smog, ekologizácia priemyselnej výroby. Vplyv dopravy na životné prostredie.

Prírodné a kultúrne zaujímavosti. Tradície demokracie.

Projekty – o Európe, EÚ

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Občianska náuka
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

I. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

II. Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebazpoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

III. Obsah vzdelávania

ŠTÁT A PRÁVO

Štát a jeho podstata

Funkcie štátu

Formy vlády

Zložky štátnej moci

Zákonodarná moc

Vzťah štátu a práva

Právne normy

Právne inštitúcie SR

Právne vedomie

Právny poriadok (systém) v SR

Rodinné právo

Trestné právo

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika v nižšom sekundárnom vzdelávaní (na 2. stupni ZŠ) je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

„Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávací obsah učebného predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu **Čísla, premenná a početové výkony s číslami** sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiaci sa oboznamujú s algoritmami početových výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovnic.

V tematickom okruhu **Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy** žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie** sa žiaci zoznámujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

V tematickom okruhu **Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika** sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam.

V tematickom okruhu **Logika, dôvodenie, dôkazy**, ktorý sa prelína celým matematickým učivom, rozvíjajú žiaci svoju schopnosť logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

2. Ciele

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci s NKS získali schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov s NKS logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci s NKS by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom s NKS, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ má viesť žiakov s NKS k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov s NKS, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebazdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

3. Obsah predmetu

I. CELÉ ČÍSLA. POČTOVÉ VÝKONY S CELÝMI ČÍSLAMI

Kladné a záporné čísla v rozšírenom obore desatinných čísel. Navzájom opačné čísla.

Absolútna hodnota celého a desatinného čísla na číselnej osi. Absolútna hodnota nuly. Usporiadanie a porovnanie celých a desatinných čísel a ich zobrazenie na číselnej osi. Sčítanie a odčítanie celých a desatinných čísel. Slovné úlohy – kontextové a podnetové. Výpočty so zlomkami (prevodom na desatinné čísla).

Násobenie a delenie záporného čísla kladným. Slovné úlohy – kontextové a podnetové.

II. PREMENNÁ, VÝRAZ, ROVNICA

Riešenie jednoduchých úloh vedúcich na lineárne rovnice bez formalizácie do podoby rovnice: úvahou, metódou pokus – omyl, znázornením.

Lineárna rovnica s formálnym zápisom (ako propedeutika). Overenie, či dané číslo je riešením slovnej úlohy.

Zápis vzťahov vychádzajúcich z jednotlivých operácií, z porovnávania. Výrazy s premennými, dosadzovanie čísel za jednotlivé premenné. Vzorce. Vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca.

Dopočítavanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcoch.

Využitie úloh na priamu a nepriamu úmernosť na propedeutiku funkcií.

III. TROJUHLNÍK, ZHODNOSŤ TROJUHLNÍKOV

Konštrukcia trojuholníka (*sss, sus, usu*), jej jednoznačnosť a súvis so zhodnosťou trojuholníkov.

Trojuholník určený stranami - (*sss*). Trojuholník určený stranami a uhlami – (*sus, usu*). Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku.

Objav trojuholníkovej nerovnosti a veľkosti súčtu vnútorných uhlov trojuholníka. Rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, objav niektorých ich základných vlastností. Výška trojuholníka, niektoré ďalšie konštrukčné úlohy.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

IV. ROVNOBEŽNÍKY, LICHOBĚŽNÍKY, OBSAH TROJUHOLNÍKA

Rovnoběžky preťaté priamkou (priečkou). Striedavé a súhlasné uhly pri rovnobežkách.

Rovnobežníky a ich základné vlastnosti vyplývajúce z rovnobežnosti. Výška rovnobežníka.

Konštrukcia rovnobežníkov. Lichobežník.

Pravouhlý a rovnoramenný lichobežník, objav niektorých ich vlastností. Jednoduché konštrukcie rovnobežníkov a lichobežníka.

Obsah a obvod kosoštvorca, kosodĺžnika a trojuholníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).

Obvod a obsah lichobežníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).

V. KRUH, KRUŽNICA

Kruh, kružnica.

Dotyčnica ku kružnici, jej poloha voči príslušnému polomeru. Tetiva kružnice.

Kružnicový oblúk a kruhový výsek (odsek), ich stredový uhol.

Obsah kruhu a dĺžka kružnice (obvod kruhu). Ako propedeutika aj výpočet medzikružia.

VI. HRANOLY

Hranol, jeho znázornenie a sieť. Objem a povrch hranola.

Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu hranola (aj v slovných úlohách z praxe).

VII. PRAVDEPODOBNOŠŤ, ŠTATISTIKA

Pravdepodobnostné hry a pokusy.

Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí. Číselné porovnávanie šancí. Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri jednoduchých a primeraných experimentoch. Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafov a diagramov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovaci predmet:	Matematika
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní žiakov s NKS, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie týchto žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Žiaci s NKS majú pochopiť základné pojmy, postupy a techniky pri práci s údajmi a informáciami.

Dôležité je spoločné pôsobenie informatiky s ostatnými predmetmi a aplikovať informačné technológie vo vyučovaní. Vzhľadom na modernizáciu spoločnosti a celkovej doby je systematické vzdelanie v oblasti informatiky potrebné a predstavuje príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život.

2. Ciele

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním,
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov),
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém),
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť,
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov,
- rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať),
- rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o sebazvedávanie,
- naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

3. Obsah

Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

- Informácie okolo nás
- Komunikácia prostredníctvom IKT
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Princípy fungovania IKT
- Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu *Informácie okolo nás* je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh *Komunikácia prostredníctvom IKT* sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh *Princípy fungovania IKT* sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh *Informačná spoločnosť* sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

INFORMÁCIE OKOLO NÁS

Pojmy:

- typy informácií, reprezentácia, bit, bajt
- formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte
- grafická informácia, fotografia, animácia
- informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa
- prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe
- encyklopédia, odkazy

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky
- úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch
- vytvorenie alebo prerozprávanie príbehu ako prezentácia
- hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici
- edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

KOMUNIKÁCIA PROSTREDNÍCTVOM IKT

Pojmy:

- elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy
- webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače
- rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ)

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- formátovanie emailovej správy
- školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google
- rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom
- prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

POSTUPY, RIEŠENIE PROBLÉMOV, ALGORITMICKÉ MYSLÉNIE

Pojmy:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov
- programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus
- zložitosť riešenia problému

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému

PRINCÍPY FUNGOVANIA IKT

Pojmy:

- vstupno/výstupné zariadenia, skener
- oblasti aplikácií softvéru
- operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh
- priečinok, disk, CD, usb - pamäťový kľúč, archív
- lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede
- princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp
- formáty súborov

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- porovnávanie periférií podľa ich určenia a kapacít
- práca so skenerom, jednoduché princípy fungovania skenera
- naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa
- spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh
- ukladanie informácií na rôzne média, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania
- vytváranie archívov, výber z archívu, rozbaľovanie archívu
- práca so súbormi v lokálnej sieti triedy
- logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- skúmanie rozdielov rôznych formátov súborov

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

Pojmy:

- informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti
- riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri
- zásady bezpečnosti
- platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah
- licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware
- legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií
- ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú
- kto, prečo a ako pácha počítačovú kriminalitu, čo môže spôsobiť
- rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti
- diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva

INFORMÁCIE OKOLO NÁS

Obsahový štandard

- Typy informácií, reprezentácia, bit, bajt.
- Formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte.
- Grafická informácia, fotografia, animácia.
- Informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy.
- Úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa.
- Prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe.
- Encyklopédia.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže vytvoriť plagát, vizitku, pozvánku.
- Vie upraviť fotografiu, koláž, texty v obrázkoch.
- Dokáže graficky prezentovať výsledky prieskumu.
- Dokáže vytvoriť prezentáciu a pozná zásady správneho prezentovania.
- Dokáže hľadať slovo, pojem v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii.
- Dokáže hľadať titul v elektronickej knižnici.
- Pozná edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk).

KOMUNIKÁCIA PROSTREDNÍCTVOM IKT

Obsahový štandard

- Interaktívna a neinteraktívna komunikácia.
- Adresár príjemcov, príloha správy.
- Webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže poslať emailovú správu s prílohou, plnohodnotne využíva možnosti poštového klienta, pozná správnu formu správy.
- Pozná školský web, vyhľadávanie informácií na internete pomocou vyhľadávacích strojov a katalógov.
- Vie používať niektorý z nástrojov na interaktívnu komunikáciu, pozná nástroje netikety.
- Pozná online služby e-spoločnosti.

POSTUPY, RIEŠENIE PROBLÉMOV, ALGORITMICKÉ MYSLENIE

Obsahový štandard

- Postup riešenia, formálny zápis riešenia, etapy riešenia problémov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- Programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, cyklus, procedúra, parametre, premenná, hodnota, priradenie.
- Zložitosť riešenia problému.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže zapisovať a interpretovať postupy do formálneho zápisu (napríklad zápis matematických algoritmov, algoritmus na jednoduché zašifrovanie textu).
- Demonštruje v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zapamätávanie výpočtov do premenných, zoskupovanie častí riešenia do procedúr.
- Dokáže porovnať čas trvania rôznych riešení problému.

PRINCÍPY FUNGOVANIA IKT

Obsahový štandard

- Hardvér, softvér. Oblasti aplikácií softvéru.
- Formáty súborov.
- Operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh.
- Pričinnok, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív.
- Lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede. Princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp.

Výkonový štandard Žiak

- Pozná určenie, parametre periférií.
- Dokáže spúšťať naraz viac aplikácií.
- Pozná ukladanie informácií na rôzne médiá, vie porovnať kapacitu.
- Dokáže vytvoriť kompresiu, dekompresiu údajov.
- Dokáže vykonať zálohovanie údajov.
- Dokáže pracovať v lokálnej sieti.
- Pozná logické princípy fungovania internetu, dokáže zistiť IP číslo počítača.
- Pozná formát a typy súborov.

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

Obsahový štandard

- Informačné technológie v znalostnej spoločnosti.
- Riziká technológií, vírusy, antivírusové programy.
- Zásady bezpečnosti.
- Platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah.
- Licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware.
- Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu.

Výkonový štandard Žiak

- Pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).
- Chápe ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, pozná spôsoby bezpečnosti na internete a ochrany počítača.
- Pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady.
- Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.
- Vie čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, pozná rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovací predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Ôsmy
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti
- žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno- časových aktivít.

Učebné kompetencie

- žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.

Postojové kompetencie

- žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti,
- žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, uznať kvality súpera,
- žiak dodržiava princípy fair-play,
- žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity,
- žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

- 1) Zdravie a jeho poruchy
- 2) Zdravý životný štýl
- 3) Zdatnosť a pohybová výkonnosť
- 4) Športové činnosti pohybového režimu

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie,
- -mať vytvorený hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- zaradiť využívanie športových a pohybových činností vo svojom voľnom čase,
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- -pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

Poznatky z telesnej výchovy a športu

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Všeobecná gymnastika

- kondičná
- základná:
  - o akrobatické cvičenia
  - o skoky a obraty
  - o cvičenia na náradí a s náradím cvičenia s náčiním
  - o relaxačné a dychové cvičenia poradové cvičenia
- rytmická
- kompenzačné cvičenia

Atletika

Základy gymnastických športov

- športová gymnastika
- moderná gymnastika

Športové hry Plávanie

Sezónne činnosti

Povinný výberový tematický celok Testovanie

B. Výberové tematické celky

Do výberového tematického celku je možné zaradiť pohybové činnosti, na ktoré má škola podmienky, o ktoré majú žiaci záujem a pri ich vyučovaní sú dodržané bezpečnostné predpisy.

Medzi takéto aktivity môžeme o. i. zaradiť bedminton, florbal a pohybové aktivity ako aerobik, korčuľovanie, korčuľovanie in-line, rozvoj silových pohybových schopností v posilňovni, tance.

Pri rozvoji silových schopností prihliadať na telesný rozvoj a pohlavné osobitosti žiakov. Podmienkou pre zaradenie ľadového hokeja je umelá alebo prírodná ľadová plocha (nie zamrznutá voľná plocha) a použitie týchto ochranných prostriedkov: prilby, pevných rukavíc, chráničov predkolenia na futbal a chráničov lakťov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

5.10 DEVIATY ROČNÍK

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Slovenský jazyk a literatúra
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	5
Školský vzdelávací program:	0

I.ČASŤ: SLOVENSKÝ JAZYK A SLOH

1. Charakteristika predmetu

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakovi priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejsť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii v multikultúrnom prostredí.

2. Ciele predmetu

Viesť žiakov k poznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému. Viesť ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému. Zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov. To napomáha žiakovi chápať zložitú a vzájomnú súvislosť javov okolitého sveta, orientovať sa vo svete, prijímať nové informácie a odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti, formovať si svoje postoje k svetu a životu, spoznávať zákonitosti súčasného života, pochopiť históriu a inšpirovať sa do budúcnosti.

Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t.j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách.

Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami. Prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných.

Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k poznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.

Prehľbovať estetické cítenie žiakov a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.

Rozvíjať estetické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

3. Obsah vzdelávania

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Opakovanie učiva z 8. ročníka

- slávnostný príhovor, slovná zásoba, delenie slovnej zásoby, tvorenie slov,
- čítanie s porozumením, umelecký opis, pravopis podstatných a prídavných mien, osobné zámena,
- popis pracovnej činnosti, slovesá, pravopis čísloviek, prídavných mien a zámen, dopĺňanie spojok do viet, tvorba názvov fotografií s využitím predložiek, príprava školského projektu zameraného na fotografovanie,
- komunikačný zámer textu, prisudzovací sklad, dvojčlenné a jednočlenné vety, viacnásobný vetný člen.

Zvuková stránka jazyka a pravopis

- pravopis – rešpektovať jazykové pravidlá, ortoepické, lexikologické, morfológické.

Významová rovina jazyka (lexikológia)

- slovná zásoba,
- vecný a gramatický význam slova,
- priame a nepriame pomenovanie – prirovnanie, metafora, zosobnenie (personifikácia), metonymia, rozdiel medzi metaforou a metonymiou,
- združené pomenovania – jednoslovné a viacslovné pomenovania,
- frazeologizmy – príslovia, porekadlá, prirovnania, pranostiky, iné frazeologizmy, význam frazeologizmov, práca s Malým frazeologickým slovníkom, využívanie frazeologizmov v bežnej a umeleckej reči,
- tvorenie odvodzovaním – predpona, prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo,
- tvorenie pomenovaní skracovaním slov.

Tvarová rovina jazyka

- podstatné mená – plnovýznamovosť, ohybnosť, konkrétne a abstraktné podstatné mená, pravopis veľkých a malých písmen, gramatické kategórie, skloňovacie vzory, skloňovanie podstatných mien cudzieho pôvodu-MR, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie a prípady nesklonnosti slova pani, podstatné mená mužského rodu: zvieracie, skloňovanie v singulári(vzor chlap) a v pluráli(vzor dub a vzor stroj), skloňovanie podstatných mien pes, vlk a vták.
- prídavné mená – gramatické kategórie, rozdelenie prídavných mien, stupňovanie prídavných mien
- skloňovanie prídavných mien,
- osobné zámená – (základné a privlastňovacie), krátke a dlhé tvary zámen, neohybnosť zámen jeho, jej, ich,
- opytovacie zámená – ich podstata a funkcia, opytovacie zámená kde? kam? aký? ktorý?,
- skloňovanie opytovacieho zámena či? čia? čie? podľa vzoru cudzí
- ukazovacie zámená – ich podstata a funkcia, ukazovacie zámená tu, sem, tam, odvtedy, taký, toľký, pravopis ukazovacích zámen taký, toľký
- číslovky – základné, radové a násobné číslovky, pravopis, nesklonnosť u násobných čísloviek,
- slovesá – zvrtné a nezvrtné, plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá, tvary slovesa byť, gramatické kategórie – osoba, číslo, čas a časovanie sloves, gramatická kategória - vid- dokonavý a nedokonavý,
- príslovky – delenie, stupňovanie, tvorenie z akostných prídavných mien, dvojice: predložka plus podstatné meno, príslovka (do kopy – dokopy...), príslovky von a vonku,
- predložky – väzba s pádom, vokalizácia predložiek,
- spojky – písanie čiarky, ak je spojka a súčasťou výrazov a tak, a preto,
- častice – podstata a funkcia, tvorenie, vyhľadávanie a vkladanie častíc do textov,
- citoslovčia,
- sklady,
- základné vetné členy – podmet (nevyjadrený, holý, rozvítý, viacnásobný), prísudok

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- (slovesný, menný, holý, rozvitý, viacnásobný), dvojčlenné a jednočlenné vety (vetný základ), rozvíjacie vetné členy – predmet, príslovkové určenie, prívlastok, prístavok (podstata prístavku, jeho postavenie za podstatným menom, na ktoré sa vzťahuje, vydeľovanie prístavku vo vete: čiarkami, pauzami a melódiou, vyhľadávanie prístavkov, tvorenie prístavkov,
- jednoduchá veta a jednoduché súvetie – podstata jednoduchej vety(jeden prisudzovací sklad alebo jeden vetný základ) a jednoduchého súvetia (dva prisudzovacie sklady alebo dva vetné základy), spájanie dvoch jednoduchých viet do súvetia, základné pravidlá o písaní čiarky pred spojkami v jednoduchom súvetí.

SLOH

Umelecký a vecný text. Slohové postupy

- informačný, rozprávací, opisný, výkladový.

Výkladový slohový postup

- poznámky, konspekt,
- výťah.

Informačný slohový postup – prihláška.

Rozprávací a opisný slohový postup – správa a pozvánka.

1. školská písomná práca

- slávnostný príhovor –podstata, kompozícia a cieľ slávnostného prejavu, tvorba slávnostného prejavu na oslavu jubilea rodičov, príbuzných, známych, podľa osnovy,
- prejav.

2. školská písomná práca – úvaha.

Rétorika

- melódia, dôraz, prízvuk, sila hlasu (artikulácia, gestikulácia, mimika, postoj),

Bariérový a bezbariérový rozhovor

- odosielateľ, prijímateľ, komunikačná situácia
- efektívna komunikácia,
- asertívna komunikácia,
- debata, diskusia, vedenie, postoje(roly) v komunikácii – moderátor, pomocník, manažér, provokatér, sprostredkovateľ, expert, príprava na diskusiu, napísanie diskusného príspevku, zhrnutie - typické znaky debaty a diskusie, spoločné a rozdielne znaky.

II..ČASŤ: LITERÁRNA VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

V literárnej časti predmetu sa žiak prostredníctvom literárnych ukážok zoznamuje s literatúrou všeobecne, konkrétne s literárnymi druhmi, literárnymi žánrami, kompozíciou literárnych diel, štylistikou literárneho textu, s metrikou, získava informácie o autoroch.

Primárnym v literárnej výchove sa stáva rozvoj schopnosti žiaka poznávať svet a zmocňovať sa ho esteticko-umeleckými prostriedkami a úsilie odstrániť z vedomia žiaka presvedčenie o jedinečnosti a nenahraditeľnosti kognitívneho prístupu k svetu a smerovanie k pochopeniu špecifik, ktoré v poznávacom procese predstavuje estetické osvojovanie reality.

2 Ciele predmetu

Obsahové osnovanie predmetu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (receptiu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu.

Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, ktoré ďaleko presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Koncepcia vyučovania literatúry vychádza predovšetkým zo zážitku, vytvorenia si pozitívneho vzťahu k literatúre.

Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov.

Škola	Spojenná škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Učiteľ nepredkladá žiakom hotové poznatky, ale vytvára mu podmienky a pripravuje podnety, aby sa vedomosti zmocňoval sám.

3. Obsah vzdelávania učebného predmetu – literárna výchova

Opakovanie učiva 8.ročníka

anekdota, epická báseň, populárna pieseň, dobrodružná literatúra, detektívna lit., dievčenský román, poviedka, novela, film, rozhlasová hra.

Umelecká literatúra v poézii

- Lyrická poézia
  - o Lúbostná poézia
  - o Prírodná poézia
  - o Modlitba
- Epická poézia

A. Aplikovanie nových poznatkov

Pojem poézia, vonkajšia kompozícia poézie, konštruovanie nových literárnych poznatkov – metonymia a básnická otázka. Funkcia umeleckých jazykových prostriedkov v lyrickej poézii.

Aplikovať pojmy poézia a báseň.

Identifikácia poézie ako literárnej formy a básne ako literárneho žánru v rámci jednotlivých literárnych textov. Poézia ako súčasť umeleckej literatúry. Pomocou porovnania viacerých textov charakterizovať základné znaky poézie. Identifikovať jednotlivé rozdiely medzi prózou ako umelecky neviazanou rečou a poéziou ako umelecky viazanou rečou. Porovnať ľudovú pieseň ako žáner ľudovej slovesnosti s populárnou piesňou. Aplikovať znalosti o vonkajšej kompozícii – nadpis, verš, strofa. Aplikovať pojem refrén. Identifikovať refrén v populárnej piesni, vysvetliť funkciu refrénu v piesni.

Epika ako základný literárny druh, hlavné znaky epiky, pojem epická báseň.

B. Čítanie a interpretácia textu

Čítanie textu s porozumením, frázovať básnický text v zhode s jeho rytmom, rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.

Kompozičná štylisticko-lexikálna analýza básne a populárnej piesne, funkcia umeleckých jazykových prostriedkov v piesni. Komparatívna analýza textu – porovnať ľudovú pieseň s populárnou piesňou z hľadiska využitia lexiky, umeleckých štýlových prostriedkov. Vyhľadávanie známych a menej známych piesňových textov v rôznych informačných zdrojoch. Verbalizácia čitateľského zážitku.

Umelecká literatúra v próze

Zo života mladých ľudí Dievčenský román Dobrodružná literatúra

Vedecko-fantastická literatúra Denník

Vedecko-populárna literatúra Literatúra faktu

A. Vyvodenie nových literárnych poznatkov

Vyvodenie a definícia pojmu epika ako základného literárneho druhu.

Tri základné typy epiky – veľká, stredná a krátka.

Vyvodenie a definícia pojmu román a jeho jednotlivých druhov: detektívny, dobrodružný, dievčenský, sci-fi, denník.

Vyvodenie a definícia pojmu vedecko-fantastická literatúra. Jej hlavné znaky, úloha fikcie, jazykové prostriedky.

Vynechať časť literárnej ukážky, dotvoriť podľa vlastnej fantázie – rozvíjať štylizáčne schopnosti, slovnú zásobu a plynulé rozprávanie.

Vyvodenie a definícia pojmu literatúra faktu. Identifikovať základné znaky literatúry faktu. Určiť poznávanie ako základnú funkciu literatúru faktu.

Vyvodenie a definícia pojmu populárno-vedecká literatúra. Identifikovať v literár. Ukážkach znaky populárnosti a vedeckosti na základe štylistickej a lexikálnej výstavby textu. Vlastnosti populárno-vedeckej literatúry.

B. Čítanie a interpretácia textu

Čítať text s porozumením a s dôrazom na techniku čítania (na základe kritérií stanovených učite-

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

lom), frázovať prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu. Analýza a hodnotenie autor-
skej koncepcie postáv (identifikácia hlavných a vedľajších postáv a ich charakteristika) v rámci myšlien-
kového zamerania celého diela.

Štylisticko-lexikálna analýza textu. Verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnotenie prečítanej
ukážky, obhajoba vlastného názoru. Vlastná tvorba poviedky. Plynulo a s porozumením čítať súvislý text.
Vyjadriť bezprostredné pocity po prečítaní – verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnote-
nie prečítanej ukážky, obhajoba vlastného názoru. Vyhľadať a zapísať kľúčové slová, vytvoriť osnovu a
podľa nej prerozprávať dej textu. Kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza textu a určenie významu
identifikovaných jazykových prostriedkov. Významová analýza textu. Identifikovať časti, v ktorých sa
stupňuje napätie deja a určiť prvky, ktoré autor využil, aby dosiahol požadovaný efekt. Analýza a
hodnotenie koncepcie postáv (identifikácia hlavných a vedľajších postáv a ich charakteristika) v rámci
myšlienkového zamerania celého diela. Transformácia literár. Textu na dramatickú podobu a jeho
dramatické stvárnenie.

Porovnať lit. faktu s umeleckou lit., charakterizovať odlišnosti.

Tvorba projektu – Najznámejší slovenskí autori literatúry faktu. Informácie o autorovi, záznam z prečít-
taného diela.

Dramatické umenie

Základné charakteristické znaky drámy – neprítomný rozprávač, dialógy a monológy, scenár, herci,
kostýmy, jazykové prostriedky, mimojazykové prvky pri prezentácii dramatického textu.

Komparatívna analýza – porovnať divadelnú hru s filmom, televíznym a rozhlasovým spracovaním.

Opakovanie učiva 9 .ročníka

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Anglický jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Anglický jazyk
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Organizácia predmetu

Školský vzdelávací program stanovuje v predmete anglický jazyk 3-hodinovú dotáciu, čo je porovnateľné so ŠVP. Vyučovanie predmetu sa uskutočňuje v učebniach i mimoškolskom prostredí, v závislosti od preberaného učiva. Na vyučovanie je možné využiť i učebňu informatiky, rytmicko-pohybovú učebňu, herňu, žiacku knižnicu, mestskú knižnicu.

3. Ciele predmetu

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie; t.j. všeobecné kompetencie, komunikačné jazykové kompetencie a komunikačné zručnosti.

Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách. Tento cieľ je determinovaný získaním správnych ortografických a ortoepických návykov a zručností, ale aj zručností v štylizácii príslušnej vety či textu.

Viesť žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, orientovať sa na knihu, vzbudiť záujem o čítanie, a pozitívne prijímať literatúru a kultúru.

Kompetencie žiaka:

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A2 má osvojené všeobecné kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- vedome získať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <h3>Základná škola</h3>	

- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové:

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikatívne správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí. Komunikatívne kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a vedel komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a výrazov,
- vymedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení a výrazov pokrývajúcich predvídateľné základné komunikačné situácie,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si vedel poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa niekedy dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené sociolingvistické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, jednoduché vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržiavať a rozvíjať základnú spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchších bežných výrazov.

Učiaci sa vie vyjadriť v situáciách jednoduchej a priamej výmeny informácií, týkajúcich sa známych a bežných vecí a záležitostí, ale z hľadiska limitovanej slovnej zásoby a gramatiky, ktorú si osvojil, je nútený podstatne zjednodušiť obsah svojej výpovede.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni A1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- sformulovať svoje myšlienky v súlade s vyžadovanou stratégiou (zámer, téma, logická následnosť),
- funkčne využíval základné jazykové prostriedky na získavanie informácií, na jednoduché vyjadrenie odmietnutia, túžby, zámeru, uspokojenia, záujmu, prekvapenia, rozčarovania, strachu,
- vytvoriť jednoduchý interaktívny text za účelom výmeny informácií,
- použiť jednoduché výrazové prostriedky na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najfrekvencovanejšie konektory na spájanie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede.

Komunikačné zručnosti:

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby za predpokladu, že reč je jasne a zreteľne formulovaná:

- dokázal naplniť konkrétne potreby na základe porozumenia podstaty počutého,
- porozumel slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- porozumel základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- vedel identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumel základným bodom v prejave na témy, ktoré sú mu známe,
- rozumel jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopil vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú.

Čítanie s porozumením

Učiaci sa dokáže porozumieť krátke jednoduché texty, ktoré obsahujú frekventovanú slovnú zásobu.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby:

- dokázal vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých printových materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vedel vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- rozumel bežným orientačným tabuliam, označeniam a nápisom na verejných miestach, akými sú ulice, reštaurácie, železničné stanice, atď.,
- pochopil konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke články,
- porozumel jednoduché osobné listy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopil význam niektorých neznámych slov,
- vedel nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch.

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby vedel:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich základnými konektormi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa (ľudia, miesta, škola, rodina, záujmy).

Ústny prejav

Ústny prejav - dialóg

Učiaci sa dokáže komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy, ktoré súvisia s prácou a voľným časom. Dokáže zvládnuť krátku spoločenskú konverzáciu, ale nie vždy je schopný ju aj viesť a rozvíjať.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na témy, ktoré ho zaujímajú,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia, reagovať na ne,
- povedať, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav - monológ

Učiaci sa dokáže podať jednoduchý opis alebo charakteristiku ľudí, podmienok v rodine a v škole, opis každodenných zvyklostí a toho, čo má alebo nemá rád, atď. Vo forme krátkeho sledu jednoduchých slovných spojení a viet.

Učiaci sa na úrovni A2 má rozvinuté zručnosti na úrovni A1 a ďalej si ich zdokonaľuje tak, aby dokázal:

- v jednoduchých pojmoch vyjadriť svoje pocity a vďačnosť,
- jednoduchým spôsobom sa rozprávať o každodenných praktických otázkach,
- komunikatívne zvládnuť jednoduché a rutinné úlohy (role) s použitím jednoduchých slovných spojení a viet,
- vyzozprávať príbeh, podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, zážitkov zo školy a voľnočasových aktivít v jednoduchom slede myšlienok,
- opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

4. Obsah predmetu (úroveň A2)

Vybraná povinná lexika pre komunikačnú úroveň A2

1. Rodina a spoločnosť

- Osobné údaje
- Rodina
- Vzťahy v rodine
- Národnosť/štátna príslušnosť
- Tlačivá/dokumenty
- Vzťahy medzi ľuďmi
- Náboženstvo

2. Domov a bývanie

- Môj dom/byt
- Zariadenie bytu
- Domov a jeho okolie
- Bývanie v meste a na dedine
- Spoločnosť a životné prostredie
- Spoločnosť a jej životný štýl

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- ľudské telo
- Fyzické charakteristiky
- Charakterové vlastnosti človeka
- Choroby a nehody
- Hygiena a starostlivosť o telo
- Zdravý spôsob života
- Nemocnica a klinika, lekárň a lieky, poistenie

4. Doprava a cestovanie

- Dopravné prostriedky
- Osobná doprava
- Príprava na cestu a cestovanie
- Turistika a cestovný ruch
- Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

5. Vzdelávanie a práca

- Škola a jej zariadenie
- Učebné predmety
- Pracovné činnosti a profesie
- Školský system
- Celoživotné vzdelávanie
- Pracovné podmienky

6. Človek a príroda

- Zvieratá/fauna
- Počasie
- Rastliny/flóra
- Klíma
- Človek a jeho životné prostredie
- Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

7. Voľný čas a záľuby

- Záľuby
- Knihy a čítanie
- Rozhlas, televízia a internet
- Výstavy a veľtrhy
- Kultúra a jej vplyv na človeka

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

- Umenie a rozvoj osobnosti
- 8. Stravovanie**
  - Stravovacie návyky
  - Mäso a mäsové výrobky
  - Zelenina a ovocie
  - Nápoje
  - Cestoviny a múčne výrobky
  - Mliečne výrobky
  - Stravovacie zariadenia
  - Príprava jedál
  - Kultúra stolovania
  - Zdravá výživa
- 9. Multikultúrna spoločnosť**
  - Cudzie jazyky
  - Rodinné sviatky
  - Cudzojazyčná komunikácia
  - Štátne a cirkevné sviatky
  - Zvyky a tradície v rôznych krajinách
  - Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií
- 10. Oblekanie a móda**
  - Základné druhy oblečenia
  - Odevné doplnky
  - Výber oblečenia na rôzne príležitosti
  - Druhy a vzory odevných materiálov
  - Móda a jej trendy
- 11. Šport**
  - Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
  - Športové disciplíny
  - Význam športu pre rozvoj osobnosti
  - Nové trendy v športe
  - Fair play športového zápolenia
- 12. Obchod a služby**
  - Nákupné zariadenia
  - Pošta a telekomunikácie
  - Druhy a spôsoby nákupu a platenia
  - Hotely a hotelové služby
  - Centrá krásy a zdravia (kaderníctva, fitness...)
  - Kultúra nakupovania a služieb
- 13. Krajiny, mestá a miesta**
  - Krajiny a svetadiely
  - Moja krajina a moje mesto
  - Geografický opis krajiny
  - Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest
- 14. Kultúra a umenie**
  - Druhy umenia
  - Kultúra a jej formy
  - Umenie – spoločnosť – kultúra
- 15. Človek a spoločnosť; komunikácia**
  - Jazyk ako dorozumievací prostriedok
  - Formy komunikácie
  - Kultúra komunikácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

16. Mládež a jej svet

- Aktivity mládeže
- Vzťahy medzi rovesníkmi
- Generačné vzťahy
- Predstavy mládeže o svete

17. Zamestnanie

- Pracovné pomery a kariéra
- Platové ohodnotenie
- Nezamestnanosť

18. Veda a technika v službách ľudstva

- Technické vynálezy
- Vedecký pokrok

19. Vzory a ideály

- Človek, jeho vzory a ideály
- Pozitívne a negatívne vzory

20. Slovensko

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

21. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- Geografické údaje
- História
- Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Nemecký jazyk
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet:	Nemecký jazyk
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy. Tento dokument na jednej strane vytvára rámec pre tvorbu edukačných politík v oblasti jazykov, pričom sa zameriava na rozvoj komunikačných a kognitívnych kompetencií žiaka a na druhej strane stanovuje všeobecný stupeň dosiahnutia jednotlivých presne špecifikovaných kompetencií, čím vytvára rámec komunikačných spôsobilostí, ktoré môžu učitelia sa pri presne stanovených podmienkach dosiahnuť.

2. Ciele predmetu

Výučba Nemeckého jazyka je zameraná na dosiahnutie úrovne A1 (fáza objavovania/oboznamovania sa s jazykom) - podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR).

Základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učitelia sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Kompetencie žiaka

Všeobecné:

Učitelia sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získavať uvedomelo nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové:

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné zručnosti:

nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <p>Základná škola</p>	

Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšom tempe reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

3. Obsah predmetu (úroveň A1)

Aké máš hobby?

Šport, druhy športu. Športuješ?

Čo rád robíš vo voľnom čase? Hudba, zbierky.

Ako tráviš svoj voľný čas cez víkendy? Čo pozeráš rád?

Ako často pozeráš TV? Koľko je hodín?

Kto je tvoja obľúbená hviezda? Môj najobľúbenejší herec.

Ako sa učíš nemčinu? Pri telefóne.

Napíš opäť. Priatelia na dopisovanie. Práca s PC

Kam pôjdeš cez prázdniny? Ako tam pocestuješ?

Mestá a vzdialenosti. Čo si zoberieš so sebou? Kde budeš bývať?

Moja dovolenka snov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Vzdelávacia oblasť:	Jazyk a komunikácia
Vyučovaci predmet:	Individuálna logopedická intervencia (ILI)
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	3
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len ILI) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (NKS), alebo v rámci NKS aj špecifické vývinové poruchy učenia.

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len UP) v príslušnom vzdelávacom programe pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením schválenom Ministerstvom školstva SR.

Logopedická intervencia

Intervencia sa tu poníma v tom najširšom zmysle ako: „činnosť, pôsobenie za účelom zmeny“.

Logopedická intervencia je špecifická aktivita, ktorú uskutočňuje logopéd s cieľmi:

1. identifikovať NKS;
2. eliminovať, zmierniť NKS, resp. v prípade jej pretrvávania prekonať komunikačnú bariéru;
3. predísť tomuto narušeniu (zlepšiť komunikačnú schopnosť človeka).

Logopedickú intervenciu chápeme ako zložitý multifaktoriálny proces, ktorý sa realizuje v záujme dosiahnutia svojich troch základných cieľov, na troch, s týmito cieľmi analogických, vzájomne sa prelínajúcich úrovniach:

- logopedická diagnostika
- logopedická terapia
- logopedická prevencia. (Lechta In: Kerekretiová a kol., 2009)

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca s rodičom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov. Výskum i prax v oblasti neurofyziológie, psychológie, špeciálnej pedagogiky, logopédie prinášajú neustále nové poznatky. Logopéd je povinný aktualizovať svoje vedomosti z odbornej literatúry i vzdelávacích podujatí a zavádzať ich podľa vlastného uváženia do svojej práce. Podrobnejšie postupy je možné čerpať z odbornej literatúry a konzultácií s inými odborníkmi.

2. Ciele

- v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú.
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti

V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a mládeže s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a mládeže s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

3. Obsah

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasť stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára. Odporúčame, aby obsah pracovných listov vychádzal z učiva prvého ročníka, ktoré deti práve preberajú v škole.

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.

Odporúčané metodiky:

- Skríning čítania, dotazník pre učiteľov
  - Heidelbergský test rečového vývinu (HSET) (Grimmová H., Scholer H., Mikulajová M.; Psychodiagnostika, 1997)
  - Skúška jazykového citu (SJC) (Žlab)
  - Test fonologického rozlišovania (Škodová)
  - Vyšetrenie fonematického uvedomovania (Antušeková A.; SPN, 1995)
  - Test fonologického uvedomovania (Brežná A.; nepubl.)
  - Vyšetrenie artikulácie, fonologických procesov sluchovej analýzy a syntézy (SAS), fonematického sluchu (Wepman – Matejček)
  - Skúška sluchovej analýzy a syntézy (SAS- M)
  - Vyšetrenie výslovnosti hlások (Antušeková A; SPN, 1995)
  - Diagnostika čítania Ráno a Nakupovací pes (Mikulajová, Váryová)
  - Súbor testov na hodnotenie pravopisných schopností pre školu a klinickú prax (Caravolas, Mikulajová, M.; Vencelová, L., SAL, 2008)
  - Čítacie testy (Matějček, G skúška) Zkouška čtení (Matějček Z.; Psychodiagnostika, 1992)
  - Vyšetrenie matematických schopností (Novák J.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Zajakavosť, integratívny prístup, diagnostika (Lechta.V a kol.; Liečreh Gúth, 2005)
  - Orientačný test dynamickej praxie (Mika J.; 1982)
  - Test kognitívnych operácií - TEKO
  - Token test
  - NEPS – Mikulajová M.; Vývinová dysfázia, 1993
  - Diagnostika a terapia podľa Laheyovej modelu rečového vývinu
  - Deficity čiastkových funkcií, diagnostika (Sindelar B.; Psychodiagnostika, 1998)
  - Deficity čiastkových funkcií. (Sindelarová, B.: Psychodiagnostika, 2008)
  - Test okamžitej akustickej verbálnej pamäti (Mottier)
  - Test laterality (Matějček- Žlab)
  - Test obkresľovania (Matějček – Strnadová)
  - Obrázková slovníková skúška (Kondáš)
  - Test vývinu zrakového vnímania (Frostigová)
  - Iné
- 2. krok:** Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
- 3. krok:** Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností

Oblasť rozvoja pragmatiky

Ciele stimulácie:

- rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
- rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Obsah stimulácie

- použitie jazyka v komunikačných situáciach: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
- vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, gestá, použitie elektronických pomôcok a pod.

Tréning komunikačných partnerov

Oblasť rozvoja foneticko - fonologickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa
- rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie

Obsah stimulácie

Tréning fonologického uvedomovania podľa Elkonina (SAS) nácvik fonematickej diferenciacie, nácvik artikulácie.

Dychový tréning. Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforhythmika.

Oblasť rozvoja lexikálno - sémantickej roviny

Ciele stimulácie:

- rozvíjať slovnú zásobu
- budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
- rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy

Obsah stimulácie

Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet, tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod.

Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Ciele stimulácie:

- stimulovať porozumenie reči
- voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa
- rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá
- aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby

Obsah stimulácie

Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Ciele stimulácie:

- rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule

Obsah stimulácie

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu

Oblasť rozvoja gramotnosti

Ciele stimulácie

Čítanie

- fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis
- osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégie práce s textom

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Písanie a pravopis

- naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči

Matematické schopnosti

- rozvíjať predčíselné predstavy
- rozvíjať číselné predstavy
- rozpoznať súvislosti.
- rozvíjať matematické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav

Matematika

Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria Jednotky .Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Ciele stimulácie

- osvojovať si komunikačné stratégie
- rozvíjať konverzačné schopnosti

Obsah stimulácie

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie

Rozvíjanie konverzačných schopností

Oblasť rozvíjania iných schopností

Ciele stimulácie

- rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie
- rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť)
- rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase
- rozvíjať motorické schopnosti

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Poznávacie procesy (zachovanie, priraďovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia) Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia) Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

4. Proces

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne re-diagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Vyučovacia hodina ILI je delená. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.) **Frekvencia cvičení** so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Formy spolupráce pri logopedickej intervencii

Logopéd úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa a s ostatnými pedagógmi. Logopéd metodicky usmerňuje rodičov a kolegov – pedagógov v oblasti prístupu ku komunikácii s dieťaťom a pri vykonávaní logopedických cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Logopéd pri logopedickej intervencii využíva podľa potreby rôzne pomôcky, obrázky a hračky, štandardizované i vlastné testy a pracuje s odbornou literatúrou.

Je potrebné v škole zabezpečiť pre prácu logopéda priestranné, svetlé a nerušené miestnosti s umývadlom.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Fyzika
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovací predmet:	Fyzika
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou.

V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami. Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

2. Organizácia predmetu

V 9.ročníku ŠKVP určuje pre predmet 1 vyučovací hodina.

3. Ciele

Intelektuálna oblasť

- Vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- Rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- Vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- Vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- Využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach,
- Vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- Vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- Porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín
- Nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi
- Využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia
- Vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment
- Dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania
- Trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku
- Vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech
- Zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách
- Vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých.
- Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- Riešiť problémové situácie
- Vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- Naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov, byť otvoreným k novým objavom vedeckým a technickým informáciám
- Vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky
- Snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- Osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- Vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- Uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- Uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- Vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- Vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- Vedieť sa rozhodovať

4. Obsah predmetu

III. SVETLO

Slnčné svetlo a teplo.

Svetelná energia a jej premena na teplo, ktorého veľkosť vieme vypočítať. Porovnanie zdrojov svetla – Slnka a žiarovky.

Dôkazy priamočiareho šírenia sa svetla. Rozklad svetla. Farby spektra.

Absorbovanie a odraz farieb spektra povrchni rôznej farby. Skladanie farieb.

Odraz svetla. Zákon odrazu. Lom svetla. Zákon lomu. Dúha. Zobrazovanie šošovkami.

Chyby oka. Okuliare.

IV. SILA A POHYB. PRÁCA. ENERGIA

Vzájomné pôsobenie telies, sila. Jednotka sily 1 N.

Gravitačná sila, gravitačné pole.

Výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu ($F = g \cdot m$). Lineárna závislosť gravitačnej sily a hmotnosti telesa.

Ťažisko telesa a jeho určenie. Pohybové účinky sily.

Meranie času. Jednotky času 1 s, 1 min, 1 h. Rovnomerný a nerovnomerný pohyb.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Dráha a rýchlosť rovnomerného pohybu ($s = v \cdot t$, $v = s/t$). Priemerná rýchlosť.

Jednotky rýchlosti 1 m/s, 1 km/h.

Grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase. Deformačné účinky sily.

Tlaková sila Tlak. ($p = F/S$) Jednotky tlaku 1 Pa, 1 hPa, 1kPa. Mechanická práca. ($W = F \cdot s$) Jednotka práce 1 J.

Práca na naklonenej rovine. [nepovinné] Trenie. Tretia sila.

Pohybová energia telesa. Polohová energia telesa.

Vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa. Zákon zachovania energie.

Zdroje energie. Fosílna palivá. Tradičné a netradičné zdroje energie. Vodné elektrárne.

Zvyšovanie spotreby energie, z toho vyplývajúce nepriaznivé dôsledky.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Chémia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Chémia
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď. Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti. Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

2. Organizácia predmetu

V 9.ročníku ŠKVP určuje pre predmet 1 vyučovaciu hodinu, čo je v porovnaní so ŠVP zvýšenie o 0,5 hodiny.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

3. Ciele

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností.

Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémia si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote

Ďalšie ciele:

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a poprípade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu alebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov (napríklad uviesť hlavné rozdiely medzi kovmi a nekovmi).

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov (napríklad zistiť, či roztok je kyslý, zásaditý alebo neutrálny).

Kvantitatívny popis – žiak vie vypočítať niektoré veličiny z iných. Vie v jednoduchých prípadoch porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť ako sa určitá veličina mení. Vie určiť hodnotu niektorých veličín z grafu alebo z tabuľky alebo naopak.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napr. vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimnému posypu ciest).

4. Obsah predmetu

I. ZLOŽENIE LÁTOK

Chemické prvky a zlúčeniny

Častice látok: atómy, molekuly a ióny Periodická sústava prvkov

II. VÝZNAMNÉ CHEMICKÉ PRVKY A ZLÚČENINY

Kyslík a jeho zlúčeniny (oxidy), vodík a jeho zlúčeniny (kyseliny, kyslíkaté a bezkyslíkaté, kyslé roztoky), alkalické kovy a ich zlúčeniny (hydroxidy, zásadité roztoky), soli (neutralizácia, pH, stupnica pH, indikátor), kovy a ich zlúčeniny (v ľudskom organizme a v bežnom živote).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Biológia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a príroda
Vyučovaci predmet:	Biológia
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Usporiadanie učiva v 9. ročníku nadväzuje na predchádzajúci učebný systém s rešpektovaním vzájomných súvislostí. Štruktúra obsahu v 9. ročníku sa orientuje na dynamické hľadisko zloženia Zeme, zemského povrchu v súčinnosti so živými zložkami prírody. Predstavuje spolu s vedomosťami nadobudnutými v nižších ročníkoch komplexný pohľad na prírodu a jej vývoj. Nadväzne sa ďalej orientuje na poznanie vzťahov živej a neživej prírody so zameraním na základné ekologické poznatky. Obsah ročníka je vcelku zameraný na komplexné poznanie a chápanie vzájomných vzťahov a súvislostí v prírode.

2. Ciele

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

- Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
- Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčasť celku.
- Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
- Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
- Vieť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydli ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravinových vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.
- Poznať základnú stavbu a funkcie sústav orgánov človeka, zásady starostlivosti prvej predlekárskej pomoci pri bežných poraneniach. Rozvíjať poznatky o činnosti ľudského tela, ako celostného systému z hľadiska ochrany zdravia a zdravého životného štýlu.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a význam jej poznávania. Poznať základnú stavbu a stavebné jednotky Zeme, podstatné zmeny v zemskej kôre, základné vonkajšie a vnútorné geologické procesy, súvislosti geologického vývoja Zeme, prírody a človeka.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia
- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérii, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplývajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **klúčových kompetencií** žiakov:

v oblasti komunikačných schopností:

identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, podstatu procesov a vzťahov, vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje, vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti, vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry, vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.

v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:

riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie, navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov, využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.

v oblasti sociálnych kompetencií:

vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,

v oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:

používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia, využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky, rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

3. Obsah predmetu

NEŽIVÁ PRÍRODA A JEJ POZNÁVANIE

Neživá a živá príroda. Závislosť organizmov a človeka od neživej prírody. Poznávanie neživej prírody, význam vied o Zemi.

ZEM A JEJ STAVBA

Stavba Zeme. Sféry zemského telesa. Stavba zemskej kôry pevnín a dna oceánov.

Zemská kôra v pohybe. Pohyby zemskej kôry a ich príčiny. Vzďaľovanie, približovanie a podsúvanie litosferických platní

STAVEBNÉ JEDNOTKY ZEMSKEJ KÔRY

Minerály a horniny. Rozlišovacie znaky minerálov a hornín. Vznik minerálov a hornín. Príklady minerálov a hornín.

Minerály. Vznik, vonkajší tvar a vnútorná stavba. Vlastnosti minerálov (fyzikálne, chemické), ich význam a využívanie.

GEOLOGICKÉ PROCESY

Geologické procesy. Vonkajšie a vnútorné geologické procesy. Katastrofické geologické procesy, príčiny a dôsledky pre človeka.

Vnútorné geologické procesy.

Magmatická a sopečná činnosť, magma a láva. Časti sopky. Prejavy sopečnej činnosti. Vytreté horniny.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Vznik, rozlišovacie znaky hlbinných a výlevných vyvretých hornín. Typické horniny, vlastnosti, využitie, výskyt.

Horotvorná činnosť a poruchy zemskej kôry. Prejavy horotvornej činnosti. Vrásnenie, vrásky a zlomy.

Zemetrasenie. Vznik a druhy zemetrasenia, prejavy a dôsledky. Ochrana pred zemetrasením a jeho dôsledkami. Výskyt na Slovensku.

Premena hornín a premenené horniny. Činitele premeny, vznik premenených hornín. Typické premenené horniny, vlastnosti, využitie.

Vonkajšie geologické procesy. Pôsobenie vonkajších geologických činiteľov, ich prejavy. Zvetrávanie, príčiny a dôsledky. Vplyv, prejavy a dôsledky zemskej príťažlivosti, vody, ľadovca a vetra.

Usadené horniny. Podstata vzniku usadených hornín. Úlomkovité, organické a chemické usadené horniny; vznik, vlastnosti, využitie.

Krasové procesy. Podstata krasových procesov. Povrchové a podzemné krasové útvary. Kvapľové a ľadové jaskyne.

DEJINY ZEME

Vek Zeme a skameneliny. Charakteristika skamenelín, podstata ich vzniku. Druhy skamenelín, príklady. Určovanie veku Zeme a hornín.

Geologická história Zeme. Prahory a starohory. Prvohory a druhohory. Treťohory a štvrtohory. Významné geologické procesy, prejavy života, príklady vedúcich skamenelín.

PODMIENKY ŽIVOTA A VZŤAHY ORGANIZMOV

Organizmy a prostredie. Vzťahy organizmov s prostredím, prispôsobivosť organizmov prostrediu, znášanlivosť podmienok prostredia.

Neživé zložky prostredia. Vplyv energie, svetla, tepla, vzduchu, vody a pôdy na životné podmienky a procesy organizmov.

Znečisťovanie neživých zložiek prostredia. Príčiny a dôsledky znečisťovania vody, vzduchu, pôdy pre rastliny a živočíchy.

Živé zložky prostredia. Populácia. Vlastnosti populácie (veľkosť, hustota, rast), vnútorné a vonkajšie vzťahy.

Spoločenstvo organizmov. Typy spoločenstiev. Druhovú rozmanitosť, štruktúra, zloženie spoločenstva a priestorové členenie.

Ekosystém. Zložky a typy ekosystémov. Obeh látok a tok energie v ekosystéme.

Život ekosystému. Vlastnosti ekosystému (potravné vzťahy, obnovovanie a vývin ekosystému).

Biosféra. Zložky biosféry. Obeh látok a tok energie v biosfére.

Biologická a ekologická rovnováha. Podmienky udržania biologickej rovnováhy. Možnosti zachovania a ohrozenia ekologickej rovnováhy.

Globálne ekologické problémy (kyslé dažde, smog, skleníkový efekt, stenčovanie ozónovej vrstvy, hromadenie odpadov). Príčiny, dopady na ekosystémy, možnosti riešenia.

Námety praktických aktivít

Poznávanie minerálov a hornín. Zisťovanie vlastností minerálov a hornín. Rozlišovanie vyvretých a premenených hornín. Poznávanie a rozlišovanie usadených hornín. Zisťovanie obsahu vápnika v horninách. Minerály a horniny v okolí (školy, bydliska). Príroda nášho okolia.

Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov

Pozorovanie rastu kryštálov kuchynskej soli. Zistiť výskyt minerálov a hornín v okolí návštevy miestneho múzea (na vychádzke, exkurzii). Spoločenstvá v okolí našej školy (bydliska). Aký ekosystém je v našom okolí? Prírodné a ekologické podmienky najbližšieho alebo širšieho okolia školy. Zistiť čistotu ovzdušia v okolí. Zistiť výskyt populácií rastlín v okolí.

Námety na tvorbu žiackych projektov

Horniny v našej obci a jej okolí. Skameneliny v našom okolí. Osobitosti živej a neživej prírody v našom okolí. Uplatňovanie hospodárskych ekologických prístupov v okolitej krajine.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Dejepis
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Dejepis
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť Človek a spoločnosť. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie:

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti,

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti,

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj,

žiaci aplikujú otázky v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch - stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania,
- pri vytvorení plánu skúmania,
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania,
- pri vytvorení záznamu zo skúmania,

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie,

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií,
- organizovaní informácií,
- porovnávaní informácií,
- rozlišovaní informácií,
- zaraďovaní informácií,
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií.

3. Obsah vzdelávania

1. Európa na ceste k moderným národom

Vek rozumu – encyklopédia, občan, revolúcia

Zrod modernej doby- Napoleon, národný štát (Nemecko, Taliansko)

Modernizácia – priemyselná revolúcia, továreň, robotník, podnikateľ

Nacionalizmus – národné hnutia

2. Moderný slovenský národ

Slovenské národné hnutie- spisovný jazyk, politické programy tri generácie vzdelancov (A. Bernolák, J. Kollár, Ľ. Štúr), revolučný rok 1848/49, SNR, dobrovoľnícke výpravy

3. Rakúsko-Uhorsko

Slováci v Uhorsku- dualizmus, modernizácia, industrializácia, maďarizácia, slovenská otázka

Každodennosť- vystáhovalectvo, mesto a vidiek

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

4. Prvá svetová vojna

Rozdelená Európa – Dohoda, Trojspolok

Zákopová vojna – front a zázemie

Odboj Slovákov a Čechov – Štefánik, Masaryk

Zmeny na mape Európy – nástupnícke štáty, vznik ČSR

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovaci predmet:	Geografia
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme: Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom.

Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a i. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov, nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i.

Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebí, rastlinstvom, živočíštvom, obyvateľmi a ich výtvarmi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

2. Ciele predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Patria medzi ne:

- Používať a vedieť interpretovať mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a i.).
- Práca s informáciami o krajine ako časti Zeme (aj Zeme ako celku). Ich praktické využitie v bežnom živote a schopnosť vyhľadať a použiť ich pre praktické potreby (textové a dátové zdroje v tlačenej či digitálnej podobe). Získané poznatky systemizovať do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznanky fyzickej geografie sú u oblasti prírodných charakteristík Zeme. Získané informácie využije žiak pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznať vplyv a účinnosť vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme umožnia ľuďom chrániť sa pred živelnými pohromami. To isté platí aj pri poznaní zákonitostí počasia v rôznych podnebných oblastiach sveta.
- V oblasti humánnej geografie vyučovanie sa zameriava na človeka na Zemi, na premeny, ktorými ovplyvnil krajinu Porozumieť premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- Pri vyučovaní geografie sa veľký dôraz kladie na literatúru ako zdroj, nielen učebnice ale ja odborné a populárnovedecké časopisy, ktoré prinášajú aktuálne informácie. Podporujeme tým potrebu čítania u žiakov, správne porozumenie prečítaného a spracovanie a interpretáciu. Prvotné rozvíjanie čítania a interpretácie obrázkov, fotografií, grafov, tabuliek, prierezov, schém a diagramov považujem za základné vyjadrovacie prostriedky geografie.
- V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvoríme ich prepojenie tak, aby vznikol komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta. V novom zameraní geografie, kladieme väčší dôraz na kultúru a charakteristiku kultúrnych prejavov ľudí v rôznych častiach sveta, preto prinášame aj väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou.
- Rozvíjanie podnikateľských zručností žiaci získajú spracúvaním projektov. Žiaci sa naučia riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.
- Kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- Schopnosti a zručnosti získané štúdiom geografie využiť pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

3. Obsah vzdelávania

Rozdelenie obsahu do ročníkov v ZŠ - Obsah učiva v ročníkoch 6. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

1. *Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.*
2. *Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)*
3. *Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne*

EURÓPA NÁŠ SVETADIEL

Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem

Poloha, zobrazenie Európy na mapách – Európa na severnej pologuli.

Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom

Členenie Európy na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, západná. Povrch – vodstvo v Európe, hlavné európske rozvodie, rieky, jazerá, vodné nádrže.

Podnebie – klimatické diagramy z rôznych častí Európy. Obyvateľstvo Európy, náboženstvá.

Štáty podľa regiónov Európy a ich veľké mestá. Hospodárstvo Európy.

Cestovanie po prírodných krásach stredomorská oblasť, alpská oblasť, škandinávská oblasť, stredná Európa, významné mestá

Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Exhaláty, smog, ekologizácia priemyselnej výroby. Vplyv dopravy na životné prostredie.

Prírodné a kultúrne zaujímavosti. Tradície demokracie.

Projekty – o Európe, EÚ

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Občianska náuka
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet:	Geografia
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	0,5
Školský vzdelávací program:	0,5

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2. Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebazpoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratiu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

3. Obsah vzdelávania

ŠTÁT A PRÁVO

Štát a jeho podstata Funkcie štátu Formy vlády

Zložky štátnej moci Zákonodarná moc Vzťah štátu a práva Právne normy

Právne inštitúcie SR Právne vedomie Právny poriadok (systém) v SR

Rodinné právo

Trestné právo

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Matematika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	4
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika v nižšom sekundárnom vzdelávaní (na 2. stupni ZŠ) je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament:

„Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

„Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma, v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, chápať matematický dôkaz, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky. Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.“

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Vyučovanie sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzdelávací obsah učebného predmetu je rozdelený na päť tematických okruhov:

Čísla, premenná a početné výkony s číslami

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Geometria a meranie

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Logika, dôvodenie, dôkazy.

V tematickom okruhu **Čísla, premenná a početné výkony s číslami** sa dokončuje vytváranie pojmu prirodzeného čísla, desatinného čísla, zlomku a záporných čísel. Žiaci sa oboznamujú s algoritmami početných výkonov v týchto číselných oboroch. Súčasťou tohto okruhu je dlhodobá propedeutika premennej, rovníc a nerovnic.

V tematickom okruhu **Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy** žiaci objavujú kvantitatívne a priestorové vzťahy, zoznámia sa s pojmom premennej veličiny a jej prvotnou reprezentáciou vo forme, tabuliek, grafov a diagramov. Skúmanie týchto súvislostí smeruje k zavedeniu pojmu funkcie.

V tematickom okruhu **Geometria a meranie** sa žiaci zoznamujú so základnými geometrickými útvarmi, skúmajú a objavujú ich vlastnosti. Učia sa zisťovať odhadom, meraním a výpočtom veľkosť uhlov, dĺžok, povrchov a objemov. Riešia polohové a metrické úlohy z bežnej reality. Dôležité miesto má rozvoj priestorovej predstavivosti.

V tematickom okruhu **Kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika** sa žiaci naučia systematicky vypisovať možnosti a zisťovať ich počet, čítať a tvoriť grafy, diagramy a tabuľky dát, rozumieť bežným pravdepodobnostným a štatistickým vyjadreniam.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

V tematickom okruhu **Logika, dôvodenie, dôkazy**, ktorý sa prelína celým matematickým učivom, rozvíjajú žiaci svoju schopnosť logicky argumentovať, usudzovať, hľadať chyby v usudzovaní a argumentácii, presne sa vyjadrovať a formulovať otázky.

2. Ciele

Cieľom matematiky na 2. stupni ZŠ je, aby žiaci s NKS získali schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať u žiakov s NKS logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiaci s NKS by mali spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom s NKS, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy. Žiaci by mali vedieť využívať pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému.

Matematika na 2. stupni ZŠ má viesť žiakov s NKS k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa.

Má podporovať a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov s NKS, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

3. Obsah predmetu

I. CELÉ ČÍSLA. POČTOVÉ VÝKONY S CELÝMI ČÍSLAMI

Kladné a záporné čísla v rozšírenom obore desatinných čísel. Navzájom opačné čísla.

Absolútna hodnota celého a desatinného čísla na číselnej osi. Absolútna hodnota nuly. Usporiadanie a porovnanie celých a desatinných čísel a ich zobrazenie na číselnej osi. Sčítovanie a odčítavanie celých a desatinných čísel. Slovné úlohy – kontextové a podnetové. Výpočty so zlomkami (prevodom na desatinné čísla).

Násobenie a delenie záporného čísla kladným. Slovné úlohy – kontextové a podnetové.

II. PREMENNÁ, VÝRAZ, ROVNICA

Riešenie jednoduchých úloh vedúcich na lineárne rovnice bez formalizácie do podoby rovnice: úvahou, metódou pokus – omyl, znázornením.

Lineárna rovnica s formálnym zápisom (ako propedeutika). Overenie, či dané číslo je riešením slovnej úlohy.

Zápis vzťahov vychádzajúcich z jednotlivých operácií, z porovnávaní. Výrazy s premennými, dosadzovanie čísel za jednotlivé premenné. Vzorce. Vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca.

Dopočítavanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcoch.

Využitie úloh na priamu a nepriamu úmernosť na propedeutiku funkcií.

III. TROJUHLNÍK, ZHODNOSŤ TROJUHLNÍKOV

Konštrukcia trojuholníka (*sss, sus, usu*), jej jednoznačnosť a súvis so zhodnosťou trojuholníkov.

Trojuholník určený stranami - (*sss*). Trojuholník určený stranami a uhlami – (*sus, usu*). Súčet vnútorných uhlov v trojuholníku.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Objav trojuholníkovej nerovnosti a veľkosti súčtu vnútorných uhlov trojuholníka. Rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, objav niektorých ich základných vlastností. Výška trojuholníka, niektoré ďalšie konštrukčné úlohy.

IV. . ROVNOBEŽNÍKY, LICHOBĚŽNÍKY, OBSAH TROJUHOLNÍKA

Rovnoobežky preťaté priamkou (priečkou). Striedavé a súhlasné uhly pri rovnobežkách.

Rovnoobežníky a ich základné vlastnosti vyplývajúce z rovnobežnosti. Výška rovnobežníka.

Konštrukcia rovnobežníkov. Lichobežník.

Pravouhlý a rovnoramenný lichobežník, objav niektorých ich vlastností. Jednoduché konštrukcie rovnobežníkov a lichobežníka.

Obsah a obvod kosoštvorca, kosodĺžnika a trojuholníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).

Obvod a obsah lichobežníka. Slovné (kontextové a podnetové) úlohy z praxe (z reálneho života).

V. KRUH, KRUŽNICA

Kruh, kružnica.

Dotyčnica ku kružnici, jej poloha voči príslušnému polomeru. Tetiva kružnice.

Kružnicový oblúk a kruhový výsek (odsek), ich stredový uhol.

Obsah kruhu a dĺžka kružnice (obvod kruhu). Ako propedeutika aj výpočet medzikružia.

VI. . HRANOLY

Hranol, jeho znázornenie a sieť. Objem a povrch hranola.

Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu hranola (aj v slovných úlohách z praxe).

VII. PRAVDEPODOBNOŠŤ, ŠTATISTIKA

Pravdepodobnostné hry a pokusy.

Rôzne úlohy na porovnávanie šancí rôznych udalostí. Číselné porovnávanie šancí. Plánovitý zber údajov a ich systemizácia pri jednoduchých a primeraných experimentoch. Zobrazenie skupín údajov, tvorba grafov a diagramov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Informatika
Vzdelávacia oblasť:	Matematika a práca s informáciami
Vyučovací predmet:	Matematika
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní žiakov s NKS, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie týchto žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Žiaci s NKS majú pochopiť základné pojmy, postupy a techniky pri práci s údajmi a informáciami.

Dôležité je spoločné pôsobenie informatiky s ostatnými predmetmi a aplikovať informačné technológie vo vyučovaní. Vzhľadom na modernizáciu spoločnosti a celkovej doby je systematické vzdelanie v oblasti informatiky potrebné a predstavuje príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život.

2. Ciele

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:

- sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním,
- rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov),
- sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém),
- si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť,
- nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov,
- rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať),
- rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o sebazvedenie,
- naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

3. Obsah

Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

- *Informácie okolo nás*
- *Komunikácia prostredníctvom IKT*
- *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie*

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- *Princípy fungovania IKT*
- *Informačná spoločnosť*

Učivo v tematickom okruhu *Informácie okolo nás* je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh *Komunikácia prostredníctvom IKT* sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu *Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie* sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh *Princípy fungovania IKT* sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
2. rôznych oblastí určenia softvéru,
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečinkami),
4. lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh *Informačná spoločnosť* sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

INFORMÁCIE OKOLO NÁS

Pojmy:

- typy informácií, reprezentácia, bit, bajt
- formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte
- grafická informácia, fotografia, animácia
- informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy
- úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h1>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h1> <h2>Základná škola</h2>	

- prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe
- encyklopédia, odkazy

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky
- úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch
- vytvorenie alebo prerozprávanie príbehu ako prezentácia
- hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici
- edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

KOMUNIKÁCIA PROSTREDNÍCTVOM IKT

Pojmy:

- elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy
- webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače
- rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ)

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- formátovanie emailovej správy
- školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google
- rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom
- prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

POSTUPY, RIEŠENIE PROBLÉMOV, ALGORITMICKÉ MYSLENIE

Pojmy:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov
- programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus
- zložitosť riešenia problému

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému

PRINCÍPY FUNGOVANIA IKT

Pojmy:

- vstupno/výstupné zariadenia, skener
- oblasti aplikácií softvéru
- operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh
- priečinok, disk, CD, usb - pamäťový kľúč, archív
- lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede
- princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp
- formáty súborov

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- porovnávanie periférií podľa ich určenia a kapacít
- práca so skenerom, jednoduché princípy fungovania skenera
- naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa
- spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh
- ukladanie informácií na rôzne média, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania
- vytváranie archívov, výber z archívu, rozbaľovanie archívu
- práca so súbormi v lokálnej sieti triedy
- logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača
- skúmanie rozdielov rôznych formátov súborov

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

Pojmy:

- informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti
- riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri
- zásady bezpečnosti
- platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah
- licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware
- legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií
- ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú
- kto, prečo a ako pácha počítačovú kriminalitu, čo môže spôsobiť
- rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti
- diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva

INFORMÁCIE OKOLO NÁS

Obsahový štandard

- Typy informácií, reprezentácia, bit, bajt.
- Formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte.
- Grafická informácia, fotografia, animácia.
- Informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy.
- Úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa.
- Prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe.
- Encyklopédia.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže vytvoriť plagát, vizitku, pozvánku.
- Vie upraviť fotografiu, koláž, texty v obrázkoch.
- Dokáže graficky prezentovať výsledky prieskumu.
- Dokáže vytvoriť prezentáciu a pozná zásady správneho prezentovania.
- Dokáže hľadať slovo, pojem v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii.
- Dokáže hľadať titul v elektronickej knižnici.
- Pozná edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk).

KOMUNIKÁCIA PROSTREDNÍCTVOM IKT

Obsahový štandard

- Interaktívna a neinteraktívna komunikácia.
- Adresár príjemcov, príloha správy.
- Webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže poslať emailovú správu s prílohou, plnohodnotne využíva možnosti poštového klienta, pozná správnu formu správy.
- Pozná školský web, vyhľadávanie informácií na internete pomocou vyhľadávacích strojov a katalógov.
- Vie používať niektorý z nástrojov na interaktívnu komunikáciu, pozná nástroje netikety.
- Pozná online služby e-spoločnosti.

POSTUPY, RIEŠENIE PROBLÉMOV, ALGORITMICKÉ MYSLENIE

Obsahový štandard

- Postup riešenia, formálny zápis riešenia, etapy riešenia problémov.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- Programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, cyklus, procedúra, parametre, premenná, hodnota, priradenie.
- Zložitosť riešenia problému.

Výkonový štandard Žiak

- Dokáže zapisovať a interpretovať postupy do formálneho zápisu (napríklad zápis matematických algoritmov, algoritmus na jednoduché zašifrovanie textu).
- Demonštruje v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zapamätávanie výpočtov do premenných, zoskupovanie častí riešenia do procedúr.
- Dokáže porovnať čas trvania rôznych riešení problému.

PRINCÍPY FUNGOVANIA IKT

Obsahový štandard

- Hardvér, softvér. Oblasti aplikácií softvéru.
- Formáty súborov.
- Operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh.
- Priečink, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív.
- Lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede. Princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp.

Výkonový štandard Žiak

- Pozná určenie, parametre periférií.
- Dokáže spúšťať naraz viac aplikácií.
- Pozná ukladanie informácií na rôzne médiá, vie porovnať kapacitu.
- Dokáže vytvoriť kompresiu, dekompresiu údajov.
- Dokáže vykonať zálohovanie údajov.
- Dokáže pracovať v lokálnej sieti.
- Pozná logické princípy fungovania internetu, dokáže zistiť IP číslo počítača.
- Pozná formát a typy súborov.

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

Obsahový štandard

- Informačné technológie v znalostnej spoločnosti.
- Riziká technológií, vírusy, antivírusové programy.
- Zásady bezpečnosti.
- Platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah.
- Licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware.
- Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu.

Výkonový štandard Žiak

- Pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).
- Chápe ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, pozná spôsoby bezpečnosti na internete a ochrany počítača.
- Pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady.
- Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.
- Vie čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, pozná rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Technika
Vzdelávacia oblasť:	Človek a svet práce
Vyučovací predmet:	Technika
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach. Umožňuje seberealizáciu žiaka a podporuje rozvoj jeho kreativity.

2. Ciele predmetu

Cieľom vyučovania predmetu technika je dosiahnutie uvedených kľúčových kompetencií žiaka.

Všeobecné (univerzálne) kompetencie:

- schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci,
- schopnosť preberať zodpovednosť, schopnosť byť samostatným, schopnosť hodnotiť a vyjadrovať vlastný názor,
- schopnosť sebapoznania a seba hodnotenia v smere vlastnej profesijnej orientácie,
- schopnosť flexibilne reagovať na zmeny na trhu práce v snahe čo najlepšie sa uplatniť,

Pracovné kompetencie žiaka

- používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky
- prístupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt
- využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoja i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste
- orientuje sa v základných aktivitách ktoré bude potrebovať k uskutočneniu podnikateľského zámeru a k jeho realizácii, chápe podstatu, cieľ a riziko podnikania, rozvíja svoje podnikateľské myslenie

3. Obsah vzdelávania

Vzdelávací obsah je rozdelený do 2 tematických okruhov:

Elektrická energia

Tematický celok je svojim obsahom zameraný na oblasť elektrickej energie tak, aby žiaci v primeranej forme získali dostatočné množstvo poznatkov o zdrojoch elektrickej energie, o ich využití poznajúc pritom zásady bezpečnosti práce na elektrických zariadeniach a účinky elektrického prúdu na ľudský organizmus.

Obsahom tohto celku sú:

- Schémy elektrických zapojení a jednoduché elektrotechnické práce (vedieť čítať jednoduché elektrické značky schémy a zapojenia).
- Práca s elektrotechnickou stavebnicou pre základné školy a práce súvisiace s technológiou montáže v elektrotechnike (vedieť na elektrotechnickej stavebnici pre ZŠ zapájať jednoduché elektrické obvody).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	<h2>ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM</h2> <p>Základná škola</p>	

- Pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a poskytovanie prvej pomoci (poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom).
- Výroba, rozvod a zdroje elektrickej energie (vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie, poznať základné batériové zdroje elektrickej energie a akumulátory (primárne a sekundárne, elektromechanické - suché a mokré, elektrické - kyslé a alkalické).
- Základný elektroinštalačný materiál (poznať základný elektroinštalačný materiál, jeho funkciu a použitie - spínače, vidlice, zásuvky, žiarovkové, objímky, poistky a ističe).
- Jednoduché elektrické obvody
- Práca s elektromontážnym materiálom a stavebnicou (oboznámiť sa s používaním žiarovkovej skúšačky).
- Základné elektrické spotrebiče (poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť).
- Domová inštalácia elektrického prúdu.
- Výpočet spotreby elektrickej energie (poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie).
- Moderné elektrické spotrebiče (oboznámiť sa s modernými elektrickými spotrebičmi v domácnosti).

Technika – domácnosť- bezpečnosť

Obsah učiva je zameraný na základné informácie v oblasti bytovej inštalácie - kúrenie, rozvod studenej a teplej vody, celkove na domácnosť a úsporu energie, ekologické aspekty a malú údržbu v domácnosti.

Žiaci sa oboznámia so systémom, základmi konštrukcie a údržby jednotlivých prvkov bytovej inštalácie. Naučia sa ekonomicky a ekologicky hodnotiť jednotlivé systémy.

Obsahom tohto celku sú:

- Kúrenie v domácnosti, centrálné, ústredné, lokálne (oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch a jeho funkciou).
- Rozvod studenej a teplej vody. Šetrenie vodou a teplom v domácnosti (poznať možnosti šetrenia teplom a teplou vodou a zároveň spôsoby zamedzenia úniku tepla - spôsoby zateplenia okien a dverí. Oboznámiť sa s opravou splachovača WC).
- Konštrukcia kotla a princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach (vedieť popísať princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach – ústredného kúrenia).
- Výpočet spotreby energie na kúrenie (poznať výpočet spotreby energie na kúrenie).
- Konštrukcia vodovodného kohútika alebo batérie - demontáž, oprava, montáž (ovládať opravu netesnosti vodovodného kohútika (batérie) výmenou tesnenia, frézovaním sediel alebo výmenou vložiek ventilov).

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Výchova umením
Vzdelávacia oblasť:	Umenie a kultúra
Vyučovaci predmet:	Výchova umením
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	1
Školský vzdelávací program:	1

1. Charakteristika predmetu

Predmet výchova umením, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, nadväzuje na predmety hudobná výchova a výtvarná výchova v predchádzajúcich ročníkoch základnej školy. Má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Ťažiskovo vychádza z hudobného umenia a z vizuálnych umení – výtvarného, architektúry, dizajnu a filmu. Prierezovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia. Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionalitu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárať predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo immanentnou súčasťou života žiakov.

2. Ciele

Kognitívne ciele

Na základe vedomostí o rôznych druhoch umenia, ktoré žiaci získajú predovšetkým vlastnou činnosťou,

- nadobudnú schopnosť uplatňovať tieto vedomosti pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, ako aj diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch,
- spoznajú najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje a médiá,
- na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel (výtvarných, hudobných, literárno-dramatických) v kontexte s európskou kultúrou získavajú úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny,
- na základe svojich činností v tomto predmete získavajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale i iných národov a etníc,
- dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z prírodných vied, geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov a vyhodnocovať ich vplyv na umenie,
- dokážu vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí v intenciách polyestetickéj výchovy.

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa do istej miery s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita),
- uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia a pri vnímaní umeleckých diel,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedia prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadajú v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život,

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- získavajú schopnosti spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov,
- chápu umenie v jeho mnohorakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a kultúrnenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch,
- dokážu zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje, a tak komunikovať s okolitým svetom,
- osvojujú si technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, komunikácia a elaborácia prostredníctvom softvérov, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a pod.

3. Obsah

I. ZVUK A OBRAZ - JAZYK UMENIA

Obraz v hudbe, hudba v obraze (hľadanie vzťahov medzi hudobným a výtvarným vyjadrovaním synergia vizuálneho a auditívneho)

- vytváranie hudby na vybrané vizuálne artefakty, hľadanie hudobných ekvivalentov k výtvarným dielam ..., hľadanie príbehu a obrazu v hudbe; interpretácia obrazu (jeho dotváranie, oživovanie...) a umocnenie hudbou (pohybom, sprievodným slovom),
- hľadanie výtvarných ekvivalentov k hudobnému jazyku, formám a druhom, štýlom, pokus vyjadrovať rôzne hudobné formy a žánre rôznymi výtvarnými formami; analógie medzi vyjadrovacími prostriedkami a kompozičnými princípmi, žánrami a štýlmi; môžu sa vyjadrovať figuratívne alebo nefiguratívne.

Vyjadrovacie prostriedky a ich štylizácia v hudbe a výtvarnom umení / citové pôsobenie výrazu - správne vidíme len srdcom

- štylizáčne variácie motívu, tvaru: geometrizácia, skryštalizovanie, zahmlievanie, tvarové zmäkčenie, roztečenie, zoštlhlenie, stučnenie, poľudštenie, hybridácia..., transformácia podoby smerom k inému motívu (tvaru),
- štýl a výraz emócií v hudbe: láska a nenávisť stvárnená v hudobných dielach. Vážnosť, radosť, hnev, nepokoj, netrpezlivosť, sústredenie, meditácia, pokoj, úzkosť, strach atď.

Multimédiá – pohyb a dej prostredníctvom obrazu a zvuku; technika – tretia ruka človeka

- strihanie zvukov a filmových záberov; vytváranie obrazovo-zvukovej koláže. Elektronické nástroje, elektroakustická hudba, počítačová hudba, hudba na internete. Akustické základy spracovania a zaznamenávania zvuku. Strih zvuku a obrazu.

II. TRADÍCIA A IDENTITA

Umenie a náboženstvo/ umenie baroka. Človek a viera

- vyjadrenie posvätného a transcendentna ako základných ľudských postojov - modlitba,
- kontemplácia, meditácia, úžas a bázeň vyjadrené v hudbe a výtvarnom v umení – porovnanie,
- baroková architektúra, barokový objekt, maliarstvo a sochárstvo.

Prostredie a situácia / väzby hudby a výtvarného umenia na konkrétne prostredie

- inštalácia in situ, reakcia na daný priestor, jeho výraz, históriu,
- mestské a vidiecke korene umenia, World music. Etno... Porovnanie kultúry a subkultúry mesta s vidiekom; skúsenosti žiakov s pobytom tam či tam, vyhodnocovanie kladov a záporov...

III. PRIENIKY UMENÍ

Divadlo a tanec /spojenie s hudbou a dizajnom. Človek medzi ľuďmi

- interdisciplinárny projekt hudobnej performancie: návrhy kostýmov; premena prozaického textu na dramatický; pohybové stvárnenie postáv; polyológ - dialóg - monológ v hudbe; otázka a odpoveď ako forma hudobnej myšlienky; hudobné charaktery a portréty.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Portrét spolužiaka

- literárny opis spolužiaka, jeho tváre, postavy, zvykov, vkusu ...
- fotografický portrét, osvetlenie, výraz, orámovanie – výsek reality / reklamná fotografia,
- kresba hlavy, kreslenie podľa modelu; snaha o výstavbu proporcií; na základe kresby pokus o karikatúru,
- mentálny portrét ľudskej osobnosti v hudbe.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Vzdelávacia oblasť:	Zdravie a pohyb
Vyučovaci predmet:	Telesná a športová výchova
Ročník	Deviaty
Štátny vzdelávací program :	2
Školský vzdelávací program:	0

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.
- žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti
- žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno- časových aktivít.

Učebné kompetencie

- žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

- žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.

Postojové kompetencie

- žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti,
- žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom zápole i v živote, uznať kvality súpera,
- žiak dodržiava princípy fair-play,
- žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity,
- žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

Zdravie a jeho poruchy

Zdravý životný štýl

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

Športové činnosti pohybového režimu

4. Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie,
- mať vytvorený hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- zaradiť využívanie športových a pohybových činností vo svojom voľnom čase,
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti

Škola	Spojená škola, Opatovská cesta 101, Košice	Organizačná zložka
	ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM Základná škola	

PREHĽAD TEMATICKÝCH CELKOV

A. Základné tematické celky

Poznatzky z telesnej výchovy a športu Všeobecná gymnastika

- kondičná
- základná:
  - o akrobatické cvičenia
  - o skoky a obraty
  - o cvičenia na náradí a s náradím cvičenia s náčiním
  - o relaxačné a dychové cvičenia poradové cvičenia
- rytmická
- kompenzačné cvičenia

Atletika

Základy gymnastických športov

- športová gymnastika
- moderná gymnastika

Športové hry Plávanie

Sezónne činnosti

Povinný výberový tematický celok Testovanie

B. Výberové tematické celky

Do výberového tematického celku je možné zaradiť pohybové činnosti, na ktoré má škola podmienky, o ktoré majú žiaci záujem a pri ich vyučovaní sú dodržané bezpečnostné predpisy.

Medzi takéto aktivity môžeme o. i. zaradiť bedminton, florbal a pohybové aktivity ako aerobik, korčuľovanie, korčuľovanie in-line, rozvoj silových pohybových schopností v posilňovni, tance.

Pri rozvoji silových schopností prihliadať na telesný rozvoj a pohlavné osobitosti žiakov. Podmienkou pre zaradenie ľadového hokeja je umelá alebo prírodná ľadová plocha (nie zamrznutá voľná plocha) a použitie týchto ochranných prostriedkov: prilby, pevných rukavíc, chráničov predkolenia na futbal a chráničov lakťov.